

Sajtóelemzés a gyakorlatban

Szakács Ildikó Réka, mesteroktató

Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar

Nemzetközi és Regionális Tanulmányok Intézet

2025.

TARTALOMJEGYZÉK

I. A tényközlő műfajcsalád.....	4
I.1. A hír	4
I.1.1. Mínuszos hír:	6
I.1.2. Gyors hír:	7
I.1.3. Címes hír:	9
I.1.4. Vezető hír:.....	9
I.1.5. Protokoll hír:	12
I.1.6. Átmenő/átvezető hír:.....	13
I.2. Hírósszefoglaló és háttérmagyarázat:	13
I.4. A tudósítás	24
I.5. Az interjú	29
I.5.1. Információszerző alapinterjú (munkamódszer)	30
I.5.2. Magazin típusú interjú	30
I.5.3. Álinterjú	31
I.5.4. Tematikus nagyinterjú.....	31
I.5.5. Mélyinterjú, életútinterjú, portré	32
I.5.6. Talk-show	32
I.5.7. Sajtótájékoztató:.....	32
I.6. A riport.....	40
I.6.1. Tényfeltáró vagy oknyomozó riport:	40
I.6.2. Képriport	41
I.7. Feature.....	52
II. A véleményközlő műfajcsalád.....	63
II.1. Kommentár	65
II.2. Vezércikk.....	67
II.3. Kolumna	69
II.4. Publicisztika.....	72
II.5. Jegyzet	77
II.6. Glossza.....	80
II.7. Pamflet.....	82
II.8. Recenzió (műismertetés)	83
II.9. Kritika.....	84
II. 10. Esszé	89
II.11. Irodalmi műfajok	95
II.11.1. Tárca	96

II.11.2. Karcolat	98
II.11.3. Kroki	101
11.2.4. Humoreszk	102
III. A műfaj meghatározásának gyakorlása	104
IV. Egyszerű és összetett elemzés	128
IV.1. Elméleti háttér	128
IV.2. Módszertani megoldás	129
IV.2.1. Kiindulópont:	129
IV.2.2. Lépések	130
V. Egyszerű és összetett elemzések	132
V.1. Cikkek – Biden-Putyin konfliktus	132
V.2. Egyszerű elemzés – néhány következtetéssel:	144
VI. Elemzés gyakorlása	163
VI.1. Elemzendő cikkek: késes támadás Franciaországban	163
I. számú melléklet	174
II. számú melléklet	206

A sajtóban, legyen szó hagyományos, elektronikus vagy online médiumokról, mindennek az alapja a műfajelmélet.

A műfaj azoknak a tartalmi, formai és stílusbeli jegyeknek az összessége, amelyek segítségével az egyes termékeket meg tudjuk különböztetni egymástól.¹ Nagyon fontos, hogy minden egyes újságcikk, rádióműsor vagy televíziós anyag esetében mind a három tényezőt vizsgálni kell a pontos műfajmeghatározáshoz.

A sajtónak két alapvető feladata és funkciója van: a tájékoztatás és a véleményalkotás. Ennek megfelelően alakult ki a két nagy, a tény- és a véleményközlő műfajcsalád.

I. A tényközlő műfajcsalád

A tényközlő műfajcsaládba tartozó műfajokkal az újságírás feladata az, hogy tájékoztassa a társadalom tagjait. Kötelező eleme valamennyi e családba tartozó műfajnak az objektivitás és a kiegyensúlyozottság. Ugyanakkor a tájékoztatásra hatással van az adott történelmi, társadalmi és politikai szituáció is. Míg korábban mind Európában, mind az angolszász területeken egyértelmű volt, hogy a belső pluralizmusnak teljesülnie kell, addig ma már bizonyos európai országokban² a külső pluralizmus elve érvényesül, mely alapján az adott ország teljes médiarendszerének, és nem az egyes termékeknek kell kiegyensúlyozottnak lennie. Ez persze nem azt jelenti, hogy az e családba tartozó műfajok ne tájékoztatnák objektíven saját országuk lakosságát. Erre azért is szükség van, mert ez az alapja annak a bizalomnak, melyet a közönség tanúsít saját médiarendszere iránt.

I.1. A hír

A hír az újságírás alapegysége, de egyben önálló műfajként is fontos szerepet játszik. Szerkezeti szempontból leírható az 5W+1H képlettel, vagyis válaszol a Ki?, Mit?, Hol?, Mikor?, Miért és a Hogyan? kérdésekre. Ez azonban nem fedi le teljesen a hír fogalmát. Ezért célszerű a kérdéseken túl egyéb szempontokat is figyelembe venni. Havas Henrik hírfogalma szerint a hír

¹ A műfajok meghatározásánál támaszkodom „A sajtóműfajok elmélete” című két féléves egyetemi előadáson elhangzottakra. Előadó volt: Dr. Havas Henrik

² Pl. az észak-európai modellbe tartozó országokban Ld.: Daniel C. Hallin - Paolo Mancini: Médiarendszerek. AKTI – Gondolat Kiadó, Budapest, 2008.

az a feldolgozott, ellenőrzött és valósnak bizonyult információ, amely közérdeklődésre tarthat számot, és amelynek nyilvánosságra hozatala nem sért közérdeket, sem jogos magánérdeket.

Feldolgozottság: a nyers információ megfelelő szakmai eljárás, a hírszerkesztői munka során nyeri el azt a formát, ami megfelelő a közlő médium jellegének. Pl. egy Kormányinfóról szóló hír (vagy tudósítás), amennyiben MTI nyersanyagról van szó az elhangzottakon túl további olyan információkat is tartalmaz, melyek nem minden szerkesztőség számára relevánsak. Egy országosan terjesztett politikai napilap nem emeli ki, milyen nyakkendőt visel egy kormány szóvivő, de ha egy divatlap a politikusok öltözködési szokásáról ír anyagot, akkor számára már fontos lehet, ki, milyen nyakkendőt visel. A hírek olyan feldolgozottsági fokot kell elérnie, hogy a közönség megértse. A hírszerkesztő köteles az alapinformációt minden olyan információval kiegészíteni, amely utal az előzményekre, következményekre, összefüggésekre. Minden hírt úgy kell megfogalmazni, hogy ha a közönség először hallja a hírt, megértse.

Ellenőrzött és valósnak bizonyult: minden információt ellenőrizni kell, kivéve azt, amely:

1. Bevett és kipróbált médiumtól származik (BBC, Reuters).
2. Hivatalos helyről származik.
3. Egyszerre több helyről erősítették meg (szemben álló felek egybehangzó nyilatkozata, szemtanúk).

Közérdeklődésre tarthat számot: sokakat érint, változást okozhat: a rendszerváltás óta a tényezőkönél történt a legnagyobb változás. A közérdeklődés alapvetően az jelentené, hogy a legfontosabb híre az adott ország társadalmi, gazdasági, politikai, kulturális stb. életére döntő hatással van, befolyásolja azt, ezért sokakat érdekelhet. A bulvárosodás hatására, a kereskedelmi televíziók megjelenésének is köszönhetően, különösen a klasszikus elektronikus médiumokban a szórakoztató (nem mindig szó szerinti értelmezésben) kerülnek előtérbe. Így a hírműsorok elején a balesetekkel, bűncselekményekkel indítanak, míg a kemény hírek csak a hírfolyam második felében jelennek csak meg. A legszembetűnőbben, így a legkönnyebben ez a jelenség akkor figyelhető meg, ha estéként először megnézzük az RTL Klub híradóját, majd az RTL II-jét. Míg az utóbbi az eredeti értelemben vett klasszikus hírműsor, az előbbi még mindig a szórakoztatva tájékoztatás egyik iskolapéldája.

Nyilvánosságra hozatal: számos olyan információ van, amely a hír minden kritériumának megfelel, ám törvényes akadálya van a nyilvánosságra hozatalnak. Két alapeset van:

1. Közérdek (állami, katonai, szolgálati, üzleti titok).

Példa: március 15-e előtt nem hozzák nyilvánosságra, ki kap Kossuth – díjat, ahogy nyomozások során is gyakran rendelnek el hírzárakat, nem hoznak nyilvánosságra információkat, hogy ne veszélyeztessék a nyomozás eredményességét.

2. Jogos magánérdek (személyiségi jogok): egy hír (bár ez az összes tényközlő műfaj esetében elvárás) nem rágalmazhat és nem tartalmazhat becsületsértést sem.

Tartalmát tekintve számos fajtát különböztethetünk meg, melyek közül a leggyakoribbak a következők:

1. Belpolitika
2. Külpolitika
3. Gazdaság
4. Mezőgazdaság
5. Kereskedelem, szolgáltatás, infrastruktúra
6. Tudományos hír
7. Kulturális hír
8. Ismeretterjesztő hír
9. Szórakoztató (színes) hír
10. Sport
11. Meteorológiai, természeti jelenségekkel kapcsolatos hír

I.1.1. Mínuszos hír:

Rövid terjedelmű, néhány mondatból áll. Csupán az alapinformációkat tartalmazza. Más néven tényhírnek hívjuk, mivel csak a ki, mit, hol, mikor kérdésekre válaszol, a miértre és a hogyanra nem. Nevét onnan kapta, hogy az újságírás kezdeti időszakában az újságoldalon egymás alá szedték „őket” egy mínuszjellel a hír elején.

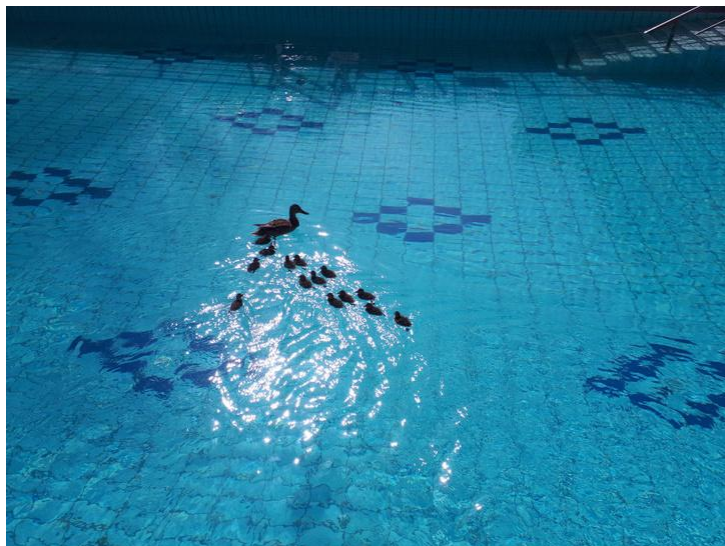
Példa mínuszos hírre:

Kacsacsalád vette birtokba a Lukács Gyógyfürdő medencéjét³

Pálúr Krisztina, 2020. március 29., 17:21

1. rövid terjedelmű, néhány mondatból áll
2. csak az alapinformációkat tartalmazza, de ennél nincs is többre szükség, mivel nem nagy jelentőségű ügyekről vagy apró érdekességekről számol be; ez utóbbira láthatunk példát ebben az esetben (a konkrét cikk speciális abból a szempontból, hogy a „miért” kérdésre ezúttal választ kapunk)

(Miért): A koronavírus-járvány miatt március 15-én minden budapesti fürdő határozatlan időre bezárta a kapuit, így a (Hol): Lukács Gyógyfürdő és Uszoda is. A medencéből azonban nem engedték le a vizet, így lehet az, hogy egy (Ki): kacsacsalád nemrég úgy döntött, ha már nincsenek vendégek, akkor majd ők (Mit): úsznak egyet ezen a fájóan (Mikor): kellemes tavaszi napon.

I.1.2. Gyors hír:

Egymás alá tördelt hírek, általában alacsony hírértékűek, olykor nincs címük, gyakrabban színes hírek, amelyek nem tartoznak rovathoz, alkalmasak a manipulációra, ugyanis ide dugják azokat a híreket, amelyeket nem akarnak hírértéküknek megfelelően kezelni. A

³ Pálúr Krisztina (2020. 03. 29.) Kacsacsalád vette birtokba a Lukács Gyógyfürdő medencéjét. Letölthető: [index.hu](https://index.hu/mindekozben/poszt/2020/03/29/kacsacsalad_vette_birtokba_a_lukacs_ggogyfurdo_medencejet/) hírportál: https://index.hu/mindekozben/poszt/2020/03/29/kacsacsalad_vette_birtokba_a_lukacs_ggogyfurdo_medencejet/ (Utolsó elérés ideje: 2025. október 19.)

mínuszos hírrel ellentétben ez a hírfajta már válaszol az összes kérdésre, ezért nagyobb terjedelmű műfaj.

Példa gyors hírré:

Két új feleséggel támad a Feleségek luxuskivitelben harmadik évada⁴

- 1. figyelemfelkeltő cím**
- 2. válaszol az összes kérdésre**
- 3. nem nagy jelentőségű „eseményről” számol be, tipikus ún. színes hír (szórakoztató bulvárinformációk szerepelnek benne)**
- 4. a mínuszos hírrel ellentétben nagyobb terjedelmű műfaj, kb. 10 mondat**
- 5. általában rovatokban jelenik meg: ebben az esetben a velvet.hu Gumicukor rovatában olvasható**

(Mit): A trashreality ezen formája sokáig ismeretlen volt itthon, legalábbis, ami a magyar feldolgozást illette, épp ezért (Miért): úgy ütött be pár évvel ezelőtt a gazdag feleségek showja, mint egy Guccileárazás a Váci utcában. (Ki): A műsor szereplői azóta nagy karriert futottak be, sőt lassan, de biztosan ki is nőttek a luxus jelzőt, majd önálló entitásként ragyogtak tovább a hazai hírességek egén. (Hogyan: itt szerepelnek a műsor szereplőivel kapcsolatos háttérinformációk): Köllő Babett a TV2-vel kollaborál mostanában, legutóbb a Nicsak, ki vagyok egyik jelmezéből penderedett ki, míg Vasvári Vivien az RTL műsoraiban tűnt fel, mostanában azonban leginkább válásával kapcsolatban került be a hírösszefoglalóinkba. Csősz Boglárka és Yvonne Dederick pedig csak alkalmanként bújnak elő, de olyankor aztán kő kövön nem marad. Most a remekbe szabott galeri kiegészül két, a divatból szalajtott luxushölgygel: Molnár Nikolett és Nagy Noémivel. Molnár Nikolett a NINI márka megálmodója, egy cikkben azt írták róla, a kortárs magyar divat meghatározó alakja. Nagy Noémi hasonló babérokkal büszkélkedhet, ő találta ki a Prieston márkát. Nem lepődnénk meg, ha a többi szereplő a továbbiakban ezekben a márkákban jelenne meg a kamerák előtt. Smaltig Dalma viszont nem vesz részt a folytatásban, mert szeretne eltűnni a médiából.

⁴ Két új feleséggel támad a Feleségek luxuskivitelben harmadik évada. Letölthető: velvet.hu oldal: <https://velvet.hu/gumicukor/2020/03/24/ket-uj-feleseggel-tamad-a-felesegek-luxuskivitelben-uj-evada/> (Utolsó elérés ideje: 2025. október 19.)

Úgy fest tehát, hogy (Hol) az új évadban is (Hogyan: a műsor tartalmával kapcsolatos háttérinformációkról itt olvashatunk: lesz esemény bőven, illetve jó néhány tragédia is. Például az epizódok tárgyalják majd Vasvári válását és új szerelmével való kapcsolatát, sőt, Yvonne Dederick, aki ugyancsak nemrég döntött a válás mellett, még hozzá 25 évnyi házasság után, mesélni fog az újrakezdés nehézségeiről. A 3. évad országos (Mikor) premier április 20-án lesz, hétfőn 21:00-kor a VIASAT3-on.

I.1.3. Címes hír:

Általában magas hírértékű, nagyobb terjedelmű, kb. 15-20 mondatból álló műfaj. Több részből épül fel:

1. **Cím:** feladata a figyelem felkeltése és a legfontosabb információkat is tartalmazza. Az ezredforduló óta Magyarországon is a figyelem felkeltésére helyeződik a hangsúly. Az addigra meghatározóvá váló bulvárnapi lapok (pl. Blikk) hatására a komoly, minőségi sajtótermékek is átállnak a szenzációhajhász címadásra.
2. **Lead:** vezérmondat: A hír első, bevezető mondata. A jó lead eldönti a hír sorsát, megragadja a lényegét, ösztönöz a befogadásra. Feladata, hogy a cím által felkeltett figyelmet fenntartsa. A lead néhány fontos, de nem az összes lényeges információt tartalmazza az adott ügy kapcsán.
3. **Hírtest (body):** a hír azon része, melyben megismerjük az adott ügy hátterét, az összefüggéseket. Itt kapjuk meg a miért kérdésre a válaszokat.
4. **Backline:** zárómondat: hír utolsó két-három mondata, mely vagy teljesen lezárja a hírt, vagy visszautal a leadre.

Klasszikus címes hírrel, melynek valamennyi része megfigyelhető és elemezhető, a nyomtatott és az online sajtóban találkozhatunk. A rádió és a televízió is alkalmazza ezt a műfajt; ebben az esetben nem leadról, hanem headlineról beszélünk, amely tartalomjegyzék a hírműsorok élén, nem a leadek mechanikus összessége. Ezt követően érkeznek a hírekből, tudósításokból, nagy ritkán riportokból álló hírműsor.

I.1.4. Vezető hír:

Terjedelmét, felépítését tekintve ugyanolyan, mint a címes hír. Abban különbözik tőle, hogy a legmagasabb hírértékű eseményekről számol be és általában további műfajok, pl. háttérmagyarázat, interjú, esetleg tudósítás kapcsolódik hozzájuk. Vezető hírre példát a háttérmagyarázat műfajánál olvashatunk.

Példa címes hírre:

Megérett az idő a két nyugat-balkáni országnak tett ígéret beváltására⁵

Halmai Katalin (Brüsszel) Publikálás dátuma 2020.03.26. 08:30

Cím: feladata a figyelem felkeltése és a legfontosabb információkat is tartalmazza.

Általában magas hírértékű, nagyobb terjedelmű, aktuális ügyről számol be, kb. 15-20 mondatból álló műfaj

Lead: vezérmondat: A hír első néhány, bevezető mondata. Feladata, hogy a cím által felkeltett figyelmet fenntartsa. A lead néhány fontos, de nem az összes lényeges információt tartalmazza az adott ügy kapcsán.

Az uniós vezetők ma zöld utat adnak Albániának és Észak-Macedóniának a csatlakozási tárgyalásokra.

Hírtest (body): a hír azon része, melyben megismerjük az adott ügy hátterét, az összefüggéseket. Itt kapjuk meg a miért kérdésre a válaszokat.

A konkrét ügy: Az Európai Unió állam- és kormányfői várhatóan csütörtöki videokonferenciájukon fogják jóváhagyni a csatlakozási tárgyalások megkezdését Albániával és Észak-Macedóniával. A huszonhét vezető a miniszteri szinten a héten megszületett egyhangú megállapodást fogja véglegesíteni, tanújelét adva, hogy az EU nehéz helyzetekben is képes stratégiai döntéseket hozni — fogalmazott Várhelyi Olivér, a bővítésért felelős magyar biztos.

Háttérinformációk: A horvát soros EU-elnökség nevében nyilatkozó Andreja Metelko-Zgombić EU-ügyekért felelős államtitkár pedig úgy vélekedett, hogy a határozat **“történelmi eredmény (1)** a két ország számára, és kedvező politikai jelzés az egész Nyugat-Balkánnak”.

A lelkesedést indokolja, hogy a tagállami vezetők **tavaly októberi brüsszeli találkozásjukon annak ellenére nem tudtak egyezségre jutni (2)** az albán és észak-macedón csatlakozásról, hogy túlnyomó többségük úgy vélte: megérett az idő a két tagjelölt országnak tett ígéretük

⁵ Halmai Katalin (2020. 03. 26.): Megérett az idő a két nyugat-balkáni országnak tett ígéret beváltására. Letölthető: Népszava elektronikus változata: https://nepszava.hu/3072224_megerett-az-ido-a-ket-nyugat-balkani-orszagnak-tett-igeret-bevaltasa (Utolsó elérés ideje: 2025. október 19.)

teljesítésére. Csakhogy **Franciaország, Dánia és Hollandia keresztbe tett a konszenzust igénylő megállapodásnak.** (2) Párizs azzal indokolta az ellenvetését, hogy a bővítési folyamat tökéletlen, mert nem garantálja, hogy csak az arra érdemes tagjelöltek csatlakozhassanak az Unióhoz. Ezért azt követelte az Európai Bizottságtól, hogy tegyen javaslatot az eljárás menetének a reformjára. Koppenhága és Hága pedig azért blokkolta a megegyezést, mert nem tartotta megfelelőnek Albánia felkészültségét a tárgyaláskezdesre, különösen a jogállam tiszteletbe tartása és a korrupció elleni harc területén. **Az októberi kudarc első áldozata Zoran Zaev** (3) észak-macedón akkori kormányfő lett, aki korábban éppen az EU- és NATO-tagság reményével kecsegtetve nyomta le a lakosság torkán az állam nevének megváltoztatásáról szóló kétoldalú megállapodást Görögországgal. A politikus nem sokkal az uniós csúcsot követően lemondott és áprilisa parlamenti választásokat írt ki, amelyeket azonban a koronavírus miatt minden bizonnyal el fognak halasztani. Zaev most lelkesen üdvözölte az uniós miniszterek egyezségét, mondván: “nincs több akadály és feltétel” a tárgyalások beindítása előtt. **Időközben az Európai Bizottság előállt a bővítés menetének átalakítására vonatkozó javaslataival** (4), eleget téve Emmanuel Macron francia államfő elvárásainak. Februárban közzétett előterjesztésében a brüsszeli testület egyebek mellett indítványozta, hogy a jövőben pontosabban határozzák meg a csatlakozni szándékozókkal szembeni elvárásokat, a jól teljesítőket kézzelfoghatóbban ösztönözzék, a lemaradókat viszont határozottabban szankcionálják. A reformcsomag elnyerte a francia kormány tetszését, így előállt a két nyugat-balkáni ország EU-hoz való közeledésének megvétőzésától. De bejegyzése feltételül szabta, hogy a bizottsági javaslatokra minden tagállam bólintson rá. **Dánia és Hollandia fenntartásait úgy sikerült leszerelni** (5), hogy a tagállamok egy sor feltételt szabtak a keleti szomszédjánál felkészületlenebbnek ítélt Albániának, mielőtt a tárgyalóasztalhoz invitálnák. Mint Stef Blok holland külügyminiszter a tárcavezetők keddi döntése után kiemelte, azt várják Tiranától, hogy még a megbeszéléssorozat beindítása előtt hajtsa végre a Velencei Bizottságnak az alkotmánybíróság reformjára, a médiaszabadság biztosítására és a választási eljárásra vonatkozó ajánlásait, és vegye fel a harcot a korrupció, különösen a magas beosztású személyeket érintő korrupció ellen. A tagországok nem tűztek ki dátumot a csatlakozási tárgyalások megkezdésére, amelyet sem a soros EU-elnök, sem az Európai Bizottság nem kívánt megjósolni.

Backline: zárómondat: hír utolsó két-három mondata, mely vagy teljesen lezárja a hírt, vagy visszautal a leadre. Ebben az esetben visszautal a leadre

Egybehangzóan állították, hogy minden országot a teljesítménye és az érdemei szerint fognak elbírálni. Várhelyi Olivér ehhez annyit tett hozzá, hogy a brüsszeli testület amilyen gyorsan

csak lehet az asztalra fogja tenni a megbeszélések tartalmára és menetére vonatkozó pontos javaslatait.

1.1.5. Protokoll hír:

A protokoll hír úgy viselkedik, mint a vezető hír, vagyis nyomtatott és online sajtóban a címdoldalon szerepel, a rádiós és tévés hírműsorokban az első hírek között van. Ha tartalmilag közelebbről is megvizsgáljuk, észre fogjuk venni, hogy témája kevésbé jelentős, különösen, ha az adott nap többi hírértékű eseményét is figyelembe vesszük. Azért kerül mégis az első hírek közé, mert szereplője prominens személy. Tipikus példa, ha egy közjogi méltóság, pl. a köztársasági elnök tart egy beszédet, amelyből a személye miatt lesz vezető hír, még akkor is, ha aznap más, sokkal fontosabb események történnek, akár a kül- akár belpolitikáról legyen szó. Ezért fontos, hogy a műfajmeghatározásnál, a sajtóelemzés készítésekor ne csak a terjedelemre, a formára, hanem a tartalomra is figyeljünk oly módon, hogy az egyes műfajokat környezetükben is vizsgáljuk.

Példa protokoll hírre:

MAGYAR IDŐK 2018. AUGUSZTUS 30. CSÜTÖRTÖK 09:47

A KORMÁNY VENDÉGE VOLT BOROSS PÉTER

SZÜLETÉSNAPJÁN KÖSZÖNTÖTTÉK A VOLT MINISZTERELNÖKÖT

LEAD: A kormány az Országházban köszöntötte 90. születésnapja alkalmából Boross Pétert. A volt miniszterelnököt a szerdai kormányülésen Orbán Viktor kormányfő és miniszterei fogadták, majd a rövid ünnepi köszöntő után díszebédet adtak a tiszteletére. Az eseményen jelen voltak Boross Péter családtagjai, Kövér László, az Országgyűlés elnöke és a Boross-kormány több minisztere.

BODY: Boross Pétert, a Magyar Demokrata Fórum politikusát 1993-ban választották a párt országos elnökségébe, ő volt az MDF alelnöke 1995-ig. Antall József 1993. december 12-én bekövetkezett halála után ügyvezető miniszterelnök lett, majd 1993. december 21-én az Országgyűlés kormányfővé választotta, amely posztot az MDF 1994-es választási vereségéig viselte.

A Magyar Idők múlt szombaton közölt vele nagyinterjút, amelyben a politikus hivatali idejére emlékezve arról beszélt, hogy „sajnos olyan időpontban volt a rendszerváltozás, amikor a

Nyugat már az elzúllás egy bizonyos stádiumába jutott, az Egyesült Államokban is jött 1992-ben a liberális kurzus, amely roppant lényegesnek tartotta, hogy ne legyen semmilyen megtorlás a volt szocialista országokban. Ez meghatározta ezen államok belpolitikáját, így először a lengyeleknél jött a varsói gyors, amely visszaszállította a hatalomba a kommunistákat, majd hozzánk is befutott 1994-ben.”

BACKLINE (LEZÁRJA A HÍRT): Napjaink politikai helyzetéről pedig így vélekedik Boross Péter: „Világszerte még többségben vannak a nihilista erők, amelyek irdatlan tökekoncentrációval az állam szerepének szétzúzására törekszenek. (...) Olyan normákat erőszakolhatnak ki, hogy bizonyos szavakat ne lehessen használni, egyes politikai eszméket ne lehessen követni, amik veszélyeztetik az ő abnormális világukat. Az általuk megvásárolt hírközlő szerveken keresztül hatalmas befolyást gyakorolnak a politikai vezetésekre.”

I.1.6. Átmenő/átvezető hír:

A hagyományos elektronikus sajtó műfaja, egyes blokkokat kötik össze: tematikusan. Leggyakrabban a kül- és belpolitikai blokkok között találjuk. Ennek is tipikus példája lehet a köztársasági elnök, aki meglátogatja pl. a vajdasági magyarok helyi szervezetét. Amennyiben nem lesz vezető-, vagy protokoll hír ebből az eseményből, akkor amiatt, hogy van bel- és külpolitikai vonatkozásai is, a két hírblokk közé kerül.

I.2. Hírösszefoglaló és háttérmagyarázat:

A tényközlő műfajcsalád utolsó két tagja, melyeket célszerű egy alfejezetten belül tárgyalni.

A hírösszefoglaló nagy terjedelmű műfaj, mely szerkezetileg egy címes/vezető hírből és egy háttérmagyarazatból áll. Ennek köszönhetően a hírösszefoglalóban az adott esemény hátterét mélyebben, alaposabban tudjuk megismerni. A hírösszefoglalót elnevezésként is használják leggyakrabban rádiós hírműsorokban: mínuszos vagy gyors híreket olvasnak be egymás után hírblokk szerűen.

A háttérmagyarázat mindig kapcsolódó műfaj, egy hírhez, tudósításhoz esetleg interjúhoz kötődik, az azokban foglalt háttérinformációkat bemutatva és magyarázva.

Példa hírösszefoglalóra:

Az Egyesült Államok légicsapása végzett Irán egyik legfontosabb tábornokával⁶

MH/MTI

2020. JANUÁR 3. PÉNTEK. 7:34 FRISSÍTVE: 2020. JANUÁR 3. 12:50

1. nagy terjedelmű műfaj
2. szerkezetileg egy címes/vezető hírből és egy háttérmagyarázatból áll
3. az adott esemény hátterét mélyebben, alaposabban tudjuk megismerni (a háttérinformáció-csoportokat külön színekkel olvashatók a szövegben)

Vezető hír rész: Kemény válaszlépés várható az iraki fővárosban végrehajtott amerikai légitámadások után, amelyben meghalt egy iráni tábornok is - közölte pénteken Ali Hamenei, Irán legfelsőbb vallási és politikai vezetője.

Kászim Szulejmáni tábornokot Irán második legbefolyásosabb emberének tartották a szakértők Hamenei ajatollah mögött Fotó: AFP/Anadolu/Pool/Iranian Supreme Leader Pr

„(Kászim Szulejmáni tábornoknak, az iráni Forradalmi Gárda al-Kudsz nevű különleges egységének parancsnokának) mártírhalála az elmúlt évek fáradhatatlan munkájának a jutalma. (.) Ha Isten is úgy akarja, életműve és életútja nem szakad itt meg, könyörtelen bosszú vár az ő és más mártírok vérére kiontókra” - írta fárszi nyelven Twitter-oldalán a legfőbb iráni vezető.

⁶ Az Egyesült Államok légicsapása végzett Irán egyik legfontosabb tábornokával (2020. 01. 03.) Letölthető: magyarhirlap.hu oldal: <https://www.magyarhirlap.hu/kulfold/20200103-meghalt-iran-legfelsobb-vallasi-es-politikai-vezetoje-a-bagdadi-legitamadas-soran> (Utolsó elérés ideje: 2025. október 19.)

A Hamenei közleményét ismertető iráni állami televízió szerint a legfelsőbb vezető Szulejmánit az „ellenállás nemzetközi arcának” nevezte. Halála miatt az ajatollah háromnapos nemzeti gyászt rendelt el.

Ali Hamenei - Mohammad Dzsavád Zaríf iráni külügyminiszterrel egybehangzóan - arra figyelmeztetett, hogy Szulejmáni meggyilkolása erősíteni fogja az Egyesült Államokkal és Izraellel szembeni ellenállást. „Minden ellenségünknek tudnia kellene, hogy az ellenállás dzsihádjá kettős motivációval folytatódni fog, és harcosainkat végső győzelem várja a szent háborúban” - írta Hamenei közleményében.

„A Szulejmáni parancsnokot meggyilkoló amerikai terrorista erők kegyetlensége és ostobasága (.) kétségkívül tovább növeli az (Egyesült Államok és Izrael elleni) ellenállást a térségben és világszerte” - áll az iráni külügyminiszter közleményében.

A Fox amerikai televízió előzőleg jelentette, hogy Washington légicsapásokat hajtott végre Bagdadban Iránhoz köthető célpontok ellen. A bagdadi nemzetközi repülőtér elleni támadásban életét vesztette Kászim Szulejmáni tábornok, az iráni Forradalmi Gárda al-Kudsz nevű különleges egységének parancsnoka és Abu Mahdi al-Muhandisz, a Népi Mozgósítási Erők nevű, iráni támogatást élvező milicistákat tömörítő ernyőszervezet vezetője. Ennek az ernyőszerzetnek a tagja az a Katáib Hezbollah milícia, amely múlt pénteken rakétatámadást intézett az iraki Kirkuk melletti katonai támaszpont ellen, és amely támadásra hivatkozva Washington vasárnap légicsapásokat mért Iránhoz köthető iraki és szíriai célpontokra.

A támadásban meghalt Kászim Szulejmáni, az iráni Forradalmi Gárda al-Kudsz nevű különleges egységének parancsnoka és Abu Mahdi al-Muhandisz, a Népi Mozgósítási Erők nevű, iráni támogatást élvező milicistákat tömörítő ernyőszervezet vezetője Fotó: CNN

A Pentagon szerint a pilóta nélküli repülőeszközzel végrehajtott „csapásmérés célja az volt, hogy elrettentse Iránt a jövőbeni támadásoktól”. A Pentagon információi szerint ugyanis Szulejmáni aktívan dolgozott azon, hogy újabb támadásokat intézzenek amerikai diplomaták és katonák ellen a térségben.

Egy nevének elhallgatását kérő amerikai illetékes szerint a parancsnokra a repülőtérré vezető egyik úton csaptak le felfegyverzett drónnal. Szulejmáni Libanonból vagy Szíriából érkezett repülőgépen, kiszállt a gépből, és átült abba a gépkocsiba, amelyben Muhandisz és mások tartózkodtak.

Háttérmagyarázat rész itt kezdődik:

A Kudszi egység parancsnokhelyettese vette át Szulejmáni helyét

Ali Hamenei Eszmáíl Gáánit, az iráni Forradalmi Gárda al-Kudsi különleges egységének parancsnokhelyettesét nevezte ki Szulejmáni helyére pénteken - számolt be az iráni állami média. Hamenei közleményében hangsúlyozta, hogy a külföldi és titkos műveletekért felelős Kudsi egység programja és feladatköre nem változik.

Gááni 1997-től volt a Kudsi második embere. Szulejmánival együtt nevezték ki a csoport élére. Az új parancsnok 2017-ben azt mondta, hogy Donald Trump amerikai elnök Iránnal szembeni fenyegetései ártani fognak Amerikának. „Sokakat eltemettünk, ahogyan Trump is, és tudjuk, hogyan harcoljunk Amerika ellen” - húzta alá akkor. **(1)**

Tovább mélyülhet az iráni-amerikai konfliktus

Az AP amerikai hírügynökség által idézett szakértők szerint Szulejmáni célzott csapással történt megölése erőteljes iráni megtorlást válthat ki a térségbeli amerikai érdekek ellen, és elmélyítheti az Egyesült Államok és Irán közötti konfliktust, veszélybe sodorva az Irakban, Iránban és másutt állomásozó amerikai erőket.

„Játszmájával Donald Trump amerikai elnök az Egyesült Államokat a legveszélyesebb helyzetbe taszította a térségben” - írta a Telegram közösségi portálon Hessameddin Asena, Haszan Róhání iráni elnök tanácsadója. „Bárki lépi is át a tiltott vonalat, számolnia kell a következményekkel”.

Az iráni állami televízió kommentárjában az is elhangzott, hogy „a térség népe nem fogja tovább tűrni az amerikai jelenlétet”.

Az iráni külügyminisztérium bekérte az Egyesült Államok érdekeit is képviselő bagdadi svájci nagykövetet Szulejmáni megölése miatt - jelentette az al-Dzsazíra arab hírtelevízió.

Irán számára a tábornok nemcsak egy harctéri parancsnok volt, de a nemzeti büszkeség és az amerikai szankciók elleni szembenállás jelképe is. Az al-Kudsi támogatta Szíriában Bassár el-Aszad elnököt és az iraki kurdokat a Szaddám Huszein néhai diktátor elleni harcukban.

Brigádjai Ali Hamenei ajatolláhnak, Irán legfelsőbb vallási és politikai vezetőjének vannak alárendelve, akié az utolsó szó minden stratégiai ügyben az iráni alkotmány értelmében.(2)

Bagdadban a kormányellenes tüntetők örömmujjongással fogadták a tábornok halálhírét

Több tucat iraki tüntető énekkel, tánccal ünnepelte péntek reggel a megölt iráni tábornok halálhírét - jelentette az AFP francia hírügynökség fotója a helyszínről. „Kászim Szulejmáni, eljött az isteni győzelem” - skandálták a bagdadi kormány és iráni támogatója ellen három hónapja tüntetők az iraki főváros Tahrir terén.

A közelmúlt tüntetéseinek során közel 460-an haltak meg és 25 ezren sebesültek meg.

Mike Pompeo amerikai külügyminiszter is közzétett a Twitter mikroblog portálon egy videót az ünneplő bagdadi tüntetőkről. „Irakiak, igen, irakiak táncolnak az utcán a szabadságért, hálásak, hogy Szulejmáni tábornok nincs többé” - írta kísérő üzenetében Pompeo.

Secretary Pompeo

✓@SecPompeo

Iraqis — Iraqis — dancing in the street for freedom; thankful that General Soleimani is no more.

186 E [5:34 - 2020. jan. 3.](#) 77,1 E ember beszél erről

„Szulejmáni tábornokot az amerikai-cionista ellenség ölte meg, amikor nem tartózkodott a harcmezőn” - írta pénteken közleményében a palesztin Iszlám Dzsihád iszlamista szervezet. A

Népi Front Palesztina Felszabadításáért palesztin szervezet részvétét fejezte ki a tábornok halála miatt, akit a palesztin ellenállás támogatójának nevezett.

Naftali Bennett izraeli védelmi miniszter péntek reggelre tanácskozást hívott össze az ország katonai és hírszerzési vezetőivel a Szulejmani elleni csapás miatti biztonsági kérdések megvitatására - írta a Jerusalem Post című izraeli lap. Ezen részt vesz Aviv Kohavi vezérkari főnök is.

Értesülések szerint Benjámin Netanjahu izraeli kormányfő várhatóan megszakítja görögországi látogatását, és visszatér Izraelbe.

Haszan Róháni iráni elnök az iráni állami televízió közlése szerint kijelentette, hogy a Szulejmáni elleni támadás után Irán még keményebben fog ellenállni az amerikai terjeszkedésnek, és még erőteljesebben fogja védelmezni az iszlám értékeit. Hozzátette: Irán és a „térsgébeli szabad államok” bosszút állnak a tábornok haláláért. (3)

„Iránnak nem éri meg hagyományos háborút kiprovokálnia”

Iránnak a történelem után sem éri meg konvencionális háborút kiprovokálnia - mondta Szalai Máté, a Külügyi és Külgazdasági Intézet vezető kutatója az M1 aktuális csatorna péntek reggeli műsorában.

A szakértőt azzal kapcsolatban kérdezték, hogy Washington légicsapásokat hajtott végre az iraki fővárosban, Bagdadban Iránhoz köthető célpontok ellen. Ali Hamenei, Irán legfelsőbb vallási és politikai vezetője pénteken azt közölte: kemény válaszlépés várható a légitámadások után, amelyekben meghalt egy iráni tábornok is.

Szalai Máté szerint az a legvalószínűbb, hogy amerikai létesítmények, támaszpontok ellen lesznek támadások, de az sincs kizárva, hogy ennél is nagyobb lesz a válasz.

Úgy fogalmazott, hogy „puskaporos a helyzet”, a történelemnek nagy a politikai, szimbolikus súlya.(4)

Példa háttérmagyarázatra:

Lemondott a BBC vezérigazgatója és a BBC News igazgatója⁷

Bozsó Ágnes 2025. november 9.

vezető hír + hozzá kapcsolódó háttérmagyarázat

Lead: Lemondott Tim Davie, a BBC vezérigazgatója, valamint Deborah Turness, a hírszolgáltatás ügyvezető igazgatója is, miután felmerült, hogy a BBC Panorama dokumentumfilmje félrevezette a nézőket Donald Trump amerikai elnök egyik beszédével kapcsolatban.

Body: „Szeretném tudatni Önökkel, hogy 20 év után úgy döntöttem, hogy elhagyom a BBC-t. Ez teljes mértékben az én döntésem, és továbbra is nagyon hálás vagyok az elnöknek és az igazgatótanácsnak a teljes megbízatásom alatti rendíthetetlen és egyhangú támogatásukért, beleértve az elmúlt napokat is” – írta Davie.

„Mint minden közintézmény, a BBC sem tökéletes, és mindig nyitottnak, átláthatónak és elszámoltathatónak kell lennünk. Bár nem ez az egyetlen ok, a BBC News körüli jelenlegi vita érthető módon hozzájárult a döntésemhez. (...) Összességében a BBC jól teljesít, de voltak hibák, és főigazgatóként nekem kell vállalnom a végső felelősséget” – tette hozzá.

Háttérinformációk: A BBC-t azért érte komoly kritika, mert a Panorama című műsor egyik szegmensében olyan módon vágták össze Donald Trump 2021. január 6-i beszédét, ami megtévesztő lehetett a nézők számára. Egészen pontosan olyan félmondatokat vágtak egymás után, amelyek között 50 perc telt el – tehát jócskán kiemelték őket a kontextusból. A végeredmény úgy hangzott, mintha Trump azt mondta volna a támogatóinak, hogy velük fog sétálni az amerikai Capitoliumhoz, hogy harcot vívjanak. Csakhogy a harcra hívás előtti mondat, amelyben az elnök békés kiállásra buzdít, kimaradt. **(1)**

Az eset miatt Michael Prescott, a BBC szerkesztési elveiért és sztenderdjeiért felelős bizottságának korábbi tanácsadója belső dokumentumban bírálta a csatornát. Ez a bírálat viszont kiszivárgott – a Telegraph hozta nyilvánosságra csütörtökön. **(2)**

Turness szintén a Panorama botránya miatt mondott le a BBC News vezető pozíciójáról. „A közéletben a vezetőknek teljes mértékben elszámoltathatónak kell lenniük, és ezért mondom le. Bár hibák történtek, teljesen világossá akarom tenni, hogy a BBC News intézményi elfogultságával kapcsolatos legutóbbi vádak tévesek” – tette hozzá. **(3)**

Backline: Vasárnap Lisa Nandy brit kulturális miniszter azt mondta, hogy a Panorama ügye nagyon komoly, de ezen kívül is több aggály merült fel a műsorszolgáltató általa vélt elfogultságával szemben.

Háttérmagyarázat: Így jutott el a durva BBC-botrány a vezetők lemondásáig.⁸

Ignác Péter 2025. november 10.

Mindig kapcsolódó műfaj, ezúttal egy hírhez kötődik, az azokban foglalt háttérinformációkat bemutatva és magyarázva részletesen.

Az ügy rövid bemutatása:

Főszereplők: Teflon Tim. A BBC-ben csak így emlegették a brit közszolgálati adó vezetőjét, mert az elmúlt öt évben minden botrány lepergett róla. Vasárnap azonban Tim Davie bejelentette, hogy távozik vezérigazgatói posztjáról, és vele együtt jelentette be a lemondását Deborah Turness, a BBC hírigazgatója is.

Az ok: Azután jelentették be lemondásukat, hogy a jobboldali brit sajtóban a megelőző napokban egymás után születtek egy kiszivárogtatott belső jelentésre hivatkozva a BBC elfogultságáról szóló cikkek, amiknek legnagyobb figyelmet kapott állítása szerint egy műsorukban meghamisították Donald Trump amerikai elnök beszédét, amit a Capitolium 2021. január 6-i ostroma előtt mondott el híveinek.

A közvetlen válasz a BBC-től: Samir Shah, a BBC elnöke hétfőn elnézést kért, a beszéd szerkesztése szerinte valóban olyan benyomást keltett, mintha Trump közvetlenül erőszakra szólítana fel. Visszautasította azonban azokat az állításokat, miszerint a BBC-ben rendszerszintű elfogultságok lennének jelen, amivel nem foglalkoztak. Az elnök szerint voltak problémák, de azokat komolyan vették és kezelték.

Az érintett reakciója: Trump üdvözölte a két vezető lemondását az eset miatt, és megköszönte a kiszivárgott dokumentumról először beszámoló Telegraph-nak, hogy „leleplezte a korrupciós újságírókat”, akik megpróbálták befolyásolni az amerikai elnökválasztás eredményét. Trump ügyvédei azonban ezen felül egymilliárd dolláros (kb. 331 milliárd forint) kártérítési pert is kilátásba helyeztek. Ha a BBC nem vonja vissza a Panorama műsor dokumentumfilmjét, nem tesznek közzé bocsánatkérést és nem térítik meg megfelelően az okozott kárt, akkor jogi lépéseket fognak tenni.

Az eset kibontása-részletek

Egy botrány mind felett

1. Előzmények – korábbi problémás esetek

A BBC-nél húsz éve dolgozó Tim Davie-t 2020 szeptemberében nevezték ki a közszolgálati adó vezérigazgatójának, és az azóta eltelt időben több BBC-botrányt is sikerült túlélnie. Ezek

között volt Gary Lineker 2023-as ideiglenes felfüggesztése, majd idei végleges távozása; egy sztárműsorvezető távozása, miután gyerekekről készült pornófelvételeket találtak nála; illetve két népszerű szórakoztató műsor szereplői körül kialakult botrányok.

Davie-t idén már lemondásra szólították fel, miután kiderült, hogy egy Gázáról szóló, külső cég által készített dokumentumfilmet a Hamász egyik miniszterhelyettesének 13 éves fia narrált, júliusban pedig az okozott felzúdulást, hogy a BBC élő közvetítésében látható volt, hogy a Bob Vylan punk-rap duó „halál az (izraeli hadseregére)” skandalást vezetett a Glastonbury-fesztiválon.

2. A szakértői jelentés (általános problémák a hírszerkesztésben)

A végül Davie lemondásához vezető folyamat november 3-án, hétfőn kezdődött, amikor a Telegraph közzétett, majd egy nappal később a nyomtatott lapban címlapon hozott egy kiszivárogtatott belső BBC-feljegyzést. Ebben Michael Prescott, a közszolgálati adó BBC szerkesztési elveiért és sztenderdjeiért felelős bizottságának korábbi külső tanácsadója több bírálatot is megfogalmazott, és egyes esetekben rendszerszintű elfogultsággal vádolta meg a vállalatot.

A legnagyobb figyelmet az az említett része kapta, amely szerint megtévesztő módon vágták össze Trump beszédét, amit a Capitolium 2021. január 6-i ostroma előtt mondott el hívei előtt Washingtonban.

Prescott emellett azzal vádolta a céget, hogy sok kívánnivalót hagy maga után például az, ahogyan a BBC az izraeli–palesztin konfliktusról tudósít, és azzal vádolta meg a BBC munkatársait, hogy gondatlanságból vagy tudatosan negatív színben tüntetik fel Izraelt azáltal, hogy több alkalommal is megfelelő ellenőrzés nélkül hivatkoztak gázai adatokra és jelentettek meg Izraelt vádoló cikkeket. A feljegyzés szerint a BBC arab nyelvű kiadása pedig szinte teljesen egyoldalúan számol be a gázai konfliktusról.

Prescott kifogásolta azt is, hogy szerinte rendszeresek a figyelmetlenségek illetve a félreértelmezett adatok és kutatási eredmények bizonyos cikkekben és műsorokban, amelyek „ott is rasszizmust akarnak látni, ahol nincsen”. Emellett három BBC-s dolgozó beszámolója alapján azt állította, hogy az LMBTQ-témákkal foglalkozó újságírók nem hajlandóak érdemben foglalkozni a transzneműséggel kapcsolatos „kényes kérdéseket felvető témákkal” és nem hajlandóak teret adni a sajátjukkal ellentétes nézőpontoknak.

3. A Panorama-ügy

Trump beszéde

A kiszivárgott feljegyzés arra hívta fel a figyelmet, hogy a Panorama című műsor egy Trumpról szóló, egyórás adásában, amit egy héttel a tavalyi amerikai elnökválasztás előtt mutattak be, egymás után vágtak két részt a beszédből, amik ötven perces különbséggel hangoztak el. A műsorban ez úgy hangzott, mintha Trump azt mondta volna, hogy „odamegyünk a (kongresszus épületéhez), én is ott leszek veletek, és harcolunk, fenemód harcolunk”. Kifogásként szerepelt még a jelentésben, hogy kihagyták azt a részt, amikor Trump arra szólította fel híveit, hogy „békésen és hazafiasan” demonstráljanak.

Prescott feljegyzése szerint a bejátszás teljesen félrevezető volt, és ténynek nevezte, hogy Trump nem buzdította egyértelműen támogatóit arra, hogy harcolni menjenek a kongresszus épületéhez, hozzátéve, hogy „ez volt az egyik oka annak, hogy nem emeltek ellene szövetségi vádakat zavargásra való felbujtás miatt”.

A Capitolium ostromát vizsgáló amerikai kongresszusi bizottság jelentése arra jutott, hogy Trump lázadásra szította fel támogatóit, de a szövetségi ügyészség aztán nem emelt vádat ellene. Trump ellen ezután több polgári pert is indítottak a Capitolium ostromában megsérült emberek, akik azzal vádolták, hogy ő bujtotta fel a kongresszus épületére támadókat.

Trump és támogatói az elmúlt években az ostromot megelőző beszédének azt a részét ismételtették, amiben az elnök arra szólította fel az összegyűlt embereket, hogy „békésen és hazafiasan” tüntessenek. Mások viszont azzal érveltek, hogy az elnök a beszédében mindössze egyetlen alkalommal használta a „békésen” szót, egy, a szövegírói által megfogalmazott mondatban, és húsz alkalommal a „harcolni” szó variációit.

A műsor szakmailag vállalhatatlan összevágása után a BBC elnöke hétfői reagálásában arról beszélt, a szerkesztési elvekért és sztenderdekért felelős bizottságnak a BBC News korábban azt mondta a műsor szerkesztéséről, hogy át akarták adni Trump beszédének üzenetét, hogy a Panorama nézői jobban megérthessék, hogy fogadták azt Trump támogatói, és mi történt akkor a helyszínen. Ezt az ügyet a BBC amerikai elnökválasztási mellékletének átfogóbb értékelésének részeként vizsgálták, és a jelentésben tett megállapításokat jelezték a Panorámát készítő csapatnak. „Visszanézve, jobb lett volna formálisabb lépéseket tenni” – mondta most Shah.

4. A következmények – reakciók

Fejeket követeltek

A kiszivárgott jelentés megjelenése utáni napokban a jobboldali brit sajtó és konzervatív politikusok a BBC vezetőinek távozására szólítottak fel a botrány miatt, és vizsgálatokat kezdtek el követelni. „Fejeknek kell hullaniuk” – mondta múlt szerdán Kemi Badenoch, a

Konzervatív Párt vezetője, míg pénteken Boris Johnson volt kormányfő is Davie lemondására szólított fel. Majd a hét végén már a fehér házi szóvivő is kijelentette a Telegraph-nak, hogy a Trump-beszéd „szándékosan tisztességtelen” összevágása újabb bizonyíték arra, hogy a BBC „száz százalék fake news”.

A munkáspárti Lisa Nandy brit kulturális miniszter vasárnap délelőtt azt mondta, nagyon súlyos állításokat fogalmaztak meg a BBC-vel szemben, ezek közül is a legsúlyosabb, amely rendszerszintű elfogultságot feltételez nagyon nehéz témák kezelésénél. Azt mondta, teljes mértékben bízik abban, hogy Shah és Davie a kellő súllyal reagál a helyzetre. A brit alsóház kultúráért, médiáért és sportért felelős bizottsága is reakciót kért Shah-tól, és azt is elvárta, hogy jelezze, milyen lépéseket tesz a felmerült aggodalmak kezelésére. Nandy azt is mondta, hogy nem konzisztensek a szerkesztési sztenderdekről, irányelvekről, a használt nyelvezetről szóló döntések. Azt mondta, erről beszélt a vezetőkkel is.

Davie és Turness végül vasárnap jelentette be lemondását, amit a brit konzervatív politikusok örömmel fogadtak, csakúgy, mint Donald Trump. Turness elismerte, hogy történtek hibák, de hozzátette, hogy „teljesen világossá akarom tenni, hogy a BBC News intézményi elfogultságával kapcsolatos legutóbbi vádak tévesek”. Samir Shah BBC-elnök hétfőn bocsánatot kért az eset miatt, rossz ítélőképességnek tulajdonította a Trump-beszéd megtévesztő szerkesztését.

Shah viszont visszautasította, hogy megpróbálták volna a szőnyeg alá söpörni a Prescott feljegyzésében kiemelt problémákat, és szerinte az sem igaz, hogy semmit sem tettek ezek megoldása érdekében. Szerinte a három év alatt, amíg Prescott tagja volt a bizottságnak, javításokat tettek közzé, amikor hibáztak; megváltoztatták a szerkesztői irányelveket, hogy egyértelműbbé tegyék a BBC álláspontját egyes kérdésekben; változtatásokat vittek véghez vezetői szinteken és hivatalos fegyelmi lépéseket is tettek.

5. Mi van az ügy mögött?

Kettősen élük meg

A lemondások a Reuters értesülése szerint megdöbbenítették a BBC kormányzótanácsát, míg az adó több neves munkatársa politikai támadásként is értékelte a történeteket, annak ellenére, hogy Prescott feljegyzésében valódi hibákra hívta fel a figyelmet.

Nick Robinson, a Today című műsor vezetője szerint világos, hogy „valódi aggodalom van szerkesztési sztenderdek és hibák miatt”. Szerinte azonban ezzel párhuzamosan „politikai kampány is zajlik”, amit olyan emberek vezetnek, akik „el akarják pusztítani az intézményt”. Lisa Nandy állítólag magánbeszélgetésekben szintén azon aggódott, hogy a BBC elleni egyes támadások politikai indíttatásúak lehetnek – írta a Guardian.

Robinson hétfőn azt állította, hogy a BBC felső vezetése „megbénult”, mert miközben vezető újságírók bocsánatot akartak kérni a Trump-beszéd megvágása miatt, jelezve, hogy nem volt cél a nézők megtévesztése, a kormányzótanács politikai kinevezettjei ennél többet akartak. Az Observer értesülései szerint az előző héten elkészült egy bocsánatkérő üzenet, de a tanács egyes tagjai fellázkodtak ellene. A lázadást a lap cikke szerint a politikai kinevezettek vezették. Ugyanerről számolt be Katie Razzal, a BBC kulturális szerkesztője, aki szerint napok óta készen volt a bocsánatkérő üzenet, de annak kiadását megakadályozta a tanács, és Turness emiatt egyre frusztráltabb lett.

A brit sajtóban megjelent beszámolók szerint a háttérben többen a kormányzótanács Angliát képviselő igazgatóját, Robbie Gibbet látják, akit 2021-ben nevezett ki a posztra Boris Johnson konzervatív kormánya, és Prescottot az ő nyomására nevezték ki külső tanácsadónak. Gibb a BBC belpolitikai szerkesztője volt, majd 2017 és 2019 között Theresa May konzervatív brit kormányfő kommunikációs igazgatójaként dolgozott, és évek óta erőteljesen kritizálta egykori munkahelyét, amit szerinte a „woke”, baloldali városi dolgozók dominálnak.

Kritikusai szerint a munkaköri feladatait átlépve igyekezett beleszólni a műsorszerkesztők munkájába. Júliusban több mint négyszáz brit híresség és médiaszemélyiség – köztük a BBC több mint száz újságírója – követelte egy nyílt levélben, hogy távolítsák el Gibbet a tanácsból. Hétfőn a második legnagyobb ellenzéki pártot, a Liberális Demokratákat vezető Ed Davey egy véleménycikkben Gibb azonnali eltávolítására szólított fel, a Skót Nemzeti Párt elnöke, John Swinney pedig szintén arról beszélt, hogy Gibb nyilvánvalóan párpolitikai érdekeket képvisel a BBC kormányzótanácsában, és „tarthatatlannak” nevezte, hogy abban a pozícióban lehet.

I.4. A tudósítás

Annyiban különbözik a hírtől, hogy nem személytelen. A tudósító a helyszínen van, saját személyével hitelesíti az általa továbbított hírt, beszámolót. A tudósítás eredetileg jelentés volt valamiről. A sajtó korai szakaszában kialakult a hírverseny, amelynek alapja a tudósítók versenye volt. Az első tudósítások kereskedőktől származtak.

A tudósítás ugyanarról számol be, mint a hír (kivel, mikor, hol, mi történt?), de kitér a mikéntre is. A miéltre általában nem válaszol, mert erre a riport vállalkozik. Vannak benne szubjektív mozzanatok: a tudósító a saját nevét adja beszámolójához, saját élményeivel egészíti ki az elmondottakat. Benne van az újságíró jelenléte, amely azonban nem tolazkodhat előtérbe, nem veszélyeztetheti az objektivitást. A szubjektivitás csak a környezet és a hangulat leírására

vonakozhat: ez adja meg a tudósítás hangulatát, atmoszféráját. A tudósítás nem tükrözheti az újságíró, a szerkesztőség véleményét, nem tartalmazhat értékítéletet, minősítést.

Ez utóbbi elem, különösen a televíziós tudósítások esetében olykor csorbul, mert a stúdióban ülő híradósok gyakran véleményalkotásra is megkérlik az élőben tudósító munkatársukat, amely veszélyezteti a tudósítás hitelességét.

Példa tudósításra:

Berlusconi előre hozott választásokat követel⁹

Jánosi Dalma (Róma) 2020. JANUÁR 28. KEDD. 4:54

Vegyes az olasz jobbközép szövetségnek a tartományi választások mérlege: Calabriában jobbközép győzelem született, míg Emilia-Romagnában folytatódik a „vörös uralom”

- 1. nem személytelen,**
- 2. a tudósító (Jánosi Dalma) a helyszínen van, saját személyével hitelesíti az általa továbbított hírt, beszámolót,**
- 3. ugyanarról számol be, mint a hír (kivel, mikor, hol, mi történt?), de kitér a mikéntre is,**
- 4. szubjektivitás van benne, de az csak a környezet és a hangulat leírására vonatkozhat,**
- 5. ebben az esetben nem pszeudó vagy spontán, hanem tervezett eseményről számol be.**

⁹ Jánosi Dalma (2020. 01. 28.): Berlusconi előre hozott választásokat követel. Letölthető: a magyarhirlap.hu oldal: <https://www.magyarhirlap.hu/kulfold/20200128-berlusconi-elore-hozott-valasztasokat-kovetel> (Utolsó elérési ideje: 2025. október 19.)

Vissza kell adni az állampolgároknak a választás jogát – mondta Silvio Berlusconi Fotó:

AFP/NurPhoto/Andrea Pirri

Esemény: Kettőből egy baloldali vezetésű olasz tartományban tudott nyerni a hétvégén a Matteo Salvini vezette jobbközép szövetség. Silvio Berlusconi volt kormányfő szerint eljött az előre hozott választások ideje.

Újabb „vörös tartományt” szerzett meg a jobbközép **Esemény és időpont (Mikor):** a január 26-i olaszországi helyhatósági választásokon. **Háttérinformációk, melyek válaszolnak a miért és hogyan kérdésekre:** Elsőprő győzelmet aratott a Forza Italia politikusa, Jole Santelli, a jobbközép közös jelöltje Calabria tartományban. A szavazatok 55,9 százalékát szerezte meg, 30 százalékkal maga mögé utasítva a balközép jelöltjét, Pippo Calippót.

Emilia-Romagna tartományban pedig **Hangulati és környezeti elem: tovább folytatódik a 70 éve tartó „vörös uralom”.** Továbbra is Stefano Bonaccini marad a tartomány elnöke, aki a szavazatok 51,4 százalékát szerezte meg, lekörözve a Liga jelöltjét, Lucia Borgonzonit, aki a voksok 43,7 százalékát kapta. A rendkívül magas részvételi arány hűen tükrözi az elmúlt hónapok intenzív kampányharcát: 67 százalék járult az urnákhoz, ez 30 százalékkal több, mint 2014-ben.

Az eredményeknek két fontos tanulsága van: a jobb- és balközép megosztottság, valamint a szociáldemokratákkal kormányzó Öt Csillag Mozgalom (M5S) drámai zuhanása. A napilapok szerint a választások kimenetelében döntő jelentőségű volt a Liga és annak szigorú migránspolitikája ellen tiltakozó „hering” mozgalom kampányharca.

A Bolognában elsőként színre lépő Mattia Santori vezette heringek folyamatosan követték Matteo Salvini volt belügyminiszter, a Liga elnöke kampányállomásait. A „populizmus- és gyűlöletellenes mozgalom” jelentette a baloldal igazi kampányharcát. **Hangulati és környezeti elem: Matteo Salvini szerint rendkívüli, izgalmas, meghatározó és kimerítő küzdelem volt,**

amelybe testét és lelkét is beletette. Történelmi jelentőségűnek nevezte, hogy hetven év után valódi erőpróba elé állhattak, amiből a Liga a tartomány második legerősebb pártjaként került ki.

Silvio Berlusconi, a Forza Italia vezére gratulált Jole Santelli győzelméhez, majd hozzátette, hogy Olaszország egy új szakasz küszöbén áll. Elengedhetetlennek tartja a mielőbbi előre hozott választások kiírását. **Hangulati és környezeti elem: „Amennyiben Olaszországban**

még demokrácia van, akkor kormányváltás szükséges, mielőbb vissza kell adni az olasz állampolgároknak a választás jogát” – nyilatkozta Berlusconi.

Giorgia Meloni, a jobbközép szövetséghez tartozó Olasz Testvérek (FdI) elnöke győzelemként értékelte az emilia-romagnai választások eredményét is. Véleménye szerint pár éve még elképzelhetetlen lett volna ilyen jelentős eredmény elérése egy olyan tartományban, amelyet évtizedek óta a baloldal irányít. Hozzátette, hogy az FdI a tartomány harmadik legerősebb pártja.

A hírek és a tudósításnak vannak minőségi ismertetőjegyei, melyeket szintén figyelembe kell venni az elemzésekkor. Ezek hiánya esetén már nem hírről, tudósításról, hanem egy másik, akár véleményközlő műfajról kell beszélnünk. Rosszabb esetben manipulációról.

A hír és a tudósítás minőségi ismertetőjegyei a következők:

1. Pontosság, hitelesség

1. A tények és az adatok gyűjteménye.
2. Ellenőrzés nélkül csak a bevált hírügynökségektől veszünk át információt.

2. Kiegyensúlyozottság

1. Tisztességesség, az újságíró a lényeget emeli ki és a teljességre törekszik.
2. Manipuláció a lényegtelen felnagyítása, az egyik fél megjelenítése a másik nélkül (elhallgatás) - nehezen tetten érhető.
3. Egy hír akkor teljes, ha az újságíró sokoldalú összefoglalóját adja az esemény valamennyi lényeges elemének.

3. Tárgyilagosság

1. Valósághűség.
2. Előítéletektől, vágyálmoktól mentesség.
3. Az információkat nem szabad eltorzítani.
4. Szubjektivitás mellőzése.
5. Minden háttér-információt nyilvánosságra kell hozni, ami az ügy megértését szolgálja.

6. A közönségről feltételezni kell, hogy képes összefüggéseiben látni az ügyet, el tudja határolni a valóságot a képzelettől.
7. Csak akkor képes saját véleménye kialakítására, ha rendelkezik a megfelelő háttér-információval és segítünk abban, hogy felismerje és megértse az összefüggéseket.
8. A legmarkánsabb véleményeket kell kiválasztani, kényes feladat az ellentmondásokra felhívni a figyelmet.

A hírek és a tudósítások, valamint az ezekből építkező műfajok, minőségi ismertetőjegyeire és egyáltalán a sajtó egészének hitelességére nagyban rányomja a bélyegét a pszéudó-események jelensége. A média (és ez nemcsak magyar sajtóosság) nagyon sok pszéudó-eseményről számol be. Ezért fontos, hogy meg tudjuk egymástól különböztetni az egyes eseménytípusokat:

1. Spontán események:

Természetes, valóságos események, melyek maguktól jönnek létre. Ezekről beszámol a média. A médiától független, anélkül is bekövetkeznek, ha a média nem érdeklődik utána. Pl. természeti jelenségek, árleszállítás, országgyűlési választás.

2. Eltervezett, megtervezett események

Ezeket az eseményeket sem a média hozza létre, de az eseményeket annak a tudatában szervezik meg, hogy a média majd beszámol róluk. Ebből adódóan ezeket a közönségnek szánják. Pl. sportesemények, vagy sajtótájékoztatók tartoznak ide.

3. Pszeudó - események

Tudatos tervezőmunka eredményeként jön létre, miközben a spontaneitás látszatát kívánja kelteni. Pszeudó - eseményeket nemcsak a média hoz létre, hanem pl. politikai, önkormányzati, stb. szervek is. A pszéudó -események kapcsolatban vannak a közönséggel, a közvélemény igényére történnek meg.

Hétköznapi példa: esküvői képeken mindig mindenki mosolyog, ennek az oka, hogy ezt várják el. Amiről a fotó tudósít, az pszéudó esemény, mert maguktól talán nem álltak volna csoportba egymás mellé olyanok, akik a valóságban nem kedvelik egymást, de az ifjú pár érdekében megtették. Ezt csak azért tették, hogy megörökítsék a pillanatot és valamikor majd elővegyék a képet.

Politikában: A külügyminiszterek, miniszterelnökök stb. három percig rázzák egymás kezét és mosolyognak, hogy minden kamera megfelelő szögből készítsen felvételt róluk. Választási kampányokban gyakori, hogy a tömegben megjelenő politikus elbeszélget, megpusztilgat hétköznapi embereket, gyerekeket, összeállnak egy fotóra, amellyel a politikus azt példázza, ő is egy egyszerű, szerethető ember. Ezeknek a jelenségeknek az az oka, hogy a posztmodern ember képekben gondolkodik, az emberiség túljutott a szöveg korszakán.

A pszudó - eseménynél fontos, hogy a tervezésnek magában kell foglalnia a megtervezett szándékát. A nem valóságos elemek nagyobb súllyal bírnak, mint a valóságosak. A pszudó - események hamar és gyakran lelepleződnek, és elhiteltelenítik az intézményt, amely megrendeli vagy kiszolgálja azt.

A pszudó - esemény jellemzői:

1. Eltervezettnek kell lennie, általában azzal a céllal hozzák létre, hogy megörökítsék, a média beszámoljon róla.
2. Szükséges, hogy a nyilvánosságot érintő vonatkozása legyen, hírértékkel bírjon.
3. Magában foglalja a megtévesztés szándékát.
4. Több benne a nem valós, mint a valós elem.
5. A pszudó esemény akkor sikeres, ha a kiagyalói szerint ez kellő mértékben kétértelmű, és gyakran magába foglalja azt a szándékot, hogy önmagát beteljesítő jóslattá váljon.

4. Önmagát beteljesítő jóslat:

A közvéleményre építve a média olyan esemény bekövetkezését jósolja meg, amely normális körülmények között, spontán eseményként valószínűleg soha nem jönne létre. A média ezt azért csinálja, mert szüksége van eseményekre, jó és rossz szereplőkre: önmagától nem jönnek létre médiaszemélyek.

Példa: az 1993-as Postabank-válság: fejlődő, agresszív hirdetési kampánya volt a Postabanknak¹⁰, ami miatt óriási betétállományra tett szert. Közben bejöttek Magyarországra a multinacionális cégek hatalmas tőkével, hirdetési kampányba kezdtek és magasabb kamatokat ígértek, mint a Postabank. A Postabank nem tudta hova kiadni a pénzét, ezért ingatlanokba fektetett és újabb papírokat adott ki. Valaki terjeszteni kezdte, hogy a Postabank fizetéképtelenné vált (ekkor még biztos lábakon állt). Az emberek beszélni kezdtek erről, megírta az újság, aminek következtében a polgárok nem tették be a pénzüket, sőt tömegesen kezdték kivenni, amelyről hetekig tudósított a média. Ennek hatására a betétesek megrohamozták a Postabank-fiókokat, kivették az összes pénzüket, így a bank valóban fizetéképtelenné vált.

I.5. Az interjú

¹⁰ <https://www.youtube.com/watch?v=5VQXqcsCs4A> (Utolsó elérés ideje: 2025. október 19.)

A magyar média egyik legkedveltebb műfaja. Az angolszász és nyugat-európai újságírásban inkább munkamódszerként van jelen, ritkábban találkozhatunk vele. Meginterjúvolni valakit annyit jelent, hogy felkínáljuk a lehetőséget a megszólalásra. Az interjúalany számára az interjú lehetőség arra, hogy eljuttassa álláspontját a közönséghez. A politikusok számára a közszereplés lehetőségét biztosítja. az interjú eredetileg két ember magánbeszélgetése, de a közönség mindig jelen van. Egyszerre intim és épít a nyilvánosságra.

Az interjú, mint műfaj a XIX. században jelent meg: id. James Gordon Bennett 1836-ban publikálta a New York Heraldban az első interjút. Egy prostituált, Helen Jewett meggyilkolása kapcsán megszólaltatta az érintetteket. Pollack (bécsi újságíró) írta meg az első magyar interjút Deák Ferencsel.

Az eredeti angol szó (interview) jelentése adja vissza legjobban az interjú lényegét: találkozás, megbeszélés valamilyen céllal, megidézés, kihallgatás, kikérdezés. Az interjú gyakran átalakul hírré, tudósítássá, közleménnyé, nyilatkozattá a kérdések elhagyásával. A leghitelesebb műfaj: itt a legkisebb a lehetősége a manipulációnak, torzításnak. Az interjú átmenet az újságírás és a szépirodalom között: két ember beszélgetése azzal a céllal, hogy a közönség információhoz jusson, és beavatottja legyen egy olyan párbeszédnek, mely számára művészi élményt nyújt. Az interjú legtöbb fajtája nagy terjedelmű, szerkezetileg minden esetben kérdések és válaszok sora. Amennyiben ez a formai sajátosság hiányzik, az interjú más műfajjá alakult át.

Az interjú típusai:

1.5.1. Információszerző alapinterjú (munkamódszer)

1. Az alany hírforrásként szerepel.
2. A hír és a tudósítás szabályai érvényesek.
3. A riporter háttérben marad, szerepe az alapkérdések feltevésére korlátozódik.
4. A rádióban, televízióban krónika vagy híradó típusú interjú.
5. Fontos, hogy egységes logika alapján épüljön fel, kerek egész, zárt történetet alkosson.

1.5.2. Magazin típusú interjú

1. Túlterjeszkedik az információszerző alapinterjú terjedelmén.

2. Eseményhez, üggyhöz kötődik, témája bármi lehet.
3. Előtérbe kerül az interjú alanyának személye. Személyes észrevételeit is előadhatja saját logikája szerint, felhívhatja a figyelmet az összefüggésekre.
4. Az interjú készítőjének feladata, hogy miközben arra törekszik, hogy a legtöbb információhoz hozzájusson, emellett a társadalomban, közvéleményben jelen lévő, ismert tényekkel, összefüggésekkel szembesítse az interjú alanyát.
5. Fontos a téma exponálása az interjú elején.
6. Rádióban, televízióban 10-12 perces terjedelmű, újságban akár 10-12 flekk¹¹.

I.5.3. Álinterjú

1. A magazin típusú interjú ellentéte.
2. Előbb készül el a hír, utána az interjú. Pszeudó jellegű.
3. Általában a politikus sajtószakértői megállapítják, milyen üzenetet kell átadni a közönségnek.
4. Álinterjúnál elmarad a szembesítés.

I.5.4. Tematikus nagyinterjú

1. Egy adott témához kötődik, célja annak körbejárása, kifejtése.
2. Általában önálló műsor televízióban, rádióban, lehet egy óras is. A nyomtatott sajtóban egyre kevésbé van jelen, csak irodalmi folyóiratokban.
3. Nagyfokú felkészültséget igényel, szakújságírók készítik. A riporter dolga, hogy jó kérdésekkel legyen az alany segítségére.
4. Az alany személye előtérben van, amennyiben a témához kötődik. Lehetőséget ad a bő kifejtésre, de nem illik elkanyarodni a témától.
5. Olykor átalakul és háttérmagyarázat lesz belőle. pl. az országgyűlési választásokat követően a politológusokkal készített interjúk a nyomtatott/online médiában ilyen formában jelennek meg, rövid mondatokat is idézve az általuk elmondottakból.

¹¹ Egy flekk 1800-2000 karaktert jelent, mivel egyes szerkesztőségek szóközzel, mások szóköz nélkül számolják a karaktert.

I.5.5. Mélyinterjú, életútinterjú, portré

1. Az alany maga a főszereplő.
2. A cél az alany személyiségének bemutatása a maga teljességében úgy, hogy ne vesszünk el a részletekben.
3. Megismerjük az interjúalany életútját, pályáját, kik voltak a példaképei, kik voltak rá hatással, milyen eredményeket ért el és mik a tervei.
4. Gyakran az interjúalanyt az aktuális társadalmi, politikai, gazdasági stb. ügyekről is megkérdezik, de ebben az interjúban a hangsúly az életpálya bemutatására helyeződik.

I.5.6. Talk-show

1. A televíziózás kedvelt műfaja.
2. Klasszikus formájában az alanyt „kényszerítik”, hogy olyasmiről beszéljen, amiről eredetileg nem akart.
3. Ma már az előre egyeztetett és lepróbált interjúk alkotják a talk-show-kat. Pl. Fábry-show
4. Másik formájában a botrány, a meglepetés, a furcsaság dominál/dominált. Pl.: Mónika-show, Anikó-show, Jerry Springer-show.

I.5.7. Sajtótájékoztató:

Az információszerző alapinterjúhoz hasonlóan ez is egy munkamódszer. Érdekessége, hogy ennél a műfajnál az interjúalany és nem az újságíró kezdeményezi a beszélgetést. A sajtótájékoztató ráadásul valójában nem műfaj, hanem egy esemény, amelyről az ott elhangzottakat figyelembe véve hír, tudósítás, esetleg a sajtótájékoztatóhoz kapcsolódóan magazin típusú interjú készül.

Demokráciában a sajtótájékoztató leggyakrabban az információsolgáltatásra kötelezett szervezett személyek által szervezett fórum, melyre a média munkatársait hívják meg azzal a céllal, hogy segítségükkel informálják az állampolgárokat.

A sajtótájékoztató lehet:

1. Rendszeres (periodikus): pl. ilyenek a kormányinfók vagy az országgyűlés ülésnapja után a frakciók által tartott sajtótájékoztatók (ez utóbbinak nincs kötött időpontja, mivel hatással van rá az ülésnap hossza, de kiszámítható, eseményhez kötődő.)
2. Rendkívüli: pl. egy természeti katasztrófa, egy baleset után tartják, melyen tájékoztatnak az áldozatok számáról, az anyagi károkról stb.

Példa interjúra:

Deutsch: Tusk a falnak ment a Fidesz kizárásával¹²

Kósa András, **Publikálás dátuma: 2020.03.26. 09:00**

1. Magazin típusú interjú.
2. Nagy terjedelmű.
3. Eseményhez, ügghöz kötődik, témája bármi lehet:

Témák ebben a konkrét esetben:

- 3.1. Koronavírus-járvány – EU szerepe
 - 3.2. A Fidesz még mindig maradna az Európai Néppártban
 - 3.3. Plakátkampány értelme
 - 3.4. Korrupciós ügyek
4. Előtérbe kerül az interjú alanyának személye. Személyes észrevételeit is előadhatja saját logikája szerint, felhívhatja a figyelmet az összefüggésekre. (Példák a szövegben kiemelve.)
 5. Az interjú készítőjének feladata, hogy miközben arra törekszik, hogy a legtöbb információhoz hozzájusson, emellett a társadalomban, közvéleményben jelen lévő, ismert tényekkel, összefüggésekkel szembesítse az interjú alanyát.

Néhány példa a szembesítésre:

5.1. Mennyire etikus, hogy a kormánykommunikáció egyértelműen összekapcsolja a koronavírussal a migrációval?

¹² Kósa András (2020. 03. 26.): Deutsch: Tusk a falnak ment a Fidesz kizárásával. Letölthető a nepszava.hu oldal: https://nepszava.hu/3071827_deutsch-tusk-a-falnak-ment-a-fidesz-kizarasaval (Utolsó elérés ideje: 2025. október 19.)

5.2. A plakátkampány, az EU folyamatos támadása a kormányajtóban semminek tekinthető?

5.3. Rendszeresen hallani, olvasni olyan „elemzéseket”, megnyilatkozásokat, hogy ha a Fidesz borítaná az asztalt és kilépne, mennyien követnék. Ha valóban olyan sokan vannak a Fidesz mögött, miért nem borítanak?

5.4. Az egy főre jutó uniós támogatások tekintetében például a baloldali kormányok idején is kiemelkedőek voltunk, mégsem kellett hozzá folyamatosan az EU-t kritizálni.

A Fidesz még mindig maradna az Európai Néppártban – mondta a Népszavának Deutsch Tamás, a párt európai parlamenti képviselője.

Fotó: Michel Christen / Európai Parlament

Mennyire etikus, hogy a kormánykommunikáció egyértelműen összekapcsolja a koronavírust a migrációval?

Előtérbe kerül az interjú alanyának személye. Személyes észrevételeit is előadhatja saját logikája szerint, felhívhatja a figyelmet az összefüggésekre: Csupán arról van szó, hogy tárgyilagosan néven neveznek egyértelmű összefüggéseket a pízsinak való megfelelési kényszer helyett. Megcáfолhatatlan tény, hogy az új koronavírus kívülről került be Európába, így Magyarországra is, még ha ettől a momentumos képviselőnk hipertóniás tüneteket produkálnak is. A kontinensre áramló tömeges és ellenőrizetlen illegális migráció bizony rendkívül komoly járványfenyegetést jelent az európai emberek számára. Erről pízsiség miatt

nem beszélni nettó felelőtlenség. De egyébként is, miért kell azon a balliberális médiának folyamatosan fanyalognia, felháborodnia, amikor az emberek a jogos félelmükben normális reakciókat mutatnak? Amikor arról hallunk, hogy Irán a világ egyik, míg Olaszország Európa legnagyobb koronavírus gócpontja, akkor teljesen természetes például, hogy az embereknek ezen nemzetek turistáival szemben fenntartásai lesznek. Ha mindez mindenfajta atrocitás és agresszivitás nélkül mondjuk abban nyilvánul meg, hogy ha valaki bemegy egy vendéglőbe, ami tele van olasz turistával, akkor az illető ezért megfordul és kimegy, abban nincs semmi kivetnivaló. Ez nem idegengyűlölet, hanem jogos félelemtől vezetett óvatosság. De mindez ugyanígy van Belgiumban, Németországban és Franciaországban is.

Tapasztalt ilyet Belgiumban?

Előtérbe kerül az interjú alanyának személye. Személyes észrevételeit is előadhatja saját logikája szerint, felhívhatja a figyelmet az összefüggésekre:

Hogy a fenébe ne. Ráadásul személyes tapasztalatom, hogy éppen az ebben a témában másokat kioktatók, megbélyegzők a maguk életében pont az általuk sívalkodva elítélt módon viselkednek, hiszen ez a természetes emberi reakció.

Az EU hogy kezeli eddig a koronavírus-járványt?

Nem az EU kezeli, hanem a tagállamok. Ne legyen félreértés, semmit nem kérek számon az Európai Uniótól, amit ebben a helyzetben tenni tud, azt teszi és időben is teszi. De világos, hogy járvány megfékezése nem az EU-n, hanem a tagállamokon múlik majd. A jelen helyzetben is mindenki számára nyilvánvalóvá vált, hogy a bajban csak az erős és cselekvőképes tagállamok tudják megvédeni a mintegy 440 millió uniós polgár életét, a maguk által hozott védelmi intézkedésekkel, határlezárással, iskolák, szórakozóhelyek bezárásával. **Március végén találkozott volna egymással Orbán Viktor kormányfő és Donald Tusk, az Európai Néppárt (EPP) elnöke. Az egyeztetésből valószínűleg nem lesz semmi, és nem csak a koronavírus miatt. Miért?** Valóban úgy volt, hogy a márciusi uniós csúcs alkalmával találkoznak majd, és szerintem a kölcsönös szándék továbbra is fennáll a találkozóval kapcsolatban. **Van értelme még? Teljesen mást mondanak nyilvánosan a néppárt jövőjéről.** Az életben rengetegszer kell olyan beszélgetéseket folytatnunk, amiről már előre tudjuk, hogy nem kecsegtet eredménnyel. Messze nem tartom kizártnak, hogy lehet előrelépés a megbeszélésen, de osztom a véleményét, hogy nagy reményeket nem érdemes a találkozóhoz fűzni.

Egy hónapja írt memorandumot Orbán Viktor az EPP-hez reformokat, vitát sürgetve. Azóta is csönd van ekörül.

A koronavírus járvánnyal szembeni védekezés most mindent felülír: a sajtó is leginkább ezzel foglalkozik, ahogy a politika is – nagyon helyesen. Tudjuk, hogy Donald Tusk miután tavaly a néppárt elnöke lett, legkésőbb már idén február-márciusra el akarta érni, hogy a Fideszt kizárják apártcsaládból. Ezzel a törekvésével látványosan falnak ütközött, majd visszapattant onnan: nem sikerült elérnie a kizárásunkat, nem tudott hozzá többséget szerezni. Ebből a kudarcából született végül egy csetlő-botló, de mégiscsak útjára induló reformfolyamat, amit évek óta sürgetünk a velünk egyetértő tagpártokkal közösen. Ennek része a Fidesz, Orbán Viktor kezdeményezése is. Ha majd már nem a koronavírussal kell küzdenünk, akkor visszatérhetünk erre a kérdésre is.

Ha már függőben lévő ügyek: Hidvégi Balázs és Trócsányi László alelnöki helye is eldöntetlen még az Európai Parlament emberi jogi illetve alkotmányügyi bizottságában. Erről mikor döntenek?

Ezek a tisztségek nem egyszerűen a Fideszé, hanem a néppárt frakciójáé, egy bonyolult algoritmus szerint - amivel most nem untatnám az olvasókat - az EP nagy frakciói között született megállapodás alapján. A néppárt kiáll ezekért a pozíciókért, miközben a baloldal - a balliberális magyar képviselők folyamatos unszolása miatt - nem akarja a fideszes jelölteket megszavazni. Irónia nélkül mondom, hogy az azért tiszteletreméltó, hogy bár erő alapon akár meg is tehetnék, a néppárt politikai ellenfelei nem veszik el ezeket a pozíciókat, nem rúgnak fel régóta működő írott és íratlan szabályokat. Az Európai Néppárt viszont kiáll a Fidesz mellett, így most patthelyzet van, a politika szabályai szerint pedig valamikor egy nagyobb csomag részeként majd meg fogják szavazni a baloldalon is a Fidesz jelöltjeit.

Lassan egy éve tart az „önfelfüggesztés”, a vita az EPP vezetésével, mindezt egy teljesen fölösleges plakátkampány miatt, amivel Jean-Claude Junckert támadták. Így utólag hogy látja: volt az egésznek bármi értelme akkor?

Előtérbe kerül az interjú alanyának személye. Személyes észrevételeit is előadhatja saját logikája szerint, felhívhatja a figyelmet az összefüggésekre: A kérdés jogos, csak éppen szerintem nem mi vagyunk a címzettjei, hanem a néppárt. Csak ők tudnának válaszolni arra a kérdésre, hogy volt-e bármi értelme egy pártcsaládon belüli kisebbség, egy meglehetősen agresszív “törpe minoritás” - hogy Antall Józsefet parafrázáljam – kezdeményezésének teret engedni. A kezdeményezést ráadásul kívülről a néppárt ellenfelei generálták, nyilván azért, hogy a belső pártviták gyengítsenek minket.

A plakátkampány, az EU folyamatos támadása a kormány sajtóban semminek tekinthető?

Előtérbe kerül az interjú alanyának személye. Személyes észrevételeit is előadhatja saját logikája szerint, felhívhatja a figyelmet az összefüggésekre:

Ha az Európai Néppártnak EU-kritikus plakátok, újságcikkek, egy-egy megnyilatkozás miatt kellene megítélnie a tagpártokat, pláne kizárni valakit, már nem sok tagja maradt volna az EPP-nek. A magyar kormány magától semmiért nem piszkálta Soros Györgyöt és a hálózatát. Pont, hogy ő és a rendszeréhez tartozó szervezetek kezdték el piszkálni, sőt brutális erővel támadni Magyarországot, a magyar embereket, a magyar államot, és hozzáteszem, nem csak minket. A különbség más országokhoz képest csupán annyi volt, hogy máshol - vagy mert nem tudták, vagy mert nem merték - nem szálltak szembe a Soros-hálózattal, a még durvább támadásoktól, nyomásgyakorlástól tartva nem merték nevén nevezni a Nyílt Társadalom Alapítványt és annak hálózatát. A nyilvánosság előtt próbálták megúszni az egészet. Mi meg azt mondtuk, hogy álljon meg a menet, ha Soros Györgyék méltatlan támadást indítanak Magyarország ellen, akkor azt nem hagyjuk annyiban. Ami pedig Jean-Claude Junckert illeti, ő az Európai Bizottság elnöke volt: miért ne lehetne egy tagállam kormányának súlyosan kritikus véleménye az Európai Bizottságról, vagy annak elnökéről? A néppárt vezetésének érvelése ráadásul kétszínű ebben a kérdésben is: amikor a Magyarországot érő támadásokról volt szó, akkor azt mondták, hogy a jogállamiság kérdésében nem kivételezhetnek egy néppárti kormánnyal sem, ezért aztán beálltak a baloldal támadásai mögé. Amikor viszont a magyar néppárti kormány joggal kritizálta az Európai Bizottság néppárti vezetőjét, akkor az EPP vezetése azt rótta a szemünkre, hogy miért kritizál egy néppárti kormány egy néppárti európai vezetőt, azaz miért nem teszünk Junckerrel kivételt, csupán azért, mert EPP-s politikus. Ezek szerint egy néppárti kormány nem bírálhatja a néppárti bizottsági elnököt, viszont a néppárti bizottsági elnök és az Európai Parlament néppárti frakciójának vezetője, illetve a frakció jelentős része is minden ok nélkül támadhat egy néppárti kormányt. Az igazság kedvéért ráadásul érdemes a Die Presse cikkét idecitolnom, miszerint mindenkinek bocsánatot kellene kérnie a magyar kormánytól, aki 2015-ben a migráció megfékezésére hozott intézkedéseiért támadta, beleértve az Európai Bizottság akkori vezetését is. **Praktikusan mi haszna volt annak, hogy a Fidesznek fel kellett függesztenie a tagságát?**

Ellenfeleink részéről vágyvezérelt az a beállítás, hogy a Fidesz most magára maradván, számárpadban ül a néppártban. Vannak persze kérdések, amikben markánsan kisebbségben vagyunk, míg más, érzékeny és fontos kérdésekben a Fidesz álláspontja továbbra is a Néppárt többségéhez tartozik.

Rendszeresen hallani, olvasni olyan „elemzéseket”, megnyilatkozásokat, hogy ha a Fidesz borítaná az asztalt és kilépne, mennyien követnék. Ha valóban olyan sokan vannak a Fidesz mögött, miért nem borítanak?

Azért, mert az a célunk, hogy Európa, a Fidesz teljesítményének is köszönhetően legnagyobb politikai családja visszatérjen arra sikeres kereszténydemokrata útra, amin haladva a történelmi sikereit elérte. Előtérbe kerül az interjú alanyának személye. Személyes észrevételeit is előadhatja saját logikája szerint, felhívhatja a figyelmet az összefüggésekre:

Azt kell majd megvizsgálnunk, hogy mi a helyzet, ha nem csak, hogy nem tudjuk megteremteni ezt a kereszténydemokrata többséget, de még a békés egymás mellett élésre sincs lehetőségünk a néppártban. A EPP-nek sokáig az volt a legnagyobb ereje, és így vált Európa vezető politikai pártjává Wilfried Martens és Helmut Kohl idején, hogy az egymástól jelentős mértékben különböző jobboldali, konzervatív és kereszténydemokrata pártok egységesen tudtak fellépni. A jelen helyzetből visszatekintve, amikor évtized óta messze a legerősebb párt az EPP, nehéz elképzelni, hogy sokáig azt gondolta mindenki, az európai szociáldemokratákat úgysem lehet megelőzni. Ehhez egy egységes néppárt kellett – ez most hiányzik. Persze, tudjuk jól, hogy a siker, az erősödés időszakában könnyebb felülemelkedni a belső ellentéteken is. Pedig ilyenek korábban is voltak, de a néppárt sokáig képes volt ezeken felülemelkedni, hatékony kompromisszumokat kötni. Ez szűnt meg most szinte teljesen, és mindez a pártvezetés felelőssége. Ha nem tudunk visszakanyarodni az értelmes kompromisszumokhoz, és nem szűnik meg, hogy a néppárt centrista politikát folytató főszórához képest eltérő álláspontot képviselőket folyamatosan és durván támadják a pártcsaládon belül, akkor el kell gondolkoznunk majd a maradáson. **Ez viszont nem csak a Fidesz, de a kormány érdekérvényesítő képességére is rossz hatással van.**

Előtérbe kerül az interjú alanyának személye. Személyes észrevételeit is előadhatja saját logikája szerint, felhívhatja a figyelmet az összefüggésekre: A magyar kormány érdekérvényesítő képessége az EU-csatlakozás óta nem volt olyan erős, mint a mostani Fidesz-KDNP kormány idején. Tudnunk kell, ha átlagos méretű országgént még önfeladó magatartást is tanúsítasz, akkor soha nem vesznek majd komolyan. Erőt kell mutatni, higgadtan, jól nevelten, bölcsen, mert az ellenkezőjét, a sűrű nyelvcsapásokat, a hajbókolást soha nem jutalmazták. A néppárton belül ugyan volt már erősebb az érdekérvényesítő képességünk, de messze nem olyan gyenge, mint azt a politikai ellenfeleink láttatni szeretnék.

Az egy főre jutó uniós támogatások tekintetében például a baloldali kormányok idején is kiemelkedőek voltunk, mégsem kellett hozzá folyamatosan az EU-t kritizálni.

Valóban, Gyurcsány Ferenc is szerzett plusz 220 millió eurót ahhoz képest, amit eredetileg Magyarországnak szántak az uniós költségvetésből. Orbán Viktor pedig 4,2 milliárd eurót. Hát ez a különbség. Ennyi.

Azért ebben eltérő számítások vannak, ezek szerint Gyurcsány Ferenc is kialakított plusz egymilliárdot. Viszont az EPP is támogatta azt a határozattervezetet, hogy teljes transzparencia mellett használhassanak csak fel uniós pénzeket a tagállamokban, szigorodjanak az összeférhetetlenségi szabályok és a szabálytalanul felhasznált pénzeket ne lehessen máshol elkölteni. A Fidesznek mi az álláspontja?

Minden politikai oldalon megvannak a maga varázsigéi, amivel a másikat próbálja stigmatizálni. A baloldalon a Fidesszel szemben sokáig ilyen volt, hogy a Fidesz „antiszemita, szélsőséges”, majd mikor végre belátták, hogy ez teljesen nevetséges, következett a „populista”, a „nacionalista” és a „korrupt” jelzők végnélküli mantrázása.

Van egy sor konkrét eset...

Előtérbe kerül az interjú alanyának személye. Személyes észrevételeit is előadhatja saját logikája szerint, felhívhatja a figyelmet az összefüggésekre: Azért azt lássuk be, hogy azt senki nem állítja, hogy soha nem fordult még elő semmilyen szabálytalanság, vagy akár korrupció is. De az, hogy az utolsó centig minden uniós forrást korrupt módon használnak fel, az nettó baromság. A magyar hatóságok minden esetben fellépnek a korrupció ellen.

Tehát nem tagadja, hogy vannak olyan korrupciós ügyek, amik a miniszterelnök környezetéhez is köthetők?

Őnök szerint persze, ha valami kedvezőtlen vagy rossz történik Magyarországon, mondjuk esik az eső, vagy éppen nem esik az eső, veszít a válogatott, akkor az a miniszterelnökhöz vagy „környezetéhez” köthető. De ha a politikai paranoia helyett komolyra fordítjuk a szót, senki nem tagadja, hogy sajnos Magyarországon is vannak korrupciós bűncselekmények, ezekben mind nyomoznak a hatóságok, vagy bíróság előtt vannak az ügyek, vagy már jogerős ítéletek születtek. Azért azt ne felejtjük el, hogy az eddigi legnagyobb korrupciós ügy a 4-es metró ügye, amiben vastagon csak a szocialista és liberális kormányokhoz köthető figurák érintettek. De volt fideszes országgyűlési képviselő is ül börtönben – ki tagadhatná tehát, hogy a hatóságok teszik a dolgukat?

Az Elíos-ügyben pedig inkább visszafizetjük a támogatást, hogy ne legyen vizsgálat.

Az Elíos-ügyben a hatóságok jogi álláspontja az volt, hogy bűncselekmény nem történt, a projektek során szabálytalanságok történtek. Az ilyen ügyekben, ahol szabálytalanság történik, mindez azt jelenti, hogy enyhébb vagy súlyosabb adminisztratív hiba történt, ami nem bűncselekmény. Az Európai Parlament Költségvetési Ellenőrző Bizottságának alelnökeként elárulhatom, hogy a különböző szabálytalanságokból minden tagállamban rengeteget találni, Magyarország viszont ezek mértéke, aránya egyértelműen az uniós átlag alatt van.

I.6. A riport

A tényközlő család következő tagja, a tudósításból nőtt ki. Nagy terjedelmű műfaj. A latin *reporto*, *reportare* igéből eredeztethető. Jelentése: visszahoz, visszaad. A riport megpróbálja az eredeti eseményt valóságként visszaadni. Komplex műfaj, szinte minden műfaj elemeit felhasználja a hírtől, az interjún át, a tudósításra jellemző hangulat- és környezet-ábrázoláson túl egészen az esszéig. Magas presztízsű műfaj mert az újságírás és a szépirodalom között leginkább a riport az átmenet. A köznyelvben elnevezésként is használják.

Alapja az élmény. A riporter aktív részese az eseményeknek. A riport a valóság egy szeletét mutatja be. A jó riporter részletekből építkezik, a valóságot szedi szét apró darabokra, majd ismét összerakja. A riporter célja a beavatás, az élmény átadása. A riport olvasója maga is részese lesz a szituációnak, egy hangulatnak, ezért a felfedezés élményét nyújtja.

A jó riporter felvillantja a társadalmi háttérrel és beleágyazza az ügyet a társadalmi, politikai környezetbe, sorra veszi a tanulságokat. Bizonyos ügyekben állást is foglalhat. A riport a legnehezebb műfaj, szellemileg, anyagilag, fizikailag óriási befektetéseket igényel.

I.6.1. Tényfeltáró vagy oknyomozó riport:

A tényfeltáró riport alapja a kétely. Hátha nem úgy mennek a dolgok, ahogy mi tudjuk, vagy ahogy nekünk beállítják. Hátha kevesebb dologról számolnak be, mint ami elvárható volna.

A tényfeltárás hajtóereje a hit, hogy hosszabb távon megváltoznak a viszonyok.

A tényfeltáró riporter alapállása:

1. Őrködés: A közmegegyezésen alapuló elvektől, gyakorlattól való eltérés feltárása.
2. Figyelés: Állandó készenléti állapot, események követései, összefüggések feltárása.
3. Opponálás: Az ellentmondások feltárása. Szemben állni, ellentmondani, eljátszani az ördög ügyvédjét.
4. Igazságba, progresszióba vetett hit: a dolgoknak rendben kell menniük, s ha mégsem, arról az állampolgároknak tudniuk kell.

A tényfeltáró riport készítése összetett, akár hónapokig is eltarthat:

1. A jelenség, mellyel foglalkozunk, összhangban van-e a mindennapok bevett gyakorlatával, az etikai követelményekkel. Van-e eltérés az elvárható és a valódi magatartás között.
2. Az információ valóságtartamának ellenőrzése. Források felkeresése, körülmények tisztázása.
3. Nyomozás: rekonstruáljuk a valódi eseményt. Tisztázzuk, hogy felfogásunk szerint mi az igazság.
4. Adatfelvétel, tényfelvétel. Interjúk, bizonyítékok, vallomások.
5. Összegzés, a vádirat megfogalmazása.
6. Az ügy főszereplőjét szembesítjük a tényekkel előre eltervezett taktika szerint.
7. Megírjuk a riportot a kimenetelétől függően. Mint egy puzzle.

Mivel egy valódi oknyomozó/tényfeltáró riport elkészítése heteket, akár hónapokat is igénybe vehet, ezért viszonylag ritka, mivel az újságírónak ez idő alatt nincs lehetősége más témákkal foglalkozni.

1.6.2. Képriport

Speciális műfaj, gyakorlatilag egy „továbbírt” tudósítás, melyben jelen van ugyan az esemény, amelyről beszámol, de a hangsúly a hangulat és a környezet bemutatására helyeződik. Ennek köszönhetően a képriportban nagyon sok interjúrészlet, szituáció-bemutató szerepel. Az online médiának köszönhetően ma már a képriportnak létezik két további változata is. Az egyik esetében az eseményen készült, annak hangulatát, jelentőségét visszaadó fotógalleria is ide tartozik.¹³ A másik fajtája a videóblogger, amelynek alapja egy hír, esemény, amelynek hátterét kívánják feltárni egy-egy videó segítségével.¹⁴

Példa képriportra:

¹³ Egy katasztrófa krónikája: mi történt 32 éve Csernobilban?

http://hvg.hu/nagyitas/20160426_csernobil_30_nagyitas_fotogaleria (Utolsó letöltés ideje: 2018. augusztus 27.)

¹⁴ Mit akar Morvai Krisztina a mi kis falunkban?

https://index.hu/video/2018/08/24/mi_kis_falunk_morvai_krisztina_pilisszentlelek_palotaszeg/ (Utolsó letöltés ideje: 2018. augusztus 27.)

Többször is előfordult a héten, hogy hazamentem és csak sírtam¹⁵

PINTÉR LUCA HUSZTI ISTVÁN 2020.03.30. 07:04

Speciális műfaj, gyakorlatilag egy „továbbírt” tudósítás, melyben jelen van ugyan az esemény, amelyről beszámol, de a hangsúly a hangulat és a környezet bemutatására helyeződik.

1. Az esemény ezúttal a koronavírus, illetve a járványidőszakban az „utcán” dolgozó emberek (foglalkozások)
2. A szereplők egyenként számolnak be tapasztalataikról, érzéseikről, vagyis egyértelműen a hangulat és a környezet ábrázolása kerül előtérbe.
3. Plusz elem, hogy ez az írás kettő az egyben, vagyis a fotósorozat révén is képriport, azaz a fotók segítségével, önmagában is megjelenne az esemény bemutatása szintén a hangulat és a környezet-ábrázolására irányítva a figyelmünket.

Még két hete ugrottam be az egyik drogériába, fogkrém kellett, mert pont elfogyott. Az üzletben már csak hét vásárló lehetett bent egyszerre, a pénztárosok pedig már akkor maszkban, gumikesztyűben dolgoztak, és a kasszát a kisebb kosarakkal barikádozták el, hogy így bírják rá a vevőket, tartsák a megfelelő távolságot. Aztán az egyikőjük odaszólt a pénztárban álló kolléganőjének, hogy a főnök megint 12 órára osztotta be, és „nem tudja, hogy fogja bírni”. Hátrafordultam. Egy negyvenes nőt láttam könnybe lábadt, karikás szemekkel.

Az egészségügyben robotoló dolgozók mellett most azokon is óriási a teher, akiknek köszönhetően az ország még működik. Futárok, boltosok, szemétszállítók, szociális munkások, akik a határaikat feszegetik, hogy ne bénuljon meg teljesen az élet. De a bizonytalanság, a robotolás és az az érzés, hogy soha nem lesz vége, az ő lelküket is kezdi felzabálni. A feszültség sokszor otthon robban ki: sírnak, mert lelkileg kezdenek teljesen kimerülni. Napokig nem alszanak, mert a megoldást keresik, hogyan szerezzék be az árut, vagy hogyan szervezzék át teljesen a működésüket. És a neheze még csak most jön.

¹⁵ Pintér Luca – Huszti István (2020. 03. 30.): Többször is előfordult a héten, hogy hazamentem és csak sírtam. Letölthető: index.hu hírportál: https://index.hu/nagykep/2020/03/30/hetkoznapi_hosok_az_uj_koronavirus-jarvany_idejen/ (Utolsó elérés ideje: 2025. október 19.)

Tiszavári Zsuzsa 40 éves, gyógyszerész. Tizenhét éve van a szakmában, de azt meséli, most volt először az az érzése, hogy „soha nincs vége, hogy fojtogatóan sokan vannak, és hogy az egész embert próbáló. Azt hittük, hogy a türelmünk végtelen, és nem, egy idő után elfogy a türelmünk.”

A hegyvidéki patikában eredeti nyitvatartás szerint reggel 8-tól este 8-ig, műszakonként ketten dolgoznak. Otthon pedig „jön a másik műszak, napi 4-5 órában tanítom a gyereket”, mondja Zsuzsa. „Többször előfordult az elmúlt héten, hogy hazamentem és sírtam. Sírtam, mert annyira fáradt voltam, és nem is feltétlenül a fizikai fáradtságra gondolok, hanem a lelki fáradtságra. Napi szinten bennünk van, hogy találkozunk-e olyannal, aki fertőzött, mikor fertőzödünk meg, rajtunk múlik-e, hogy megfertőzödünk, én kit fertőzhetek meg, szűrnek-e, hogy a kollégák ne legyenek betegek, mert akkor még annyi emberrel sem fogunk dolgozni, ahányan most tudunk. Ezek folyamatosan pörögnek az emberben.”

A gyógyszerertárban egyszerre csak egy vevő lehet bent, a plexifal még készül. Addig a leragasztott sárga csík jelöli, hol állhat a vásárló, amit sokszor észre sem vesznek. Ráadásul a gyógyszerészek készletei is végesek. Amikor a portré készült, gumikesztyűből még 20-25 napra volt elegendő, sebészi maszkból viszont mindössze hat darab maradt. (Fotó: Huszti István / Index)

„Sokan vannak otthon, valamennyire nőtt a hulladék mennyisége is, a lakók viszont nem mindig nőnek fel a feladathoz – mondja Sági Géza. – Alapesetben is zsákokban kellene a szemetet a kukába rakni, úgy, hogy az edény tetejét még le lehessen zárni, de ez sokszor még a békeidőben sem megy”.

Szeméttel dolgoznak, alapból is nagyobb fertőzésveszélynek vannak kitéve, ami a járvány ideje alatt hatványozódik. Ezért is kapnak több fertőtlenítőszert, és kötelező a szájmaszk is. A világjárványból ők egyelőre ennyit érzékelnek. Meg azt, hogy kisebb a forgalom, kevesebb a türelmetlen autós.

Csík Csaba azt mondja, egyelőre nincs érzékelhetően több szemet. Egy műszak után most is nagyjából 70 és 110 mázsa közötti szemetet adnak le. A járvány ellenére viszont az sem változott, hogy „a legtöbben csak beleszórják a kukába a hamut, zsebkendőt vagy mondjuk a pelenkát. Amikor pedig beborítjuk az edényt a kocsiba – hiába a maszk – ezt mind az arcunkba kapjuk.

Az FKF egyébként hamarosan kiad egy hulladékgyűjtéssel kapcsolatos tájékoztatót, amivel a lakosság a járvány ideje alatt segítheti a szemétszállítók munkáját. (Fotó: Huszti István / Index)

Már rövidített nyitvatartással dolgoznak, de még így is reggel héttől este hatig robotolnak Gerőházi Marianna élelmiszerboltjában. Ő azt mondja, nem tudja magát jól érezni attól, hogy nagyobb a forgalma. „Az első két hét félelmetes volt. Keresztülgyalogoltak rajtunk a kosarakkal.”

A legborzasztóbb élménye az volt, amikor az egyik vevő elkezdte lepakolni a hipót a polcról. „Megkérdeztem, hogy tudok-e segíteni, azt mondta, hogy elviszi a hipót. Kértem, hogy mindet ne vigye el! De azt mondta, hogy az összeset elviszi, mert szüksége van rá, sőt ennél még több kellene. Megmondtam neki, hogy ne haragudjon, de nem adom el az összes hipót, erre beírt a panaszkönyvbe. Miután kiment az üzletből, elsírtam magam.”

Pozitív visszajelzésekből egyébként több van. Tortát és virágot is kaptak már. A Facebookon pedig rendszeresen megköszönik nekik, hogy nyitva vannak, és azt is, hogy kesztyűben, maszkban dolgoznak. Az elővigyázatosságot már a vásárlóktól is elvárják. Ha valakinek nincs maszkja, megkérik, hogy sállal vagy kendővel takarja el az arcát, fertőtlenítő spray pedig mindig van a kasszában. Napközben tízpercenként törlik át a kilincseket, esténként ózongenerátoros géppel fertőtlenítenek.

A tulajdonos egész nap az üzletben van, és azt mondja, otthon sem tud nagyon kikapcsolni. „Pont reggel mondtam a férjemnek, hogy nekem most volt az első éjszaka az, hogy 9 órakor lefeküdtem, és először hajnali fél 5-kor ébredtem fel. Eddig félóránként, óránként fent voltam. Folyamatosan pörög az agyam a helyzeten, azon, hogyan biztosítom az árut, hogyan óvjam a kollégáimat, hogy senki ne legyen beteg.” (Fotó: Huszti István / Index)

A koronavírus-fertőzés miatt március 8-tól az egész országban látogatási tilalmat vezettek be a kórházakban, március 16-tól pedig országszerte szüneteltetik a halasztható műtéteket és vizsgálatokat, és csak a sürgősségi beavatkozásokat végzik el.

„Most egy kicsit olyan, mintha ciánozták volna a kórházat, ennek is megvan a diszkrét bája” – mondja Nyulasi Tibor, a Szent János Kórház Központi Intenzív Osztályának főorvosa. Miközben ő három hete folyamatos készenlétben van, a telefonja ötpercenként csörög, és elkezdődött az orvosok „átképzése” is, itt még pihentetik az embereket. „Mi még várakozási fázisban vagyunk. Még el tudok küldeni 3-4 embert szabadságra, hogy pihenjen otthon, mert nem tudom, hogy jövő héten mi lesz. Lehet, hogy 36 órát kell egyben lehúznunk.” Két hete nyitották meg a Kútvölgyi tömbben a karanténkórházat. „Hazamentem, és telefonáltak, hogy négy óra múlva meg kell nyitni. Bekaptam gyorsan valamit, kocsiba ültem, és visszajöttem. Az egyik ajtón még a takarítók mentek ki, a másik ajtón pedig már a mentők hozták be az első karanténos betegeket. Nekünk is tanulni kellett ezt a helyzetet, életemben nem voltam még karanténkórházban. Szerencsére volt egy infektológus, aki segített minket” – mondta az osztályvezető főorvos.

Múlt héten feladatként kapták, hogy hozzanak létre egy következő intenzív osztályt is, sőt, már egy negyedik előkészítését is elkezdték. Állítja, hogy „van lélegeztetőgép. Van tartalék, a tartaléknak is van tartaléka, és már a tartalék tartalékának a tartalékát kezdjük összeszervezni. Próbálunk három lépéssel a dolgok elébe menni. Ha ez sem elég, akkor tényleg katasztrófa lesz.” Nyulasi szerint nyugodt körülmények között, a János-kórházban jelenleg 27 embert tudnának lélegeztetőgépre tenni és „további öt beteget tudunk lélegeztetni úgynevezett szükség gépekkel, transport lélegeztetőgépekkel”.

Szerinte ennek a rendkívüli helyzetnek a nagyon pozitív hozadéka, hogy kollégái kérés nélkül „beállnak és csinálják”. „Amikor indítottuk a karanténkórházat, az első éjszakát az egyik osztályvezető kollégámmal csináltuk végig, de beállt a szemész, a sebész, a pszichiáter, és megcsináltuk. Senkit nem kell kötelezni, hogy jelentkezzen a feladatra.”

Olvasta az olasz orvosok beszámolóit a tragikus állapotokról. „Most sokat kell dolgozni. Nekem édesapám orvos volt, ő azt mondta, hogy a dolog nagyon egyszerű: hivatást választottál, és nem szakmát. Fáradtság? A szó fizikai értelmében persze van, de csinálni kell, de ilyen volt, van és lesz is.” Elképesztő társadalmi támogatást kapnak. Rengeteg cég és magánember ajánl fel pénzt, munkaerőt vagy egészen apró dolgokat. A főorvos szerint ezek a felajánlók legalább akkora hősök, mint az egészségügyben dolgozók. (Fotó: Huszti István / Index)

Egy hete robbanásszerűen megugrott a megrendelések száma az egyik online webáruházban, naponta dupla annyi rendelés fut be, mint a koronavírus-járvány megjelenése előtt. Ezért aztán már dupla és eltolt műszakban dolgoznak a csomagolók is. Majoros Anett a reggeli műszakot így kilenc helyett hajnali hatkor kezdi, és délután kettőkor fejezi be. Azt mondja, ebbe még bele kell szoknia, és „mivel korábban kell kelni, fáradtabb is”. Szerinte érezhetően több vegyi árut, háztartási tisztítószerrel rendelnek az emberek, és azt mondja, egész évben nem adtak el annyi laptopot, mint amennyit múlt szerdán fóliázott. Ha ilyen tempóban emelkedik a megrendelések száma, nem fogják bírni a kiszállítást, ezért a műszakonkénti emberszámot is meg akarják duplázni. (Fotó: Huszti István / Index)

„Kicsit játszom a feláldozhatót. Itt vagyok, így is, úgy is ki vagyok téve a fertőzésnek. A cég biztosítja a kesztyűt, a maszkot, plusz a jó minőségű vitaminokat, nem igazán tudok annyi óvintézkedést tenni, hogy az százszázalékosan megvédjen” – mondja Szanics Richárd. Ő üzletkötőként dolgozik ugyanannak a webáruháznak az üzletében, aminek a raktárában Majoros

Anett csomagol. A 29 éves férfi „naponta 80-100 számlát csinál”, ami azt jelenti, hogy egy nap alatt ennyi emberrel is találkozik, miközben több százezer forint készpénz megy át a kezén. Azt mondja, azt viselték a legnehezebben, amikor két hete „a kollektív beparázás tetőzött. Nehéz volt kezelni, hogy valaki vegyvédelmi ruhában jött be az üzletbe, más pedig mindenféle elővigyázatosság nélkül érkezett, és engem nézett hülyének, hogy maszkban vagyok.” Sokaknál azt érzi, hogy szégyellik, hogy mosógépet vagy fagyasztóládát jött átvenni, inkább azt mondják, hogy elromlott. Két hete valószínűleg mindenhol elromlott, mert az összes fagyasztóládát eladták. (Fotó: Huszti István / Index)

Tíz éve nyitott meg, hat évig házhoz is szállítottak, de az üzlet annyira beindult, hogy az Erkel utcai pizzériát évek óta a híre tartotta el. Bernáth Adrián, a hely tulajdonosa a járvány előtt heti kétszer, most szinte mindennap beáll és gyúrja a tésztát. „Itt vagyok, és csinálom fizetés nélkül, valahogy át kell vészelnem ezt az időszakot” – mondja. A járvány előtt gyakorlatilag kifolytak a vendégek az ajtón, most harmadolódott a forgalom, ami miatt 5-6 diákmunkást el is kellett küldeni. Március 11. óta már csak elvitelre készítenek pizzát, de elkezdtek kenyeret sütni és friss gyümölcsöt árulni. A hét minden napján dolgoznak, három kilométeres körzetben szállítanak ki, és mindennap 10-11 doboz pizzát visznek teljesen ingyen a SOTE sürgősségi osztályára, „de ha egy orvos jön be, és enni kér, neki is adunk”.

(Fotó: Huszti István / Index)

Molnár Szabolcs, ha nincs világiárvány, influencer, 250 ezer YouTube-feliratkozóval. Most pizzafutárként dolgozik Bernáth Adrián éttermében. Azt mondja, azért állt be, mert sokkal komolyabb feladatot akart vállalni annál, hogy elmondja az embereknek, maradjanak otthon. „Mindenhol ott a fény, főleg, ha ilyen jó hangulatban megy el a nap. Próbáljuk kihozni a maximumot ebből a helyzetből” – mondja.

Délelőtt 11-től este 9-ig szállítják ki az ételt. Azt meséli, teljesen változó a megrendelők reakciója. „Végig bukósisakban vagyok, de mindig megkérdezem, hogy közel mehetek-e, vagy rakjam le inkább a dobozt az ajtóban? Van, aki kifejezetten kéri, hogy hagyjam a küszöbön, más egyáltalán nem aggódik ennyire.” (Fotó: Huszti István / Index)

A Hunyadi téri vásárcsarnokban azután indult meg a dömping, hogy Orbán Viktor március 13-án bejelentette: bezárják az iskolákat, és átállnak a digitális távoktatásra. Nem csak a vásárlók száma ugrott meg, az árak is az egekbe szöktek, mondja Vaszily István. A zöldséges tízéves

kapcsolatokat rúgott fel, „a termelőket ugyanis nem érdekelte a régi jó viszony, ugyanúgy háromszor annyiért adták az árut nekem is”. Pedig az elmúlt két hétben annyit vittek krumpliból és hagymából, hogy alig győzték pótolni. Március 15. előtt egy zsák krumpli (15 kg) 2700, március 15-én már 3000 forint volt, március 19-én már 7500-ért adták. Azt mondja, mára realizálódtak az árak, de attól a termelőtől már elvből nem hajlandó vásárolni, aki két hete háromszor annyit akart keresni rajta.

István tizenhét éve dolgozik ezen a piacon, vevőit névről ismeri. Szerinte az elmúlt két hétben érződött az embereken, hogy félnek. (Fotó: Huszti István / Index)

Másfél hete már a szállón is kötelező a szájmazsk, belépés után mindenkinek kezet kell mosni, 50 helyett már csak 35 férőhelyet biztosítanak, hogy ezzel is csökkentsék a fertőzésveszélyt, és szombattól átálltak a 24 órás nyitvatartásra, amire „nagyon készültek”. A RÉŠ Podmaniczky utcai szállóján normális esetben este hattól reggel nyolcig húzhatják meg magukat a hajléktalan nők. A kijárási korlátozás bevezetése miatt szombattól egész nap bent maradhatnak a szállón. Többségük ugyanis a veszélyeztetett korosztályba tartozik, és „iszonyú egészségügyi állapotban” van, mondja Buzás Endre, a RÉŠ projektvezetője.

„Mielőtt bevezettük az óvintézkedéseket, a lakógyűlésen kértem tőlük, hogy ne menjenek be a nappali melegedőkbe, ne bandázzanak kint, próbáljanak meg nem kukázni, ne csikkezzenek! A többsége egyébként betartja, kivéve a bandázást.” Hozzáteszi, ők nem hatóság, senkit nem zárhatnak be. „Próbáljuk benntartani őket úgy, hogy ne legyen fesző” – mondja. Legnagyobb félelmük, hogyan tudják majd kezelni a pszichiátriai betegeket és a függőket. „Vettünk bort, cigit meg töményet, ha csak emiatt mennének ki, ne menjenek. Megbeszélem az addiktológussal, hogy kinek mennyit lehet adni.”

Buzás azt mondja, lassan két hete nem alszik. Miközben szervezi a szálló életét, a Menhely Alapítvány krízisautóján és diszpécserként is dolgozik. „Ijesztő látni, hányan kerülnek ki az utcára. A munkahely elvesztése miatt családok pörögnek ki az albérletből. Ez durván megugrott az utóbbi időben. A családokkal egyáltalán nem tudunk mit kezdeni, mert a rendelet szerint felvételi stop és kijárási tilalom van. Egy ilyen helyzetben a legrosszabbat tudod válaszolni. Azt, hogy nem tudsz segíteni!” Jó pár kollégája sírt már el magát a tehetetlenségtől. „Próbálom megnyugtatni őket. Elmagyarázni nekik, hogy meddig húzódik a felelősségük, mi az a pont, amikor azt kell mondani, hogy stop, ez már rajtuk és a szakmaiságon túlmutat.” (Fotó: Huszti István / Index)

I.7. Feature

A feature a riporttal rokon műfaj, leginkább az angolszász újságírásban terjedt el. Olyan ábrázolási forma, amelyben a csekély számú dramatikus helyzet a jellemző vonások kiemelésével válik életszerűvé, érdekessé. Egy esemény legjellemzőbb ismertetőjegyeit emeli ki, a konkrétból általánosít.

Összefüggéseket szemléltet, mutat be példaszerűen. Elvont tényeket, szerkezeteket tesz láthatóvá. Konkretizálja az absztrakt dolgokat, a száraz híryananyagot laza, érdekes leírássá változtatja. Így a befogadókat a prezentáció mikéntje is szórakoztatja (infotainment).

Két fajtája van:

1. Történetfeature: az információ komolyságát a csomagolás lazítja, pl. időjárás-jelentés a szépségkirálynőtől.
2. Tudósításfeature: ez inkább hasonlít a riporthoz. Ebben az esetben a konkrét ügy/esemény csak egy kiindulópont, amelyből a szerző nagyobb lélegzetvételű, általánosabb jellegű megállapításokat tesz. Nagy terjedelmű műfaj.

Tudósításfeature	Riport (oknyomozó)
Csak kiindulópont a szegedi villamoshálózat felújítása.	Bemutatja a szegedi villamoshálózat felújítását:
1. megvizsgálja Magyarország összes olyan városát, ahol van villamosközlekedés: vannak-e hasonlóságok, különbségek az	1. kik voltak a projekt szereplői, 2. hogyan vett részt az önkormányzat a folyamatban,

egykes városok megvalósítási programjai között, 2. kiléphet akár régiós, vagy uniós szintre is, megvizsgálva a statisztikákat, a jogszabályi háttereket, a megoldási módokat stb., 3. a különböző fejlesztéseket vizsgálva von le általános következtetéseket és emeli ki a különbségeket.	3. milyen uniós forrásokat használtak fel, 4. mennyire elégedettek a szegediek stb.
---	---

Példa feature-re:

Nagyon könnyű félreérteni a járványról szóló statisztikákat¹⁶

Bolcsó Dániel 2020.03.26. 09:00

- 1. A konkrétból általánosít.**
- 2. Összefüggéseket szemléltet, mutat be példaszerűen.**
- 3. Elvont tényeket, szerkezeteket tesz láthatóvá.**
- 4. A feature-ön belül is: tudósításfeature: ez inkább hasonlít a riporthoz. Ebben az esetben a konkrét ügy/esemény csak egy kiindulópont, amelyből a szerző nagyobb lélegzetvételi, általánosabb jellegű megállapításokat tesz. Nagy terjedelmű műfaj.**

Témánk a koronavírus, ez a kiindulópont, melyet teljes részletességgel körüljár a statisztika felől. Nagyon-nagyon ritka műfaj!

¹⁶ Bolcsó Dániel (2020. 03. 26.): Nagyon könnyű félreérteni a járványról szóló statisztikákat. Letölthető: https://index.hu/techtud/2020/03/26/koronavirus_jarvany_adatok_szamok_statisztikak_esetszam_osszes_aktiv_h_alalozasi_arany_felrevezeto_megteveszto/ (Utolsó elérés ideje: 2025. október 19.)

A koronavírus-járvány kapcsán egyre nagyobb és egyre gyorsabban növekvő számok röpködnek, a fertőzött és a halálos áldozatok száma is egyre magasabb. Már Magyarországon is minden reggel azzal kezdődik, hogy számot vetünk a járvány napi állásával. (Csütörtökön 261-re nőtt a fertőzöttek, 10-re a halálos áldozatok száma.)

A számok nem hazudnak – tartja a mondás. De ettől még óvatosan kell bánnunk velük, mert könnyen félreérthetők, és félrevezető következtetések vonhatók le belőlük. Emiatt a szándékos manipulációnak is kitűnő eszközei lehetnek.

Érdeemes megállni egy pillanatra a számháborúban, és megnézni, melyik szám mire jó, és mire nem, illetve milyen buktatói vannak a kontextus nélkül dobált statisztikáknak – amihez a magyar közmédia konkrét példája remek szemléltetőeszköz nyújt, mint majd látni fogjuk.

Az összes eset nem az összes aktív eset

A transzparencia és a naprakész tájékoztatás jegyében a hatóságok (és nyomukban a média) naponta közlik az új azonosított fertőzöttek, az új halálesetek és az új gyógyultak számát. Ez a megfelelő kontextus nélkül félrevezető lehet, több okból is.

Egyrészt nem feltétlenül azon a napon betegedtek meg az új regisztráltak, amikor a fertőzöttségüket igazolták, míg a haláleseteket és a gyógyulásokat könnyebb pontos naphoz kötni. Ez az időbeli elcsúszás torzíthatja a statisztikákat és az azokból levont következtetéseket. Ahogy a [kínai példán is látható volt](#), mire a betegek eljutnak odáig, hogy regisztrálják őket, a valós megbetegedések száma (az utólagos felmérések alapján) már hetekkel megelőzte azt, ahogy a statisztikákban megjelennek. A naponkénti esetszámjelentés azért is megtévesztő képet adhat, mert egy-egy rövid távú megugrás arra engedhet következtetni, hogy felgyorsul a vírus terjedése. Pedig lehet, hogy csak valamelyik kórházban késték egy napot az adatok jelentésével, vagy – ahogy Kína példáján látni fogjuk – módszertani változás okozta a hirtelen megszaladást. Másrészt az összes azonosított esetből nem derül ki, hogy hányan gyógyultak meg, illetve hányan betegek most. Hiszen mit jelent a növekedés az összes azonosított eset számában? Hogy

ennyi olyan emberről derült ki, hogy fertőzött, akiről eddig nem tudtuk – azaz a vírus ennyi új emberre terjedt tovább. De fontos tudatosítani, hogy a megemelkedett összesetszám nem jelenti azt, hogy az adott pillanatban ennyi a tényleges beteg.

A tényleges betegek száma az aktív esetszámból derül ki, amelyet ritkábban látni a híradásokban. (Magyarországon a csütörtöki állás szerint 223-an vannak.) Miért idézi akkor mégis mindenki az összes eset számát (is)? Mert ez mutatja meg azt a trendet, hogy hogyan halad előre a járvány kibontakozása, és válik egyre több ember érintetté. És még mindig ez teszi leginkább lehetővé az országonkénti összehasonlításokat (persze az időbeli eltolódásokat és a népességszámbeli különbségeket is figyelembe véve).

Képkocka az operatív törzs keddi online sajtótájékoztatójáról. Lakatos Tibor az operatív törzs központi ügyeletének vezetője, Müller Cecília országos tisztifőorvos és közölték többek között az új azonosított fertőzöttek, az új halálesetek és az új gyógyultak számát.

Fotó: Magyarország Kormánya / Facebook

Mindebből egyenesen következik, hogy az összes igazolt eset száma csak növekedni tud, csökkenni soha nem fog. Ez persze logikus, mégis érdemes leszögezni, mert ahogy nap mint nap érkeznek az új fertőzöttekről szóló adatok, demoralizáló a folyamatos emelkedést látni, ha valaki nincs tisztában azzal, hogy nem az *éppen aktuálisan* beteg emberek számát látja, hanem az összes olyan emberét, aki a járvány kezdete óta egy ponton igazoltan beteg volt.

VEGYÜNK EGY PÉLDÁT.

Ha mondjuk arról ír az Index, hogy egy országban egyik napról a másikra 5000 új fertőzöttet regisztrálnak, és ezzel az összes eset száma 60 000-re emelkedik, ebből tudni lehet, hogy a járvány kitörése óta az adott ország egészségügyi ellátórendszerének eddig összesen ennyi beteggel kellett megküzdenie. Látszik belőle az is, hogy ha mondjuk előző nap még csak 4500

új fertőzöttet regisztráltak, még egy nappal korábban pedig 4300-at, akkor a járvány még kibontakozóban van, az új megbetegedések száma gyorsuló ütemben nő. (Természetesen egyszerűsítünk, ilyen kevés adatból messzemenő következtetéseket a trendekre nézve még nem lehetne levonni.)

Ami azonban nem látszik az 5000-es, illetve a 60 000-es számból, hogy pillanatnyilag hány beteg van az országban, és ez mennyivel több, mint az előző napon volt. Hiszen előfordulhat, hogy a járvány kezdete óta 4000-en meghaltak, 6000-en pedig már felépültek, így a 60 000 összes regisztrált esetből már csak 50 000 az aktív, tehát az egészségügyre jelen pillanatban 10 000-rel kevesebb beteg nehezedik, mint amit az első számok alapján gondolhatnánk. Ugyanígy, ha mondjuk tegnapi mára meghalt 500, illetve meggyógyult 1000 fő, akkor az aktív esetek száma csak 3500-zal nő, azaz kevesebbel, mint az a bizonyos első helyen kiemelt 5000 fő.

A globális és a magyarországi adatokat folyamatosan frissülve követő grafikonunkba ezért mi is bevettük az aktív esetek számát, hogy teljesebb körű és pontosabb tájékoztatást adjunk, illetve a friss számokról szóló napi híradásainkban is igyekszünk minél többféle mutatót közölni és kontextusba helyezni.

Miért nem tesszük térképre a magyarországi eseteket?

A kormány adatvédelmi szempontokra hivatkozva nem közöl területi bontást a regisztrált fertőzöttekről (noha az influenza esetében a jelek szerint nincsenek ilyen aggályaik). Bár más forrásokból érkezik információ helyi esetekről, ez túl ingoványos talaj ahhoz, hogy térképet alapozzunk rá: a bejelentések hitelessége elég vegyes, a skála a polgármesterek Facebook-bejegyzéseitől egy-egy cég közlésén át magánemberek posztjaiig terjed.

Hivatalos területi adatok híján az átfedések kiszűrése is problémás lenne, mert egy-egy helyi bejelentésről nem lehetne biztosan tudni, hogy már benne van-e a központi összesítésben, vagy annál frissebb esetről van-e szó. Ha viszont csak a területi információt is tartalmazó bejelentéseket vinnénk térképre, az a központi statisztika figyelmen kívül hagyása miatt adna torz végeredményt.

Ráadásul egy ilyen térkép épp a transzparensabb adatközlőkre üthetne vissza, mert ha egy adott város polgármestere rendszeresen közzétenné, ha új fertőzöttet regisztrálnak náluk, míg egy hasonló méretű város polgármestere nem, a térkép azt a hamis látszatot keltené, hogy az első számú város súlyos gócpont, a másodikba meg el se ért a járványt – miközben lehet, hogy utóbbiban valójában már kétszer annyi beteget azonosítottak.

Az is kérdéses, hogy lenne-e még egyáltalán hírértéke annak, hogy egy-egy régióban, megyében, városban hányan betegedtek meg, miközben a járvány már a kormány szerint is mindenhol jelen van. (Egyébként lenne: a járvány levonulása utáni elemzésekhez hasznos lenne

majd látni, hol hogyan bontakozott ki, merre és hogyan terjedt a fertőzés. Már csak azért is, mert ez a későbbi járványok elleni védekezés felépítéséhez is kulcsfontosságú lehet.)

A halálozási arány nagyon bizonytalan

Az egyik legtöbbet idézett, egyben a legproblémásabb mérőszám a halálozási arány (Case Fatality Rate, CFR). Ezt úgy kapjuk meg, hogy a halálesetek számát elosztjuk az összes azonosított fertőzött számával, és az eredményt megszorozzuk százszal. A WHO a koronavírusnál ezt eleinte 2 százalékban határozta meg, később 3,4 százalékra módosították, de több epidemiológus szerint a valós szám inkább 1 százalék körül lehet. Ezek az önmagukban kicsinek tűnő eltérések sok tízmillió emberrel megszorozva sok százezres különbséget jelenthetnek a halálozások számában.

MIBŐL ADÓDIK EZ AZ INGADOZÁS?

Egyrészt ezek a halálozási arányok egyelőre becslések. Mivel a járvány még javában tart, lehetetlen pontos számokat mondani, a statisztikák még jelentősen változni fognak. (Több más ok mellett ezért is félrevezető más, már lezajlott járványokkal, például a szezonális influenzával vagy a spanyolnáthával összehasonlítani.)

Másrészt országonként elég nagy eltérések lehetnek a halálozási arányban, így egyetlen átlagszám csak korlátozott információt ad arról, hogy egyes országokban várhatóan milyen súlyos lefolyású lesz a járvány. Az eltérések adódhatnak abból, hogy

- melyik ország milyen intézkedéseket hoz a vírus terjedése ellen;
- ezeket mikor, milyen gyorsan hozza meg;
- milyen a járvány kitörése előtti járványügyi felkészültségük;
- hol milyen színvonalú az egészségügyi rendszer;
- milyen a demográfiai összetétel (mekkora a koronavírus-fertőzés által komolyabban veszélyeztetett idősök aránya); illetve
- milyen széles körben tesztelnek, azaz milyen arányban azonosítják a létező fertőzéseket.

Harmadrészt sok esetben a tünetek olyan enyhék (vagy egyáltalán nincsenek), hogy a fertőzötteket nem is azonosítják, így nem kerülnek be a statisztikákba (ami megint csak a tesztelés hatékonyságának különbségeihez vezet vissza), ezzel pedig torzítják a halálozási arányt is.

Negyedrészt nemcsak a fertőzöttek valódi száma bizonytalan, de egy adott időpillanatban a haláleseteké is. A járvány levonulása után pontosan tudni fogjuk, hányan haltak meg a fertőzöttek közül, de menet közben a halálozási arányt torzítja, hogy míg a halottak rögtön

bekerülnek a statisztikákba, nem tudhatjuk, hogy a többi betegből hányan fognak meghalni, és hányan gyógyulnak fel.

A koronavírus-fertőzött betegeket fogadó budapesti Szent László kórház mentőbejárata
2020. március 23-án Fotó: Huszti István

Ez utóbbiból az következik, hogy mondjuk januárra magasabbnak tűnhet a halálozási arány, mint februárra vagy pláne márciusra, hiszen a régebbi esetek közül több zárult már le – így könnyen azt a csalóka következtetést vonhatnánk le, hogy egyre kisebb arányban halnak meg az emberek (ami más okokból lehet egyébként így, de pusztán ebből a számból nem következik).

Ugyanígy, ha az összes eset számának növekedése kezd majd lassulni, szükségszerűen egyre nagyobb lesz a halálozások aránya, mert új esetből kevesebb lesz, a régiek közül viszont több fog véget érni (halállal és gyógyulással is). Ez a két torzító tényező – a valós esetek alulbecslése és a kimenetek időbeli eltolódása – végső soron statisztikailag ki is egyenlítheti egymást.

Attól most tekintsünk el, hogy a koronavírus-járvány összes áldozata a végső számnál is több lehet majd, mert ahogy az egészségügyi ellátórendszert egyre inkább leterheli a fertőzöttek ellátása, egyre kevesebb kapacitás marad a más betegségben szenvedőkre – éppen azért küzd most minden ország a járvány lassításáért, hogy ezt a járulékos veszteséget minél alacsonyabb szinten tudja tartani.

Még a halálesetek száma sem egyértelmű

Bár maguknak a haláleseteknek a megállapítása legalább egyértelműnek tűnhet elsőre, ezzel kapcsolatban is merülnek fel módszertani kérdések, hiszen nem minden esetben világos, hogy

egy beteg ember a koronavírus-fertőzés miatt halt-e meg, vagy a már meglévő egyéb betegsége okozta a halálát, miközben egyébként fertőzött is volt.

Erre világított rá a Kásler Miklós, az emberi erőforrások miniszterének levele körül kialakult félreértés is. A miniszter a halottak vizsgálatával kapcsolatban elrendelte, hogy ha egy halott kórtörténetében olyan kritikus, krónikus betegség vagy állapot szerepel, amely önmagában is halálhoz vezethetett volna, akkor azt kell a halál okaként feltüntetni. Ha koronavírus-fertőzött is volt, akkor ennek a ténynek ilyenkor csak a "Kísérő betegségek vagy állapotok, amelyek az alapbetegségtől függetlenek, de hozzájárulhatnak a halálhoz" rubrikába kell bekerülnie. Ebből néhányan azt a következtetést vonták le, hogy a kormány kozmetikázza a koronavírusos halottak számát, pedig valójában ez az általánosan elfogadott megközelítés, és például az influenza esetén is ez a bevett gyakorlat.

A fentiek tisztázzák azokat a haláleseteket, ahol már tudott volt a koronavírus-fertőzés ténye. Felmerül azonban a kérdés, hogy mi lesz azokkal, akik esetleg úgy hálnak meg, hogy haláluk előtt nem derült fény az esetleges fertőzöttségükre. Ezt Müller Cecília országos tisztifőorvos rendelete válaszolja meg: azoknál a halottaknál, akiknél felmerül a koronavírus-fertőzés gyanúja, a halál beálltának megállapítása után 30 percen belül felső légúti orr- és torokmintákat kell venni, amelyekből posztumusz tesztet lehet elvégezni. Erre egyébként elsősorban nem a statisztika miatt van szükség, hanem hogy ha beigazolódik a fertőzés, fel lehessen keresni az illető potenciálisan szintén fertőzött kontaktszemélyeit.

A közmédia esete Ausztriával

A fenti problémák szemléltetéséhez megrendelésre sem készülhetett volna jobb esettanulmány, mint amit az M1 mutatott be néhány nappal ezelőtt. A csatorna híradójában az akkori magyar és osztrák regisztrált esetszámokat hasonlították össze. A grafikon látványosan azt sugallta, hogy míg a 2388 fertőzöttet azonosító Ausztriában egyre nagyobb a baj, Magyarország a maga 85 fertőzöttjével ura a helyzetnek:

Balazs Csekő@balazscseko

Look how Hungarian Govt propaganda working in #covid19 crisis.

State-owned #M1 compares No. of infected persons in Hungary (85) with Austria (2388).

What they hide:

6 deaths in Austria (Mort.rate: 0.2%)

4 deaths in Hungary (4.7%)

50 8:24 - 2020. márc. 21.

43 ember beszél erről

EZ TÖBB SZEMPONTBÓL IS ELÉG VASKOS CSÚSZTATÁS.

Az most mellékes, hogy abszolút számokat amúgy sem szerencsés így összevetni, még akkor sem, ha a konkrét esetben a két ország népessége nagyságrendileg egy kategóriába esik. Az összehasonlíthatóságra az egymillió főre vetített számokat szokás használni. Az adatok ilyen tállalása azonban két másik szempontból még problémásabb.

Egyrészt a regisztrált esetek száma, ahogy már fentebb részleteztük, nagyban függ a tesztelesek számától, Magyarország pedig ezen a téren nem áll túl jól nemzetközi összehasonlításban. Elég csak Ausztrália példáját továbbvinni:

- A cikkünk írásakor a friss számok szerint Ausztriában 5560, Magyarországon 261 az eddig összesen igazolt eset.
- Odaát a cikkünkig 32 407 tesztet végeztek el, míg nálunk 8005-öt.
- Ez lakosságszámra vetítve durván 0,36, illetve 0,08 százalék.
- A regisztrált fertőzöttek aránya a tesztekhez képest: 17,16 százaléka, 3,26 százaléka.

Ausztria tehát arányosan sokkal több tesztet végez el, amelyekkel arányosan sokkal több fertőzöttet azonosít, nem csoda hát, hogy jóval magasabb nálunk az összes regisztrált eset száma. Ez azonban nem a kisebb fegyelemről, hanem feltehetően a létező esetek nagyobb arányú feltárásáról tanúskodik.

Maszkot viselő osztrák katona a grazi kórház koronavírusokat fogadó sürgősségi osztályának bejáratán 2020. március 23-án Fotó: Erwin Scheriau

Másrészt a halálesetek is nagyon más képet mutatnak, mint amit az M1 ábrája közvetít:

- Ausztriában 31, Magyarországon 10 haláleset történt a cikkünk írásáig.
- A halálesetek aránya a fertőzöttek számához képest ott 0,56 százalék, nálunk 3,83 százalék. A magyar adat nemcsak az osztrákhhoz képest, de regionális összehasonlításban is kiugró.

Ez utóbbi is arra utal, hogy Magyarország vastagon alulmérheti a fertőzöttek számát, mert semmi nem indokolja, hogy ennyivel nagyobb arányban haljanak meg a magyarországi betegek. (Kézenfekvő alternatív magyarázat lehetne az egészségügy színvonalbeli különbsége, illetve hogy nálunk nagyobb arányban fertőződnek meg az idősek és a krónikus betegek, akik nagyobb eséllyel halnak ebbe bele – de erre nem utal semmilyen adat.)

Ebből egyébként az is látszik, hogy bár a tesztek számának visszafogásában vonzó lehetne, hogy ezzel papíron az esetszám is alacsonyan tartható, a sokkal nehezebben kontrollálható halálesetek számának emelkedése viszont annál rosszabb képet fest, minél kevesebb fertőzött (és ezzel szükségszerűen kevesebb tesztelés) társul hozzá.

Kozmetikázhatók-e az adatok?

A statisztikák jellegéből adódó általános bizonytalanságokra ráakódik még az is, hogy a mára globálissá vált járvány kiindulópontjának tekinthető Kína esetében – az ország autoriter államberendezkedése és a más témákban korábban tapasztaltan alapján – felmerül a gyanú, hogy a nyilvánosságra hozott statisztikák nem feltétlenül megbízhatók.

Ezt erősíti, hogy februárban különös dolgok történtek a Kínából érkező adatokkal:

- Az országban eleinte csak a pozitív labortesztet produkáló betegeket számították az igazolt fertőzések közé.
- Február 12-én azonban megváltoztatták az esetdefiníciót, onnantól már a tünetek produkálása is elég volt ehhez – de csak a járvány epicentrumának számító Hupej tartományban. Ennek hatására a teljes esetszám egyetlen nap alatt hatalmasat ugrott (51 ezerről 70 ezerre).
- Február 20-án aztán visszaálltak a teszt alapú számolásra, és utólag töröltek bizonyos eseteket. A legtöbb kutató szerint ezek a változtatások valószínűleg nem azért történtek, mert Kína kozmetikázni akarta volna a számokat, hanem mert a hupeji egészségügyi rendszer február közepére úgy túlterhelődött, hogy nem bírták fenntartani a tesztelést, majd később akkor állt vissza a módszertan, amikor sikerült növelni a tesztkapacitást. A többszöri változtatgatás mindenesetre nem tett jót a kínai statisztikák iránti bizalomnak.

Ugyanakkor tényleges visszaélésekre utaló jelentések is érkeztek. A járvány decemberi eltussolását is feltáró Cajhszin (Caixin) kínai üzleti lap szerint például a tünetmentes eseteket egyes helyi hatóságok egyszerűen nem jelentik le. A South China Morning Post nevű hongkongi lap pedig titkosított kormányzati dokumentumok alapján arról írt, hogy február végéig több mint 43 ezer tünetmentes fertőzöttet azonosítottak Kínában, akiket nem számoltak bele az összesített esetszámba.

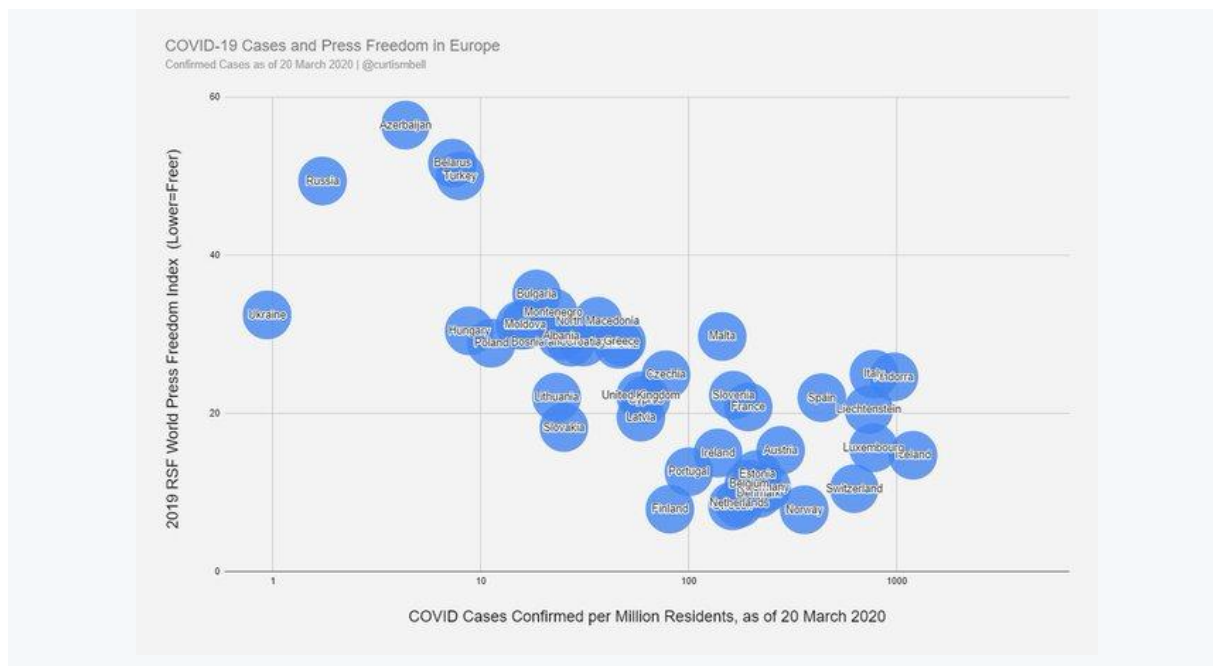
Hasonló félelmek az Oroszországból érkező számokkal kapcsolatban is felmerültek, de valószínűleg nem a statisztikák manipulációjának köszönhetők az ottani alacsony esetszámok. A valós adatok nagyságrendjének eltitkolása a járvány által a legkomolyabban sújtott egyik országban, Iránban is csak ideig-óráig bizonyult kivitelezhetőnek.

Az egyes európai országok által jelentett esetszámok kapcsán érdekes összefüggésre világít rá egy Twitteren keringő grafikon:

Curtis Bell@curtismbell

So much attention to #COVID #data and what it might mean for the future. So little attention to how strongly #freedomofthepress correlates with confirmed cases in Europe. Look at this, folks. It's probably worse than you think.

75 3:37 - 2020. márc. 21.

Az ábra azt mutatja, hogy minél nagyobb egy adott országban a sajtószabadság (a Riporterek Határok Nélkül rangsora alapján), jellemzően annál több az egymillió főre vetített igazolt eseteik száma. Ebből persze nem következik, hogy a kettő között van-e közvetlen összefüggés – például az adatok manipulálása vagy visszatartása –, véletlen egybeesésről is lehet szó. Az is elképzelhető, hogy ahol jobb a sajtó helyzete, ott a tesztelési kapacitás is nagyobb, ebből adódnak a magasabb esetszámok. Magyarország mindenesetre sajtószabadság szempontjából a skála közepe táján helyezkedik el, de a regisztrált esetek tekintetében csak az első harmadot érjük el.

(Borítókép: Egészségügyi dolgozó a határon átkelők testhőmérsékletét ellenőrzi az osztrák-magyar határon, Hegyeshalomnál 2020. március 17-én. Fotó: REUTERS/Szabó Bernadett)

II. A véleményközlő műfajcsalád

A véleményközlő műfajcsalád tagjaival az újságírók, szerkesztőségek álláspontját ismerhetjük meg adott ügyek kapcsán, gondolkodásra és egyéni véleményformálásra ösztönöznek. Érveket szolgáltatnak, a közönséget megismertetik a szerző álláspontjával. E műfajok révén gyakran egyértelművé válik, az adott szerkesztőség milyen irányvonalat követ. Michael Kunczik szerint

megkülönböztetünk semleges, objektív és ügyeket képviselő újságírást¹⁷, melyet Bajomi-Lázár Péter a semlegességre törekvő és az elkötelezett kifejezésre finomított¹⁸ figyelembe véve a magyarországi viszonyokat és a rendszerváltás utáni, az újságíró-társadalomban és – tevékenységben bekövetkező folyamatokat.¹⁹

A véleményközlő műfajok közül csak a jegyzetnek van televíziós és rádiós változata, a többi csak írott formában létezik. A véleményközlő műfajokat hangsúlyosan külön kell választani a tényközlő műfajcsalád tagjaitól, nyomtatott és online sajtóban tipográfiai jelölve, rádióban és televízióban külön felhívva a figyelmet arra, hogy a következő anyagban vélemény hangzik el. Az online és a nyomtatott médiában a véleményközlő műfajcsalád tagjai általában külön rovatban szerepelnek.

A véleményközlő műfajcsalád tagjai az olvasók értelmére és/vagy érzelmeire és egy esetben az ösztöneire kívánnak hatni. Ennek köszönhetően e műfajcsalád tagjait rendkívül változatos stílusárnyalatok jellemzik. A szerzők az esetek többségében aktuális társadalmi, gazdasági, politikai, kulturális stb. ügyekről alkotnak véleményt.

Műfajok	
Tényközlő	Véleményközlő
Információkat dolgoz fel	Értékel, elemez, véleményt nyilvánít
Objektív	Szubjektív
Valósághű tájékoztatás	Előtérbe kerül a szerző véleménye

A véleményközlő műfajok miközben témákat kínálnak az olvasónak (hírhez, információhoz kapcsolódnak), gondolkodásra és, az esetek többségében, egyéni véleményformálásra ösztönöznek. Bár a szerző törekszik arra, hogy meggyőzzön saját igazáról, egy műfajt kivéve, mindig az olvasóra bízta a végső ítéletalkotást.

A véleményközlő műfajok esetében kiemelkedő szerepük van az egyes stílusárnyalatoknak. Az, hogy egy írás ironikus, gúnyos, szatirikus, humoros, gyűlölködő stb. gyakran eldönti, melyik műfaji kategóriába sorolható.

¹⁷ Kunczik, Michael: Media and Democracy: Are Western Concepts of Press Freedom Applicable in New Democracies? In: Péter Bajomi-Lázár-István Hegedűs (eds.): Media and Politics. Budapest, New Mandate Publishing House. 2001. pp. 59–99

¹⁸ Bajomi-Lázár Péter: Semlegesség és elkötelezettség között. Politikai újságírás Magyarországon. In: Politikatudományi Szemle XXV/2. pp. 59–83.

¹⁹ Ennek részleteit ld.: Bajomi-Lázár Péter: Az objektivitás-doktrína nyomában. In: Médiakutató, 2003. nyár: http://www.mediakutato.hu/cikk/2003_02_nyar/02_objektivitas_doktrina (Utolsó letöltés ideje: 2018. augusztus 27.) és A média gyarmatosítása. Miért tartják egyes közép- és kelet-európai kormányok tiszteltben a sajtó szabadságát – és mások miért nem? In: Politikatudományi Szemle XXIV/1. pp. 58–82.

II.1. Kommentár

A véleményközlő műfajcsalád első tagja nem véletlenül a kommentár. Átmenetet, átvezetést jelent a tény- és véleményközlő műfajcsalád között. Általában 1-1,5 flekk terjedelmű. A szerző a végletekig ragaszkodik a tényekhez, adatokhoz; saját felfogása szerint feltárja a tények és adatok közötti összefüggéseket, és befolyásmentesen mutatja be a háttérrel, az okokat és a célokat. A kommentárral az újságíró egy aktuális eseményről vagy témáról foglal állást, megvilágítja a téma fontosságát, összehasonlítja és mérlegeli a nyilvánosságban megjelenő felfogásokat, véleményeket.

A kommentár a közönségnek segít abban, hogy kiismerje magát az információk özönében, valós képet kapjon egy-egy eseményről, fejleményről. A kommentár lényegében érvelés, ezért fontos, hogy a kommentár lehetőleg világos következtetésre jusson.

Azáltal válik a véleményközlő műfajcsalád tagjává, hogy szerzője a saját logikája alapján tárja fel az összefüggéseket és vonja le a következtetéseket.

A kommentárt is használják elnevezésként az összes véleményközlő műfajra.

Mivel a kommentár az érveléssel a gondolkodásunkra kíván hatni, rendkívül száraz a stílusa, tulajdonképpen stílusárnyalat-mentes műfaj.

Példa kommentárra:

Radnóti Zsuzsa: Szabadság felsőfokon²⁰

2020. június. 15. 13:15 2020. szeptember. 09. 10:50 KULT

- 1. Általában 1-1,5 flekk terjedelmű.**
- 2. A szerző a végletekig ragaszkodik a tényekhez, adatokhoz; saját felfogása szerint feltárja a tények és adatok közötti összefüggéseket, és befolyásmentesen mutatja be a háttérrel, az okokat és a célokat.**
- 3. A kommentárral az újságíró egy aktuális eseményről vagy témáról foglal állást, megvilágítja a téma fontosságát, összehasonlítja és mérlegeli a nyilvánosságban megjelenő felfogásokat, véleményeket.**

²⁰ Radnóti Zsuzsa (2020. 06. 15. és 09. 09.) : Szabadság felsőfokon. Letölthető: [hvg.hu](https://hvg.hu/kultura/20200615_Radnoti_Zsuzsa_Szabadsag_felsofokon) oldalról. https://hvg.hu/kultura/20200615_Radnoti_Zsuzsa_Szabadsag_felsofokon (Utolsó elérés ideje: 2025. október 26.)

4. A kommentár a közönségnek segít abban, hogy kiismerje magát az információk özönében, valós képet kapjon egy-egy eseményről, fejleményről.
5. A kommentár lényegében érvelés, ezért fontos, hogy a kommentár lehetőleg világos következtetésre jusson.
6. Azáltal válik a véleményközlő műfajcsalád tagjává, hogy szerzője a saját logikája alapján tárja fel az összefüggéseket és vonja le a következtetéseket.
7. Mivel a kommentár az érveléssel a gondolkodásunkra kíván hatni, rendkívül száraz a stílusa, tulajdonképpen stílusárnyalat-mentes műfaj: ha átolvassák, láthatják, hogy ez a kommentár is a meggyőzésünkre törekszik. Elgondolkodtat, azáltal is, hogy kérdéseket fogalmaz meg. Érzelmileg nem egy túlfűtött írás.

A Színház-és Filmművészeti Egyetem elleni bűjtatott kormányzati támadásról.

A Színház-és Filmművészeti Egyetem egykori és jelenlegi hallgatói, oktatói és a vezetőség nyílt levélben, videókon, a televízióban, a Facebookon, egyaránt tiltakoztak az átalakításnak nevezett, bűjtatott kormányzati támadás ellen.

„Szabadság felsőfokon” – írják az egyik közös hallgatói bejegyzésben, és ez így, önmagában is egy közösségi jelszó lehetne.

A Parlamentben néhány héttel ezelőtt elhangzott egy kormányzati felvezetés (az ellenzék tiltakozásától övezve), egy törvénytervezet, amely alapítványi fenntartású magánegyetemmé alakítaná át az eddigi önálló státusszal rendelkező, de állami fenntartású oktatói intézményt, irányítását pedig egy öttagú kuratórium vezetné, amelynek tagjaira az egyetem is tehetne javaslatot. A másik hat egyetem átalakítása már megtörtént, az ottani megbízott kuratóriumi elnökök nevei már ismertek, konkrétan is jelezve a központi, politikai szándékot és követendő utat: például Varga Judit igazságügyi miniszter, Csányi Sándor OTP-vezér.

A Színház-és Filmművészeti Egyetem átalakítási határideje: 2020. szeptember 1.

Ez az elképesztően korai dátum riasztó hozzá nem értést takar, vagy egyszerűen egy hivatalos diktátum, amely semmilyen józan ellenérvet nem vesz figyelembe. Egy ilyen bonyolult, hálózatszerűen felépített, sokfunkciós intézmény esetében a rapid átalakítás következményei beláthatatlanok. (Vagy talán létezik egy másik, még nem is körvonalazott szándék: a lassú kivéreztetés, amikor hosszabb idő alatt cserélik le az egész vezetést, leváltják, elküldik, nyugdíjba küldik vagy maguktól elmennek az alapemberek.) Minden intézmény életében az időmúlással és a változásokkal párhuzamosan reformokat, konkrét változásokat szoktak végrehajtani, ami azonban mindig belső, szerves előkészítés, tervezés eredménye kell, hogy legyen.

Az SZFE nagy hagyományú, történelmi léptékű és gazdagságú intézmény, amely sajátos szakmai, műfaji, személyiségi szempontok alapján, nagytekintélyű mesterek által kialakított elméleti-és gyakorlati módszerekkel válogatja ki, és neveli fel a jövő színpadi és filmes tehetségeit. Szabad, autonóm szellemiségű fiatalokat formáltak és formálnak, akiknek legjava aztán kiteljesedve, színpadi előadásaikban és filmjeikben, alkalmazkodva, folytatva, továbbfejlesztve, az időbeli változásokhoz igazított, az elődöktől kapott vagy azokon radikálisan túllépő hagyományokat. Így lesznek együtt és egészében részesei a közös munkának, a közös emlékezetnek: mesterek (akik egyszerre tekintélyes alkotók és tanárok) és egykori tanítványok. Vagy úgy, hogy színházalapítók, vagy úgy, hogy legendás színészekké, filmes és színházi rendezőkké válnak. S ami szintén gyakori: egyszerre lesznek egykori egyetemük korszak-meghatározó mesterei, vezetői, jelentős utánpótlást kinevelve, és közben aktív színházi emberek is. Ezzel gazdagítják az ország színházi és filmes kultúrájának a folytonosságát, a nemzet önazonosságát (ma egyesek idegen szóval ezt identitásnak nevezik).

Régen is, ma is. Már ha lesz hol, és lesz kivel.

Európa boldogabb felén az aktuális, központi kormányzatok rendszerint szellemi, de jóval inkább költségvetési, pénzügyi támogatásokkal biztosítják egy-egy nemzetileg, nemzetközileg kiemelt kulturális intézmény fennmaradását, zavartalan, folyamatos működését, önállóságát, döntési szabadságát. **És ha ezt az autonómiát, ezt a független létezést bárhol, bárki részéről, bármilyen szférából (állami vagy civil szférából) politikai vagy egyéb támadás érné, akkor inkább megvédik, mint sorsára hagyják.**

II.2. Vezércikk

Az írott sajtó különleges műfaja. Magas hírértékű eseményekből építkezik, napi aktualitása van. A kommentárból nőtt ki, korábban a címoldalon szerepelt, ma a véleményközlő rovatban, előkelő helyen van.²¹ 1,5-2 flekk terjedelmű. A klasszikus vezércikket gyakran alá sem írják, ezzel hangsúlyozva azt, hogy az adott vezércikk az egész szerkesztőség álláspontját fejezi ki. Megfelel a lap ideológiai irányzatának, vagyis egyértelmű állást foglal, ezáltal nemcsak az értelműnkre, hanem az érzelmeinkre is hatással van.

Példa vezércikkre:

²¹ A műfajt Kossuth Lajos honosította meg Magyarországon a Pesti Hírlap hasábjain.

A szerk.

Mint a levegő²²

2020.09.27 11:08

1. Az írott sajtó különleges műfaja. Magas hírértékű eseményekből építkezik, napi aktualitása van.
2. A klasszikus vezércikket gyakran alá sem írják, ezzel hangsúlyozva azt, hogy az adott vezércikk az egész szerkesztőség álláspontját fejezi ki.
3. Megfelel a lap ideológiai irányzatának, vagyis egyértelmű állást foglal, ezáltal nemcsak az értelműnkre, hanem az érzelmeinkre is hatással van.
4. Specialitás: ne lepődjenek meg a szóhasználaton. A Magyar Narancs indulása óta stílusában az ún. gonzó-újságírást képviseli, amelyre jellemző a stílusosan erős kifejezések (akár káromkodások, szlengek) használata is. De ez csak a véleményközlő újságírásban jelenhet meg.

Az, hogy Magyarország külügyminisztere hol és hogyan nyaral, nem magánügy.

Ám alapjáraton nem érdekel senkit, így minket sem. Hogy Szijjártó Péter ott nyaral, ahol és úgy nyaral, ahogy nyaral, az elmúlt tíz év disznóságai közül is legfeljebb pitiánerségével tűnik ki, de abban a tekintetben sem valami unikális mutatvány: szimpla szerzési dűhből fakadó korrupció. Ezt persze már nem árt rögzíteni, pusztán a majdani jegyzőkönyv kedvéért: Magyarország külügyminisztere a közbeszerzési pályázatok egyik milliárdosra hizlalt üdvöskéjének a luxusjachtján nyaralt – ismerünk olyan banánköztársaságot is, ahol az ilyenbe belebukik a rajtakapott csirkefogó, de hazánk tíz éve nem ilyen köztársaság. Hogy Szijjártó Péter a lebukása után a családja és az ún. barátai szoknyája mögé bújik, s megpróbálja a nevéhez tapadó mocskot szétkenni (még a gyerekeire is!), nos, legyen bármennyire is ordenáré próbálkozás, de távolról sem meglepő és kivált nem újszerű, hisz' ezt csinálta már évekkel ezelőtt is, amikor a messze a jövedelmén felül felhúzott méretes házával bukott le. Akkor a szülei voltak soron, most a gyerekei, a következő balhéhoz már szükség lesz kisunokákra is.

²² Konkrét szerző nélkül (a szerk.) Mint a levegő (2020. 09. 27.) Letölthető: [magyarnarancs.hu](https://magyarnarancs.hu/aszerk/mint-a-levego-132644) oldalról: <https://magyarnarancs.hu/aszerk/mint-a-levego-132644> (Utolsó elérési ideje: 2025. október 26.)

Mégsem ezek Szijjártó Péter aktuális vagy mindenkori **trógerságának** perdöntő vonásai. Sem a korrump működés, sem a felelősség elhárítása, sem a szemforgató duma. Nem is attól kap az ember hidegrázást, ahogy mindezt a NER kezeli, ahogy a vazallusok mentegetik, ahogy a rendszer szemet huny, sőt olyan elvárásokat kelt, hogy Magyarország külügyminiszterének így kelljen viselkednie, ilyen arcpirító módon. Mert ezekre *van* magyarázat. S minden, ami – akárhogy is, de – magyarázható, az kiismerhető is, az ellen – akárhogy is, de – lehet védekezni még a legkevésbé demokratikus környezetben is. Még itt is lehet valahogy.

Mert az, hogy így nyaralnak a NER-ben, s ezt csinálják, ha lebuknak (értsd: hazudnak, ha sarokba szorítják őket), az, ha mégoly elfogadhatatlan is, de magyarázat. Miért pont Szijjártó Péter lenne külön? Miért pont bármelyikük?

Ám ami megmagyarázhatatlan, az megismerhetetlen is, s alig is felfogható mivoltában kellőképpen félelmetes is: akárhonnan nézzük, csak az jön ki belőle, hogy ezek mindenre képesek. S bizony ilyen eleme is van Szijjártó Péter mocskos véget ért nyaralásának.

Jelesül az, hogy amikor még a kanyarban sem volt a lebukás, de az Adria hűs habjain már ott ringatózott Magyarország külügyminiszterével az állami pénzekkel stafírozott nagymenő jachtja, akkor Szijjártó Facebook-oldalán még javában ott sorakoztak az öltönyös, irodában lekapott, hivatali telefont markolászós fotók... hogy „külügyminiszterúr” ezt dolgozta, azt oldotta meg, amazt intézte el fáradhatatlanul, s persze az íróasztala mögül. Erre adjon valaki magyarázatot! Hogy ezt miért kellett csinálni? Ekkor nem volt még sarokba szorítva senki! Ezt nem kínjukban hazudták, hanem örömeikben.

Ez tipikusan a ki nem kényszerített hazugság. Nem azért hazudták, mert időt, életet, bármit kellett nyerni. Nem azért, mert ezzel kivágták volna magukat valamiféle csávából, de még csak nem is azért, hogy végre békén hagyják őket. **Csak úgy, ok nélkül, mert ezt diktálta a bioritmus.** Reggel felkeltek, s látták, hogy már hét óra van, de még mindig nem hazudtak semmit. **Hát, hegyibe!** S ez az, ami félelmetes igazán.

II.3. Kolumna

Az angolszász újságírásban nem ismerik a publicisztikát, csak az „opinion”-t. A klasszikus vezércikket felváltotta a kolumna. Magyarországon a kolumna a vezércikkből nőtt ki, kolumnista írhatja. A kolumnista olyan újságíró, aki több évtizede van a pályán, az újságíró - társadalom megbecsült tagja. Emiatt megvan az a kiváltsága, hogy arról ír, amiről akar. Ennek

ellenére a kolumnák is aktuális ügyekkel foglalkoznak. Kevés kolumnista van Magyarországon, Megyesi Gusztáv halálával az Élet és irodalom nagy triásza megszűnt: ma már „csak” Váncsa István és Kovács Zoltán tollából születnek ilyen műfajok. Megjegyzendő, hogy a kolumnisták nem feltétlenül választják ezt a műfajt eszközül véleményük megfogalmazására. Tipikus példája ennek Kristóf Attila munkássága, aki szintén kolumnistává vált, de alkotóként a Magyar Nemzetben az „Én nem tudom...” írásai a jegyzet műfajában maradt meg.

Példa kolumnára:

Kovács Zoltán: A fácánvadász visszatér²³

LXV. évfolyam, 8. szám, 2021. február 26.

1. Az egyetlen olyan újságírói műfaj, amelyben a szerző arról ír, amiről akar.
2. Az esetek többségében azért ez is aktuális és fontos témáról szól; még ha elsőre nem is tűnik úgy.
3. A szerző érveit (a szövegben 1-5-tel jelölve) egymásra építi, érvel is.

Kiindulópont: Ezt a mondatot azért ne feledjük: „Én sohasem szégyelltem, hogy mim van, dolgozom érte keményen. Aki nem vitte semmire az életben, az annyit is ér, ezt tudom mondani. Annak annyi az élete. Ez a véleményem” – mondta korábban Lázár János egykori államtitkár abból az alkalomból, hogy az *atlatszo.hu* birtokába került szerződés tanúsága szerint 75 ezer euró, azaz mintegy 23 millió forint értékben rendelt csehországi fácánvadászatot.

1. érv Azért ne feledjük a mondatot, mert Lázár ugyan valószínűleg nem tud róla, de pontosan megfogalmazta az Orbán-rendszer lényegét. Pontosabban, mint az Alaptörvény bármelyik gondolata, jobban, mint a szöveg elé rakott preambulum egésze. Ez az Orbán-rendszer lelke: „Aki nem vitte semmire, az annyit is ér.”

2. érv Nem tudom, miye van Lázárnak, különösebben nem is érdekel. A fácánvadászat évében tett vagyonnyilatkozata szerint annyi készpénze nem is volt, hogy több tízmilliós fácánvadászatokat rendeljen, de tudjuk, Magyarországon mennyit ér a vagyonnyilatkozat. Legtöbb politikusunk számára, beleértve a kormányfőt meg kedves minisztereit, a kormányzás

²³ Kovács Zoltán (2021. 02. 26.): A fácánvadász visszatér. Letölthető: Élet és Irodalom elektronikus változata: <https://www.es.hu/cikk/2021-02-26/kovacs-zoltan/a-facanvadasz-visszater.html> (Utolsó elérés ideje: 2025. október 26.)

kész anyagi csőd, nincs semmijük. Némelyiknek tetemes adóssága van, amiből nem is tud kimászni.

Lázár ezek szerint kivétel.

3. érv Fent idézett mondata – mindenkinek annyi az értéke, mint amennyire vitte – felelős, különösen magas árfekvésű politikus szájából (Lázár akkoriban ilyen volt) nagyon rosszul hangzik olyan országban, ahol még a gazdasági növekedés csúcspontján is több mint 2 millió magyar állampolgár a létminimumot jelentő havi 101 ezer forint alatti jövedelemmel rendelkezik. Vajon miről beszél Lázár, aki persze nem lóg ki abból a fideszes-kereszténydemokrata garnitúrából, amelyik állampolgári szájtátás közepett gazdagodott dagadtra, és ha valóban saját erejével, tehetségével, vállalkozókedvével emelkedett volna ki, akkor nem lenne semmi gond. De hát legtöbbjük egy lojalitás és politikai dörgölődés alapú pályázati világ nyertese az összes jachtjukkal, Porschéjukkal, számtalan kastélyukkal meg örökpanorámás birtokukkal. Egyetlen lelőtt fácánjukkal sem tudnának elszámolni, más kérdés, hogy ilyenre nem is kényszeríti őket a maguk kreálta jogrend.

4. érv Pénzügyi szédeltetés tekintetében a múlt héten Kósa Lajos ment nagyot, most Parragh László. A HVG adatigénylése jóvoltából derült ki, hogy a Parragh vezette Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) 2012 óta hatvanmillió forintot költött mentális tréningekre, tizenhét és fél milliót brazil repülőjegyekre, 327,5 millió forintot két médiakampányra. De nem is ez a nagy szám, hanem Parragh indoklása, miért is kell a Bankcenter méregdrága irodáit bérelniük. Mint az elnök kifejtette, olykor illusztris vendégeket kell fogadniuk, sőt, olykor a miniszterelnököt magát is. Ez a gondolkodás amúgy pontosan egybeesik egy korábbi – történetesen érdekvédelmi – vezető, Gaskó István okfejtésével. Gaskó szintén azért bérelt szállodai luxusszobákat hozzájuk tartozó garázzsal és extrákkal, mert szakszervezeti delegációkat fogadott és helyezett el. Utóda, amikor hivatali szobájába lépett, azonnal rendelkezett arról, hogy adjanak neki normális szerénységű helyiséget. A szakszervezeti mozgalomban alighanem példátlan módon a kormányzat szekerét toló Gaskó negyedszázados munkálkodásának mérlegét majd ezután kell megvonni, és talán kiderül, hogy utolsó éveinek károkozása anyagi vagy pedig erkölcsi szempontból volt súlyosabb. Hogy a Ligának okozott több kárt, vagy a vasúti érdekszövetségnek, és hogy összességében mennyi idő kell a szakszervezeti mozgalom hitelességének visszaszerzéséhez. Most ugyanebben a zsákutcában lépdel Parragh László is, egyelőre még befelé, mindeközben fölháborodva utasítva el azt a politikusi javaslatot, hogy a járványhelyzet idejére fordítsák a kamarai tagsági befizetést tényleges segélyezésre. És ez az utca lassan megtelik Lázárral, Gaskóval, Parraghhallal, Szijjártóval, Borkaival stb.

5. érv A romlottság nyilvánvaló, a pökhendi pimaszkodás mindennapos. Nem tudom, mennyire vette komolyan saját szavait a Fidesz egyik alapembere, Pokorni Zoltán, amikor ezt mondta kormányzásukról az évtized elején: „Már nem fér bele, hogy egyes kormánypárti politikusok drága utazásokra menjenek, vagy sokmilliós házat építsenek.” (*Hír Tv*).

Gyanítom, ő sem volt tisztában azzal, hogy miről, pontosabban, kikről beszél. És nem is arról van szó, kinek mije meg mennyije van, hanem arról, hogyan képes egy hivatalban lévő, magas beosztású kormánypolitikus, a sor élén a miniszterelnökkel, tisztességről meg becsületről beszélni kormányzásuk tizenegyedik évében. Akkor, amikor a legutóbbi GKI-adatok szerint a lakosság összjövedelmének negyedével a leggazdagabb tíz százalék, felével a legfelső 30 százalék rendelkezett 2019-ben. Ezzel szemben a legalsó tizedbe tartozó háztartások a jövedelmek csupán 3 százalékát birtokolják.

Mi a nemzeti sorskérdés, ha nem ez?

II.4. Publicisztika

A magyar újságírásban felkapott, népszerű műfaj. A nyolcvanas évektől vált fontossá, a rendszerváltás műfaja lett: a publicisták szerepe óriási volt az emberek tudatformálásában, általuk értették meg a rendszerváltás lehetőségét a Kádár-rendszerben szocializálódottak.

Publicus = nyilvános, publico = közléseszek, nyilvánosságra hozok szavakból származik.

A publicista a jegyzetíró és a kommentáríró között áll: legalább annyira szubjektív, a véleményformálásban szabad, mint a jegyzetíró; felkészültségében, hozzáértésében olyan, mint a szakújságíró, kommentárszerző.

A publicisztika témája valamilyen társadalmi jelenség, amely a szerző számára kiindulópontként szolgál. A publicista egy adott ügy kapcsán fejt ki véleményét, egyedi gondolatát, igyekszik elhelyezni a történet (sztorit) a megfelelő gazdasági, társadalmi, politikai kontextusban. Az összefüggések felismerése a publicista legfontosabb jellemzője: a közélet barométereként működik. A publicista az ellentmondásokat, a hazugságokat, a visszaességeket keresi, hogy felmutassa őket. A valódi publicista nem titkoltan szembeszáll a hatalommal, ha kell, kíméletlen a közönséggel szemben is.

A publicisztika ezért komplex műfaj: más műfajok eszközeivel is él. A publicisztika Magyarországon az a 3-6 flekk terjedelmű írás, amelynek célja egy adott eseményhez vagy folyamathoz kapcsolódóan a háttér, az összefüggések vizsgálata és feltárása, ezek

nyilvánosságra hozatala, a közönség meggyőzésének nem titkolt szándékával. Emiatt elsősorban az értelműnkre kíván hatni.

A publicisztika alapjául szolgáló esemény nem feltétlenül magas hírértékű, de társadalmilag fontos ügy. A jegyzettel ellentétben középpontjában nem egy konkrét esemény valamilyen ellentmondása áll. A publicisztika meghatározza egy lap szellemiségét, irányvonalát, orientációját.

Példa publicisztikára:

2021. FEBRUÁR 22. HÉTFŐ 11:00

Abdesszamad Belhadzs–Speidl Biana: Az arab tavasz elbukott²⁴

A MUSZLIM FIATALOK A MIGRÁCIÓT TEKINTIK A LEGVALÓSZÍNŰBBEN MEGTÉRÜLŐ KOCKÁZATNAK

1. A publicisztika témája valamilyen társadalmi jelenség, amely a szerző számára kiindulópontként szolgál.
2. A publicista egy adott ügy kapcsán fejt ki véleményét, egyedi gondolatát, igyekszik elhelyezni a történet (sztorit) a megfelelő gazdasági, társadalmi, politikai kontextusban.
3. Az összefüggések felismerése a publicista legfontosabb jellemzője: a közélet barométereként működik.
4. A publicista az ellentmondásokat, a hazugságokat, a visszasságokat keresi, hogy felmutassa őket.
5. A valódi publicista nem titkoltan szembeszáll a hatalommal, ha kell, kíméletlen a közönséggel szemben is.
6. Célja egy adott eseményhez vagy folyamathoz kapcsolódóan a háttér, az összefüggések vizsgálata és feltárása, ezek nyilvánosságra hozatala, a közönség meggyőzésének nem titkolt szándékával. Emiatt elsősorban az értelműnkre kíván hatni.
7. A valódi téma annak bizonyítása: mi áll a migráció hátterében?

²⁴ Abdesszamad Belhadzs–Speidl Biana (2021. 02. 22.): Az arab tavasz elbukott. Letölthető: Magyar Nemzet elektronikus változata: [HTTPS://MAGYARNEMZET.HU/VELEMENY/AZ-ARAB-TAVASZ-ELBUKOTT-9410909/](https://magyarnemzet.hu/velemeney/az-arab-tavasz-elbukott-9410909/) (Utolsó elérés ideje: 2025. október 26.)

8. Logikai láncolat: figyeljék meg – a szövegben kiemeltem az egyes részeket – ahogy a szerző logikusan, az érveket egymásra építve, láncolatban magyaráz és érvel. Eközben szóhasználatával, kifejezéseivel egyértelműen hat az érzelmeinkre is, de a hangsúly továbbra is az érvelésen van.

Kiindulópont: Tíz évvel az úgynevezett arab tavasz kirobbanása után, 2021 januárjában tömegtüntetések voltak Tunéziában. Elhúzódó és folyamatos háborúk zajlanak Líbiában, Szíriában és Jemenben. A térség lakosságát gazdasági és társadalmi válságok sújtják. Felmerül a kérdés, hogy megérte-e kockáztatni, megtérült-e, megtérülhet-e valaha az ár, amelyet az érintett országok a változásért (vagy inkább annak csak illúziójáért) fizettek?

1. érv: A nyugati média, a politikusok és elemzők lelkesen üdvözölték a tüntetэшullámot mint az arab társadalmak átalakulásának elkerölhetetlen velejáróját, hamarosan azonban döbbenetesen szemlélték a káoszt és azt az eladdig leplezett komplexitást, ami az arab társadalmak felszínre törő valósága. **Vajon ki okoz nagyobb kárt: a türelmetlen és kétségbeesett arab fiatalok, az autoriter rendszerek vagy a feltörekvő iszlamisták?**

Az adatok vészjóslók:

több mint nyolcszázmilliárd dollárra becsülik a forradalmi hullám és a nyomában kirobbant káosz miatt keletkezett anyagi veszteséget;

több százezer ember vesztette életét a harcokban és az egészségügyi ellátás összeomlása miatt, több mint ötmillióan menekültek a környező közel-keleti országokba és milliós nagyságrendű illegális bevándorló érkezett Európába. Egy évtized múltán az arab országok gazdaságai még mindig nem tudnak munkahelyet teremteni százmillió fiatalnak – akik az arab össznépeség egynegyedét alkotják, s akiknek egyharmada tartósan munkanélküli –, ez az arány a képzetek körében még rosszabb. **Az arab tavasz az iszlamizmus és az állami haderők, a militáns struktúrák megerősödését eredményezte, ami gyökeres ellentéte a vágyott demokráciának és prosperitásnak.**

2. érv: Ezen adatok, valamint a Tunéziából, Egyiptomból érkező gazdasági bevándorlók és a líbiai, jemeni és szíriai háborúk menekültáradatának fényében kijelenthetjük, hogy

az arab tavasz bukás, egy radikális epizódesemény, amelynek következményei nagyobb károkat okoztak, mint más esetben az egymást követő katasztrófák sorozata.

A 2. érvre kötik rá – 3. érv (ebben az esetben inkább az eddigiek magyarázata): E kudarc történetnek három főszereplője van: a tüntetők, az arab autoriter rezsimek és azok, akik a folyamatokat kívülről manipulálták. **A tüntető fiatalokat** nemzetközi civil szervezetek és az online baloldali propaganda tüzelte, amelynek hatására **irreálisan sok és gyors változást követeltek**. A megoldáskeresés messze meghaladta az elnyomó és egyre inkább repedező rendszerek kompetenciáját. A válságot megelőző évtizedekben az olajbevételek fokozatos csökkenése és az arab világ erősödő belső megosztottsága a gazdaság átstrukturálását tette szükségessé. **A megszorítások azonban aránytalanul sújtották a fiatalokat, akik az elmaradott oktatási rendszer, a merev munkaerőpiac, a fejletlen jogrendszer és korrupst államapparátus áldozataivá váltak.**

Helyzetük kiszolgáltatottságát ellensúlyozandó és az állami szubvenciók politikai hagyományát követve – amely az ezredfordulóig az olajbevételekből finanszírozott kedvezményekkel vásárolta meg a lakosság támogatását – irreális elvárásokat hangoztattak, amelyek egyszerre követelték a gazdaság és a társadalom gyökeres átalakítását. **Az előző generációkkal ellentétben sem az állami szektor foglalkoztatása, sem az Öbölben vagy az Európai Unióban történő legális munkavállalás nem maradt meg számukra alternatívaként.**

A tüntetők mindenekelőtt társadalmi elvárásokat – méltóságot, megélhetést és szabadságot – követeltek kétségbeesetten és türelmetlenül, ám nem volt világos elképzelésük arról, hogyan kell kinéznie egy igazságosabb társadalomnak, ahogy arról sem, hogy a rezsim bukása milyen mértékben lehetséges vagy kívánatos.

Míg a fiatalok túl sok kockázatot vállaltak, kétséges, hogy a lakosság többsége is radikális változást akart-e. **Jellemző volt a megmozdulások karizmatikus, legitim és szervezett vezetésének hiánya is, amit az alkalomra váró iszlamista mozgalmak hálózata használt ki Egyiptomtól Szíriáig.**

4. érv: Az arab rezsimek a fiatalokkal ellentétben a kihívásokra, valamint a társadalmi és politikai igényekre való válaszádsban minden kockázatot el akartak kerülni, s ezért a hierarchia csúcsán állók bukással fizettek. Bizonyos formális politikai nyitottságot ugyan mutattak a választások jogszerűbbé tételére, ám kísérletet sem tettek átfogó gazdasági és társadalmi reformok kidolgozására. A demonstrálók az erőforrások igazságosabb elosztását követelték, míg válaszul a legjobb esetben sem kaptak mást, mint ígéretet félig szabad választásokra a nem túl távoli jövőben. Néhány vezető tisztségviselőt leváltottak, elűztek vagy

meggyilkoltak, ám az erőforrásokat birtokló bennfentes klánok újjászerveződve megtartották befolyásukat. A vezetőnek és legszűkebb körének bukása a rendszert működtető kiváltságos rétegek valós hatalmát nem rengette meg.

5. érv: A kudarc történet harmadik tényezőjét alkotják a helyi és globális hatalmak, mint például az Egyesült Államok, Oroszország, Irán, Törökország és az Öböl-országok.

A szemben álló feleknek biztosított fegyverszállítmányokban és milliárdos nagyságrendű pénzügyi támogatásban megnyilvánuló közvetett támogatásuk, illetve a harcokban való közvetlen részvételük óriási kockázatot jelentett, és mindenütt hozzájárult a helyzet elmérgesedéséhez. Polgárháborús léptékű konfliktus csak Egyiptomban és Tunéziában nem robbant ki, ott, ahol nem történt közvetlen külső nemzetközi beavatkozás.

Ehhez, a harmadik körhöz kapcsolódnak a szintén külső érdekeket képviselő **nemzetközi médiabirodalmak**. Egyes médiumok, mint például az al-Dzsazíra, álhírekkel és manipulált vágásokkal gerjesztették az eseményeket. Az elhíresült CNN- és al-Dzsazíra-trükköket olyan emberek és országok fabrikálták, amelyeknek nem volt közvetlen érintettségük vagy kockázatni valójuk, manipulációikkal és hazugságaikkal mások bőrét vitték a vásárra. Ennek egyik legkirívóbb példája az Egy meleg lány Damaszkuszban című kamublog, amelyet az edinburgh-i egyetem egyik hallgatója írt álneven.

6. érv: Ami a hangulat felkorbácsolásához elegendő, az még messze nem elégséges egy társadalmi program végrehajtásához. Miközben a tüntetők okostelefon-applikációkat és a közösségi médiát használták szervezkedésre és propagandájuk terjesztésére, a térség országaiban jellemzően nagyon kevés ember használja az internetet. A forradalmi hullámban élen járó Egyiptomban a lakosság 44 százaléka, a tunéziaiaknak pedig 55 százaléka. Ilyen körülmények között a mély társadalmi struktúrákat nem lehet blogokkal vagy tweetekkel megváltoztatni; egy névtelen forradalom nem járhat sikerrel, hiszen a társadalmi terekben a vallási, etnikai és törzsi hovatartozás a meghatározó.

7. érv: Egyes elemzők szerint a 2019-es algériai, szudáni, iraki és libanoni tüntetések az arab tavasz második hullámát jelzik.

Azonban ezen tiltakozások nagyságrendileg messze elmaradtak a 2010–2011-es események mögött, és sokkal inkább azok utórezgésének tekinthetők. A Nemzetközi Vöröskereszt 2020. júliusi tanulmányában arra figyelmeztetett, hogy a koronavírus-válság a határok újbóli

megnyitásakor új migrációs hullámokat indíthat el. **Az arab fiatalok körében végzett felmérések** – megerősítve az Arab Barometer hasonló eredményeit – arra a következtetésre jutnak, hogy **a fiatal arabok csaknem fele fontolóra vette országa elhagyását, egyharmaduk pedig valószínűleg emigrálni fog a Covid által okozott gazdasági recesszió miatt.** Tunéziában a megkérdezett fiatalok körülbelül egyharmada vette fontolóra az ország elhagyását az elmúlt évben. Jelenleg 11 millióból 1,3 millióan élnek külföldön, 81 százalékuk Európában. 2011 és 2019 között több mint harmincezer tunéziai fiatal érkezett illegálisan Olaszországba, és ugyanebben az időben legalább háromszor ennyi embert akadályoztak meg abban, hogy elhagyja az országot.

Az arab fiatalok rendkívüli kockázatokat vállalnak, demonstrációkon vesznek részt, adóssággal terhelik magukat, legális és illegális utakat választanak a kivándorlásra, miközben fenntartják a hagyományos életmodellt a vallásosság, a nemi szerepek, az állam által biztosított foglalkoztatás igényének kérdésében.

Több mint egyharmaduk eladósodott, s a pandémiát követően csak a helyzet további romlása várható. 87 százalékuk aggódik az álláskeresés kilátástalansága miatt. Mintegy 82 százalékuk támogatja a tiltakozások folytatását, miközben elsődleges gondjuk a megélhetés biztosítása, s a vallás negyven százalékuknál az elsődleges identitásmeghatározó erő.

Számos európai politikus és szakértő élteti az „arab tavasz forradalmát”, az arab fiatalokat pedig a „permanens forradalom” eszközének tekinti. A kudarc azonban a meghatározó szereplők által vállalt kockázat aszimmetriájában van: a fiatalok túl sok, a kormányzatok túl kevés kockázatot vállaltak, mások pedig az erőszakot támogató kívülállóként avatkoztak a folyamatokba. Mindez az érintett gazdaságok és társadalmak tönkremenetelét eredményezte. **Az intézményi keretek és a politikai kultúra tekintélyelvűsége, a rezsimek önzése és rugalmatlansága tovább csökkentette a sikeres átmenet esélyeit. A problémák megoldatlanok maradtak, a térség gazdasági kilátásai pedig folyamatosan romlanak. A fiatalok továbbra is szemben állnak a strukturális reformokat elutasító rezsimekkel, ám a kudarcból okulva egyre inkább a migrációt tekintik a legvalószínűbben megtérülő kockázatnak.**

II.5. Jegyzet

Határműfaj a szépirodalom és az újságírás között. Műfaji felmenői a pamflet, a vers, a karcolat, a kisesszé, a levél, a napló. Képviselői: Kosztolányi, Márai, Bálint György, Szép Ernő.

Terjedelmileg szerény, rövid írás, általában 1 flekk. Aktuális ügy a kiindulópontja.

A jegyzet stílusa miatt nemcsak meggyőzni akar, hanem az érzelmeinkre is hat. Szerzője felismerhető stílusáról, szóhasználatáról, érvelési technikájáról. A kiindulópontként szolgáló esemény sokszor csak apropó, amelyben a szerző valamely társadalmi folyamat jellemző tünetét véli felfedezni. A jegyzetíró gyakran társadalmi, erkölcsi, politikai kérdéseket világít meg, illusztrál egy köznap példával.

Az egyetlen újságírói műfaj, ahol a közönség nem annyira a tényeket, mint a gondolatokat és az érzelmeket kéri számon. A jegyzet gyakran él a groteszk fordulatok előnyeivel, más újságírói műfajoktól eltérően teret kaphat benne a fikció és a novellisztikus elemek.

Szubjektív, de a tényeknek nagy a jelentőségük. A lapban két ellentétes vagy rokon hír (esemény) egymás mellé szerkesztése már jegyzet lehet.

Rádiós jegyzetnél a szerző hangja jelenik meg. A szó elszáll, az írás megmarad elve alapján egyszeri élményt kell, hogy nyújtson.

Televíziós jegyzetnél a szerző megjelenik hangban és/vagy képen is. Fontos az összhang a szöveg mondanivalója és a képi illusztráció között.

Példa jegyzetre:

2018. OKTÓBER 30. KEDD 06:00 2018. 10. 30. 08:56

Bayer Zsolt: Merkel és a normalitás²⁵

- 1. Terjedelmileg szerény, rövid írás, általában 1 flekk.**
- 2. Aktuális ügy a kiindulópontja.**
- 3. A jegyzet stílusa miatt nemcsak meggyőzni akar, hanem az érzelmeinkre is hat.**
- 4. Szerzője felismerhető stílusáról, szóhasználatáról, érvelési technikájáról. Bayer Zsolt a felismerhető stílusú jegyzetírók közé tartozik: erre a példák a szövegben lévő kiemelések.**

²⁵ Bayer Zsolt (2018. 10. 30.): Merkel és a normalitás. Letölthető: a Magyar Idők elektronikus változatáról, mely immár a **Magyar Nemzet adatbázisában szerepel.** [HTTPS://WWW.MAGYARIDOK.HU/AHELYZET/MERKEL-ES-A-NORMALITAS-3621473/](https://www.magyaridok.hu/ahelyzet/merkel-es-a-normalitas-3621473/) (Utolsó elérés ideje: 2025. október 26.)

5. A kiindulópontként szolgáló esemény sokszor csak apropó, amelyben a szerző valamely társadalmi folyamat jellemző tünetét véli felfedezni. A jegyzetíró gyakran társadalmi, erkölcsi, politikai kérdéseket világít meg, illusztrál egy köznap példával.
6. Az egyetlen újságírói műfaj, ahol a közönség nem annyira a tényeket, mint a gondolatokat és az érzelmeket kéri számon.
7. Szubjektív, de a tényeknek nagy a jelentőségük.

Amikor **Jules Verne** megírta a **Nyolcvan nap alatt a Föld körül** című rendkívül izgalmas regényét, álmában sem gondolta volna, hogy majd születik Magyarországon egy zseniális prózaíró, bizonyos Karinthy Frigyes, aki az **Így írtok ti** című paródiakötetében őt is tollhegyre tűzi, és éppen a Nyolcvan nap alatt a Föld körül pécézve ki, imígyen: A Csömöri úttól egészen a Filatori gátig.

Angela Merkel karriertörténetét is Karinthy Frigyesnek kellene megírnia, mondjuk ezzel a címmel: A Wilkommenskulturtól egészen a senki földjéig. Sajnos Karinthy nincs már közöttünk, beszéljenek hát a tények.

Bár még egy ideig kancellár marad, Angela Merkel politikai pályafutása véget ért. **Dicstelenül ért véget. És Angela Merkel pontosan ezt a dicstelen véget érdemelte.** Pedig sokáig úgy tűnt, ő a legnagyobb át- és túlélő. Nagyjából attól fogva, hogy legfőbb mentorát és támogatóját, Helmut Kohl kancellárt hátba szúrta és elárulta, minden sikerült neki. És a sikerektől felbuzdulva tökéletesen elhitte önmagát.

Olyannyira elhitte önmagát, hogy nagyjából 2015 környékén azt is elhitte, ő maga Európa. S az egykori evangélikus lelkész lánya, aki apja kezét fogva szembe ment a forgalommal, és Hamburgból „átszökött” az NDK-ba, magáévá tette a mainstream liberális politikai credót, amely egyetlen célt ismert és ismer: megváltoztatni Európát, azt az Európát, amelyet az „őslakosok” Európának ismernek, és fogadnak el.

Angela Merkel talán joggal bízott abban, hogy **a német társadalom olyannyira agymosott lett a második világháborút követően, olyannyira foglya lett a lelkiismeret-furdalásnak és a negyedik generáció óta mesterségesen adagolt büntudatnak, hogy gyakorlatilag minden ellenállás nélkül le lehet majd tolni a torkán a Wilkommenskulturt is.**

És kezdetben rendben is ment minden. **A német társadalom bambán, sőt lelkesedve szemlélte önnön felszámolását,** és az elvétve szót emelőket kövezték meg inkább. Sokáig jobban hitt a többség a hazug, félrevezető szólamoknak, mint a saját szemének. De Merkelék nem tudták,

hol a határ. Vagy komolyan vették a legvadabb migránssimogatók propagandáját, miszerint nincsenek határok. **Túlfeszítették a húrt.**

Még az agymosott, súlyosan beteg német társadalom is torkig lett hirtelen, és az örök időkre hatalmon maradni látszó CDU–CSU-, illetve CDU–SPD-nagykoalíció elveszítette támogatottsága jelentős részét. Az a német társadalom, amelyikkel elhitették, hogy mindenki náci, aki nem hajlandó naponta rituális öngyilkosságra és önszembeköpésre önnön németisége miatt, ez a német társadalom szépen csendben átállt a másik oldalra. Többféle másik oldalra.

Az eszement libsik és anarchisták és alternatívok kiábrándultak a számukra tetzesza és nem elég határozottan öngyilkos merkei politikából, a teljesen csendes többség pedig elkezdett átáramolni az AfD-hez, vagyis végrehajtotta a legnagyobb lázadást, amit egy beteg országban egy megnyomorított lelki nép egyáltalán megtehet: a normalitást választotta.

Angela Merkel pedig most ott találta magát a senki földjén. Nem veszett el teljesen a támogatottsága, de olyan mértékben meggyengült, hogy az már nem maradhat következmények nélkül. **Örökös hintapolitikája teljes csődöt mondott**, a hesseni választások után leköszön a pártelnökségről, és bejelentette, nem indul többé kancellárként sem.

Mert éppen ide vezet a sok-sok árulás. Merkel nemrég még Orbánt oktatta európaiságból, demokráciából, nyitott társadalomból, szolidaritásból, meggyásból. Most szépen összecsomagol, és talán visszatér az egykori NDK-ba. Jelen állás szerint szintén felkészül a csomagolásra: Macron. A normális világ berúgta az ajtót...

II.6. Glossza

Görög eredetű szó, jelentése: széljegyzet, megjegyzés, magyarázat. Eredete az antikvitásig nyúlik vissza, a görög kultúrában komoly hagyománya volt. A gondolkodó, közügyekkel foglalkozó ember személyes ügyeinek rögzítésére szolgált. Régen lapszélre, margóra írt jegyzetet jelentett.

Ma tömör, néhány mondatból álló, gyakran bíráló, csípős hangú, elsősorban ironikus hírlapi cikk. A glosszáíró sajátja az egyéni stílus, gondolat, sajátos látásmód. Apóója bármilyen jelentéktelen esemény lehet, csekély hírértékkal. A jegyzettől az különbözteti meg, hogy míg a jegyzet egyfajta komolyságot, logikai következetességet feltételez, addig a glosszát az ironikus hangvétel jellemzi leginkább. Elsősorban konfliktusos helyzeteket, eseteket dolgoz fel; írója a maga személyességével próbál eljutni az olvasóhoz, akinek érzelmeire, gondolataira kíván

hatni. Hangvétele bíráló, de nem gyűlölködő. Nem elrettenteni akar, hanem segíteni. Célja a közérdek érvényre juttatása. Szólhat konkrét személyről vagy személyek egy csoportjáról is. Ezért alakult ki az a ma már hagyománnyá váló jellemzője, hogy a glosszátor gyakran álnevet, betűjelet használ.

Képviselői: Karinthy Frigyes, Molnár Ferenc, Bálint György.

Példák glosszára:

1. Néhány mondatból állnak.
2. Ironikus hangvételűek.
3. Csattanóval végződnek.
4. Álnévvel szerepelnek a szerzők.
5. Mindkettő valójában bírálatot fogalmaz meg.
6. Az első glossza épít az olvasók háttértudására is: (ld. a leggazdagabb magyar - Mészáros Lőrinc, nincstelen kertszomszédja – Orbán Viktor)

BGy: BÜSZKESEG²⁶

LXV. évfolyam, 8. szám, 2021. február 26.

„Nekünk van az Európai Unióban a legtöbb vakcinánk” – mondta a leggazdagabb magyar nincstelen kertszomszédja. Tegyük hozzá: lélegeztetőgépből is nekünk van a legtöbb. Meg stadionból is.

Csattanó: Boldog ország.

pá- ti-: OKOSVÍRUS²⁷

LXIV. évfolyam, 41. szám, 2020. október 9.

Egyetlen rossz szava sem lehet a Nemzeti Turisztikai Ügynökségnek a koronavírusra.

Csattanó: Tisztelettudóan megvárta a balatoni szezon végét.

²⁶ BGy (2021. 02. 26.) Letölthető: Élet és Irodalom elektronikus változata: <https://www.es.hu/cikk/2021-02-26/bgy-buszkesege.html> (Utolsó elérés ideje: 2025. október 26.)

²⁷ pá- ti- (2020. 10. 09.): Okosvírus. Letölthető: Élet és Irodalom elektronikus változata: <https://www.es.hu/cikk/2020-10-09/pa-ti-okosvirus.html> (Utolsó elérés ideje: 2025. október 26.)

II.7. Pamflet

A pamflet a jegyzethez hasonlóan rövid terjedelmű műfaj. A politikai röpiratból nőtt ki. Stílusát a gyilkos gúny jellemzi. Ez az egyetlen olyan műfaj, melyben a szerző nem az értelmünkre és az érzelmeinkre kíván hatni, hanem az ösztöneinket célozza meg. A pamflet írója nem leleplezni, hanem megsemmisíteni akar. Míg a többi műfaj esetében az olvasó mondja ki a végső ítéletet, addig a pamflet az ítéletet nem bízta a közönségre, hanem maga hirdeti ki. A szerző nyíltan felvállalja a személyes élményét, elfogultságát. Kísérletet sem tesz arra, hogy a kommentáriróhoz hasonlóan tényekkel, összefüggésekkel operáljon.

Számára a cél a fontos, nem az eszköz. Kifejezésmódja nyers és durva. Célja a meghökkentés, a gyűlölet, a düh, a megvetés kiváltása az olvasókból, amely irányulhat akár konkrét személyre is. Képviselője elhunytáig: Csurka István. Az ő szerepét veszi át Galsai Dániel a Magyar Nemzetben (szintén elhunyt), valamint Bayer Zsolt, mind a nyomtatott, mind az elektronikus médiában. Utóbbi személye is rámutat arra, hogy ugyanaz az újságíró egyszerre többféle műfajban is alkothat: ezért fontos vizsgálni a szerző érvelését, szóhasználatát, stílusát és munkája stílusárnyalatát is, valóban pamfletet írt-e vagy „csak” egy gúnyos jegyzetről beszélünk. (ld. a jegyzetnél szereplő példát)

Példa pamfletre:

Galsai Dániel: Faló²⁸

2021. FEBRUÁR 23. KEDD. 4:15 FRISSÍTVE: 2021. FEBRUÁR 23. 6:0

- 1. A pamflet rövid terjedelmű műfaj.**
- 2. Stílusát a gyilkos gúny jellemzi.**
- 3. Ez az egyetlen olyan műfaj, melyben a szerző nem az értelmünkre és az érzelmeinkre kíván hatni, hanem az ösztöneinket célozza meg.**
- 4. A pamflet írója nem leleplezni, hanem megsemmisíteni akar.**
- 5. A pamflet az ítéletet nem bízta a közönségre, hanem maga hirdeti ki.**
- 6. A szerző nyíltan felvállalja a személyes élményét, elfogultságát.**
- 7. Célja a meghökkentés, a gyűlölet, a düh, a megvetés kiváltása az olvasókból, amely irányulhat akár konkrét személyre is.**

²⁸ Galsai Dániel (2021. 02. 23.): Faló. Letölthető: Magyar Hírlap elektronikus változata. <https://www.magyarhirlap.hu/velemeney/20210223-falo> (Utolsó elérés ideje: 2025. október 26.)

8. Ebben az esetben Fekete-Győr András a célpont elsőre, de valójában Gyurcsány Ferenc a főszereplő.

Fricska. Nem tudom, olvasta-e Fekete-Győr András Vergilius Aeneiséből Laokoón intését, amikor a trójai lovat látja a falak előtt. „Bármilyen is ez, félek a görögöktől, még ha ajándékot hoznak is”

Most szüksége lenne rá, ugyanis a DK **erősen lelakott szellemiségű vezére** ezt a verbális „ajándékot” küldte neki: „Az egyetlen helyes döntést hozta meg a Momentum. Elnökét, Fekete-Győr Andrást elindítja a miniszterelnök-jelölti előválasztáson. (...) Most is jött egy új generáció. Korábban a Jobbik, most ők. Hála Istennek.” **Fletó** messze nem görög hadvezér, de joggal bízunk abban, hogy **Fegyőr** se egy Leonidas. **A trükk a maga nemében primitív, de zseniális. Mint egy faló.**

A Momentum társelnöke kapott egy simit a buksijára. Akik eddig még egy szavát is elhitték **a program nélküli zsúrfiúnak**, most szembesülhetnek: indulj csak, Andriská, indulj, Cukibogyó, oszd még tovább a Gyurcsánytól hideglelést kapó tábor, add el magad a Jobbik után, így lehet biztosan miniszterelnök-jelölt Klára asszony! **Ez Ferenc testvér korhadt hintalova.**

II.8. Recenzió (műismertetés)

Az irodalom, a képző-, ipar-, filmművészet, a színház, a zene, a rádió és a televízió termékeinek, művészi alkotásainak ismertetője.

Szerzője információkat közöl a műről. Nem feladata az ítékezés, ez azonban nem zárja ki egy-egy minősítő jelző használatát. Ezért rövid terjedelmű, maximum az egy flekket éri el.

Példa recenzióra:

FÜLÖP ZSÓFIA: Sissel-Jo Gazan: Tintagomba²⁹

2020.11.22 11:10

- 1. Az irodalom, a képző-, ipar-, filmművészet, a színház, a zene, a rádió és a televízió termékeinek, művészi alkotásainak értékelő ismertetője: ezúttal könyvről szól.**
- 2. Szerzője információkat közöl a műről.**

²⁹ Fülöp Zsófia(2020. 11. 22.): Sissel-Jo Gazan: Tintagomba. Letölthető: [magyarnarancs.hu](https://magyarnarancs.hu/konyv/sissel-jo-gazan-tintagomba-134255) oldal: <https://magyarnarancs.hu/konyv/sissel-jo-gazan-tintagomba-134255> (Utolsó elérés ideje: 2025. október 26.)

3. Nem feladata az ítélezés, ez azonban nem zárja ki egy-egy minősítő jelző használatát. Ezért rövid terjedelmű, maximum az egy flekket éri el.

Ismertetés: Ha egy 13 éves lánynak az anyja több időt tölt a gombáival, a meleg pótapja a New York-i graffitikkal, nagyanyja pedig Pablo Neruda verseivel, mint vele, azt gondolhatnánk, nincs túl egyszerű gyerekkora. Rosa azonban talpraesettebb annál, mint hogy fennakadjon ezen, ráadásul körülveszik a 80-as évek hippiejei, illegális házfoglalói, anarchistái, neonáciái és rengeteg köztéri műalkotás... Mire ráeszmél, már egy ismeretlennel vív graffitiháborút, csatlakozik egy török csajbandához, elveszti a szüzességét, börtönnel fenyegetik, és visszafordíthatatlanul beleszeret egy kétes múltú, ragyogó szemű házfoglalóba. A kalandok hatására 15 évesen már igazi felnőtt. Ám amikor 22 évvel később találkozunk vele, rá kell jönnünk: Rosa sohasem nő fel. 37 évesen éppúgy a családja titkait próbálja megfejteni, éppúgy rajong a graffitikért, és éppannyira nem törődik a társadalmi konvenciókkal, mint kamaszkorában. Szabadságvágya mindennél erősebb, a rejtélyes Tintagomba nevű művész miatt pedig akár a fél világot is képes átszelni.

Értékelés (rövid terjedelmű minősítés): Sissel-Jo Gazan **sűrű szövésszerű szövege egyszerre fejlődésregény, korrajz, politikai kiáltvány és street art lexikon.** Mindez váratlan, néhol egészen képtelen fordulatokkal, humorral, izgalommal és azzal az üzenettel, hogy teljesen oké kilógni a sorból és menni a saját fejünk után akkor is, amikor ez a legkevésbé sem tűnik jó ötletnek.

Fordította: Sulyok Viktória. Jaffa Kiadó, 2020, 531 oldal, 3999 Ft

<https://www.es.hu/cikk/2021-02-26/fenyo-daniel/az-emlekezet-kihantolasa.html>

II.9. Kritika

A görög krino = ítélet szóból ered. Feladata, hogy valamiféle értékrendet állapítson meg: az értékrendet esztétikai alapelvekből, a klasszikus művek tanulmányozásából vezetik le.

Funkciói:

1. Objektív ismertetése a műnek (recenzió)
2. A közönség érdeklődésének felkeltése.
3. Szubjektív ítélet a mű felett.

A közönségnek írják, nem lehet burkolt reklám. Úgy kell szolgálnia a közönséget, hogy a kritikus tájékoztatja valamely művészeti ág eredményeiről, új művekről és tendenciákról.

Kapcsolatot teremt a közönség és az alkotó között; új ismereteket ad, segít eligazodni és válogatni a legújabb művészeti törekvések és művek között.

A klasszikus kritikában, mely ma már ritka, a kritikus elhelyezi az alkotást az alkotó életművében, megvizsgálja, milyen értéket képvisel, figyelembe véve a hagyományos és a napról napra változó értékrendet. A kritikus gyakran az alkotót is minősíti, ezért rettegnek tőle. A kritikusnak hatalma van. Klasszikus kritikák manapság Fáy Miklós, Csányi Éva tollából születnek.

Példák kritikára: az első példa klasszikus kritika egy könyvről. A második példa specialitása az, hogy egy „személy kritikája”; egy egész életmű jelentőségéről olvashatunk.

Fenyő Dániel: Az emlékezet kihantolása³⁰

LXV. évfolyam, 8. szám, 2021. február 26.

Kisantal Tamás: Az emlékezet és a felejtés helyei. A vészkorszak ábrázolásmódjai a magyar irodalomban a háború utáni években. Kronosz Kiadó, Pécs, 2020, 313 oldal, 4500 Ft

1. Témája valamilyen művészeti alkotás.
2. Objektív ismertetése a műnek (recenzió)
3. A közönség érdeklődésének felkeltése.
4. Szubjektív ítélet a mű felett.
5. A klasszikus kritikában, mely ma már ritka, a kritikus elhelyezi az alkotást az alkotó életművében, megvizsgálja, milyen értéket képvisel, figyelembe véve a hagyományos és a napról napra változó értékrendet.
6. A kritikus gyakran az alkotót is minősíti, ezért rettegnek tőle.
7. Ebben az esetben a mű bemutatásán és értékelésén van a hangsúly. A szerző ezeken túl a mű értékelését „környezetbe” is helyezi azáltal, hogy a Holokauszttal kapcsolatos kutatási irányokhoz és eredményekhez is viszonyítja.

³⁰ Fenyő Dániel (2021. 02. 26.): Az emlékezet kihantolása. Letölthető: Élet és Irodalom elektronikus változat: <https://www.es.hu/cikk/2021-02-26/fenyo-daniel/az-emlekezet-kihantolasa.html> (Utolsó elérés ideje: 2025. október 26.)

Témája valamilyen művészeti alkotás: Kisantal Tamás kérdésfeltevése „hogy »miről és hogyan beszéltek, amikor bizonyos korszakokban a második világháború egyes eseményeiről és a zsidóság (valamint más embercsoportok) üldöztetéséről, pusztulásáról az irodalmi mezőn belül megnyilatkozásokat tettek«”. (46.) Ebből kiindulva a szerző az általa vizsgált irodalmi szövegeket kulturális lenyomatként, emlékezhelyként kezeli, amelyek a múlt elbeszélésén keresztül képesek láttatni a jelen viszonyait is. A kutató néhány kivételtől eltekintve nem „jó”, hanem a vizsgálódás szempontjából érdekes szövegek alapos kontextuális olvasatát végzi el.

A kritikus elhelyezi a „környezetben” a művet: A holokausztról, annak irodalmi ábrázolásáról és a társadalmi változásokban betöltött szerepéről a rendszerváltás után számos tudományos munka született már. Ugyan ezek a szövegek módszertanilag és vizsgálati tárgyukat tekintve is sokfélék, szerzőik – az eseményektől való történeti távolság miatt – pozíciójuknál fogva hajlamosak bizonyos premisszákkal élni. A holokauszt szocializmus által megszabott szűk, teleologikus értelmezését az elmúlt évtizedekben felváltotta az – ahogy elméleti importokkal lenni szokott – olykor kevésbé reflektáltan átvett nyugati diskurzus. Ezzel együtt alakult a holokausztirodalom magyarországi kánonja, amelynek domináns beszédmódját a hetvenes években íródott, holokausztot (is) tematizáló alkotások határozzák meg: az *Egy családregény vége*, a *Hajtűkanyar*, de leginkább Kertész Imre *Sorstalansága*. Minden más majdhogynem csak hozzá mérve vált e kánon részévé; annak előzményeként vagy folytatásaként.

A kritikus szubjektív ítélete a mű felett + az alkotót is minősíti: Mindez azért is érdekes, mert Magyarországon még a hetvenes évek végén is magyarázatra szorult, hogy mit jelöl a *holokauszt* kifejezés. A holokausztirodalommal foglalkozó kutató egyik legnehezebb, ezzel együtt pedig legfontosabb feladata emiatt az lehet, hogy az utóbb kialakult értelmezői rétegektől megszabadítva képes legyen saját kontextusában újraolvasni és helyi értékén láttatni azokat az alkotásokat, amelyek magukon hordják a holokauszt nyomát. Kisantal Tamás pedig kiváló könyvében pontosan ezt teszi. A reflexív utóhangot leszámítva a szerző hét nagyobb egységbe rendezte a kötetet, aminek tanulmányai mára elfeledett sajtó- és irodalmi szövegeken keresztül tárják fel a holokausztról, pontosabban a vészkorszakról való beszéd változatait a háború utáni években, kitekintve az ötvenes évek második felére is. Ez az időszak kifejezetten izgalmas vizsgálódási terep, amelyet a szerző körültekintően és következetes módszertannal jár be,

miközben elegánsan cáfolja azt a mélyen beágyazott kulturális toposzt, miszerint a fentebb említett regények megjelenéséig nem volt nyilvános beszéd a holokausztról.

Kisantal Tamás kérdésfeltevése, „hogya »miről és hogyan beszéltek, amikor bizonyos korszakokban a második világháború egyes eseményeiről és a zsidóság (valamint más embercsoportok) üldöztetéséről, pusztulásáról az irodalmi mezőn belül megnyilatkozásokat tettek«.” (46.) Ebből kiindulva a szerző az általa vizsgált irodalmi szövegeket kulturális lenyomatként, emlékezethelyként kezeli, amelyek a múlt elbeszélésén keresztül képesek láttatni a jelen viszonyait is. A kutató néhány kivételtől eltekintve nem „jó”, hanem a vizsgálódás szempontjából érdekes szövegek alapos kontextuális olvasatát végzi el. Ugyanakkor nem feledkezik meg reflektálni azok esztétikai hiányosságaira sem, még ha újra és újra jelzi is, hogy az alkotásokat a jelenlegi elvárásaink felől bírálni nem érdemes, hiszen még nem teremtődtek meg azok az etikai és esztétikai keretek, amelyek segítségével ma (sem tudva pontosan, hogy miről, de) beszélünk. Az például, hogy egy novella lágerbe zárt szereplői szabadságukat egy vers „Sztálin” zárószavának elhangzása közben élik meg, ma olvasva egyszerre megmosolyogtató és elkeserítő, ennél azonban sokkal izgalmasabb kérdés, hogy milyen az a politikai és társadalmi kontextus, amelybe egy ilyen szöveg illeszkedhet.

A kötet a kor mai szemmel kényelmetlen kettősségét szemlélteti, amelyben a múltra való emlékezés különböző eltávolító és felejtő mechanizmusokkal járt együtt. A háború szörnyűségei után a világ értelmezésére korábban használt fogalmak érvénytelenné váltak, ugyanakkor a tárgyalt időszakban még nem alakult ki egy – legalább látszólag – koherens kifejezésrendszer a múlt elbeszélésére. A kulturális befogadást és termelést a korábbi időszak bevett formái határozták meg. Ezért volt lehetséges a kabaré és egyéb populáris műfajok kódjait alkalmazó, egyébként kifejezetten izgalmasnak tűnő szövegeket írni a holokausztról, ezért lehetett a magyar bűnösöket akár a fasizmuséhoz nagyon is hasonló retorikával kirekeszteni a társadalomból, és a már meglévő mártír- és áldozatszerep alapján antifasiszta ellenállókként megjelenítve értelmessé tenni a lágerekbe zárt emberek irracionális pusztulását. Kisantal Tamás könyvében ugyan figyelmeztet, hogy kezeljük kritikusan a paratextusokat, jelen esetben mégis hihetünk a borítószövegnek: fontos, hiánypótló munkáról van szó.

Fáy Miklós: Kit érdekel az utókor?³¹

³¹ Fáy Miklós (2021. 02. 26.): Kit érdekel az utókor? Letölthető: Élet és Irodalom elektronikus változat: <https://www.es.hu/cikk/2021-02-26/fay-miklos/kit-erdekel-az-utokor-.html> (Utolsó elérés ideje: 2025. október 26.)

1. Témája valamilyen művészeti alkotás.
2. Objektív ismertetése a műnek (recenzió)
3. A közönség érdeklődésének felkeltése.
4. Szubjektív ítélet a mű felett.
5. A klasszikus kritikában, mely ma már ritka, a kritikus elhelyezi az alkotást az alkotó életművében, megvizsgálja, milyen értéket képvisel, figyelembe véve a hagyományos és a napról napra változó értékrendet.
6. A kritikus gyakran az alkotót is minősíti, ezért rettegnek tőle.
7. Klasszikus kritika: annyi specialitása van, hogy a szerző az egész életművet értékeli.

Kurtág irodalmi komponista, ismeri a szavak szépségét és erejét. Adja magát a következtetés, hogy a zenéje ott kezdődik, ahol a szavak értelme véget ér, de még ez sincs egészen így. Kurtág értelmezi a mondatokat, ha benne van a jaj, akkor feljajdítja őket. Bizonyos esetekben egyszerűen interpretációs javaslatot tesz. Sokféleképpen el lehet mondani azt, hogy „virág az ember”, egyszer úgy, hogy az ember szépséges volta legyen benne, egyszer úgy, hogy a törékenysége, egyszer úgy, hogy a magánya, a haszontalansága, a világmindenség tévedése. De hogy mindez egyszerre legyen benne, ahhoz el kell ezt énekelni. Kurtág zenéjére.

Témája valamilyen művészeti alkotás, ebben az esetben egy konkrét művész életpályája:

A zenetörténet egyik kedves témája az öreg Verdi, aki csaknem nyolcvanévesen, hosszú csönd után nekiállt, hogy még egy operát írjon. Azt mondta, saját örömeire, és hogy bizonyítsa: tud vígoperát is írni.

Tudott. Már amennyire víg a *Falstaff*, de fogadjuk el, hogy Verdi annak szánta, akkor biztosan az is.

Mit fog kezdeni a zenetörténet Kurtág Györggyel, aki azt mondta (nem mondta, de cselekedte), hogy kilencven az új nyolcvan, és nekiállt, hogy egy új műfajban próbálja ki magát. Operát írt. Ugyanott mutatták be, ahol a *Falstaff*ot, a milánói Scalában.

A kritikus elhelyezi az alkotást az alkotó életművében + az alkotót is minősíti Tudom, nem ez a legfontosabb Kurtág-kérdés, csak érdekes, hogy a pályának van egy ilyen blaszfém olvasata is. Beethoven óta a zeneszerző hagyományosan a kora előtt jár, öt, tíz, húsz, száz évvel,

és egyre kevesebb a remény arra, hogy megérje az elismertségét. Kurtág György azonban immár kilencvenöt is elmúlt, és láthatta, hogyan éri őt utol a világ. Nem most kezdte el utolérni, de még voltam olyan Kurtág-bemutatón, amelyen épp csak lézengtek, és nem voltam olyanon, ahová már nem fértem be. A nyolcvanas évek végére mindenki megértette, hogy Kurtág a velünk élő klasszikus, akinek minden mozdulata számít.

Velünk él, és számít. Jönnek majd az unokák, és úgy kérdezgetnek minket, mint ahogy egy generációval fölöttünk kérdezgették azokat, akik még látták Bartókot. Tényleg? Bement, leült, tanított, bölintott, hogy így jó? És egyébként milyen volt?

Ki tudja? A személyes érintkezésben halk. Az ember nem is érti, miként lehet, hogy ez a csöndes, hajlott, visszahúzódó ember írja azokat a rettenetes zenéket. Sikít a szoprán, könnyökkel verik a billentyűket, jajgat a hegedű. Meg ezek a hangszer-összeállítások: hegedű és cimbalom vagy piccolo, harsona és gitár. Mindenkinek jár egy mű, aki megtanult valamilyen hangszeren játszani?

A kritikus elhelyezi az alkotást az alkotó életművében+ az alkotót is minősíti A kérdés az, hogy ha csak úgy leülünk **Kurtág zenéjéhez: tényleg rettenetes?** Vagy tényleg annyira nehéz? **Mert én azt érzem, mindig kapunk valami kapaszkodót. Kurtág irodalmi komponista, ismeri a szavak szépségét és erejét.** Adja magát a következtetés, hogy a zenéje ott kezdődik, ahol a szavak értelme véget ér, de még ez sincs egészen így. Kurtág értelmezi a mondatokat, ha benne van a jaj, akkor feljajdítja őket. Bizonyos esetekben egyszerűen interpretációs javaslatot tesz. Sokféleképpen el lehet mondani azt, hogy „virág az ember”, egyszer úgy, hogy az ember szépséges volta legyen benne, egyszer úgy, hogy a törékenysége, egyszer úgy, hogy a magánya, a haszontalansága, a világmindenség tévedése. De hogy mindez egyszerre legyen benne, ahhoz el kell ezt énekelni. Kurtág zenéjére.

Ha nincs szöveg, akkor is van a daraboknak címük, és ezek a címek többnyire segítenek. Legalább azt segítenek megérteni, hogy mit nem értünk. Semmit nem értünk, de talán csak idő kérdése.

II. 10. Esszé

Francia eredetű szó, kísérletet, próbálkozást jelent. Módszere a tudományos értekezéshez, stílusa a szépirodalomhoz közeli. Személyes hangvételű, a gondolatot nemcsak kifejtő hanem sokszor megjelenítő írás. Egyszerre szól a szakmabeliekhez és a nagyközönséghez.

Vitázó, harcos műfaj. Nem törekszik megcáfolhatatlan bizonyításra, de rendelkezik szubjektív hitelességgel láttató erővel. Egyszerre elemző és kommentáló.

Montaigne esszéinek megjelenésével a filozófiatudomány jó néhány művelője nyergelt át erre a műfajra, mert élettelibb. Voltaire, Diderot, Schiller, Goethe, Bergson, Thomas Mann, Camus, Borges. Kosztolányi, Fülepi Lajos, Illyés, Szerb Antal, Németh László, Cs. Szabó László, Csoóri Sándor, Nemes Nagy Ágnes.

Magyarországon manapság a hetilapokban és a hírportálokon találkozhatunk ezzel a műfajjal. Szakújságírói feladattá vált oly módon, hogy egyes újságírók megtanulták adott tudományágak elméleteit, fogalmait, szakkifejezéseit, melyeket felhasználva alkotnak tudományos ismeretterjesztő igénnyel is írásokat.

Példa esszére:

Hanula Zsolt: Manhattan úgy lett az angoloké, hogy elcserélték egy isten háta mögötti indonéz szigetre³²

ÉSZKOMBÁJN

2021. március 01. – 05:17

Szakújságírói feladattá vált oly módon, hogy egyes újságírók megtanulták adott tudományágak elméleteit, fogalmait, szakkifejezéseit, melyeket felhasználva alkotnak tudományos ismeretterjesztő igénnyel is írásokat.

Ebben a konkrét esetben történeti típusú esszéről van szó, amely New York történetét dolgozza fel.

³² Hanula Zsolt (2021. 03. 01.) : Manhattan úgy lett az angoloké, hogy elcserélték egy isten háta mögötti indonéz szigetre. Letölthető: telex.hu hírportál: <https://telex.hu/eszkombajn/2021/03/01/manhattan-ugy-lett-az-angoloke-hogy-elcsereltek-egy-isten-hata-mogotti-indonez-szigetre> (Utolsó elérés ideje: 2025. október 26.)

Új-Amszterdam legkorábbi ábrázolása egy metszeten 1630-ból – Forrás: Ullstein Bild / Getty Images

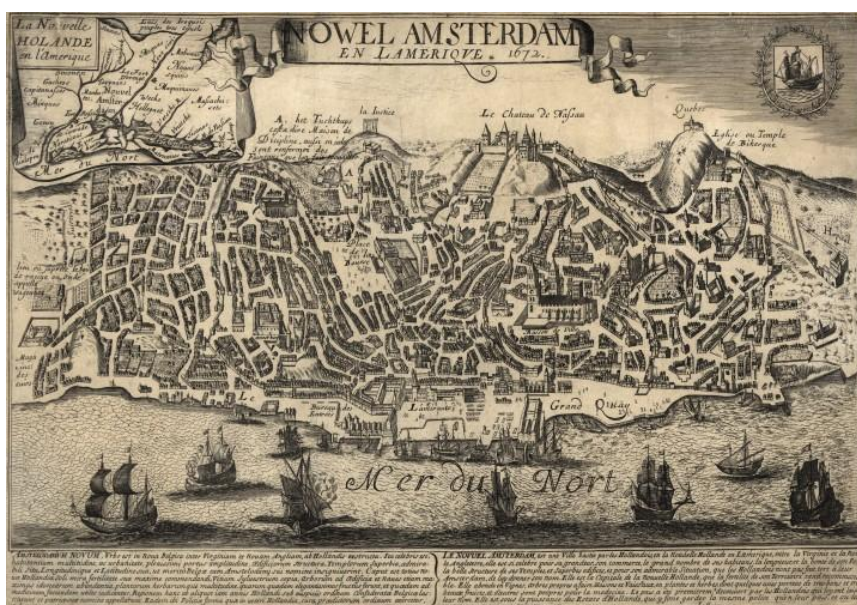
New York alapításának története aránylag közismert: a 1626-ban holland telepesek vásárolták meg Manhattan szigetét az őslakos indiánoktól, 24 dollár értékű üveggyöngyért, valószínűleg a világtörténelem legjobb ingatlanbizniszt nyélbe ütve ezzel. A várost Új-Amszterdamnak nevezték el, majd később a britek keresztelték át a mai nevére, New Yorkra. A holland alapítás emlékét ma már csak pár városrész, például a hollandiai Haarlem után elnevezett Harlem, és az óhazabeli Breukelen nevét tükröző Brooklyn őrzi.

Messze nem ennyire ismert, de legalább ennyire érdekes az a sztori, hogy hogyan lett aztán az angoloké a város.

Illetve kezdjük azzal, hogy eredetileg nem is holland volt: 1524-ben fedezte fel, és nyilvánította francia területté egy francia zászló alatt hajózó olasz felfedező, Giovanni da Verrazzano. A Nouvelle Angoulême nevet adta a helynek, az akkori francia király, I. Ferenc tiszteletére, aki mellékesen Angoulême grófja volt. Ezután nagyjából egy évszázadig nem nagyon járt erre európai hajós, mígnem az angol Henry Hudson, aki a Holland Kelet-Indiai Társaságnak dolgozott, az Ázsia felé vezető tengeri átjárót keresve alaposabban is körülnézett a partszakaszon, és feltűnt neki, hogy rengeteg hód él arra felé. Emiatt telepítettek oda a hollandok

egy szőrmekereskedelemre építő városkát, és tényleg a csak a mellékszál mellékszála, de emiatt szerepelnek ma hódok New York városának hivatalos zászlaján és pecsétjén.

Szóval az 1600-as évek első felében járunk, a mai szupermetropolisz ekkor még csak egy vadászok, szőrmekészítők és kereskedők lakta kisváros, nagyjából 1500-2000 lakossal. Nem volt különösebben békés az életük, hol az indiánokkal, hol más európai telepésekkel keveredtek csetepatéba. A várost kisebb erődítmény védte Manhattan szigetének déli részén, ennek fontos eleme volt a városfal – amiről a tőzsdevilág szívcsakrája, a Wall Street kapta a nevét -, és a nyílt víz felé néző ágyúak a mai Battery park területén, a sziget csücskében (a battery szó akkoriban még nem elemet/akkumulátort jelentett, hanem tüzérségi üteget). És ha már a neveknél tartunk, maga a Manhattan szó az őslakos indiánoktól származik, és kb. annyit jelent hogy a hely, ahonnan a nyilainkat szerezzük – ez a szigetet akkoriban borító diófákra utal.

Új-Amszterdam térképe a 1672-ből – Forrás: Buyenlarge / Getty Images

A városért folyó harcok az 1600-as évek közepére főleg angol-holland tengelyen váltak rendszeressé. Ez persze nem helyi jellegzetesség volt, a két gyarmatosító nagyhatalom érdekei, illetve alattvalói a földgömb elég sok pontján ütköztek akkoriban. Ilyen volt például Délkelet-Ázsia, a mai Indonézia területe, ami a fűszerkereskedelem miatt volt különleges fontosságú az európai gyarmatosítóknak.

Szerecsendiő = arany

Az egzotikus fűszerek a középkorban hatalmas értéket képviseltek, az arannyal és drágakövekkel vetekedett az értékük. Mai szemmel nézve elég furá, hogy mennyire iszonyú értékes volt a fahéj, a gyömbér, a sáfrány, vagy a szegfűszeg, de ennek a miértjére inkább térjünk ki egyszer egy külön Észkombájn-cikkben, különben sosem érünk a mai témánk végére (oké, röviden: nem csak az ízük és az ételeket tartósító hatásuk miatt, hanem mert csodatevő gyógyító hatásokat is tulajdonítottak nekik, például bubópestis ellen).

Ami ma nekünk a szupermarket, vagy a sarki kisbolt polcán sorakozik, és csak ki kell nyújtani érte a kezünket, azért 1600-as években Indiáig, vagy az indonéz szigetvilágig kellett hajózni, ott meg-, vagy simán elvenni a helyiektől, majd hazaszállítani a fél világon keresztül. Ebből egyenesen adódik, hogy egy-egy egzotikus fűszer beszerzési helye felett az ellenőrzés (sőt, néha már önmagában az információ, hogy hol terem az adott növény) a hatalom és pénz fontos forrása és célja volt a gyarmatbirodalmak számára.

Metszet egy szerecsendió-kereskedőről egy XV. századi francia könyvből – Forrás: DeAgostini/Getty Images

Manhattan történetébe speciel a szerecsendió lépett be kulcsszereplőként az 1600-as évek közepén. A szerecsendió azért volt különlegesen értékes még az aranyárban mért egzotikus fűszerek között is, mert egészen az 1800-as évekig egyetlen beszerzési helye volt az egész földkerekségen: a mai Indonézia keleti részén fekvő Banda-szigetek. Ha magunk elé képzeljük

Ázsia térképét, és húzunk egy függőleges vonalat a Koreai-félszigettől lefelé, akkor nagyjából ezen a vonalon, kicsivel az Egyenlítő alatt, a Fülöp-szigetek és Ausztrália partjai között kb. félúton találjuk a 11 szigetből álló csoportot. A Banda-szigeteket először a portugálok gyarmatosították, aztán 1621-ben jött a Holland Kelet-Indiai Társaság, és elég agresszívan einstandolta a szigetet, a szerezsendió-monopóliummal együtt. A portugálokat elkergették, az őslakosokat lemészárolták, vagy rabszolgaságba kényszerítették.

Angol-holland örökrangadó

A hollandok ekkoriban elég keményen dominálták a világtengerek fontos kereskedelmi útvonalait, és a feltörekvő brit birodalom jól látta, hogy ez az az érzékeny pont, ahol a hollandokat meg lehet, és kell támadni, ha a világ vezető nagyhatalmává akarnak válni. Ebből kerekedett az 1652-54-es első, az 1665-67-es második, és az 1672-74-es harmadik angol-holland háború. A történetünk szempontjából most a második az érdekes: az angol és holland hajók három éven át lötték egymást az Északi-tengeren, a karibi térségben, Észak-Amerika partjainál, meg úgy általában bárhol, ahol éppen összefutottak. Természetesen nem volt kivétel ez alól az indonéz szigetvilág sem, azon belül a Banda-szigetek legfontosabbika, a szerezsendió-univerzum közepe, az apró, alig másfél négyzetkilométeres (picit nagyobb, mint a mi Margit-szigetünk) Run-sziget, ami az első angol-holland háború végén az angolokhoz került, és az elvesztése a teljes holland fűszermonopóliumot veszélybe sodorta.

A sziget napjainkban – Fotó: Shutterstock

Végül a hollandok nyerték a második háborút, amit hivatalosan az 1667-es bredai egyezmény zárt le. Mivel nagyjából ezzel egy időben, 1664-ben az angolok elfoglalták Új-Amszterdamot a hollandoktól, és éppen utóbbiak ostromolták, hogy visszavegyék, a békeszerződésben egy füst alatt az ottani konfliktust is rendezték. Így született meg végül két sziget cseréje:

- **Az angolok megtartják Manhattant**
- **Cserébe a hollandoké lesz Run szigete**

Ez hatalmas diadal volt a hollandok számára, akik szívfájdalom nélkül mondtak le Új-Amszterdamról, ami szinte értéktelennek tűnt az ázsiai fűszerbiznisz mellett. Egyébként is jóval gyengébb volt a pozíciójuk Észak-Amerikában, mint az angoloké, vagy a franciáké. (Érdekesség, hogy ezzel párhuzamosan a teljes 1600-as éveket az angolok szövetségeseiként harcolták végig a franciák ellen az irokéz háborúban, ami egyébként leginkább a szőrmekereskedelem feletti uralomról szólt).

Ki járt jól?

Az angolok tehát átvették Manhattant, a várost pedig átnevezték New Yorkká – York hercegének tiszteletére, aki később II. Jakab néven angol, és VII. Jakab néven skót király lett, és leginkább arról ismert, hogy ő volt az utolsó katolikus angol uralkodó.

Run szigetén ugyan az összes szerecsendiófát kivágták, de a banda-szigeteki fűszermonopólium még vagy 150 évig kitartott. Aztán a napóleoni háborúk alatt az angolok újra elfoglalták az addigra jelentősen meggyengült holland fűszerszigeteket, és végre sikerült szerecsendiófákat áttelepíteniük a saját, hasonló éghajlaton fekvő gyarmataikra, Srí Lankára, Zanzibárra, Grenadára. Ma már szinte az összes trópusi éghajlatú országban termesztik, de a legnagyobb termelő most is az egykori Holland Kelet-Indiából született Indonézia. Run szigetén ma is nő szerecsendió, de a sziget inkább bűvárok paradicsomaként, és egzotikus turistacélpontként ismert.

II.11. Irodalmi műfajok

Magyarországon a XIX. században és a XX. század első felében váltak meghatározóvá az irodalmi műfajok. Költőink, íróink gyakran tartották el magukat újságírásból, melynek

köszönhetően számos, a szépirodalommal, elsősorban a novellával rokon műfaj honosodott meg. Ezek a műfajok egymásból fejlődtek ki, ezért gyakran csak a stílusárnyalat vagy a téma kapcsán tudunk különbséget tenni pl. egy karcolat és egy tárcza között. Ezért van szükség arra a műfajmeghatározásnál, hogy minden szempontot vizsgáljunk: a tartalmat, a terjedelmet és véleményközlők esetében a stílust is.

II.11.1. Tárcza

A XIX. század népszerű műfaja. 1830-ban Párizsban fekete vonallal választják el a hirdetéseket más írásoktól, innen ered elnevezése: „A vonal alatt”. Ma az újságoldal elkülönített, keretes részeként fordul elő. Gyakran alul, állandó helyen található. Eredetileg színikritika volt.

Laza műfaj, valóságos vagy képzeletbeli párbeszédet, portrét ábrázol. Általában a kultúrarovatok írásai, céljuk a szórakoztatás.

A tárcza egy tovább nem írt novella. Az elbeszélésnél elengedhetetlen a cselekmény, a sztori, a mese. A tárcza ezt nem igényli: egy ember, egy táj, egy hangulat, egy skicc csupán.

Előfutára az életkép (Vas Gereben, Garay János) Témája változatos, olyan, ami felkelti az olvasó érdeklődését, időszerű, sok embert érint, gondolatokat és érzelmeket kelt. Közéleti problémákat is felvethet. Stílusát tekintve sokszínű, lehet ironikus, melankolikus, akár humoros is.

Mikszáthtól Csurkáig a szépirodalomból verbuválta a szerzőket. Fontos tárcaírók: Mikszáth Kálmán, Krúdy Gyula, Karinthy Frigyes és Karinthy Ferenc, Kellér Andor, Heltai Jenő, Tömörkény István.

Magyarországon Kossuth Pesti Hírlapja honosította meg.

Méray Tibor irodalomtörténész szerint a tárcza annyira sokszínű, hogy átfolyik más műfajokba.

Minden elbeszélés lehet tárcza, de ez fordítva nem igaz.

Csurka István megreformálta: nemzeti sorskérdéseket bújtatott a sorok között.

Példa tárcára:

Pilinszky János: Láz³³

³³ Pilinszky János: Láz. Letölthető: https://konyvtar.dia.hu/html/muvek/PILINSZKY/pilinszky00373_kv.html
(Utolsó elérés ideje: 2025. október 26.)

- 1. Laza műfaj, valóságos vagy képzeletbeli párbeszédet, portrét ábrázol: ezúttal egy kisgyermek jellemfejlődéséről olvashatunk.**
- 2. Témája változatos, olyan, ami felkelti az olvasó érdeklődését, időszerű, sok embert érint, gondolatokat és érzelmeket kelt. Közéleti problémákat is felvethet: ez az írás elsősorban az érzelmekre hat.**
- 3. Stílusát tekintve sokszínű, lehet ironikus, melankolikus, akár humoros is: ezúttal melankolikus a stílusárnyalatunk. Pilinszky gyakran él ezzel.**

A lopott kulcs nehéz volt és tüzes, anélkül, hogy a kezét megégette volna. S az is olyan titokzatos volt, hogy bár a kezében tartotta, mégis a szíve lüktetett tőle, oly hevesen, hogy a kulcs is megérezte, s ő is remegni kezdett. Meg kellett hát válnia tőle, de elveszíteni se akarta. Bezárta egy skatulyába, mint egy elejtett szarvasbogarat.

Délben egyedül maradt a lakásban, akkor újra előszedte a kulcsot és beleillesztette a fiókos szekrény zárjába. Nem mert hátranézni, pedig hátra kellett volna néznie, de nem mert, nem tudott. A szoba bútorai elmozdultak a faltól, s odanyomultak a háta mögé, hogy lássák, mit is csinál. A nagy falóra állt hozzá legközelebb, vadul tiktakolt mögötte, egyenesen a hátában. Nem lehetett ezt kibírni. Vagy elhajítja a kulcsot, vagy kinyitja a zárat.

Egy szem csokoládét lopott, azt is eltörte, miközben kibontotta az ezüstös sztaniolból. Később, mikor visszagondolt rá, sehogy se emlékezett a csokoládé ízére, mintha a máskor oly édes íz egyszerűen kilyukadt volna. Az üres sztaniolt jól összegyúrta aztán, és kidobta az ablakon. Mikor pedig a kulcsot is visszarakta a helyére, ismét barátságos dél volt odakint, mint takarítás után, szelíd rend a szobában.

Hogy anya meg Éva megjöttek az iskolából, a kisfiú mégis – mintha a világ végéről érkeztek volna – úgy fogadta őket. Csakhogy itthon vannak! Az asztalhoz hármasan ültek le, apa ilyenkor sose volt otthon, s ettől az ebéd elvesztette komolyságát. Főzőcske volt egy életnagyságú babaszobában.

A kisfiú az asztallapra támasztotta állát, s alulról leste a vizeskancsót. A kancsó óriási volt innét alulról, s akár egy nagyméretű akvárium, úgy fénylett. Akkor anya telemerte a tányérját, s a forró gőz a gyerek arcába csapott.

De nem tudott enni. Később már nem is akart, s végül még el is sírt a magát. Ebéd után csüggedten ült játécai között, mint katonái közt egy elaggott hadvezér. A nővérét nézte. Éva matróruhában, fölfésült hajjal görnyedt a kis asztalnál az ablak előtt és tanult. Komoly volt, megközelíthetetlen, s oly távoli, mint egy idegen csillag lakója. Aztán lassan az alkonyati ablak

is idegen lett, a szoba is, s az egész világ mintha iszonyatosan kihűlt volna. A kisfiú észre se vette, hogy fájni kezdett.

– Ez a gyerek lázas – hallotta nagyon messziről anyja hangját, s érezte végre a közelségét, kezét a homlokán, de ezt is csak mintegy félálomban.

„Talán az ágyban – gondolta – talán ott jó lesz” – és hagyta, hogy a fázós ruhát lefejtsék róla. De az ágyban is csak tovább didergett. Hirtelen elhatározással fölült, s átfogta anyja nyakát. De nem jött hang a szájára. – A kulcsot – akarta mondani, de csak a szeme tárgult kerekre.

Mikor egyedül maradt, csak egy kis lámpás virrasztott vele, meg egy régi szentkép a szemközti ágyfalon. Az üveg mögött Mária állt fehérben és kékben, csigás felhőkön, karján a gyermek Jézussal. Mindkettőjük fejében arany korona fénylett, s a kezükben arany jogar. A kisfiú elalvás előtt mindig őt nézte, s többet látta őket, mint bárki más életében. De hogy mit is művelt a kulccsal, azt nekik se tudta megmondani.

Hogy éjjel fölriadt, egyenesen őket kereste. Úgy képzelte, hogy a sötétben a kép világítani fog a falban, hogy fényleni fog az üveg mögött, s a Kisded is élni fog, s iszonyú vágyat érzett, hogy beszéljen hozzá. De a képet nem találta sehol, s helyén a fal mintha még sötétebb, az üresség még üresebb lett volna. – A kulcsot – zokogta, s hogy anyja kijött, s vigasztalni próbálta a láztól tüzes gyereket, azt hihette, álmában beszél, s fölcsavarta a villanyt, hogy ne féljen.

A szentkép ismét ott lógott a falon, s a nyugodt, mozdulatlan felhőn ismét ott állott Mária, karján a koronás gyermek Jézussal.

– Soha többet – szipogta a kisfiú, s úgy aludt el, szemét a csöpp arany koronán feledve.

Két hétig volt beteg. Mikor újra felkelhetett, megnőtt rajta a ruha, s ha lépett, mintha lebegett volna. A délután szép volt, nyugodt és derűs, mint azelőtt. Nem volt rajta egyetlen árva repedés sem, hacsak a tükörképén nem, valami nagyon távoli, nagyon tiszta tükörben, amit nem is a szemünkkel látunk.

II.11.2. Karcolat

Amikor a glossza ironikus hangvétele humorba csap át, akkor beszélhetünk karcolatról. Néhány vonással teremt portrét, élethelyzetet, epizódot. Így a tárcához hasonlóan ez is viszonylag rövid, 1-1,5 flekk terjedelmű. Szólhat akár konkrét személyről is. Nem törekszik összefüggő történet, jellem vagy élethelyzet bemutatására, kiragadott helyzetet mutat be, apró epizódokat. Kacérkodik a fikcióval, poénra kihegyezett műfaj. Szerkesztése, logikája laza.

Képviselői: Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Móra Ferenc, Krúdy Gyula, Kosztolányi Dezső, Heltai Jenő.

Példa karcolatra:

Mikszáth Kálmán: Gr. Andrássy Gyula pongyolában³⁴

- 1. Néhány vonással teremtet portrét, élethelyzetet, epizódot: Andrássy Gyula „semmittevése” és az, miért kapja folyamatosan a „szép” jelzőt.**
- 2. Viszonylag rövid, 1-1,5 flekk terjedelmű. (1 flekk 1800 karakter)**
- 3. Szólhat akár konkrét személyről is: Andrássy Gyuláról.**
- 4. Nem törekszik összefüggő történet, jellem vagy élethelyzet bemutatására, kiragadott helyzetet mutat be, apró epizódokat: arra mutat rá, hogy Andrássy, mivel már nem összbírodalmi ügyeket intéz, nem elsőszámú politikus, derogál neki a kisebb ügyek felkarolása. Andrássyt pikírt szóhasználatával is jellemzi, nemcsak leírja, mit gondol róla.**
- 5. Ironikus.**

A »szép Gyula« kezdi magát egészen jól érezni »semminek«. A »nagy« kancellár még csak nem is népképviselő, ha gróf nem lenne és nem volnának uradalmi, abszolúte semminemű foglalkozást nem írhatott volna be a népszámlálási ívbe.

Pihen a babérjain, ha ugyan babérok.

Egy pihenő nagy ember pedig még mindig több nálunk, mint egy dolgozó kis ember. Andrássy Gyulának derogál kisebb kaliberű föladatokat végezni, mint aminőket már végzett, mert megvan benne a kicsinyes emberek hiúsága, hogy a világ mit fog mondani, hogy íme, ez egykori kancellár, ki az összbírodalom sorsát intézte, ma már csak egyszerű magyar államférfi, ki Tisza mögött baktat vagy éppen mellette, holott egykor sat.

Egyszóval az a logika vezeti, amely szerint, ha valakinek olyan nagy a tehetsége, hogy kancellárrá lehet vele, az aztán azt a tehetségét ne használja, ha esetleg nem lehet kancellár.

Ha nem tárcacikket írnék, kifejteném, hogy Andrássy Gyula hálátlan a magyar nemzet iránt, mely őt rajongásig szerette, s melynek szeretetéből fakadt nagyságának gyökere. S ha valamikor a történelem el fogja ítélni azokat a dolgokat, amik most történnek Magyarországon, bizony

³⁴ Mikszáth Kálmán: Gr. Andrássy Gyula pongyolában. Letölthető: Magyar Elektronikus Könyvtár oldala: <https://www.mek.oszk.hu/00900/00901/html/index.htm> (Utolsó elérési ideje: 2025. október 26.)

méltó joggal ítélné azon »heverő államférfit« is, kinek hatalmában állott a közvéleményt idomítani s változtatni a dolgokon, de ő visszavonult, mert túlságos kicsiny dolognak találta a haza közügyeit, s ezekkel talán sorsát is.

Andrássy éppen olyan, mint Bukovay Absentius a »Borsszem Jankó«-ban, aki mikor a hónap elseje van és az »Angol királynő«-ben ebédel, kiül az ablakba, hogy minden ember lássa, míg ellenben, ha a »Két kék kecske bakoknál« van a sors különös szeszélyeskedései folytán a menü, olyan pozíciót foglal ott el, hogy senki meg ne lássa.

Igen, a »szép Gyula« semmit sem csinál s szinte kerüli, hogy neve valahogy a nyomdafestékkal jöjjön érintkezésbe. Ha nem lehet olyan, mint Gorcsakoff, akkor nem akar lenni csupán olyan, mint aminő Szepi báró, Rudi gróf, vagy pedig olyan, mint a charmant Pepi gyerek...

S ha már ilyen, úgy tesz éppen, mint a »fiúk«, eljár a maszken-bálokba. Azaz, hogy a maszken-bálokba jár, ahol az olyan hölgyek vannak többségben, kik nem akarnak egészen férjhez menni. A híres gróf haja kissé ősülni kezd, de ez még csak jól áll neki. Mikor egy vagy két női maszkkal, kik közbe-fogják, végiglépkedik ruganyosan a termet, senki sem gondolná hátulról, hogy az a fiatal ember okkupálta Boszniát. Itt is okkupál az még. Csakhogy nagyobb megfontolás után és sokkal olcsóbban.

A tegnapi bálban egy tréfás szélsőbaloldali hírlapíró és képviselő ráuszította az egyik maszkot, hogy ijesszen rá Andrássyra s betanította a mondandókra.

A szép maszk (mert éjfél után meggyőződünk, hogy szép) utánairamodott a grófnak s pici kezecskéivel megérintette hátulról.

- Tudod-e, micsoda veszély fenyeget?

- Te magad - mondja a szellemes gróf, mert az egész diskurzus fülem hallatára folyt le.

- Oh, nem! Egészen más veszedelem az. Kompromittálva leszel.

- Hiszen már nem lehetek több, mint ami most vagyok: »hazaáruló«.

- Egy leveled lesz közölve a Kossuth »emlékiratai«-nak III-ik kötetében, amelyben lángoló gyűlölettel szólasz a dinasztjáról, s a lázadási jelszó és idő kitűzését kéred.

- Negyvennyolcban?

- Nem. Később, midőn már nem lett volna szabad konspirálnod.

- Te mindent tudsz. De mégse beszéljünk most a politikáról, hanem inkább a szerelemről.

Eltűntek előlem a tömegben és valószínűleg beszéltek a szerelemről.

Hogy a kettő közül melyik volt a nagyobb diplomata, nem tudom.

Andrássynak, mondanom sem kell, ahol megjelenik, egész udvara van mindég az arisztokrácia és a közélet legkiválóbb nevezetességei közül, kik minden szavát megbámulják és minden élcét megnevetik, úgyhogy öneki absolute lehetetlenné van téve, hogy valaha valami ostobaságot

mondjon és azt esetleg helyre is igazíthassa, mert ő mindig olyat mond, ami gyűjt, ami bámulatot kelt, ami másnak soha eszébe nem jutott volna.

A báli estén ezen kis epizód után még csak egy pillanatra láttam, midőn kimenet a lépcsőn egy csinos nőcseléd arcát csipkedte meg:

- Gyula, Gyula! - inti hódolattal egy öreg mágnás.

A gróf szokott akadozó modorában mondá féltréfásan.

- Sokszor többet ér egy szőke szobaleány, mint egy barna királyné.

II.11.3. Kroki

A grafikai „gyorsrajz” irodalmi megfelelője. Vázlat, felvázolás néhány vonallal. A tárca egyik változata, a karcolattal rokon. Általában derűs hangulatú, olykor szatirikus, gunyoros. Olykor ezt a műfajt is használják elnevezésként.

Kiemelkedő képviselői: Mikszáth Kálmán, Molnár Ferenc, Karinthy Frigyes, Zelk Zoltán, Balsai Pongrác, Esterházy Péter, Orbán Ottó.

Példa krokira:

Mikszáth Kálmán: Ha Petőfi élne!³⁵

- 1. Nagyon rövid, néhány mondattal ad leírást egy-egy jellemvonásról**
- 2. Vázlat, felvázolás néhány vonallal.**
- 3. Általában derűs hangulatú, olykor szatirikus, gunyoros.**
- 4. Látszólag Petőfi az alanya, de valójában a képviselőség (az éppen regnáló pártok) jellemzéséről olvashatunk benne.**

Hogy mi lenne ma Petőfi, ha élne?

Honfitársai szemében mindenesetre kevesebb — mint most. Szobra nem állna a Petőfi téren, s verseit még mindig nem árulnák egy forintért. A holt poéták kedvesebbek.

³⁵ Mikszáth Kálmán: Ha Petőfi élne! Letölthető: Magyar Elektronikus Könyvtár oldala: <https://mek.oszk.hu/06400/06494/> (Utolsó elérés ideje: 2025. október 26.)

Hogy mi lett volna? Hát képviselő. Mi más lehet itt az ember? A jó időben megválasztották volna s most a rossz időben megbuktatták volna. Az érdekes embereknél kapósabbak az agilisok.

Világi pozíciója különben a szerint alakul, hogy mint képviselő a hét szélsőbalihoz csatlakozik-e annak idején — vagy a határozati párthoz?

Ha az előbbiekhöz csatlakozik, akkor ma egy meghasonlott lelkű, összetört, félig elfelejtett aggastyán, ha pedig az utóbbit választja, akkor ő is alighanem főrendiházi tag, mint sógora, Gyulai Pál.

Sőt ha nagy szerencséje van, még talán az akadémiába is bejutott volna.

11.2.4. Humoreszk

Nevettető hatású, karcolatszerű próza. Elbeszélő jellegű éppúgy lehet, mint elmélkedő, publicisztikai jellegű. Leggyakrabban a humor stílusával él, olykor témája miatt ironikus jellegű.

A leggyakrabban konferansziéként halljuk a TV-ben, és a rádióban, pl. a Rádiókabaré vagy a Showder klub műsorvezetői konferansziékat mondanak.

Képviselői: Karinthy Frigyes, Nagy Endre, Darvas Szilárd, Tabi László, Kellér Dezső.

Példa humoreszke:

Karinthy Frigyes: A kesztyű³⁶

- 1. Nevettető hatású, karcolatszerű próza**
- 2. Elbeszélő jellegű.**
- 3. Leggyakrabban a humor stílusával él.**
- 4. Az elbeszélés valójában a hölgyet és ezen keresztül a buta nőket jellemzi**

Azt mondja önagysága, nézze, szóljon Izének, nem bánja meg.

³⁶ Karinthy Frigyes: A kesztyű. Letölthető: Magyar Elektronikus Könyvtár oldala: <https://mek.oszk.hu/16700/16748/16748.htm#25> (Utolsó elérés ideje: 2025. október 26.)

Nem bánja meg, mondok, ilyet nem szeretek hallani. Én a Schiller híres lovagjának a fajtájából vagyok - den Dank, Dame, begehrt ich nicht.

Mi az, hogy Schiller, mi az, hogy lovag, mi az, hogy Dank, mi az, hogy mi az, mondja őnagysága, bájosan.

Pardon, mondok, a Schiller „Kesztyű” című **balladáját** nem tetszik véletlenül ismerni? Hogy lehet az?

Köszönöm, jól, mondja őnagysága, egy **Ballát** ismerek, de az nem kesztyűs, az bőröndös.

Vagy úgy, bocsánat, az más - és most kezdem neki magyarázni, amilyen pali vagyok, a Schiller híres balladájának a témáját. Hogy aszongya, cirkusz, óriási közönség, az udvar is jelen van és az arisztokrata hölgyek és a lovagjaik - és most következik a legizgalmasabb szám, vérfagyasztó jelenet, tudniillik a ketreccé alakított **arénába beeresztenek egy kiéheztetett oroszlánt, aztán két kiéheztetett tigrist, hogy mi lesz**, te jó Isten, ha ezek hárman egymásnak esnek. Hát képzelheti, egy gombostű nem mer megmukkanni, ahogy B. bácsi mondaná, - figyeli, bezzeg, a közönség, hátborzongva a fejleményeket, vagyis fejlepényeket. **Ebben a pillanatban egyik erkélyről egy kesztyű repül le - pont a három fenevad közé. És megszólal egy szép donna, kacéran: "Lovag Alvarez, vagy hogy hínak, ha igaz, hogy annyira szeretsz, hozd fel nekem ezt a kesztyűt, ejh!" Mire persze rémes szörnyülködés - a lovag pillanatig habozik, aztán feláll és szó nélkül lemegy a fenevadak közé, akik annyira elámulnak ezen a szemtelenségen, hogy tátva marad a szájuk, mire a lovag nyugodtan felemeli a kesztyűt, viszi felfelé. Az erkélyfolyosón tárt karokkal, bűvölő mosollyal várja őt a donna - de ám a lovag fogja a kesztyűt, arcábavágja és "a hálára már nem pályázom, asszonyom!" így szól és elhagyja a nőt örökre.**

Őnagysága hallgat.

- Nos, - mondom diadallal - érti?

Vállat von.

- Már hogyne érteném!

- Tehát?

- **Igaza volt annak az alaknak! Hiszen széttéphették volna a fenevadak - azt a kesztyűt, ha a pali nem siet eléggé! Hogy lehet szóbaállni olyan nővel, aki egy új pár kesztyűt kockára tesz egy férfiért?**

III. A műfaj meghatározásának gyakorlása

A következő fejezetben lehetőség van arra, hogy gyakorolhassuk az egyes írások műfajának meghatározását. Az ebben a fejezetben megjelenő cikkek esetében a megoldások az I. számú mellékletben³⁷ találhatóak. A feladat egyszerű: minden egyes írás esetében határozzuk meg, milyen műfaji kategóriába sorolhatók és indokoljuk meg választásunkat.

1. feladat: MIT HASZNÁLTAK AZ EMBEREK A VÉCÉPAPÍR FELTALÁLÁSA ELŐTT?

JUHÁSZ EDINA, 2020.03.25. 05:04

Ma elképzelhetetlen az élet vécépapír nélkül, mindenki biztosra veszi, hogy kéznél van, és kétségbeesik, ha mégsem. Sokatmondó, hogy a koronavírus miatti pánikhangulatban vásárlók az alapvető élelmiszerek mellé nem villanykörtét vagy elemeket vettek nagy mennyiségben, hanem pihepuha, több rétegű vécépapírt. Jó sokat. Pedig a vécépapír nem egykorú az emberiséggel, vagyis egészen biztos vannak más megoldások is a kiváltására az újságon kívül. Abban megegyezhetünk, hogy az anyagcsere az élet rendje, és az sem a modern ember luxusa, hogy kellemetlenségekhez vezet, ha nem megfelelő az ezzel kapcsolatos higiénája. Minden kultúrának meg volt a maga módszere arra, hogy tartsa magát tisztán, az ókori rómaiak kissé kifinomultabbak voltak ebben a kérdésben mint a görögök, de a lényeg ugyanaz: volt megoldásuk a vécépapír nélküli életre. Persze nem biztos, hogy ezeket most is örömmel követné bárki.

A GÖRÖGÖK KÖVEKET ÉS KERÁMIADARABOKAT HASZNÁLTAK, A RÓMAIAK EGY HOSSZÚ BOT VÉGÉRE KÖTÖTTEK SZIVACST VAGY SZÖVETDARABOT, ÉS EZT KÖZÖSEN HASZNÁLTÁK.

Amikor éppen nem volt használatban, erősen sós tengervízben állt egy edényben. Ugyanez volt a helyzet a nyilvános mosdók esetén is, igaz ott eleve nem is voltak falak, a mosdó is koedukált volt, így minden szempontból közösségi élményt jelentett a használóinak.

37

Ókori római illemhely maradvány Ostiában

Fotó: Print Collector / Getty Images Hungary

Csak a bölcselletekkel ne!

Kínában a Szung-dinasztia idejére teszik, amikor az uralkodó először kért egy nagyjából 60*90 centis papírlapot a vécébe, előtte a feljegyzések szerint minden kezük ügyébe kerülő papírterméket felhasználtak erre a célra. Már 589-ből vannak olyan feljegyzések, amik arról szólnak, hogy lehetőleg Konfuciusz bölcselteit tartalmazó papírokat ne használják ilyen célokra. 851-ben pedig egy arab utazó csodálkozott rá, hogy a kínaiak a szükségleteik elvégzése után nem mosakodnak, csak egy papírral törölnek. A 14. században már nagyüzemben gyártották Kínában a vécépapírt, az uralkodó pedig kifejezetten puha, parfümmel átitatott papírt rendelt erre a célra.

Ehhez képest a világ más pontjain még jóval később is kevésbé kifinomult módszerekhez nyúltak. A gazdagok gyapjút, kendert vagy különböző textíliákat használtak, a szegényebbek meg elmentek a folyóhoz, és megmosták az alfelüket. Akinek erre nem volt lehetősége, az levelet, papírt, fűvet, gyümölcsök héját vagy bármi keze ügyébe kerülő dolgot használt tisztálkodásra.

Amerikában az első brit telepesek megtalálták maguknak a célra a kukoricacsövet, később persze rájöttek, hogy ennél kellemesebb mindenféle papírárut használni, vagy akár falevelet.

Az újságok mindent megváltoztattak

Meglepő módon a nyomtatott sajtó elterjedése hozott forradalmat, nem csak az információáramlásban, de a vécéhasználatban is. Sokak szerint ekkor terjedt el az is, hogy a naptárok és kalendáriumok sarkát kilyukasztották, hogy egyszerűbb legyen felakasztani egy szögre, majd letépni belőle megfelelő a mennyiségű lapot, és alternatív módon felhasználni.

Angliában Sir John Harington költő találta fel az öblítő vécét 1596-ban, aminek a hírére keresztanyja, I. Erzsébet királynő is ellátogatott hozzá, majd be is szereltetett magának egyet a palotába. Harington a költeményei miatt egyébként kiesett az udvari pixisből, viszont a vécé miatt I. Erzsébet megbocsátott neki. Annak ellenére, hogy ezek után mindenki öblítő vécét akart, a vécépapír nagyüzemi gyártása csak 1857-ben indult el.

Sir John Harington

Fotó: Bettmann / Getty Images Hungary

Nagy szó a szálkamentes papír

A korai papírok reklámjai között fel lehet fedezni olyat, ami azzal akar kitűnni, hogy az ő papírjai szálkamentesek - vagyis ez akkoriban meglehetősen kellemetlen problémát jelenthetett a versenytársak termékeinél. Hogy ez mennyire bejött, azt az is bizonyítja, hogy a hirdető cég, a Quilted Northern a mai napig jelentős név a szakmában.

A nedves vécépapír is az élet része, pedig az első ilyen terméket csak az 1990-es években dobta piacra Angliában az Andrex nevű cég, ami azzal hirdette a terméket, hogy jobban tisztít ürítés után, vagy a nőknek menstruáció során lehet hasznos. Bár úgy hirdették, hogy le lehet öblíteni, olyan dugulásokat okozott, hogy több önkormányzat is kampányba kezdett, amiben arra kérték az embereket, hogy ne dobják a vécébe, mert nem győzi a csatornarendszer.

Alternatív megoldások a mai napig vannak. Nem állítjuk, hogy az indiaiak "bal kéz és vödör" megoldását kellene követni ha átmenetileg kifogy a kedvenc szuperpuha balzsamos papírunk otthon, de a bidé a most már a modern japán vécék elengedhetetlen kelléke, a működési mechanizmusa könnyen átültethető a mindennapokba, igaz kicsit több előkészületet és

hosszabb időt igényel. De legrosszabb esetben a zuhany is megoldást jelenthet - és közben lehet irigykedni a legendás japán szupervécékre, beépített zuhannyal és szárítóval.

2. feladat: Nem csak nőnapon: 4-ből 3 ember a cégvezetőktől várja a változást

MIKLÓS MELINDA, 2020.03.08. 17:56

Húsz éve méri évről évre a bizalom alakulását világszerte az Edelman nevű amerikai cég. Méréseik szerint 2018-2020 között 9 százalékponttal, 74%-ra nőtt azok aránya, akik a cégvezetőktől várják, hogy a társadalmi szempontból fontos változások élére álljanak, azaz ne várják meg, amíg a jogszabályi változások kényszerítik lépésekre őket.

Szükség van arra, hogy saját hatáskörükben cégek és cégvezetők Magyarországon is megfeleljenek ennek az elvárásnak - néhány száz cég és cégvezető már elkezdte, de több ezerre van szükség ahhoz, hogy a pozitív változást milliók érezhessék. Nőnapon, és minden nap - a nők és férfiak ugyanolyan lehetőségeiért, és minden kisebbségi csoporttal szembeni diszkrimináció megszüntetéseért. Amikor csak lehet, és együttes erővel.

Az Edelman 2019-es kutatása szerint ezek azok a területek, ahol az emberek szerint a cégvezetők képesek pozitív változásokat hozni, sorrendben a következők: fizetéskülönbség (65%), előítéletek és diszkrimináció (64%), felkészítés a jövő munkaköreire (64%), környezetre gyakorolt hatás (56%), személyes adatok védelme (55%).

A nőnap lehet egy jó alkalom, de nem az egyetlen alkalom arra, hogy megnézzük, hogy állunk Magyarországon a nők és férfiak közötti ugyanolyan munkahelyi lehetőségek és esélyek frontján. A súlyos és negatív adatokat ma már talán mindenki ismeri a bérszakadékról, üvegplafonról, szexizmusról.

De van két jó hír is.

Az első, hogy már 2017-18 között is a munkavállalók 60%-a tapasztalta, hogy a munkahelyük elkezdett foglalkozni azzal, hogy ugyanolyan lehetőségeket biztosítson a férfiaknak és a nőknek (bár ez még nem szól az intézkedések sikerességéről), és ennél többet várnak 2020 végéig.

A második, hogy a nők és férfiak 63-63%-a úgy gondolja, hogy ez közös ügy: a nőknek és a férfiaknak együtt kell tenniük azért, hogy a nők ugyanolyan lehetőségekhez jussanak a munkahelyeken, mint a férfiak. (Az adatok a Gemius és a Nyitottak vagyunk közös, a 18 évesnél idősebb internetező munkavállalókra nézve reprezentatív kutatásából származnak.)

Közös ügy nőknek és férfiaknak, de közös ügy a munkáltatóknak is. Ha nem tesz lépéseket az, aki saját hatáskörében is tenni tud, ha nem gyorsulunk fel együtt, ha nem állnak a pozitív változások élére ezer számra a cégvezetők - a multinacionális cégektől kezdve a magyar mikrovállalatokig -, még több mint kétszáz év lehet, amíg elérjük az ugyanolyan lehetőségeket. Ez nem csak morális kérdés. Az üzleti siker, kulcsa is.

Jó látni, hogy idén talán több kezdeményezés indult egyszerre, mint korábban bármikor: az Amnesty kampányában cégek hozzák nyilvánosságra a fizetéskülönbségeket. Az egyik nemzetközi vállalat bejelentette, hogy 16 hetes, fizetett szabadságot biztosít a szülői szabadságot igénybe vevő fél partnere számára is. Nagy reklámozók tettek közös nyilatkozatot arról, hogy a reklámjaikban figyelni fognak rá, hogy ne erősítsék az előítéleteket. Médiatermékek indítottak figyelemfelhívó kampányokat. A Nyitottak vagyunkkal cégvezetők, nők és férfiak együtt állnak ki, és cégek, szervezetek tesznek nyilvános vállalásokat százszámra arról, hogy mit fognak tenni 2020-ban a fizetéskülönbség megvizsgálásától, megszüntetésétől kezdve, a szülőket támogató programokon át, a nők karrierjének támogatásáig.

Gyorsuljunk fel együtt. Jól indulunk: Magyarország megelőzte Európát abban, hogy cégek, szervezetek százszámra állnak össze egy-egy akcióra, amivel a sokszínűségért, a nők és férfiak ugyanolyan lehetőségeiért, az LMBTQ emberek elfogadásáért, a nyitottságért szeretnének tenni. Lehet a néhány száz néhány ezer? Lehet ez két éven belül? És lehet, hogy a romák hátrányos megkülönböztetése ellen, a fogyatékkal élők elfogadásáért, a különböző generációkat érintőhátrányos megkülönböztetés ellen, a nyitottság, sokszínűség minden aspektusáért is száz-, vagy még jobb, ezerszámra mozdulnak együtt cégek, szervezetek? Lehet, hogy kell még egy bizonyíték arra, hogy megéri: szintén a saját kutatásunk szerint a jövő generációja, a 18 évesnél idősebb diákok 83%-a azt a munkahelyet választaná, amelyről tudja, hogy így működik.

A szerző a Nyitottak vagyunk nonprofit szervezet ügyvezetője.

3. feladat: Harry herceg szöktetése

Az a lélegzetelállító önfegyelem, pártatlanság és professionalizmus, amellyel II.

Erzsébet kezelte a Brexit körüli precedens nélküli káoszt, minden érintett félben mély tiszteletet keltett

Deme Dániel

2020. JANUÁR 23. CSÜTÖRTÖK. 1:8 FRISSÍTVE: 2020. JANUÁR 23. 4:40

A Windsor Great Parkban 1997 egy reggelén szállásomról még álmos fejjel kilépve elindultam egy kis templom felé a vasárnapi istentiszteletre. Mivel a kávé még csak úton volt szürkeállományom irányába, a bejáratnál felgyülemllett kisebb csoporton átvergődve majdnem átestem egy apró termetű, mosolygós, idős néni. Mint később megtudtam, II. Erzsébet édesanyja volt. Mikor megkérdeztem a jelen levő tősgyökeres angol barátomtól, hogy miért is kell ekkora felhajrást csinálni a királyi család tagjaiból, a sértődött hazafiság leghatározottabb hangsúlyával csak ennyit mondott: „Mert Ő az én királyném!”

Időzzünk csak el egy pillanatig ennél a látszólag triviális válasznál. Amikor a német újságíró, Kurt Tucholsky a két világháború közt meglátogatta Angliát, egy vidéki boltba betérve a kirakatban elhelyezett gines üvegre mutatott. Az eladó ezt serényen megragadva, egy másik whiskys üveggel egyetemben elkezdte a kettőt egybe csomagolni. Hősünk kissé zavarodottan közölte az eladóval, hogy ő voltaképpen csak a gint kérné, mely kérését kategorikus elutasítás fogadta. A most már teljesen kétségbeesett Tucholsky megkérdezte, hogy hát mégis miért? „Mert ezek mindig együtt mentek”, válaszolta a nyugalmát teljesen megőrző eladó. Angol barátom, és az élelmiszerbolti eladó válasza tehát annyit jelent: te egy méltatlan, bár jóhiszemű idegen vagy, akinek esélye sincs a tiédet messze túlszárnyaló kultúránkat megérteni, így más választásod nincs is, mint hogy ezeket az igazságokat csendben elfogadd.

Ez az a lecke, amit a királyi családba külföldről beházasodóknak rekord sebességgel el kéne sajátítaniuk. Hogy ezt a tanulságot sokan nem veszik eléggé lelkükre, az abból is kikövetkeztethető, hogy a minap Harry herceg és felesége, Meghan bejelentette, hogy visszavonulnak a közéletből, és anyagilag is önállósulni kívánnak. A bejelentést követő reakciók közül talán az őszinte megkönnyebbülés volt a domináns, mellyel a brit közvélemény a „princess woke” (politikailag korrekt együttérzés hercegnője) távozását nyugtázta. Már jó ideje nyílt titok volt, hogy míg Harry közvetlenségével, humorával és a hadsereget támogató karitatív tevékenységeivel kitűnően képviselte a királyi családot, addig feleségével tandemben nem voltak alkalmasak a szolgálatra. E vélemény népszerűségét mi sem demonstrálja jobban, mint az a tény, hogy a brit sajtó internetes felületein a komment szekciókat szinte az összes

publikációnál egyhangúlag lefagyasztották, hogy a csendes ünneplésben kitörő nemzet hangját tovább mérsékeljék.

Ugyan a család feje a királynő, azért nem könnyű nőként beházasodni a világ leghíresebb monarchiájába: a bizalmatlanság garantált, az elvárások teljesíthetetlenek, a menyegzőből kimaradt női közönség vigasztalhatatlan. A Stonehenge-et építő, agancsot viselő kelta sámánokig visszanyúló családfájú angol menyasszonyoknak sem volt sokkal könnyebb feladatuk.

Diana hercegnő a bulvársajtó barátságtalan keresztútjében találta magát házassága szinte első napjától, „szentté avatása” egyértelműen csak tragikus halála után történt. Károly herceg régi-új partnerét, Camillát pedig mindenki utálni akarta, váratlanul mégis az egyik legkedveltebb királyi családtag lett. Meghant ezek a precedensek egyáltalán nem bizonytalanították el, és mint amikor tömény mosogatószer cseppen a finom olajréteggel bevont víz felszínére, érkezése napjától úgy taszította a család többi tagját magától egyre messzebbre. A sajtóval rekord időn belül összeveszett, hamarosan pert is indított. Vilmos herceggel és feleségével a kapcsolat nagyon is nyilvános ellenségeskedésbe torkollott. Amivel viszont tényleg maga ellen fordította a közvéleményt, az nem a közel egymilliárd forint értékű lakásfelújítás, vagy a 80 millió forint értékű babazuhanyszerzése volt, hanem a Kanadából magával hozott politikailag korrekt erénymutogatása és a kioktató hangnem, amellyel tudat alatti rasszizmussal vagy kolonializmussal vádolta a róla esetleg kritikus véleményt formálókat. Röviden tehát, kötötte az ebet a karóhoz, és a gint önmagában akarta elvinni a boltból.

Legutóbbi botrányában, melynek kiváltó okai örök misztériumként maradnak meg a brit köztudatban, teljesen elvetette a súlykot, és olyat tett, ami végleges szakadáshoz vezethet a királyi családban. A királynő tiszteletben tartása abszolút tabu, amit még a radikális politikai elemek és meggyőződéses köztársaságiak is tiszteletben tartanak. Az, ahogy II. Erzsébettal való előzetes egyeztetés nélkül Harry herceggel bejelentették, hogy kilépnek a közéletből, durva megsértése a monarchia protokolljának. Hogy a királynő a sajtóból értesüljön a trónörökösi vonalon hatodik helyen álló unokája „szabadúszói” pályaválasztásáról, felér egy arculcsapással. A szolgálat fogalmát egy teljesen új szintre emelő Erzsébet királynő előtt az ilyen impulzív és individualista viselkedés nem állhatja meg a helyét.

Az a léha, rózsaszín hintőporos kép, amellyel a bulvársajtó szemlélteti a királyi család életét, a cifra hintókból integető mosolygós celeb-arisztokrácia, paloták és díszes menetek, pingponglabda nagyságú gyémántok és méregdrága ruhák, nyilván nem fedi a monoton munkával teli hétköznapi valóságát. Katalin hercegnő, az első botladozások után, úgy látszik gyorsan megértette, hogy a gin és a whisky mindig együtt mennek, hogy a hallatlan

privilegiumok és a népnek való szolgálat teljesen elválaszthatatlanok. Ugyanígy, a személyes vélemény hangoztatása és az individualista önmegvalósítás összeegyeztethetetlen a nemzetegyesítő brit monarchia alapértékeivel. Hogy csak a közelmúltból vegyünk példát, az a lélegzetelállító önfegyelem, pártatlanság és professzionalizmus, amellyel II. Erzsébet kezelte a Brexit körüli, precedens nélküli káoszt, minden érintett félben mély tiszteletet keltett. Amíg ő él, úgy látszik, a Buckingham-palota továbbra sem lesz helyszíne egy kanadai–angol koprodukciós szappanopera újabb fejezetének.

4. feladat: Gyurcsány a sokadikon

Galsai Dániel, 2020. FEBRUÁR 1. SZOMBAT. 0:33 FRISSÍTVE: 2020. FEBRUÁR 1. 3:21

Fricska. „A köztársaság teste az Alkotmányban íródik, szabályokban, intézményekben, közjogi intézményekben él. De a köztársaságnak van egy lelke is: a köztársaság lelkét polgárai gondozzák.” Ezt mondta Gyurcsány Ferenc

Miért tetszenek felhorgadni? Ezt mondta, valamint azt is, hogy „Magyarország hivatalos államformája köztársaság, közléte viszont a köztársasági eszmekör megcsúfolására épül”. Igen, ezt is mondta, Bibó szobra előtt. Ő, éppen ő! Ő, aki 2006 őszén azzal kérkedett, hogy „forró dróton” tart kapcsolatot a tüntetést szétverő rendőrökkel. Ő, aki a vérfürdő után nem mondott le, elfogadta a bűnös rendőri vezetők kitüntetését. Gyurcsány „köztársaságpárti” Ferenc emellett az európai egyesült államok mellett is érvelt. Továbbá – amit már nem hittem volna el, ha az ATV nem adta volna élőben – még Trianon gyászáról is szólt. Mindezt néhány nappal Niedermüller Péter nevű alelnöke alávaló nyilatkozata után. Nem vagyok jó matekból, így nem tudom kiszámolni, hogy ez az aljasság és a farizeusság hányadik hatványa?

5. feladat: Az igazi Takaró

szerző A szerk., publikálva 2019/29. (07. 18.)

Ez már csak így megy egy ideje: időnként bejelentkezik valaki a magyar irodalom hirigjanijának, hogy majd ő megmondja, hogy kinek lehet keresnivalója a magyar irodalomban, s kinek nem, kit szabad tanítani, s kit nem, ki a magyar, s ki nem, ki az irodalom, s ki nem.

Azért jelentkeznek be, mert konjunktúrát szimatolnak – ott, ahol messziről bűzlik –, felsőbb igényt az ilyesmire. S milyen érdekes, minden barom mindig Esterházyn kezdené – ennek is megvan az oka persze. Arról már ne is beszéljünk, hogy mindegyik az *Így gondozd a magyarodat!*-tal jön. S a hülyeségre ilyenkor reflexszerűen felriadó kritikus sajtó erre fel mindig nekiáll elmagyarázni, hogy az egy tízoldalas rádiójáték, melynek kicincált – minden esetben ugyanazon – részei hogyan is illeszkednek a műegészbe, az életműbe, a magyar irodalomba vagy éppenséggel a csillaghegyi focicsapat összeállításába. Persze, önvédelmi reflex, de teljesen felesleges fáradság. Falra hányt borsó, tudniillik.

Most is jön Takaró Mihály. Amióta Fidesz-éra van, nevezett oly szívósan jelentkezik valamiféle stallumért, hogy mindenki természetesnek is veszi, ha majd löknek neki valamit. Szóba jött már a Petőfi Irodalmi Múzeum lehetséges vezetőjeként, legutóbb pedig a Nemzeti Alaptanterv főcenzoraként, akinek épp az lesz a feladata, hogy ami nem elég magyar, nem elég nemzeti az irodalomtanításban, azt jól kibaszarintsa onnan – az erre vonatkozó állításokat az Emberi Erőforrások Minisztériuma úgy cáfolta, hogy nem cáfolta, azt mondták, hogy náluk nincs szerződéses állományban Takaró Mihály. Van ugyan náluk szerződéses állományban egy Takaró Mihály, de az talán egy másik Takaró Mihály, de ezt nem ők mondták, ők csak azt mondták, hogy náluk nincsen (mint kiderült az övétét Takaró Mihály Károlynak hívják, amitől az állításuk éppúgy lehet igaz is, mint egy jó kis umbulda nem túl eredeti leplezése).

Ebbe az irodalomoktatási főcenzori szerepbe mindenesetre maga Takaró (az igazi, a Károlytalan fő-Takaró) is beleélte magát erősen, legalábbis ezt igazolják múlt csütörtöki kijelentései, melyeket Komáromban, a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége szervezésében zajló 28. Jókai Mór Nyári Egyetemen ejtett el. Már az is megérne egy külön cikket, hogy Takaró odament és jól letolta a meghívóit, a közönségét, egy levegővel en bloc a szlovákiai magyarságot is (mert nem adják elegenden magyar iskolákba a gyerekeiket, emigrálnak a gyerekeik, s ők is inkább európaiak akarnak lenni, s csak aztán esetleg magyarok), de ez legyen az ottaniak baja, mi maradjunk csak Esterházynál.

Takaró ugyanis Komáromban – mérsékelt felkészültséget mutatván – szépen felmondta a nácid szélcsóvák régműve használatban lévő mantráját Esterházy *Így gondozd a magyarodat!*-járól, annyira sem erőltetvén meg magát, hogy ne azt a három-négy agyonfogdosott részletet büfögje fel. Vagyis, amikor megerőltette magát, akkor az Örkenytől vett második mottót is Esterháznak tulajdonította a neves „irodalomtörténész”.

Ez viszont nagyon is a mi bajunk, mert két dolog egészen biztos e cudar magyar életben. Az egyik az, hogy minisztériumi cáfolat ide vagy oda, Takaró Mihályból előbb-utóbb, s inkább előbb, mint utóbb „lesz valaki” a magyar irodalmi életben, sőt, ami még rosszabb a magyar

közköztetésben. (És ha csak belőle! De meglehet, még az ál-Takaróból is!) S akkor majd szépen hozzá is lát fent érintett törekvései megvalósításához. Már amennyiben ezek egyáltalán az ő törekvéseinek nevezhetők, még akkor is, ha Komáromban épp ő mondta: Esterházyt nem kell tanítani, mert kultúraromboló.

Takaró Mihály dermesztő ostobaságokat beszél, de korántsem a levegőbe. Hiszen a másik dolog, amiben egészen biztosak lehetünk, az az, hogy az Orbán-rezsim – ha adatik rá elég ideje – bizony ki fogja rádiózni Esterházy Pétert a magyar irodalomoktatásból. Nem is azért, mert Esterházy történetesen jobban futballozott Orbán Viktornál, hanem inkább azért, mert félnek tőle, mint a tűztől. Félnek a szellemétől, egyáltalán a szellemtől magától – jó okkal. Hogy Esterházy Péter tankönyvekből esedékes eltakarításának levezénylését az igazi vagy az ál-Takaró Mihályra vagy Békés Mártonra vagy Demeter Szilárdra bízzák – hát nem tök mindegy? Láttunk már ilyet, sőt ilyenebbet is. Most ráadásul a lehetőségek is végesebbek, mint korábban, ilyenformán a tankönyvekben ugyan átsatírozhatják a nekik nem tetsző neveket, de az irodalomból nem tudják őket kizárni, még a magyar irodalomból sem, arról nem is beszélve, hogy Esterházy immár a világirodalom része is, tehát eltakarításához egy hadseregnyi Takaró sem elegendő. Nem sikerült az ilyesmi azoknak sem, akik az utcákon égették a könyveket.

6. feladat: Black Friday, avagy a majmok bolygója

Stumpf András/ 2017.11.24., péntek 11:00 /

Dohogó öregúr-rovatunk következik. Nagyon aktuális rovat ez, az apropója ugyanis nem más, mint a mai nap. Merthogy mi is van ma? Semmi. Átlagos péntek van, jó hideg és most, amint kibámulok az ablakon, határozottan meg tudom állapítani a színét: kifejezetten szürke. Mondom: szürke. Azaz: cseppet sem fekete.

Aztán mégis azt olvasom támogatott cikkekben, kirakat üvegén, meg mindenhol, hogy ma van Black Friday!

Aminek olvastán lélekben egy csapásra kirakattörővé változom, szívem szerint brutális kristályéjszakát rendeznék a nemzetközi konzumidiotizmusnak. Kőmarkolás helyett maradok mégis a billentyűzetnél és sorra veszem, mi a gond.

1. Az angol használata. Általánosabb probléma, de sűrítve mutatja a blekfrájdéjezés. Miért extrán bosszantó ez? Nos, azért, mert – nagyon helyesen – tizenöt éve hatályban van egy nyelvvédelmi törvény. Az első Fidesz-kormány hozta, azóta sem törölte el senki, csak éppen nem tartatják be, így aztán tesz rá mindenki magasról. Kiárúsítás helyett SALE, ugye, meg most ez a Black Friday, de ha végigmegyünk Budapesten, simán „Barber Shopok” jönnek szembe, nem pedig mondjuk „Borbély”, ha már a „Fodrász” túl kommunista, vagy mit tudom én, miért, de nem jó. Ugye senki sem hiszi, hogy az idelátogató turistáknak ettől jobb lesz, hogy az ő könnyebb tájékozódásukat akarjuk ezzel segíteni? Azt a négy főnyi, éppen Budapesten tartózkodó amerikai, aki feltétlenül nálunk akarja intézni a karácsonyi nagybevet. Dehogy. Majmolunk, ennyi történik. Sokan mások is. Majmok bolygója. De mi is. Amivel még a turista felé is önfeladó amerikamajmok képét mutatjuk egyébként. Komolytalan bagázsét, amely saját törvényeit sem tartja-tartatja be.
2. Még ha magyarul lenne is a „fekete péntek”, az elnevezés önmagában szimbólumgyilkosság. A „fekete plusz egy nap”-formula mindig tragédiát jelöl. A fekete a mi kultúránkban a gyász színe. Az, hogy philadelphiai rendőrök így nevezték el maguk között a '60-as években a nagy dugók miatt azt a pénteki napot, amikor az amcsik elkezdtek megroharni a bevásárló központokat, érthető, a maguk szempontjából sötét nap lehet, de világgyászra ne emlékeztessen már. Egy esetben persze találó az elnevezés: ha önbecsülésünk és józan eszünk elföldelésére emlékeztet. Amikor kiírjuk, hogy Black Friday, akkor ugyanis pont ezt tesszük.
3. Míg az amcsiknál legalább van valami értelme (szakrális tartalma ott sincs) ennek a pénteki leárazási napnak, nálunk semmi. Hálaadás náluk csütörtökre esik, hát logikus, hogy kivették szabadnapnak a rá következő pénteket sokan – a hosszú hétvége jó dolog. Aztán ha már kivették, letudták a karácsonyi nagybevásárlást is – a boltosok meg akciókat hirdettek, hogy biztosan rohamozzanak a nagyon fontos elektronikai cikkekért. No de nálunk milyen napra is esik hálaadás? Nézzük csak... Semmilyenre! Nálunk nincs ilyen ünnep! (Mondjuk nem akarok ötleteket adni. Ha így helovínesedünk, ahogy, jövőre már lesz az is.)
4. A blekfrájdéj látványos vörheny az ünnepi időszak kezdete környékén, amire már csak azért sincs semmi szükség, mert ez az időszak amúgy is vérzik már ezer sebből. Az októberben

beindított karácsonyi plázazenékről Borbás kolléga már megemlékezett azzal a felszólítással, hogy kapcsolják ki. Vele teljes egyetértésben némi kiegészítés: a karácsonyi dekoráció advent első vasárnapjáig legyen tilos. Karácsonyfát viszont még akkor se állítsanak a plázaangyalkák! Azt a negyedik vasárnapot követő hétfőtől nem tiltanám.

Addig igen, brutális bírság terhe mellett.

„Nagyobb problémátok nincsen?” – kérdezheti minderre az olvasó.

De.

Van.

Majd írunk arról is.

7. feladat: HOGY EBÉDEL TISZA KÁLMÁN NAGYVÁRADON?

D'Artagnan a „Régi Tisza-ház” című tárcájában az *Országos Hírlap*ban, felsóhajt egy helyen: „Vége már a patriarchális életnek úgy Tiszáéknál, mint Nagyváradon!” Én éppen az ellenkezőjét tapasztaltam, mikor mintegy másfél év előtt lekísértük Tisza Kálmánt a képviselői beszámolójára.

A „Rózsabokor” vendéglőben volt a bankett, s mint idegen megyéből való képviselő, a Tisza szomszédságában ültem az asztalnál, ami később javamra volt.

A menü természetesen nem volt kielégítő, kivált a gurmanok számára. Ezernyi embernek nem is lehet jól főzni — de meg a Tisza-banketteknek az az ékességük, hogy olcsók és szegényesek. Mindenki maga fizeti a couvertjét, és hogy eljöhessen a legszegényebb választó is, nem lehet az étlapra tenni se fácánt, se burgundi bort.

Alighogy elkezdtek tálalni, egyszerre csak ott terem a Tisza háta mögött egy kackiás pirospozsgás képű szolgáló, negédesen riszálva a kurta szoknyáját, melynek szélei ingerlően csapkodták meztelen lábikráit. Két cylinder aranyszínű bor volt a kezében.

— Tisztelteti a kegyelmes urat Tóth Ferenc tekintetes úr (a névért nem állok jót), és itt küldi kóstolóra ezt a finom bort, de hogy azt mondja, egyedül tessék kiinni, mert nincs belőle több.

— Köszönöm, fiam — mondá nyájasan a „generális” — adja át a tiszteletemet Tóth Ferenc uramnak.

Persze a szomszédság protestált, hogy a nagy „közlegény” egyedül igya meg a pompás pecsenyebort, amiben legott kompromisszumra is lépett velünk, odatolván az egyik cylindert Ritoók Zsigmond és közém:

— Ebből gazdálkodjatok.

De alig kezdtük a gazdálkodást, midőn ismét női ruhasuhogás üde szele rezzentett fel diskurzusunkból. Hátranézünk, hát egy fitos orrú csinos szobacicus lépegetett nagy nyalkán Tisza Kálmán felé, egy hófehér szalvétával letakart tálat hozva. Még oda se ért, már peregni kezdett a nyelve:

— Tisztelteti Majsayné nagysága (a névért megint nem állok helyt), és hogy ím, megtudta, hogy a kegyelmes úr itt ebédel, hát egy kis málnás-lepényt sütött, mert hogy — azt mondja, hogy nagyon szereti a kegyelmes úr. (A selyma fruska! Csupa „hogy”-okkal beszélt ő is.)

— Biz az igaz — szólt Tisza mosolyogva, s kék szemeiből csupa jóság áradt. — Senki se találja azt úgy el, mint a maga asszonya. Csak mondja meg otthon, hogy nagyon örültem neki, hogy rám gondolt.

Így ment ez aztán egész végig. Barátné asszonyom egy fazék töltött káposztát offerált fel (de ebben már a fazékért se kezeskedem), egy gabonakereskedő valami fölséges likórt kapott egy angolországi ismerősétől, azt állította oda Tisza elé a feketekávé utánra.

Szóval úgy éltünk a generális közelében, mint valami kanonokok — míg a lejjebb ülő igazi kanonokok, mert ott volt Széchenyi Jenő és esetleg mások is, koplaltak. De még a jó koszt nál is jobban esett az a magyaros, minden parádétól ment kényeztetés, melyben képviselőjüket részesítették, s melyet nem a feltűnni vágyás hoz létre, mely csak a szívekből fakadhat.

Gyönyörű volt látni a hatalmas dinasztát, a hajdani nagy miniszterelnököt, ki császárok abroszához törülte már sokszor a száját, amint ilyen patriarchálisan táplálják, és ő maga azt végtelen egyszerűségében egész természetesnek találja.

Egy országgyűlési képviselő

8. feladat: Fáy Miklós: Az istenek nem machinálnak

(Händel: Agrippina – a Metropolitan előadásának élő közvetítése a Müpában, február 29.)

Tényleg *Agrippina*-év van, megjelent új lemez belőle, most közvetítették New Yorkból világszerte, és még előttünk a nyári, szegedi bemutató Vitray Tamással – ritkán jön össze ennyire egy évad, ha a darab elmúlt háromszáz éves. Az *Agrippina* a legöregebb mű, amit a Metropolitan valaha is játszott, vagyis itt még soha nem merték műsorra tűzni Monteverdit és Purcellt – nem nagyon csodálkozom.

Egyébként meg nagyon csodálkozom, más feladat sincsen, de hát jó, jó és stílusos, és van hozzá énekesgárda is. Biztos, hogy van a nézőtéren, akinek sok és a kétszer bő másfél óra, előlem is eltűnt egy fej a második részre. Ennyibe egy rövidebb Wagner is beleférne, itt meg csak jönnek a recitativók és áriák egymás után, a végén kórus, és valahol középtájbán van egy kettős meg

egy négyes. Alapvetően mégis egy emberre kell figyelni, elmondja, mit érez és mik a tervei, aztán jön a másik, aki hasonlóképpen cselekszik. Hol van ebben a dráma?

Persze, dráma az egész, kevés benne a tisztességes ember, azok meg csak sétálgatnak egyik csapdából a másikba, nem kell nagyon megerőltetnünk magunkat, hogy az örök érvényt fölismerjük. A rendező (vagy a karmester?) a lényegre tekintve csak annyit tett hozzá, hogy az opera végén megjelenő Juno utolsó áriáját átadta Agrippinának. Lehet, hogy régebben közbeavatkoztak az istenek, de ma már nem, ezek itt emberi játszmák, már ha a politikus is ember, ott a trón a lépcsősor végén, valakinek föl kell rá mászni. Mi, jól informált nézők, már tudjuk, hogy az összes közül a legrosszabbat választják, Nérót, de ők még nem látnak benne mást, mint egy szénné tetovált, kokainista kamaszt, elbírunk vele.

A Nérót játszó, máskor igazán csinoska Kate Lindsey panaszkodik a szünetben, hogy nem ismeri meg az iPhone-ja, be kell ütnie a feloldó kódot, ha telefonálni akar. Nem az előadás alatt, természetesen. De amúgy olyan a rendezés, hogy beleférnek a telefonok, szerepelnek is, csak hogy mai legyen az élmény. Nem valami eszelős nagy találmány ez, öt korszerű Händel-rendezésből négy körülbelül így néz ki, tányérsapkák, egyen- és koktéluhák, pezsgőző nagyvilágiak. David McVicar rendezésében a nagy élményt a kis dolgok adják, a bárban csemlalózenére örült módon táncoló öltönyösök vagy a teljes hosszában előre elvágódó részeg, aki úgy áll, hogy pont az ujja hegyével még eléri a bárpultot, így nem töri össze magát. Egyszer majd valaki viccből vagy haragból arrébb találja tenni a jelet a padlón, és lesz nagy meglepetés. Ez a Metropolitan, így nem meglepetés a zenei színvonal sem. Harry Bicket a karmester, nem az első Händelje a házban, tudja, hogyan lehet olyan előadást összehozni, amely a régi zenélés erényeit egyezteteti a modern hangszerekkel, friss, gyors vagy legalábbis lendületes, és viszonylag nagyot szól, betölti a nagy teret. Az énekesek erős mezőnyéből kiemelkedik Joyce DiDonato, illik is, hiszen ő a címszereplő, úgy is énekel, ahogy egy világszinten is vezető mezzoszoprántól remélhető. De játszik is, arca is van, ami a kamerák miatt különösen fontos, muszáj rajta ilyen nagy távolságból is röhögni, ahogy az újság alatt fapofával megkézimunkázza a keresztbefésült hajú Pallaszt, aztán, ugyanazzal a fapofával fertőtlenítő géles flakont húz elő a táskájából. Ez a nagypolitika.

Ha nem kell röhögni, akkor lehet ámulni. Mondjuk a Pensieri-árián, az éjszakában álmatlanul a palotában kóborló, üvegből töménytet ivó Agrippina hangján, a nyekergő oboán, a fantasztikus futamokon. Fülöp király elődjeként neki is az utóddal vannak gondjai, épp ellentétes irányú gondjai, ő uralkodót szeretne csinálni a léha fiúból, nem sejtve, hogy ezzel csak a saját halálát siettet. Sír a hangszer, mint valami baljós madár, Agrippina meg csak elszántabb lesz tőle, ha már végzet, fussunk bele. Az évszám, mármint a mű keletkezésének éve 1709. Nemcsak arról

van szó, hogy milyen ifjú még az opera műfaja, és máris újabb megdönthetetlen csúcsot állít be, de Händel maga is ifjú, mindössze huszonnégy éves. Honnét tudja, hogy ez milyen?

9. feladat:

-átkai

IRMA, TE ÉDES

A légynek ártani nem tudó, mindig édes Irma néni, akinek ide s tova húsz esztendeje vagyok törzsvásárlója, így mentegetőzik nekem a győri piacon:

„Tuggya, aranyoskám, azér’ termett mindenkinek idén olyan kevés fejteni való babja, mer’ ezek a mocskos migráncsok meg a Sorosok (sic!) miatt elvitte a szárazság!”

Azután lehajol, kotorász, rám kacsint és kezembe nyom fél kiló holdbabot.

„Nekem azért sikerült kibabrálni velük, én öntöztem!”

10. feladat: Diószegi István Monográfia az Osztrák–Magyar Monarchia lengyelpolitikájáról

(TEFNER ZOLTÁN: Az Osztrák–Magyar Monarchia lengyelpolitikája 1867–1914)

Tefner munkája a téma egyik alpművének tekinthető. A lehetőségesség határáig megfelel egy monográfia („minden benne van”) követelményeinek. Ennek ellenére kevésbé vált ismertté a szakmában. Talán azért, mert az 1960-as évekkel kezdődő reneszánsza után a Monarchia-kutatás ügye egyre kevesebb történetet foglalkoztat, a szakmának ez a külpolitikai vonulata pedig egyenesen süllyedőben van. Pedig napjainkban, amikor az ukrán válság egyre mélyül, eligazodási pontként szolgálhatna a kérdés útvesztőjében. A könyv sorsán talán úgy is lehetne javítani, ha valamilyen világnyelvre lefordítva a nemzetközi tudományosság is megismerhetné.

11. feladat: Pilinszky János: Nincs egyedül

Megy az öregasszony a temetőbe. Más utat már alig ismer a városból, örökös jövés-menésével valóságos medret vágott a házak közé szobája és a fia sírja között. Szürke, egyhangú bérházak álldogálnak ennek a medernek két partján, s omló vakolatukkal mintha mállékony hegylábak lennének. De ő már mit se lát belőlük, inkább csak érzi őket, mint szálló madár az alatta elterülő

tájat. Ha élne a fia, s meglátná most az utcán, bizonyára aggodalom fogná el: vajon átér-e a túlsó oldalra, bizonytalan erejével fönnmarad-e a forgatagban?

De nem látja senki. Az alvajárók ihlete emeli föl az autóbuszba, vezérli el az ablakig. Az üvegen túl puhán és zajtalanul emelkedik a táj, világít bele és vet árnyékot az arcába. Ugyan kié is ez a nagyon öreg arc az üveg mögött? Gazdátlan arc ez, mely már csak félig az övé magáé.

A temetőkapun úgy lép be, akár egy régi, elmosódott fényképről érkezne meg a jelenbe. A síron szellő mozdítja a fűvet, amitől kicsit olyan lesz a földje, mintha élne. Az öregasszony előbb leszedegeti a száraz leveleket, elrendezi a szétbontott fenyőcsokrot, s végül meggyújtja a síron a gyertyát.

Most teljes szívéből a halottra gondol, a fiára, aki esztendőkkal ezelőtt halt meg tüdővészben. Mindig rá gondol, de most egészen erősen, egészen tisztán maga előtt látja, ahogy élőt soha, csak halottat tudunk felidézni. Meghalt, mondaná magában, de még mielőtt kimondhatná, elsöprő forróságot érez, mely elnémít benne minden boldogtalanságot. Lehunyja a szemét, és lassú, és egyenletes sírással sírni kezd.

*

Lobognak a temetőben a halottak napi gyertyák, a sírok megvilágosodnak, szinte áttüzesednek, s az öregasszony úgy érzi, mintha minden élettereje a szívébe húzódott volna. Halottak, valóban halottak, akik itt pihennek ebben a fenyőillatú kertben? Ahány láng, annyi jelenlét. Élők így soha be nem lakják, ennyi melegséggel, ennyi titokzatos szelídséggel a földet. Mintha az örök karácsony költözött volna ki a temetőbe, különös közelséget érez, minden és mindenki közelségét a gyertyák fénykörében.

Szeretet járja át, melynek nincs ideje, csak heve van, és jelenléte.

*

Élők? Halottak? Nem tud közöttük különbséget tenni. De amit érez, nem zavar, inkább biztonság és béke.

– Örök világosság... – imádkozza, s a fiára gondol, de ő maga is megtelik e világosság átható, szelíd erejével. Élettel telik meg ez a gazdátlan arc, mely nemrég még oly idegenül és távolian tükröződött az autóbusz ablaküvegében.

Most már haza is indulhat. Nincs egyedül.

(Új Ember, 1959. november 15.)

12. feladat: Mikszáth Kálmán: *A kis kakasok*

Ezen száraz ismeretterjesztő cikkely után most már engedjék meg, hogy a folyosóra mehessünk. Ott sétál a miniszterelnök, ott ásítzik Bánffy Béla, Horváth Gyula a vízi emberekkel konferál, Tibád a kisüstöket szidja, Teleszky Bochkort dicséri, Lits Gyula az interpellációját mormolja, Zichy Jenő a házibárát-ipart magyarázza, Farkas Balázs mindenkit azzal fogad, hogy »Ejnye, milyen pompás jó színben vagy«, ami egy doktortól igazi önmegerőltetés. Jókai ma egy tarka inget vett föl, mely tele van apró veres kakasokkal.

Hát ilyen szűk időben ez is jó téma.

- Látszik rajtad, hogy kálvinista vagy, itt hordod a kakast - mondja Bánhidy.

- Nem azért van az - vág közbe a miniszterelnök, ki nem engedi a kálvinista vallást élcelni -, azért szereted te azt, mert valamikor Kakas voltál. Kakas Márton.

Ezzel mind a hárman eltűntek a teremajtón.

De a teremőr, aki beeresztette és hallotta a diskurzust, szinte részt akar venni az államférfiúi kedélyesség e szikráiban, s azt mondja nagy nevetve:

- Hátha még tudná a kegyelmes úr, hogy Jókai úr éppen a »Kakas« kocsma fölött lakik a Kerepesi úton.

Boldog ország az, ahol ilyen egyformán derültek a miniszterek, költők, mamelukok és szolgák. S ahol a kis kakasról beszélgetnek mind a négyen.

13. feladat: Karinthy Frigyes: Megszólal a telefon

Nagyon untam magam. Az ablaknál álltam és figyeltem az uccát, de nem volt rajta mit figyelni. Szemben, a szűk ucca tulsó oldalán, háromemeletes ház, - nézzük, mi van rajta látnivaló. A második emelet ablaka leeresztett vasrolókkal szomorkodik: innen már nyaralni mentek. De ni csak, ott a másik szárnyon élnek még, - nyitott ablak előtt elhúzták a függönyt - mi van odabent? Egy bőrkarosszék az ablak előtt, távolabb könyvszekrény. Nagy íróasztal előtt korpulens, középkorú ember, úgy látszik, irt valamit, most álmatagon hátradől és az orrát piszkálja. Ejnye, ki lehet ez az ember? Mit írhat és mit gondol magában és miért piszkálja az orrát? Igaz, hogy nem muszájna odanézni, de viszont mi joga van ennek az embernek ahhoz, hogy a térnek pont azt a helyét tegye számomra sérelmességé, ahol van és én oda ne nézhessek. Milyen borzasztó, hogy nem adhatom tudtára, hogy társaságban van, nem egyedül, és hogy figyelik. Persze átkiabálni nem lehet, ahhoz messze is van, meg még megsértődik. Messze van, azaz hogy!... Ejnye, ejnye. Ez egy furcsa ötlet.

Ki ez az ember? Milyen buta vagyok. Ez Kucor Béla ügyvéd, hisz odalent a táblája a kapun... Második emelet. Öt szám, balra. Stimt.

Kikeresem a telefonkönyvemből a telefonszámát. Kucor Béla, ennyi és ennyi. Felhívom. Közben lesem.

A telefon megszólal odaát. Az ügyvéd ur felugrik, szalad a kagylóhoz.

- Halló, halló. Ki beszél?

- Ott Kucor Béla ügyvéd ur?

- Én vagyok. Ki beszél?

- Nem arról van szó, hogy ki beszél. Arról van szó, hogy ne piszkálja az orrát. Mert majd a kezedre ütök, te kis komisz.

Az ügyvéd torkán akad a szó. Hebeg valamit, hogy mit, azt nem hallom, csak a száján látom, mert közben folyton figyelem.

- Na, ne hebegjen, fiatalember.

Az ügyvéd kétségbeesetten kap a fejéhez:

- De... de... de... mi az... ki... ki... ki...

- Ne dadogj, fiacskám. És ne kapkodj a fejedhez, ne gesztikulálj, ne ugrálj. Nem tudod magad tisztességesen viselni?

- Halló! halló! Ki az? Ki beszél?

Az ügyvéd rémülten forog a tengelye körül, hátranéz, kapkodja a fejét. Nyugodtan leteszem a kagylót. A többit csak figyelem, mint egy mozivásznnon. Még egy ideig kiabál a telefonba, nem kap választ. Erre a szemeit kezdi dörgölni, meg a füleit. Megcsipi a karját. Végre megkönnyebbülten mosolyog, felsóhajt, - végre meggyőzte magát, hogy csak álmodott ezen a forró délutánon. Iszik egy pohár vizet. Megnyugszik. Leül. Odakünt, az előszobájában csengetnek. Az ajtóhoz fut. Egy hölgy jelenik meg. Ejnye, ejnye. Nagyon bizalmas üdvözlések. Néhány perc múlva mind a ketten pamlagon ülnek. A beszélgetés egyre bizalmasabb. Az ügyvéd kezét csókol a nőnek, - mi ez? a másik karja ravaszul átfut a pamlag peremén. Ejnye, ejnye. Ideje lesz közbelépni.

Felszólítom.

Ijedten bontakozik ki és a telefonhoz fut.

- Halló, halló!

- Halló! Ott Kucor Béla ügyvéd?

- Én vagyok. Ki beszél?

- Hallja, barátom, nem hagy békét annak a nőnek? nem szégyenli magát? Szegény felesége Siófokon, hát az mit szóljon?

Az ügyvéd térdei megrogynak. Leomlik a telefon előtt, kezeit imára emeli. Ugy rebegi a telefonba sirva:

- Ó, Uram! Jehova!... Most végre megismertem sujtó szavadat... Én csak egy szegény bűnös halandó vagyok a te fenséged árnyékában... Emelj, vagy sujts, kitárom keblemet... parancsolj a te szolgádnak...

És buzgó imába merült. Megsajnáltam: mit izéljem szegény embert.

- Hát ne félj semmit, édes fiam. Bocsásd el békével azt a nőt, akkor minden jó lesz... Ita missa est. Dominus in excelsis Deo... Nec sutor ultra crepidam... Time is money...

Az ügyvéd keresztet vetett a telefonra és békével elküldte a nőt. Azután leült az asztal elé és buzgón imába merült.

Kezdett untatni a dolog. Nagyon mulatságos volt eddig, de végre semmi anyagi hasznát nem láttam. Ejnye csak... nem lehetne valamit...

Bátorság. Ujra felszólítom. Hajlongva, imádkozva jön a telefonhoz:

- Parancsolj velem, ó Uram!

- Köszönöm, édes fiam, jól vagyok... eee... izé... mondd csak, nem küldenél száz koronát kölcsön... egy percre megszorultam... tudod, ezek a bolygók, meg a naprendszer... ide, a másik házba küldjed, harmadik emelet négy...

Az ügyvéd összeráncolja a szemét. Zavarba jövök.

- Tudod, édes fiam, nekem mindegy, hová küldöd... igaz ugyan, hogy én mindenütt jelen vagyok... de mégis, ami biztos...

Az ügyvéd lecsapja a kagylót. Most jött a világosság... átpillant hirtelen... Puff. Meglátott.

Tanulság: ha Isten vagy, ne kérj kölcsön.

14. „Hóhér” – lefóliázták Kádár János és Apró Antal sírját

KÉFER ÁDÁM 2023.11.04. 18:40

Vélhetően a november 4-i gyásznapi miatt vörös feliratokat helyeztek el a sírokon.

1956. november 4-én hajnalban az ország egész területén megindult a szovjet támadás. A nap nemzeti gyásznapi lett Magyarországon, amikor az 1956-os forradalom és szabadságharc mártírjaira emlékezünk.

Vélhetően emiatt ismeretlenek lefóliázták Kádár János egykori MSZMP-főtitkár, valamint Apró Antal, Dobrev Klára DK-s árnyék-miniszterelnök nagyapjának sírját – közölte a Gulyáságyú Média.

A LAP ÁLTAL KÖZÖLT KÉPEK ALAPJÁN KÁDÁR JÁNOS NEVÉT VÖRÖS FÓLIÁVAL TAKARTÁK KI A FIUMEI ÚTI SÍRKERT MUNKÁSMOZGALMI PANTEONJÁBAN TALÁLHATÓ SÍRON, ÉS A „HÓHÉR” FELIRATTAL HELYETTESÍTETTÉK.

Apró Antal nevét pedig a Farkasréti temetőben álló síron a „pribék” üzenettel írták felül. Bár ő szerepet kapott Nagy Imre október 27-én létrehozott nemzeti kormányában, november 4-én kilépett onnan, és csatlakozott Kádár Jánoshoz, majd személyesen felügyelte Nagy Imre és mártírtársainak koncepciós perét – emlékeztetett a lap.

Gerő Ernő egykori első titkár síremléke is a Farkasréti temetőben áll, arra a „hóhérségéd” felirat került.

15. Kirúgta a Corvinus a tanárt, aki vizsgálatokat kezdeményezett, miután kivételeztek egy befolyásos családból származó diákkal

2023. október 24. – 18:39 Bozzay Balázs

Azonnali hatállyal elbocsátotta a Corvinus egyetem Ádám Zoltánt, aki idén év elején etikai vizsgálatokat kezdeményezett azután, hogy egy befolyásos családból származó hallgatója annak ellenére vizsgázhatott le (a többiektől elkülönítve, egy kifejezetten neki készített vizsgasor alapján tehetett vizsgát) az egyik tantárgyból, hogy előzőleg nem teljesítette a félév során előírt tantárgyi követelményeket.

Elértük Ádám Zoltánt, aki megerősítette, hogy kedden elbocsátotta a Corvinus, rendkívüli felmondással. Azt mondta lapunknak, hogy az egyetem indoklása alapján egyebek mellett azért döntöttek az elbocsátása mellett, mert Ádám szerintük nem működött együtt egy az egyetem által az etikai eljárásokkal összefüggésben indított eljárás során, és nem küldött át bizonyos emaileket. Ádám ezt vitatja, szerinte együttműködő volt.

A Corvinus szerint ugyanakkor a szabálytalansági eljárást az egyetem belső szabályainak megfelelően folytatták le, és azt is kiemelték, hogy az adatvédelmi szabályok betartása érdekében több információt az egyetem nem tud adni, még abban az esetben sem, ha az érintett munkavállaló vagy munkavállalók nyilvánosságra hozzák annak részleteit.

Ádám Zoltán szerint az elbocsátás indoklásában az is szerepel, hogy az egyetem döntéshozói úgy vélték, Ádám nem megfelelő hangnemet használt egyes vezetőkkel szemben, és igyekezett lejártni az egyetem vezetését az egyetemi nyilvánosság előtt. A kirúgott docens ezeket is vitatja. Úgy véli, az a vizsgálat, ami során emaileket kértek tőle, valójában alibi vizsgálat, ami

szerinte arra való, hogy az etikai vizsgálatok során feltárt rendkívül súlyos visszaélésekkel való érdemi szembenézés helyett egy másik, a felelőségek szétkenésére alkalmas vizsgálatot végezzenek.

A kirúgásának indokait Ádám Zoltán mondvacsínáltnak tartja, azt gondolja, szerettek volna tőle megszabadulni azért, mert felhívta a figyelmet az egyetem vezetésének felelősségére, az etikai eljárás tárgyát képező vizsgáztatási helyzet rossz kezelésében, és a vizsgálat során megállapított vezetői felelőségek szőnyeg alá söprésében. A hallgató családja a sajtóban elérhető, nyilvános információk szerint érdemi Mol-részesedéssel rendelkezett a történetek idején,

a szülők pedig személyesen és emailben is próbáltak nyomást gyakorolni és közbenjárni az egyetem vezetőinél, hogy a gyerekek kaphasson még egy lehetőséget.

Az ügyben érintett, de meg nem nevezett hallgató nem írt megfelelő számú kvízt a szorgalmi időszakban, a beadandókkal pedig szintén nem szerzett elég pontot, ezért egyáltalán nem vizsgázhatott volna le az egyik tantárgyból, így azt a következő évben újra fel kellett volna vennie. Amikor mindez kiderült, a hallgató anyja személyesen ment be az egyetemre Ádám Zoltánhoz, akivel elmondása szerint rossz hangulatú beszélgetést folytatott.

Ebben az érintett diákot tanító Ádám az egyetemi szabályzatra és a tantárgyi adatlapra hivatkozva azzal érvelt, hogy nem tehet kivételt, így a hallgató semmiképpen nem vehet részt a vizsgán. Erre az illető anyja állítólag azt mondta Ádámnak, hogy a férje nagyon fontos ember, és nem lenne jó, ha neki kéne beavatkoznia az ügybe. Mivel ezzel sem sikerült kivételezésre bírnia, a hallgató anyja az egyetem vezetőihez fordult. Először visszairányították az ügyet az oktatóhoz, ám végül az egyetem vezetői – Ádámék ellenkezése ellenére – levizsgáztatták a diákok külön keretek között.

A történetek miatt Ádám a Corvinus három vezetőjével, köztük Takáts Előd akkori rektorral szemben etikai vizsgálatot kezdeményezett. Ennek végén, első fokon elmarasztalta őket az etikai bizottság, másodfokon viszont az általános rektorhelyettes illetve az egyetemet fenntartó alapítvány Hernádi Zsolt Mol-vezér által irányított kuratóriuma felmentő döntéseket hozott. Takáts egyébként a Telex Téma podcastjában tagadta, hogy ismerné az érintett diák szüleit vagy őt magát, mint mondta, „soha nem kerestek meg semmilyen ügyben, ha itt találkoznánk a stúdió előtt, nem ismerném fel őket”.

Azt is hozzátette, hogy a lezárult vizsgálat is arra jutott, nem történt olyan, hogy a hallgató szüleinek sikerült volna közbenjárniuk a gyerekek érdekében. Arról, hogy akkor első fokon miért érezhette mégis azt a bizottság, hogy mégsem volt rendben valami, Takáts azt mondta, az állhat az etikai bizottság első fokú elmarasztalásának hátterében, hogy a hallgató szülei oktatókkal beszéltek, és ez nem szokásos.

Az ügyet kirobbantó Ádám Zoltán a Társaság a Szabadságjogokért (TASZ) támogatásával mindhárom etikai ügyben felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Fővárosi Törvényszéken. Közben a Corvinus kétszáz munkatársa nyilvános petícióban biztosította támogatásáról, és kiállt mellette az egyetemi szakszervezet is.

Megkerestük a Corvinust is, hogy milyen indokok állnak Ádám Zoltán kirúgása mögött, beszámolunk róla, ha válaszolnak.

Frissítés

A Corvinus megkeresésünkre azt közölte, hogy minden esetben a jogszabályok maximális betartására törekszik, világos, valós, okszerű és jogszerű döntéseket hoz. Ezt igazolja szerintük az a tény is, hogy az etikai vizsgálatok határozatait a bejelentő bíróságon támadta meg, amely keresetet a bíróság első fokon elutasított.

Az ominózus szabálytalansági eljárást is az egyetem belső szabályainak megfelelően folytatta le, és a több szabálytalanságot feltárt vizsgálat részleteiről tájékoztatták is az egyetemi polgárokat, ahogy a szabálytalansági eljárást követő munkajogi intézkedésekről is, kiemelten figyelve a személyiségi jogokra.

A munkáltatói intézkedésekről ugyanakkor az adatvédelmi szabályok betartása érdekében több információt az egyetem nem tud adni, még abban az esetben sem, ha az érintett munkavállaló vagy munkavállalók nyilvánosságra hozzák annak részleteit. Azt is hozzátették, hogy a tavasszal lefolytatott etikai eljárások, és a szabálytalansági vizsgálat munkáltatói intézkedései nincsenek kapcsolatban egymással.

16. Novák Katalin Izraelbe látogatott

MAGYAR NEMZET Forrás: Mandiner 5 perce

Novák Katalin vasárnap Izraelbe látogatott, hogy kifejezze szolidaritását a Hamász terrortámadását követően –értesült a Mandiner a köztársasági elnökhöz közelálló forrásból. A lap úgy tudja, hogy Novák Katalin Ausztráliából hazafele tartó gépe reggel hét óra körül landolt a tel-avivi repülőtéren.

A hivatalos egyeztetések mellett az államfő a Hamász által fogva tartott magyar túsok hozzátartozóival is találkozik.

A Mandiner megemlíti: eddig szinte kizárólag a legmagasabb rangú európai vezetők tettek látogatást Izraelben: többek közt Ursula von der Leyen európai bizottsági elnök, Roberta

Metsola, az Európai Parlament elnöke, Olaf Scholz német kancellár, Emmanuel Macron francia elnök, illetve Rishi Sunak brit kormányfő. Emellett Izraelbe utaztak a zsidó állammal hagyományosan jó kapcsolatot ápoló Csehország, Hollandia és Ausztria vezetői.

Novák Katalin látogatása ebből a szempontból megerősíti Magyarország helyét Izrael legfontosabb európai szövetségesei közt – véli a Mandiner.

17. Végző búcsút vettek Pásztor Istvántól

MH/MTI 2023. NOVEMBER 4. SZOMBAT. 14:49 FRISSÍTVE: 2023. NOVEMBER 5. 6:33

67 éves korában, súlyos betegsége következtében elhunyt Pásztor István, a Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) elnöke. A politikustól a mai napon, november negyedikén vesznek végző búcsút a Bajai úti temetőben Szabadkán. A gyászszerbartáson Orbán Viktor és Aleksandar Vucic szerb elnök is Pásztor Istvánt méltatta a szerb–magyar megbékélésért és barátságért kifejtett erőfeszítései miatt.

Pásztor István több mint 16 éven át, 2007-től mostanáig vezette a legnagyobb délvidéki magyar pártot. Legutóbb idén májusban választották meg ismét pártelnöknek. Szabadkai városi képviselő, belgrádi parlamenti képviselő, valamint a vajdasági tartományi képviselőház elnöke is volt.

Tavalyelőtt a Magyar Érdemrend középkeresztje a csillaggal tüntették ki, egy évvel később pedig a szerb köztársasági elnök a Gyertyaszentelő-napi érdemrend első fokozatát adományozta a VMSZ elnökének.

A temetésen a család és a barátok mellett rengetegen vesznek részt, ami jól tükrözi, hogy mennyien tisztelték és szerették az elhunyt politikust.

A búcsúztatón többek között megjelent Hidvéghi Balázs, a Fidesz európai parlamenti képviselője, Kelemen Hunor, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) elnöke, Kövér László, a Magyar Országgyűlés elnöke, illetve Milorad Dodik, a boszniai Szerb Köztársaság elnöke is.

Orbán Viktor: „Nomen est omen”

Nem lehetünk elég hálásak Pásztor Istvánnak, aki összebékítette a magyarokat és a szerbeket, megmutatta az utat, amelyen a két nép együtt haladhat – hangsúlyozta Orbán Viktor miniszterelnök a búcsúbeszédében.

„Nomen est omen, mint pásztorát vesztett nyáj, úgy állunk most itt, lehajtott fejjel és nehéz szívvel, szerbek és magyarok, anyaországi és külhoni magyarok” – jelentette ki a kormányfő, hangsúlyozva: Aleksandar Vucic szerb államfővel közösen búcsúznak a vajdasági magyar politikustól. „Megtörten és zavartan állunk itt Vucic elnök úrral, a szerb és a magyar népet képviselve, egy magyar férfi koporsója fölött, aki egybekovácsolt bennünket és összebékítette népeinket, amiért nem lehetünk elég hálásak neki” – fogalmazott.

Érezzük a ránk hagyott politikai örökség súlyát, közép-európaiaknak vagyunk, ezért pontosan tudjuk, milyen könnyen lesz a barátból ellenség, és milyen ritka dolog ezen a vidéken, hogy a korábbi ellenségek barátokká váljanak - mondta. S emlékeztetett: tízegynéhány évvel ezelőtt még elképzelhetetlen lett volna, hogy a két ország, a két nép mindenben számíthasson egymásra, ma viszont már az lenne az elképzelhetetlen, hogy „ne osztozzunk egymás örömeiben és fájdalmában”.

Pásztor István „volt az első, aki nem csak remélte, és nem csak hitte, hogy ez így is lehet, hanem tett is érte: megmutatta nekünk az utat, amelyen a szerbek és a magyarok együtt haladhatnak, ahogy azt a két nép sorsközössége ésszerűen indokolja” – szögezte le Orbán Viktor.

Aleksandar Vucic: Pásztor István bekerül a tankönyvekbe

Pásztor István történelmi személyiség volt, akinek a neve nemcsak a magyar, de a szerb tankönyvekben is fennmarad – ezt már Aleksandar Vucic szerb elnök közölte a gyászolókkal. Az államfő hozzátette: Pásztor Istvánnak sikerült összekötnie a legnagyobb szerb pártot és a legnagyobb vajdasági magyar pártot, a Szerb Haladó Pártot és a Vajdasági Magyar Szövetséget, és összehozta a szerb vezetést Orbán Viktorral. Pásztor István mindig a megbékélésen dolgozott, mindig védte a magyar, de a szerb érdekeket is, és kompromisszumkésznek is mutatkozott, mert tudta, hogy megegyezés nélkül nincs előrelépés – húzta alá.

IV. Egyszerű és összetett elemzés

A műfajok megismerését követően térjünk át a sajtóelemzésre. A sajtóelemzés során szöveg- és tartalomelemzést végzünk, ezért célszerű kitérni röviden ennek elméleti hátterére is.

IV.1. Elméleti háttér

A szövegelemzés a társadalmi jelenségeket alapvetően nyelvi megnyilatkozásként, a kommunikáció folyamatában létrejövő szöveggént látja.³⁸ Szövegelemzés során a szöveg formáját, tartalmát és funkcióját vizsgáljuk, hogy jobban megismerhessünk bizonyos társadalmi jelenségeket. Szöveg tulajdonképpen bármi lehet, akár írásbeli, akár szóbeli megnyilatkozásról, akár képi megjelenítésről van szó. Így az újságcikkek is ebbe a körbe sorolhatók.

A tartalom-szövegelemzésnek van kvantitatív és kvalitatív módszertana: sajtóelemzésnél ezek kombinációját célszerű használni; célunktól függően. Így ugyanis kemény és puha adatokat együttesen tudunk vizsgálni, amely erősíti elemzési tevékenységünk megbízhatóságát. Az előbbinél a szavak szövegben való gyakoriságát, együttes megjelenését elemezzük. Ennek érdekében előzetesen létrehozott kategóriákból álló szótárt alkalmazunk. Ennek segítségével nemcsak a már említett gyakoriság vizsgálatára van módunk, hanem lehetőségünk nyílik a szövegben lévő, esetleg rejtett, összefüggések vizsgálatára is. Erre azért is van szükségünk, mert a kvalitatív szövegelemzésnek nincs egységesen elfogadott, általános eljárási rendje. Számos iskola létezik (pl.: szemiotika, narratívaelemzés, kritikai diskurzuselemzés stb), de igen gyakran az elemzős saját módszerét követi. Ez utóbbi miatt nagyon fontos, hogy gondoljuk át és előzetesen pontosan határozzuk meg, mi a célunk a sajtóelemzésünkkel. Ehhez célszerű betartani a következő néhány lépést:

1. döntsük el, mit kívánunk vizsgálni: csak gyakorlunk, vagy kutatási tevékenységet végzünk,
2. rögzítsük a rendelkezésünkre álló kemény adatok,
3. készítsük el a kategória-szótárunkat: ennek kapcsán tudjuk megfogalmazni hipotéziseinket is, vagyis azokat a kérdéseket, melyekre elemzésünkkel válaszolni szeretnénk,

³⁸ Kmetty Zoltán és Sztárayné Kézdy Éva: Kutatásmódszertan és prezentációkészítés. 7. rész: Tartalomelemzés – szövegelemzési módszerek. <https://docplayer.hu/8705502-Kutatasmodszertan-es-prezentaciokeszites.html> (Utolsó letöltés ideje: 2025. december 3.

4. maradjunk nyitottak, ugyanis az elemzés során látni fogjuk a szövegek olvasásának köszönhetően, hogy a kategória - szótárunk és a hipotéziseink változni, módosulni fognak: ugyanakkor szabjunk határt saját magunknak, mert a végtelenségig nem bővíthető a szótár, és nem módosíthatók a hipotézisek,
5. amennyiben a szótárt bővítjük, hipotéziseinket kiegészítjük, módosítjuk, a változásokat mindig rögzítsük a módszertani következetesség érdekében, valamint azért, hogy kutatási tevékenységünk megbízhatósága ne csorbuljon,
6. előzetesen határozzuk meg azt is, milyen módszert követünk, és ehhez tartsuk magunkat az elemzés végéig.

IV.2. Módszertani megoldás

Akár egyszerű, akár összetett elemzésre vállalkozunk, elkészítéséhez több szempontot is figyelembe kell venni. A szempontokat mérlegelve szakmailag releváns, objektív döntést kell hozni, melyet befolyásolhat a téma, a témához kötődő sajtómegjelenések mennyisége, valamint az, mi a célunk az elemzéssel.

IV.2.1. Kiindulópont:

A következő alaplehetőségek közül tudunk választani (figyelembe véve a médiumok hozzáférhetőségét)³⁹:

1. lehetőség: klasszikus online hírportálokat használunk. Ennél további szűkítési mód, hogy csak a 24.hu-ra, az indexre, a telex-re és az origóra koncentrálunk, ezek jelenleg a legnézettebb hazai hírportálok⁴⁰.

2. lehetőség: a 24.hu, az index, a telex és az origó mellett megnézzük még azokat is, amelyek benne vannak az első 40-ben a nézettségüket tekintve, vagyis: 444.hu, mandiner.hu. Ebben az esetben 6 hírportálról kell cikkeket gyűjteni.

³⁹ Ebben a tankönyvben a magyar nyelvű médiára térünk ki.

⁴⁰ 2025. november 11-i adatok szerint.

3. lehetőség: a nyomtatott napilapok online változatait választjuk: magyarnemzet.hu, magyarhirlap.hu, nepszava.hu.

4. lehetőség: nyomtatott lapok elemzése (*teljes sajtó, vagy csak közéleti lapok*)

IV.2.2. Lépések

1. Bármit is választunk, rendkívül fontos, hogy a bevezető részben leírjuk, melyik módszert választjuk, miért és milyen időintervallumon belül elemzünk. Pl. csak egy nap, vagy egy hét cikkeit stb. ha pl. egy választási kampányidőszakot vizsgálunk, az több hét is lehet.

2. Röviden le kell írni azt is, mit vizsgálunk: lehet témaköröket vizsgálni a fő témán belül, vagy tendenciákra figyelni (szavak, jelzős szerkezetek stb.).

3. Előzetesen meg kell fogalmazni kérdéseket arra vonatkozóan, mit kívánunk vizsgálni. Ez várhatóan változik, miközben a cikkeket olvassuk, felmerülhetnek újabb kérdések is. Ez nem probléma, mert kvalitatív a módszerünk, ami rugalmas, tehát, ha valóban merülnek fel új, vizsgálandó kérdések, azt is rögzíteni kell: viszont azt nem feltétlenül a bevezetőben (ott is lehet), hanem vagy a szövegben folyamatosan, ahogy felmerül, vagy a következtetések résznél kiemelni, hogy az eredetileg vizsgált kérdésekhez képest milyen újabb témák merültek fel (ez nem biztos, hogy minden téma elemzésénél előfordul).

4. Miután kigyűjtöttük a cikkeket, válasszuk ki, melyik médium anyagaival kezdünk. Az a legcélravezetőbb, ha azzal kezdjük, amelyik a legnagyobb terjedelemben foglalkozik az adott témával. El kell ugyanis végezni a tartalmi összehasonlítást is, anélkül ugyanis semmilyen típusú megállapítást, következtetést nem fogunk tudni megfogalmazni.

5. Ha azzal kezdjük, amelyik a legnagyobb terjedelemben foglalkozik a témával, miután abból kigyűjtöttük az információkat, már sokkal könnyebb lesz a többiből rögzíteni, megjelennek-e pl. ugyanazok a szavak, kifejezések, témakörök stb. Ehhez célszerű world táblázatot vagy excel-t használni, abban a legkönnyebb mindent rögzíteni. Ráadásul, ebben az esetben, van lehetőség arra, hogy ne mindent külön gépeljünk be, hanem a sima ctrl+c és ctrl+v billentyűkombináció segítségével szépen mindent bemásolgassunk az adott cellába. Az excel annyiban is megkönnyíti a munkát, hogy automatikus másolást ajánl fel: ez a tényközlő műfajcsalád esetében működhet, mivel az alapinformációkat, az esetek többségében, valamennyi médium közölni szokta az adott esemény, ügy, stb. kapcsán.

6. Ha ez megvan, el kell rendezni a sorokat, vagyis előre kell vinni azokat az adatokat, amelyek az összes forrásban szerepelnek (ezek lesznek a hasonlóságok) és a táblázat végére kerülnek így azok, amelyek csak egyik, illetve másik médiumnál olvashatók.

7. Ha ezzel készen vagyunk, utána tudjuk megfogalmazni a következtetéseket. Ezek között lesznek „kemény információk” pl. az adott témáról hány hírportál milyen műfajokat felhasználva számolt be. Lehet (ez is témától függ) az adatokat számszerűsíteni.

A következtetések másik csoportját a „puha információk” adják majd, vagyis az, hogy pl. az origó elhallgatott a téma kapcsán bizonyos információt, amely a többi hírportálnál megjelenik; vagy az index milyen kifejezéseket használt pl. Trump elnök jellemzésére.

Abban az esetben, ha összetett elemzést végzünk, az előzetesen megfogalmazott kérdésekre is tudunk válaszolni.

V. Egyszerű és összetett elemzések

A következő fejezetben egy példát láthatunk egy téma elemzésére. Először az egyes médiumokban a témához kapcsolódó írások szerepelnek. Másodszor az elemzést olvashatjuk.

V.1. Cikkek – Biden-Putyin konfliktus

1. Magyar Nemzet:

2021. MÁRCIUS 18. CSÜTÖRTÖK 13:14 2021. 03. 18. 14:52

1. Gyilkosnak nevezte Putyint az amerikai elnök⁴¹

Bendarzsevszkij Anton

Újabb diplomáciai botrány bontakozik ki az Egyesült Államok és Oroszország között, miután az ABC televízió szerdai interjújában Joe Biden gyilkosnak nevezte Vlagyimir Putyin orosz elnököt. Moszkva hazarendelte az amerikai nagykövetét, és éles reakciókban kelt ki az amerikai elnök szavai ellen. Egészen különleges a helyzet: a diplomáciai kapcsolatokban nem megszokott, hogy egy nagyhatalom vezetője nyíltan sértegeti egy másik ország elnökét. Ugrósdy Márton, a Külgazdasági és Külügyi Intézet (KKI) igazgatója szerint Biden nyilatkozatai mögött belpolitikai megfontolások is állhatnak.

– Mit gondol, Putyin egy gyilkos? – kérdezte Joe Bident némi rávezetéssel az ABC News adásában George Stephanopoulos riporter. – Igen, ezt gondolom – vágta rá szinte gondolkodás nélkül az amerikai elnök. Biden hozzátette, hogy lesznek következményei Moszkva amerikai elnökválasztásokba történt feltételezett beavatkozásának is.

Moszkva Biden szavai után szinte azonnal hazarendelte washingtoni nagykövetét, az orosz politikai elit pedig éles reakciókban kelt ki Biden ellen, az amerikai vezető „öregkori demenciáját” és az Oroszországgal szembeni agressziót emlegetve. Dmitrij Peszkov, Putyin sajtótitkára csütörtökön nagyon rossznak nevezte Biden szavait. Peszkov szerint ezek után bizonyossá vált, hogy Washington nem akarja a kapcsolatok javulását Moszkvával, és Oroszország ebből fog kiindulni a jövőben.

⁴¹ <https://magyarnemzet.hu/kulfold/gyilkosnak-nevezte-putyint-az-amerikai-elnok-9532583/> (Utolsó elérés ideje: 2025. december 10.)

Csütörtök délután már Vlagyimir Putyin is megszólalt az ügyben, aki jó egészséget kívánt amerikai kollégájának. Irónia nélkül és viccen kívül – tette hozzá Putyin.

– Biden mai nyilatkozata ép ésszel nem értelmezhető – ezt már az orosz parlament házelnöke, Vjacseszlav Vologyin nyilatkozta szerdán este. – A demokratikus elvek és erkölcs képviselőjének címére pályázó ország vezetője nem viselkedhet így. – Senki nem beszélhet így az államunk vezetőjéről – írta Vologyin a Telegram nevű közösségimédia-platformon.

Ugrósdy Márton, a Külügyi és Külgazdasági Intézet igazgatója ezzel kapcsolatban a Magyar Nemzetnek elmondta: az Egyesült Államokban hitbéli kérdéssé vált, hogy az oroszok minden rossz okozói. Ebben teljes kétpárti konszenzus van a republikánusok és a demokraták között, ezért mindenféle belpolitikai kockázat nélkül lehet ilyen éles nyilatkozatokat tenni.

– Legkésőbb 2016 óta van egy erős pszichózis az Egyesült Államokban az oroszok vélt vagy valós befolyásával kapcsolatban, ami mostanra már elég irracionális szintet ért el – fogalmazott a szakértő. Hozzáfűzte: Olyan emberek kerültek hatalomra, akik négy éve meg vannak róla győződve, hogy 2016-ban azért nem nyert Hillary Clinton, mert az oroszok elcsalták a választást, ami egy nonszensz, de kényelmes magyarázatot ad a korábbi vereségre.

Az orosz parlament információs politika bizottságának vezetője, Alekszandr Hinstein szerint még a hidegháború legdurvább időszakában sem sülyedtek a nyugati vezetők a káromkodásos retorika szintjére. Nem ez az első eset ugyanakkor, hogy Joe Biden provokatív nyilatkozatokat tesz a világ vezetőiről: 2011-ben azt mondta, hogy Putyinnak „nincs lelke”, Hszi Csin-ping (Xi Jinping) kínai elnököt pedig gonosztevőnek nevezte a tavalyi elnökválasztási kampánya során. Más azonban ilyen szavakat hallani egy megválasztásért küzdő politikustól, és diplomáciai szempontból egészen más, ha már a világ vezető államának az elnöke nevezi nyilvánosan gyilkosnak egy másik nagyhatalom vezetőjét.

A Joe Biden által említett amerikai elnökválasztásba való feltételezett orosz beavatkozás ugyanakkor már nem a 2016-os, hanem a tavalyi választásokról szól: az amerikai Nemzeti Hírszerzési Tanács hétfőn publikált jelentése szerint Moszkva tavaly Putyin személyesen parancsára próbálta minden eszközzel befeketíteni Bident Donald Trump korábbi elnökkel szemben. A jelentés megjelenése után az elnöki adminisztráció újabb szankciókat helyezett kilátásba Oroszország ellen ebben az ügyben is.

Az új amerikai vezetés Moszkva elleni első szankcióira két héttel ezelőtt, március 2-án került sor – akkor Alekszej Navalnij orosz ellenzéki vezető megmérgezése miatt hoztak intézkedéseket magas rangú orosz tisztviselők ellen. Biden interjúja után, csütörtökön az amerikai kereskedelmi minisztérium kibővítette a március elején hozott intézkedéscsomagot,

amelybe ezúttal a nemzetbiztonságot érintő technológia és szoftver exportjának a tilalma került be.

2. Magyar Hírlap:

1. Putyin tárgyalást javasolt Bidennek⁴²

MH/MTI

2021. MÁRCIUS 18. CSÜTÖRTÖK. 18:00 FRISSÍTVE: 2021. MÁRCIUS 18. 18:42

"Gyakorlatilag élő" online tárgyalást javasolt amerikai hivatali partnerének csütörtökön Vlagyimir Putyin orosz elnök.

Vlagyimir Putyin és Joe Biden telefonon egyeztetett

Fotó: MH

Putyin a Rosszija 24 televízióknak nyilatkozva közölte, hogy utasítást adott egy ilyen, pénteken vagy hétfőn megtartandó "egyeses és nyílt" eszmecsere megszervezésére.

Emlékeztetett arra, hogy az elmúlt alkalommal Joe Biden kezdeményezett vele kapcsolatfelvételt.

Az orosz elnök az hangsúlyozta, hogy fenn kell tartani a kapcsolatokat Oroszország és az Egyesült Államok között.

Biden nem bánja, hogy gyilkosnak nevezte Putyint

⁴² <https://www.magyarhirlap.hu/kulfold/20210318-putyin-targyalast-javasolt-bidennek>

Joe Biden amerikai elnök nem bánta meg, hogy gyilkosnak nevezte Vlagyimir Putyin orosz államfőt egy televíziós interjúban - mondta Jen Psaki, a Fehér Ház szóvivője csütörtökön egy kérdésre válaszolva.

Biden szerdán az ABC amerikai televízióknak adott interjújában, kérdésre válaszolva, egyetértőleg gyilkosnak nevezte Putyint, és kilátásba helyezte, hogy az orosz vezető "meg fog fizetni" a 2020-as amerikai elnökválasztásba történt állítólagos orosz beavatkozásért.

Az incidens miatt szerdán hazahívták konzultációra Anatolij Antonov washingtoni orosz nagykövetet

3. index.hu

1. Joe Biden: Putyin egy gyilkos⁴³

- KD - 2021.03.17. 16:28

„Aham, igen, annak gondolom” – válaszolta ezt Joe Biden amerikai elnök az ABC News televíziócsatorna riporterének arra a kérdésre, hogy gyilkosnak gondolja-e Vlagyimir Putyin orosz elnököt.

Az amerikai hírcsatorna emlékeztetett, hogy az amerikai hírszerzés kedden hozta nyilvánosságra egy jelentését, mely szerint az orosz elnök központi szerepet játszott abban, hogy besározzák Bident a 2020-as amerikai elnökválasztásban, és így Donald Trump javára befolyásolják a voksolást.

Moszkva bepipult

Senkinek sem szabad így beszélni a vezetőnkéről

– reagált Vjacseszlav Vologyin, az orosz parlament alsóházának (duma) elnöke az orosz elnök minősítésére.

Biden mai kijelentése túlmegy a józan ész határán. Így nem viselkedhet egy olyan ország vezetője, amely a demokratikus elvek és az erkölcs hordozójának szerepére pályázik. Így beszélni az államfőnkéről senkinek sem megengedett

– hangsúlyozta a дума elnöke.

⁴³ <https://index.hu/kulfold/2021/03/17/joe-biden-putyin-egy-gyilkos/>

2. Hazarendelték Washingtonból az orosz nagykövetet⁴⁴

BEREZNAY ISTVÁN - 2021.03.18. 09:17

Az orosz külügyminisztérium hazarendelte Oroszország washingtoni nagykövetét a szerdai orosz–amerikai diplomáciai **konfliktust** követően – írja az MTI.

Marija Zaharova orosz külügyi szóvivő közölte, a tárca a kétoldalú kapcsolatok jövőjére vonatkozó konzultációra hazarendelte Anatolij Antonov nagykövetet.

Zaharova a külügyminisztérium honlapján megjelent közleményében azt is hangsúlyozta, hogy az új amerikai vezetés csaknem két hónapja van hivatalban, és közeledik a szimbolikus 100 napos határidő, ami alkalmat ad majd annak az értékelésére, hogy „mi az, ami sikerül Joe Biden csapatának, és mi az, ami nem nagyon”.

Számunkra az a legfontosabb, hogy milyenek lehetnek a súlyos állapotban lévő, Washington által zsákutcába vezetett orosz–amerikai kapcsolatok kiigazításának útjai

– mondta, hozzátéve: érdekelték abban, hogy megállítsák a kapcsolatok „visszafordíthatatlan hanyatlását”.

3. Putyin virágnnyelven küldte melegebb éghajlatra az őt gyilkosnak minősítő Bident⁴⁵

- KD - 2021.03.18. 14:09

Legyen egészséges! Jó egészséget kívánok neki. Ezt irónia és vicc nélkül mondom.

Ezt követően az orosz elnök hátradőlt székében, és elmerengve egyebek közt arról beszélt, hogy amikor más embereket, államokat vagy nemzeteket értékelünk, akkor mintha tükörbe néznénk, és ott mindig magunkat látjuk meg.

Putyin azzal folytatta, nem véletlenül mondják a gyerekek azt, hogy

aki mondja másra, az mondja magára. Ennek mély pszichológiai értelme van.

4. Putyin tárgyalna Bidennel⁴⁶

- NF - 2021.03.18. 18:16 MÓDOSÍTVA: 2021.03.18. 18:33

„Gyakorlatilag élő” online tárgyalást javasolt amerikai hivatali partnerének Vlagyimir Putyin orosz elnök – számolt be az MTI.

⁴⁴ <https://index.hu/kulfold/2021/03/18/hazarendelte-washingtonbol-az-orosz-nagykovetet/>

⁴⁵ <https://index.hu/kulfold/2021/03/18/putyin-jo-egeszseget-kivan-bidennek/>

⁴⁶ <https://index.hu/kulfold/2021/03/18/vlagyimir-putyin-joe-biden-oroszorszag-egyesult-allamok-targyalas/>

Putyin a Roszija 24 televízióknak nyilatkozva közölte, hogy utasítást adott egy pénteken vagy hétfőn megtartandó „egyenest és nyílt” eszmecsere megszervezésére. Mint mondta, az elmúlt alkalommal Joe Biden kezdeményezett vele kapcsolatfelvételt. Az orosz elnök azt hangoztatta, hogy fenn kell tartani a kapcsolatokat Oroszország és az Egyesült Államok között.

A napokban Joe Biden amerikai elnök az ABC News televíziócsatorna riportérének arra a kérdésére, hogy gyilkosnak gondolja-e Vlagyimir Putyin orosz elnököt, úgy felelt: „Aham, igen, annak gondolom.” Vlagyimir Putyin erre reagálva olyan arckifejezéssel, mint amikor higgadtan melegebb éghajlatra küldünk valakit, azt üzent Bidennek: „Legyen egészséges! Jó egészséget kívánok neki. Ezt ironia és vicc nélkül mondom.”

Joe Biden amerikai elnök nem bánta meg, hogy gyilkosnak nevezte Vlagyimir Putyin orosz államfőt egy televíziós interjúban – mondta Jen Psaki, a Fehér Ház szóvivője csütörtökön, egy kérdésre válaszolva. Az incidens miatt szerdán hazahívták konzultációra Anatolij Antonov washingtoni orosz nagykövetet.

4. telex.hu

1. Joe Biden gyilkosnak nevezte Putyint egy interjúban⁴⁷

2021. március 17. – 14:07 - Mizers András

Egy frissen nyilvánosságra hozott hírszerzői jelentés szerint Vlagyimir Putyin engedélyével próbálták meg az oroszok manipulálni az amerikai elnökválasztás kimenetelét, és megakadályozni Joe Biden győzelmét. Az oroszok természetesen tagadják mindezt. Dmitrij Peszkov, a Kreml szóvivője alaptalannak, hibásnak és bizonyíthatatlannak nevezte a jelentésben szereplő állításokat, míg Marija Zaharova hazugságról és a dezinformációról beszélt.

Joe Biden amerikai elnök az ABC-nek adott interjújában azt mondta: Putyinnak vállalnia kell a következményeket, amiért megpróbált beavatkozni az elnökválasztásba. „Meg fog fizetni ezért, hamarosan meglátják, hogyan” – mondta az év elején beiktatott elnök. A Reuters információi szerint a befolyásolási kísérlet, illetve a SolarWinds nevű texasi informatikai cég elleni korábbi hekkertámadás miatt Oroszország szankciókra számíthat az Egyesült Államok részéről.

⁴⁷ <https://telex.hu/kulfold/2021/03/17/joe-biden-egyest-allamok-elnokvlasztas-beavatkozás-putyin-oroszország>

Biden arról is beszélt, hogy elég jól ismeri Putyint, és úgy gondolja, hogy az orosz elnöknek nincs lelke. Ezt egyik találkozójukon meg is mondta neki, mire Putyin csak annyit felelt, hogy akkor megértik egymást. Arra a kérdésre, hogy gyilkosnak tartja-e Putyint, Biden igennel válaszolt.

Orosz részről Vjacseszlav Vologyin, az orosz parlament alsóházának elnöke reagált Biden szavaira. „Senkinek sem szabad így beszélni a vezetőnkéről” – írta a Telegram-csatornáján. „Biden mai kijelentése túlmegy a józan ész határán. Így nem viselkedhet egy olyan ország vezetője, amely a demokratikus elvek és az erkölcs hordozójának szerepére pályázik. Így beszélni az államfőnkéről senkinek sem megengedett”. (Reuters/MTI)

2. Moszkvának finoman szólva nem tetszik, hogy Biden legyilkosozta Putyint⁴⁸

2021. március 18. – 12:17 - Iván-Nagy Szilvia - Bozzay Balázs

A Kreml „nagyon rossznak” tartja Joe Biden amerikai elnök Vlagyimir Putyin orosz államfőre tett megjegyzését – jelentette ki Dmitrij Peszkov orosz elnöki szóvivő újságíróknak csütörtökön Moszkvában.

Az MTI híre szerint Peszkov azt mondta,

hasonló kijelentés „még nem volt a történelemben”.

Az orosz szóvivő arra reagált, hogy Biden szerdán az ABC amerikai televízióknak adott interjújában, kérdésre válaszolva gyilkosnak minősítette Putyint, és kilátásba helyezte, hogy hivatali partnere „meg fog fizetni” a 2020-as amerikai elnökválasztásba történt állítólagos orosz beavatkozásért.

Biden arról is beszélt, hogy elég jól ismeri Putyint, és úgy gondolja, hogy az orosz elnöknek nincs lelke. Ezt egyik találkozójukon meg is mondta neki, mire Putyin csak annyit felelt, hogy akkor megértik egymást. Arra a kérdésre, hogy gyilkosnak tartja-e Putyint, Biden igennel válaszolt.

Putyin egy nappal a Biden-interjú után jó egészséget kívánt az amerikai elnöknek.

„Hogy mit felelnék neki? Jó egészséget! Egészséget kívánok neki. Ezt irónia nélkül mondom”

⁴⁸ <https://telex.hu/kulfold/2021/03/18/oroszorszag-egyesult-allamok-kreml-biden-putyin-rossz-kijelentesek>

- nyilatkozott egy kérdésre válaszolva Putyin csütörtökön egy élő tévéműsorban.

Az elnök azt fejtegette, hogy mások megítélésében mindenki önmagából indul ki. „Amikor gyerekkorunkban az udvaron összevesztünk, azt mondtuk egymásnak: aki mondja másra, az mondja magára. És ebben mély pszichológiai értelem rejlik” – vélekedett az orosz elnök az MTI szerint.

A befolyásolási kísérlet, illetve a SolarWinds nevű texasi informatikai cég elleni korábbi hekkertámadás miatt Oroszország szankciókra számíthat az Egyesült Államok részéről. Az oroszok természetesen tagadják, hogy beavatkoztak volna a választásokba, Később tovább gyűrűzött az amerikaiak és az oroszok diplomáciai konfliktusa, Oroszország konzultációra hazahívatta washingtoni nagykövetét.

Az amerikai titkosszolgálatok szerint Kína végül kimaradt, de Irán a demokraták, Oroszország Donald Trump oldalán próbált beavatkozni a 2020-as elnökválasztásba. A jelentés szerint Putyin személyesen hagyta jóvá az akciót, Bidenék szankciókat lengettek be.

3. Hazarendelték a washingtoni orosz nagykövetet, miután Biden gyilkosnak nevezte Putyint⁴⁹

2021. március 17. – 19:35 - Flachner Balázs

Tovább gyűrűzik az amerikaiak és az oroszok diplomáciai konfliktusa, a legfrissebb fejlemény szerint Oroszország konzultációra hazahívatta washingtoni nagykövetét – írja az MTI.

A két ország között azután kezdtek el forrongani az indulatok, hogy Joe Biden amerikai elnök az ABC-nek adott interjújában azt mondta: Putyinnak vállalnia kell a következményeket, amiért megpróbált beavatkozni az elnökválasztásba. Biden emellett arról is beszélt, hogy

- **elég jól ismeri Putyint, és úgy gondolja, hogy az orosz elnöknek nincs lelke, amit egyik találkozójukon meg is mondott neki, mire Putyin csak annyit felelt, hogy akkor megértik egymást,**
- **arra a kérdésre pedig, hogy gyilkosnak tartja-e Putyint, az amerikai elnök igennel válaszolt.**

A Reuters információi szerint a befolyásolási kísérlet, illetve a SolarWinds nevű texasi informatikai cég elleni korábbi hekkertámadás miatt Oroszország szankciókra számíthat az Egyesült Államok részéről. Az oroszok természetesen tagadják, hogy beavatkoztak volna a

⁴⁹ <https://telex.hu/kulfold/2021/03/17/joe-biden-vlagyimir-putyin-washington-nagykovet-oroszorszag-egyesult-allamok>

választásokba, Biden kijelentéseire pedig hamar reagáltak is, Vjacseszlav Vologyin, az orosz parlament alsóházának elnöke Telegramon azt írta, hogy

„Senkinek sem szabad így beszélnie a vezetőnkéről. Biden mai kijelentése túlmegy a józan ész határán. Így nem viselkedhet egy olyan ország vezetője, amely a demokratikus elvek és az erkölcs hordozójának szerepére pályázik. Így beszélni az államfőnkéről senkinek sem megengedett.”

Vologyin szerint Biden a kijelentésével megsértette országuk polgárait, és azt is hozzátette, hogy Putyin az elnökük, az ellene irányuló támadás az az országuk elleni támadás. Az orosz szankció sem maradt el, az interjú nyomán az orosz külügyminisztérium hazarendelte az ország washingtoni nagykövetét. Marija Zaharova orosz külügyi szóvivő közlése szerint a moszkvai diplomáciai tárca a kétoldalú kapcsolatok jövőjéről fog konzultálni Anatolij Antonov nagykövettel. Az oroszok ugyanakkor hangsúlyozták, hogy szeretnék elkerülni a kapcsolatok visszafordíthatatlan megromlását.

4. Moszkvának finoman szólva nem tetszik, hogy Biden legyilkosozta Putyint⁵⁰

2021. március 18. – 12:17 - Iván-Nagy Szilvia - Bozzay Balázs

A Kreml „nagyon rossznak” tartja Joe Biden amerikai elnök Vlagyimir Putyin orosz államfőre tett megjegyzését – jelentette ki Dmitrij Peszkov orosz elnöki szóvivő újságíróknak csütörtökön Moszkvában.

Az MTI híre szerint Peszkov azt mondta,

hasonló kijelentés „még nem volt a történelemben”.

Az orosz szóvivő arra reagált, hogy Biden szerdán az ABC amerikai televízióknak adott interjújában, kérdésre válaszolva gyilkosnak minősítette Putyint, és kilátásba helyezte, hogy hivatali partnere „meg fog fizetni” a 2020-as amerikai elnökválasztásba történt állítólagos orosz beavatkozásért.

Biden arról is beszélt, hogy elég jól ismeri Putyint, és úgy gondolja, hogy az orosz elnöknek nincs lelke. Ezt egyik találkozásjukon meg is mondta neki, mire Putyin csak annyit felelt, hogy akkor megértik egymást. Arra a kérdésre, hogy gyilkosnak tartja-e Putyint, Biden igennel válaszolt.

⁵⁰ <https://telex.hu/kulfold/2021/03/18/oroszorszag-egyedul-allamok-kreml-biden-putyin-rossz-kijelentesek>

Putyin egy nappal a Biden-interjú után jó egészséget kívánt az amerikai elnöknek.

„Hogy mit felelnék neki? Jó egészséget! Egészséget kívánok neki. Ezt irónia nélkül mondom”

- nyilatkozott egy kérdésre válaszolva Putyin csütörtökön egy élő tévéműsorban.

Az elnök azt fejtegette, hogy mások megítélésében mindenki önmagából indul ki. „Amikor gyerekkorunkban az udvaron összevesztünk, azt mondtuk egymásnak: aki mondja másra, az mondja magára. És ebben mély pszichológiai értelem rejlik” – vélekedett az orosz elnök az MTI szerint.

A befolyásolási kísérlet, illetve a SolarWinds nevű texasi informatikai cég elleni korábbi hekkertámadás miatt Oroszország szankciókra számíthat az Egyesült Államok részéről. Az oroszok természetesen tagadják, hogy beavatkoztak volna a választásokba, Később tovább gyűrűzött az amerikaiak és az oroszok diplomáciai konfliktusa, Oroszország konzultációra hazahívatta washingtoni nagykövetét.

Az amerikai titkosszolgálatok szerint Kína végül kimaradt, de Irán a demokraták, Oroszország Donald Trump oldalán próbált beavatkozni a 2020-as elnökválasztásba. A jelentés szerint Putyin személyesen hagyta jóvá az akciót, Bidenék szankciókat lengettek be.

5. Putyin online akar tárgyalni Joe Bidennel, miután az amerikai elnök gyilkosnak nevezte⁵¹

2021. március 18. – 18:26 - Világi Máté

Online tárgyalást javasolt amerikai hivatali partnerének csütörtökön Vlagyimir Putyin orosz elnök – írja az MTI. Putyin a Rosszija 24 televízióknak mondta azt, hogy utasítást adott egy pénteken vagy hétfőn megtartandó, „egyenes és nyílt” eszmecsere megszervezésére.

Korábban Joe Biden kezdeményezett vele kapcsolatfelvételt, az amerikai elnök fontosnak tartja Oroszország és az Egyesült Államok kapcsolatának fenntartását.

Egy nyilvánosságra hozott hírszerzési jelentés szerint az oroszok Putyin engedélyével megpróbálták manipulálni az amerikai elnökválasztás kimenetelét. Oroszország ezt tagadja. Biden az ABC-nek adott interjújában azt mondta, hogy ennek következményei lesznek, és gyilkosnak nevezte az orosz elnököt. Erre hazarendelték a washingtoni orosz nagykövetet, majd Putyin egy nappal az interjú után úgy reagált Biden kijelentésére, hogy jó egészséget kívánt neki. Elvileg irónia nélkül.

⁵¹ <https://telex.hu/kulfold/2021/03/18/usa-oroszorszag-putyin-biden-targyalas>

Jen Psaki, a Fehér Ház szóvivője az MTI szerint azt mondta, hogy Biden nem bánta meg, hogy gyilkosnak nevezte az orosz elnököt.

5. 888.hu

1. Biden nem bánja, hogy gyilkosnak nevezte Putyint⁵²

888.hu 2021.03.18. 21:20

Joe Biden amerikai elnök nem bánta meg, hogy gyilkosnak nevezte Vlagyimir Putyin orosz államfőt egy televíziós interjúban – mondta Jen Psaki, a Fehér Ház szóvivője csütörtökön egy kérdésre válaszolva.

Biden szerdán az ABC amerikai televízióknak adott interjújában, kérdésre válaszolva, egyetértőleg gyilkosnak minősítette Putyint, és kilátásba helyezte, hogy az orosz vezető „meg fog fizetni” a 2020-as amerikai elnökválasztásba történt állítólagos orosz beavatkozásért.

Az incidens miatt még szerdán hazahívták konzultációra Anatolij Antonov washingtoni orosz nagykövetet. Antonov szombaton tér vissza állomáshelyéről a washingtoni orosz diplomáciai misszió szerint. Az orosz külügyminisztérium közölte:

a konzultáció célja annak megvizsgálása, milyen úton lehet helyrehozni a mélypontra jutott orosz-amerikai kapcsolatokat.

A Fehér Ház jelezte: Washingtonnak nem áll szándékában hazarendelni a Moszkvában állomásozó amerikai nagykövetet.

Az Egyesült Államok emellett bizakodó, hogy továbbra is folytathatja gyümölcsöző kapcsolatát Oroszországgal

– tette hozzá.

Putyin csütörtökön azt válaszolta Biden kijelentésére, hogy mások megítélésében mindenki önmagából indul ki. Emlékeztetett arra, hogy az Egyesült Államokban indián törzseket irtottak ki, és a rabszolgaság következményei ma sem múltak el nyomtalanul. Rámutatott: az Egyesült Államok az egyetlen olyan ország, amely bevetette az atomfegyvert.

Valamivel később

az orosz elnök virtuális találkozóra, „egyenes és nyílt” eszmecsereére invitálta Bident.

⁵² <https://888.hu/amerika-london-parizs/biden-nem-banja-hogy-gyilkosnak-nevezte-putyint-4304434/>

Emlékeztetett: legutóbb az amerikai elnök kezdeményezett vele kapcsolatfelvételt. A felek január 26-án, néhány nappal Joe Biden beiktatása után beszéltek telefonon.

6. 444.hu

1. Biden lelketlen gyilkosnak nevezte Putyint⁵³

Mészáros Juli KÜLFÖLD március 17., szerda 16:24

Joe Biden amerikai elnök lelketlen gyilkosnak nevezte Vlagyimir Putyin orosz államfőt, és azt mondta, meg fog fizetni azért, hogy a 2020-as elnökválasztást Donald Trump javára próbálta befolyásolni.

Biden az ABC Newsnak adott szerdai interjújában úgy fogalmazott, hamarosan kiderül, milyen következményekkel kell számolnia az orosz vezetőknek.

Az amerikai hírszerzés kedden nyilvánosságra hozott jelentése szerint Oroszország és Irán is megpróbálta befolyásolni a 2020-as amerikai elnökválasztási kampányt: az orosz kormány „megtévesztő vagy megalapozatlan állításokkal” próbált meg beavatkozni a 2020-as amerikai elnökválasztási kampányba az akkori demokrata elnökjelölt, Joe Biden ellen. Egy 2019-es jelentés szerint Oroszország már a 2016-os elnökválasztás kimenetelét is megpróbálta befolyásolni. A vádakat Moszkva alaptalannak nevezte.

Biden azt mondta, nem hiszi, hogy Putyinnak van lelke, majd az ABC riportere azt kérdezte tőle, gyilkosnak gondolja-e az orosz vezetőt, amire Biden igennel felelt. Vjacseszlav Vologyin, az orosz parlament alsóházának elnöke szerdán azt mondta, Biden kijelentése „túlment a józan ész határán”, mert „így nem viselkedhet egy olyan ország vezetője, amely a demokratikus elvek és az erkölcs hordozójának szerepére pályázik”, hozzátéve, hogy szerinte „senkinek sem megengedett így beszélni az orosz államfőről”. (MTI)

2. Putyin a nagycsoportosok legkeményebb szövegével vágott vissza az őt legyilkosozó Bidennek⁵⁴

Mészáros Juli POLITIKA március 18., csütörtök 17:38

⁵³ <https://444.hu/2021/03/17/biden-lelketlen-gyilkosnak-nevezte-putyint>

⁵⁴ <https://444.hu/2021/03/18/putyin-a-nagycsoportosok-legkemenyebb-szovegevel-vagott-vissza-az-ot-legyilkosozo-bidennek>

Joe Biden amerikai elnök egy szerdai interjúbán [lelketlen gyilkosnak nevezte](#) Vlagyimir Putyin orosz államfőt, és azt mondta, meg fog fizetni azért, hogy a 2020-as elnökválasztást Donald Trump javára próbálta befolyásolni.

Putyin erre egy nappal később válaszolt egy olyan óvodai mondókával, aminek a világon mindenhol, így itthon is van tökéletes megfelelője: Aki mondja másra, az mondja magára! Hozzáteve, hogy ebben az esetben ez nemcsak egy gyerekmondóka, de mély pszichológiai jelentése is van, mert „a másokban mindig a saját vonásainkat látjuk”.

Vlagyimir PutyinFotó: ALEXEI DRUZHININ/Sputnik via AFP (BBC)

V.2. Egyszerű elemzés – néhány következtetéssel:

A mintavétel forrásai:

1. az országosan terjesztett politikai napilapok online számai: mint láthatjuk, ennél a témánál a Magyar Nemzet és a Magyar Hírlap van csak jelen, mivel a Népszava, mint harmadik lap nem foglalkozott e két napon az adott témával.
2. Ezeken túl az index.hu, a telex.hu, a 888.hu és a 444.hu foglalkozott még az adott témával. Már megnyitva a fájlt is látható, hogy az egyes médiumok (mennyeséget tekintve) különbözőképpen dolgozzák fel az adott témát, amely a Putyin orosz elnök és Biden amerikai elnök közötti konfliktus volt, melynek lénye, illetve kiindulópontja, hogy Biden gyilkosnak nevezte Putyint.

Amennyiben rendszerezzük az egyes írásokat, akkor a következő műfaji kategóriák állapíthatók meg (illetve ebben a táblázatban szerepelnek még a szerkesztőségek által használt források is - ez utóbbiakat is célszerű egy elemzésben rögzíteni):

A mintavételi egységek (hivatalosan így nevezzük az egyes újságcikkeket a műfajokkal együtt a következők):

	Cím	Műfaj	Források
Magyar Nemzet	Gyilkosnak nevezte Putyint az amerikai elnök	hírösszefoglaló	
Magyar Hírlap	Putyin tárgyalást javasolt Bidennek	címes hír	MTI
index.hu	Joe Biden: Putyin egy gyilkos	vezető hír	
	Hazarendelték Washingtonból az orosz nagykövetet	gyorshír	
	Putyin virágnyelven küldte melegebb éghajlatra az öt gyilkosnak minősítő Bident	gyorshír	
	Putyin tárgyalna Bidennel	gyorshír	
telex.hu	Joe Biden gyilkosnak nevezte Putyint egy interjúban	vezető hír	Reuters, MTI
	Moszkvának finoman szólva nem tetszik, hogy Biden legyilkosozta Putyint	címes hír	
	Hazarendelték a washingtoni orosz nagykövetet, miután Biden gyilkosnak nevezte Putyint	hírösszefoglaló	MTI, Reuters
	Moszkvának finoman szólva nem tetszik, hogy Biden legyilkosozta Putyint	hírösszefoglaló	
	Putyin online akar tárgyalni Joe Bidennel, miután az amerikai elnök gyilkosnak nevezte	gyorshír	MTI
888.hu	Biden nem bánja, hogy gyilkosnak nevezte Putyint	címes hír	
444.hu	Biden lelketlen gyilkosnak nevezte Putyint	címes hír	MTI
	Putyin a nagycsoportosok legkeményebb szövegével vágott vissza az öt legyilkosozó Bidennek	gyorshír	

Az egyes médiumoknál a következő információk jelentek meg a konkrét ügy kapcsán:

Magyar Nemzet	Magyar Hírlap	index.hu	telex.hu	888.hu	444.hu
Gyilkosnak nevezte Putyint az amerikai elnök	gyilkosnak nevezte Vlagyimir Putyin orosz államfőt	Gyilkosnak nevezte Putyint az amerikai elnök	Gyilkosnak nevezte Putyint az amerikai elnök	Gyilkosnak nevezte Putyint az amerikai elnök	Gyilkosnak nevezte Putyint az amerikai elnök
Újabb diplomáciai botrány bontakozik ki az Egyesült Államok és		diplomáciai konfliktust			

Oroszország között					
ABC televízió szerdai interjújában	ABC televízió szerdai interjújában	ABC televízió szerdai interjújában	ABC televízió szerdai interjújában	ABC televízió interjújában (szövegkörnyezetből kiderül, hogy szerdán volt)	ABC televízió interjújában
éles reakciók az amerikai elnök szavai ellen					
a diplomáciai kapcsolatokban nem megszokott, hogy egy nagyhatalom vezetője nyíltan sértegeti egy másik ország elnökét					
Ugrósdy Márton, a Külgazdasági és Külügyi Intézet (KKI) igazgatója szerint Biden nyilatkozatai mögött belpolitikai megfontolások is állhatnak.					
George Stephanopoulos riporter					
szinte gondolkodás nélkül					
lesznek következményei Moszkva amerikai elnökválasztásokba történt feltételezett					

beavatkozásának					
Moszkva Biden szavai után szinte azonnal hazarendelte washingtoni nagykövetét	hazahívták konzultációra Anatolij Antonov washingtoni orosz nagykövete	Az orosz külügyminiszterium hazarendelte Oroszország washingtoni nagykövetét - Anatolij Antonov	hazahívatta washingtoni nagykövetét	hazahívatta washingtoni nagykövetét - Anatolij Antonov	
orosz politikai elit - éles reakciók - „öregkori demenciáját” - Oroszországgal szembeni agresszió					
Dmitrij Peszkov, Putyin sajtótitkára - Washington nem akarja a kapcsolatok javulását Moszkvával, és Oroszország ebből fog kiindulni a jövőben					
Vlagyimir Putyin - jó egészséget kívánt amerikai kollégájának. Irónia nélkül és viccen kívül		<i>Legyen egészséges! Jó egészséget kívánok neki. Ezt irónia és vicc nélkül mondom.</i>	Vlagyimir Putyin - jó egészséget kívánt amerikai kollégájának. Irónia nélkül és viccen kívül		
Vjacseszlav Vologyin - orosz parlament házelnöke: ép ésszel nem		<i>Senkinek sem szabad így beszélni a vezetőnkéről - Vjacseszlav Vologyin, az orosz</i>	Vjacseszlav Vologyin - orosz parlament házelnöke: „Senkinek sem szabad		Vjacseszlav Vologyin az orosz parlament alsóházának elnöke „túlment a

értelmezhető - A demokratikus elvek és erkölcs képviselőjének címére pályázó ország vezetője nem viselkedhet így. – Senki nem beszélhet így az államunk vezetőjéről		parlament alsóházának (duma) elnöke <i>túlmege a józan ész határán. Így nem viselkedhet egy olyan ország vezetője, amely a demokratikus elvek és az erkölcs hordozójának szerepére pályázik. Így beszélni az államfőkről senkinek sem megengedett</i>	így beszélni a vezetőnkéről” – írta a Telegram-csatornáján. „Biden mai kijelentése túlmege a józan ész határán. Így nem viselkedhet egy olyan ország vezetője, amely a demokratikus elvek és az erkölcs hordozójának szerepére pályázik. Így beszélni az államfőkről senkinek sem megengedett” .		józan ész határán”, mert „így nem viselkedhet egy olyan ország vezetője, amely a demokratikus elvek és az erkölcs hordozójának szerepére pályázik”, hozzátéve, hogy szerinte „senkinek sem megengedett így beszélni az orosz államfőről” .
Ugrósdy Márton: az oroszok minden rossz okozói; erős pszichózis az oroszok vélt vagy valós befolyásával kapcsolatban azért nem nyert Hillary Clinton: az oroszok elcsalták a választást					2019-es jelentés szerint Oroszország már a 2016-os elnökválasztás kimenetelét is megpróbált a befolyásolni. A vádakat Moszkva alaptalannak nevezte.
Alekszandr Hinstein, orosz parlament információs					

politika bizottságának vezetője: a hidegháború legdurvább időszakában sem süllyedtek a nyugati vezetők a káromkodásos retorika szintjére					
Nem ez az első eset: 2011-ben azt mondta, hogy Putyinnak „nincs lelke”, Hszi Csin-ping (Xi Jinping) kínai elnököt gonosztevőnek nevezte			az orosz elnöknek nincs lelke		Biden azt mondta, nem hiszi, hogy Putyinnak van lelke
amerikai elnökválasztásba való feltételezett orosz beavatkozás: Nemzeti Hírszerzési Tanács hétfőn publikált jelentése szerint Moszkva tavaly Putyin személyesen parancsára próbálta minden eszközzel befeketíteni Bident Donald Trump korábbi	"meg fog fizetni" a 2020-as amerikai elnökválasztásba történt állítólagos orosz beavatkozását	az amerikai hírszerzés kedden hozta nyilvánosságra a egy jelentését, mely szerint az orosz elnök központi szerepet játszott abban, hogy besározzák Bident	frissen nyilvánosságra hozott hírszerzői jelentés szerint <u>Vlagyimir Putyin engedélyével próbálták meg az oroszok manipulálni az amerikai elnökválasztás kimenetelét,</u> a befolyásolási kísérlet, illetve a SolarWinds nevű texasi informatikai cég elleni korábbi	elnökválasztásba történt állítólagos orosz beavatkozásért	Oroszország és Irán is megpróbált a befolyásolni a 2020-as amerikai elnökválasztási kampányt - meg fog fizetni azért, hogy a 2020-as elnökválasztást Donald Trump javára próbálta befolyásolni.

elnökkel szemben - újabb szankciók			hekkertámas dás miatt Oroszország szankciókra számíthat		
első szankcióira két héttel ezelőtt, március 2-án került sor - Alekszej Navalnij orosz ellenzéki vezető megmérgezése					
amerikai kereskedelmi minisztérium - a nemzetbiztonságot érintő technológia és szoftver exportjának a tilalma					
	online tárgyalást javasolt Vlagyimir Putyin orosz elnök	online tárgyalást javasolt Vlagyimir Putyin orosz elnök	online tárgyalást javasolt Vlagyimir Putyin orosz elnök	<i>virtuális találkozóra</i>	
	Az orosz elnök az hangoztatta , hogy fenn kell tartani a kapcsolatokat Oroszorszá g és az Egyesült Államok között.	Az orosz elnök az hangoztatta, hogy fenn kell tartani a kapcsolatokat Oroszország és az Egyesült Államok között.			
	Joe Biden amerikai	Joe Biden amerikai	Joe Biden amerikai	Joe Biden amerikai	

	elnök nem bánta meg	elnök nem bánta meg	elnök nem bánta meg	elnök nem bánta meg	
	Jen Psaki, a Fehér Ház szóvivője	Jen Psaki, a Fehér Ház szóvivője	Jen Psaki, a Fehér Ház szóvivője	Jen Psaki, a Fehér Ház szóvivője	
		Marija Zaharova orosz külügyi szóvivő közölte, a tárca a kétoldalú kapcsolatok jövőjére vonatkozó konzultációra	Marija Zaharova orosz külügyi szóvivő közölte, a tárca a kétoldalú kapcsolatok jövőjére vonatkozó konzultációra	<i>a konzultáció célja annak megvizsgálása, milyen úton lehet helyrehozni a mélypontra jutott orosz-amerikai kapcsolatokat.</i>	
		Marija Zaharova - külügyminiszterium honlapján megjelent közlemény: <i>Számunkra az a legfontosabb, hogy milyenek lehetnek a súlyos állapotban lévő, Washington által zsákutcába vezetett orosz-amerikai kapcsolatok kiigazításának útjai</i>	Az oroszok ugyanakkor hangsúlyozták, hogy szeretnék elkerülni a kapcsolatok visszafordíthatatlan megromlását.		
		Putyin: más embereket, államokat vagy nemzeteket értékelünk, akkor mintha tükörbe néznénk, és		Putyin csütörtökön azt válaszolta Biden kijelentésére, hogy mások megítélésében mindenki	mély pszichológiai jelentése is van, mert „a másokban mindig a saját

		ott mindig magunkat látjuk meg		önmagából indul ki.	vonásainkat látjuk”.
		Putyin azzal folytatta, nem véletlenül mondják a gyerekek azt, hogy: <i>aki mondja másra, az mondja magára. Ennek mély pszichológiai értelme van.</i>	„Amikor gyerekkorunkban az udvaron összevesztünk, azt mondtuk egymásnak: aki mondja másra, az mondja magára. És ebben mély pszichológiai értelem rejlik”		Aki mondja másra, az mondja magára!
			Dmitrij Peszkov, a Kreml szóvivője alaptalannak, hibásnak és bizonyíthatatlannak nevezte a jelentésben szereplő állításokat		
			jelentés: Zaharova hazugságról és a dezinformációról beszélt		
			Kína végül kimaradt, de Irán a demokraták, Oroszország Donald Trump oldalán próbált beavatkozni a		

			2020-as elnökválasztá sba		
				Washingtonna k nem áll szándékában hazarendelni a Moszkvában állomásozó amerikai nagykövetet.	
				Indián törzseket irtottak ki, és a rabszolgaság következmény ei ma sem múltak el nyomtalanul. Rámutatott: az Egyesült Államok az egyetlen olyan ország, amely bevetette az atomfegyvert	
					nagycsopor tosok legkemény ebb szövegével
					óvodai mondókáva l

Amennyiben rendszerezzük az egyes információkat, a következő eredményt kapjuk:

Magyar Nemzet	Magyar Hírlap	index.hu	telex.hu	888.hu	444.hu
Gyilkosnak nevezte Putyint az amerikai elnök	gyilkosnak nevezte Vlagyimir Putyin orosz államfőt	Gyilkosnak nevezte Putyint az amerikai elnök	Gyilkosnak nevezte Putyint az amerikai elnök	Gyilkosnak nevezte Putyint az amerikai elnök	Gyilkosnak nevezte Putyint az amerikai elnök
ABC televízió szerdai interjújában	ABC televízió szerdai interjújába n	ABC televízió szerdai interjújában	ABC televízió szerdai interjújában	ABC televízió interjújában (szövegkörny ezetből	ABC televízió interjújában

				kiderül, hogy szerdán volt)	
amerikai elnökválasztásba való feltételezett orosz beavatkozás: Nemzeti Hírszerzési Tanács hétfőn publikált jelentése szerint Moszkva tavaly Putyin személyesen parancsára próbálta minden eszközzel befeketíteni Bident Donald Trump korábbi elnökkel szemben - újabb szankciók	"meg fog fizetni" a 2020-as amerikai elnökválasztásba történt állítólagos orosz beavatkozását	az amerikai hírszerzés kedden hozta nyilvánosságra a egy jelentését, mely szerint az orosz elnök központi szerepet játszott abban, hogy besározzák Bident	frissen nyilvánosságra hozott hírszerzői jelentés szerint Vlagyimir Putyin engedélyével próbálták meg az oroszok manipulálni az amerikai elnökválasztás kimenetelét, a befolyásolási kísérlet, illetve a SolarWinds nevű texasi informatikai cég elleni korábbi hekkertámadás miatt Oroszország szankciókra számíthat	elnökválasztásba történt állítólagos orosz beavatkozásért	Oroszország és Irán is megpróbált a befolyásolni a 2020-as amerikai elnökválasztási kampányt - meg fog fizetni azért, hogy a 2020-as elnökválasztást Donald Trump javára próbálta befolyásolni.
Moszkva Biden szavai után szinte azonnal hazarendelte washingtoni nagykövetét	hazahívták konzultációra Anatolij Antonov washingtoni orosz nagykövete	Az orosz külügyminisztérium hazarendelte Oroszország washingtoni nagykövetét - Anatolij Antonov	hazahívatta washingtoni nagykövetét	hazahívatta washingtoni nagykövetét - Anatolij Antonov	
Vjacseszlav Vologyin - orosz parlament házelnöke: ép ésszel nem értelmezhető - A demokratikus		<i>Senkinek sem szabad így beszélni a vezetőnkéről</i> - Vjacseszlav Vologyin, az orosz parlament alsóházának	Vjacseszlav Vologyin - orosz parlament házelnöke: „Senkinek sem szabad így beszélni a vezetőnkéről” – írta a		Vjacseszlav Vologyin az orosz parlament alsóházának elnöke „túlment a józan ész határán”, mert „így

elvek és erkölcs képviselőjének címére pályázó ország vezetője nem viselkedhet így. – Senki nem beszélhet így az államunk vezetőjéről		(duma) elnöke <i>túlmege a józan ész határán. Így nem viselkedhet egy olyan ország vezetője, amely a demokratikus elvek és az erkölcs hordozójának szerepére pályázik. Így beszélni az államfőnkől senkinek sem megengedett</i>	Telegram-csatornáján. „Biden mai kijelentése túlmege a józan ész határán. Így nem viselkedhet egy olyan ország vezetője, amely a demokratikus elvek és az erkölcs hordozójának szerepére pályázik. Így beszélni az államfőnkől senkinek sem megengedett”.		nem viselkedhet egy olyan ország vezetője, amely a demokratikus elvek és az erkölcs hordozójának szerepére pályázik”, hozzátéve, hogy szerinte „senkinek sem megengedett így beszélni az orosz államfőről”.
	online tárgyalást javasolt Vlagyimir Putyin orosz elnök	online tárgyalást javasolt Vlagyimir Putyin orosz elnök	online tárgyalást javasolt Vlagyimir Putyin orosz elnök	virtuális találkozóra	
	Joe Biden amerikai elnök nem bánta meg	Joe Biden amerikai elnök nem bánta meg	Joe Biden amerikai elnök nem bánta meg	Joe Biden amerikai elnök nem bánta meg	
	Jen Psaki, a Fehér Ház szóvivője	Jen Psaki, a Fehér Ház szóvivője	Jen Psaki, a Fehér Ház szóvivője	Jen Psaki, a Fehér Ház szóvivője	
Vlagyimir Putyin - jó egészséget kívánt amerikai kollégájának. Irónia nélkül és viccen kívül		Legyen egészséges! Jó egészséget kívánok neki. Ezt irónia és vicc nélkül mondom.	Vlagyimir Putyin - jó egészséget kívánt amerikai kollégájának. Irónia nélkül és viccen kívül		
Nem ez az első eset: 2011-ben azt mondta,			az orosz elnöknek nincs lelke		Biden azt mondta, nem hiszi, hogy

hogyan Putyinnek „nincs lelke”, Hszi Csin-ping (Xi Jinping) kínai elnököt gonosztevőknek nevezte					Putyinnek van lelke
		Marija Zaharova orosz külügyi szóvivő közölte, a tárca a kétoldalú kapcsolatok jövőjére vonatkozó konzultációra	Marija Zaharova orosz külügyi szóvivő közölte, a tárca a kétoldalú kapcsolatok jövőjére vonatkozó konzultációra	a konzultáció célja annak megvizsgálása, milyen úton lehet helyrehozni a mélypontra jutott orosz-amerikai kapcsolatokat	
		Putyin: más embereket, államokat vagy nemzeteket értékelünk, akkor mintha tükörbe néznénk, és ott mindig magunkat látjuk meg		Putyin csütörtökön azt válaszolta Biden kijelentésére, hogy mások megítélésében mindenki önmagából indul ki.	mély pszichológiai jelentése is van, mert „a másokban mindig a saját vonásainkat látjuk”.
		Putyin azzal folytatta, nem véletlenül mondják a gyerekek azt, hogy: aki mondja másra, az mondja magára. Ennek mély	„Amikor gyerekkorunkban az udvaron összevesztünk, azt mondtuk egymásnak: aki mondja másra, az mondja magára. És ebben mély pszichológiai értelem rejlik”		Aki mondja másra, az mondja magára!

		pszichológiai értelme van.			
Újabb diplomáciai botrány bontakozik ki az Egyesült Államok és Oroszország között		diplomáciai konfliktust			
Ugrósdy Márton: az oroszok minden rossz okozói; <i>erős pszichózis az oroszok vélt vagy valós befolyásával kapcsolatban azért nem nyert Hillary Clinton: az oroszok elcsalták a választást</i>					2019-es jelentés szerint Oroszorszá g már a 2016-os elnökválasz tás kimenetelét is megpróbált a befolyásolni . A vádakat Moszkva alaptalanna k nevezte.
	Az orosz elnök az hangoztatta , hogy fenn kell tartani a kapcsolato kat Oroszorszá g és az Egyesült Államok között.	Az orosz elnök az hangoztatta, hogy fenn kell tartani a kapcsolatokat Oroszország és az Egyesült Államok között.			
		Marija Zaharova - külügyminisz térium honlapján megjelent közlemény: <i>Számunkra az a</i>	Az oroszok ugyanakkor hangsúlyozták , hogy szeretnék elkerülni a kapcsolatok visszafordíthat		

		<i>legfontosabb, hogy milyenek lehetnek a súlyos állapotban lévő, Washington által zsákutcába vezetett orosz–amerikai kapcsolatok kiigazításának útjai</i>	atlan megromlását.		
Dmitrij Peszkov, Putyin sajtótitkára - Washington nem akarja a kapcsolatok javulását Moszkvával, és Oroszország ebből fog kiindulni a jövőben					
éles reakciók az amerikai elnök szavai ellen					
a diplomáciai kapcsolatokban nem megszokott, hogy egy nagyhatalom vezetője nyíltan sértegeti egy másik ország elnökét					
Ugrósdy Márton, a					

Külgazdasági és Külügyi Intézet (KKI) igazgatója szerint Biden nyilatkozata i mögött belpolitikai megfontolások is állhatnak.					
George Stephanopoulos riporter					
szinte gondolkodás nélkül					
lesznek következményei Moszkva amerikai elnökválasztásokba történt feltételezett beavatkozásának					
orosz politikai elit - éles reakciók - „ öregkori demenciáját ” - Oroszországgal szembeni agresszió					
Alekszandr Hinstein, orosz parlament információs politika bizottságának vezetője: a hidegháború legdurvább időszakában sem süllyedtek a nyugati vezetők a					

káromkodás os retorika szintjére					
első szankcióira két héttel ezelőtt, március 2- án került sor - Alekszej Navalnij orosz ellenzéki vezető megmérgezé se					
amerikai kereskedelm i minisztériu m - a nemzetbizto nságot érintő technológia és szoftver exportjának a tilalma					
			Dmitrij Peszkov , a Kreml szóvivője alaptalannak, hibásnak és bizonyíthatatl annak nevezte a jelentés ben szereplő állításokat		
			jelentés: Zaharova hazugságról és a dezinformáci óról beszélt		
			Kína végül kimaradt, de Irán a		

			demokraták, Oroszország Donald Trump oldalán próbált beavatkozni a 2020-as elnökválasztá sba		
				Washingtonn ak nem áll szándékában hazarendelni a Moszkvában állomásozó amerikai nagykövetet.	
				Putyin: Indián törzseket irtottak ki, és a rabszolgaság következmén yei ma sem múltak el nyomtalanul. Rámutatott: az Egyesült Államok az egyetlen olyan ország, amely bevetette az atomfegyvert	
					nagycsopor tosok legkemény ebb szövegével
					óvodai mondókával

A cikkek mindegyike ugyanazt az alaptörténetet dolgozza fel: Joe Biden egy interjúbán gyilkosnak nevezte Vlagyimir Putyint, ami éles orosz reakciókat váltott ki és diplomáciai konfliktushoz vezetett.

Minden médiumban közös témák

1. Biden kijelentése Putyinnal kapcsolatban („gyilkos”).
2. Orosz tiltakozás: Peszkov, Vologyin és mások elítélik a kijelentést.
3. Putyin válasza („jó egészséget kívánok”, „aki mondja másra...”).
4. A konfliktus eszkalációja: az orosz nagykövet hazarendelése.
5. Hírszerzési háttér: vádak az oroszok 2020-as választási beavatkozásáról.

Csak egyes médiumoknál megjelenő témák

1. Putyin tárgyalási javaslata Bidennek – több helyen szerepel, de nem mindenhol.
2. Részletes elemzés és belpolitikai háttér – csak a Magyar Nemzetben.
3. Navalnij-ügy és korábbi szankciók – csak a Magyar Nemzetben.
4. USA történelmi bűneinek felemlegetése – csak a 888.hu-n.

VI. Elemzés gyakorlása

A következő fejezetben az itt szereplő írások elemzése a feladat. Amire felhívnam a figyelmet, hogy a mesterséges intelligencia alkalmazása egyelőre⁵⁵ kerülendő, illetve megfontoltan használható. A következőket nem tudja (még) kezelni az MI:

1. műfajok meghatározása – még úgy sem, hogy konkrét elméleti szakkönyvet megadva kérjük a műfaj meghatározására. Mivel, egyelőre, nem érzékeli az egyes stílusárnyalatok közötti eltéréseket, a véleményközlő műfajok között nem tud különbséget tenni. A tényközlő műfajok meghatározásánál arra képes, hogy megállapítsa, az alapinformációhoz kapcsolódnak-e pl. a híren belül háttérinformációk, de mást nem. Egyelőre mindent hírként vagy háttérmagyarázatként határoz meg. A magyar nyelv összetettsége miatt nagyon fontos információkat és adatokat nem tud vizsgálni.
2. Egyelőre arra sem tudjuk alkalmazni, hogy megkérjük bizonyos kifejezések vizsgálatára: még az azonos szavak összeszámolásában sem jeleskedik.
3. Miután az elemzésünket elvégeztük, arra használható, hogy adjon nekünk további vizsgálható témaköröket, melyeket mi esetleg nem vettünk észre.

VI.1. Elemzendő cikkek: késes támadás Franciaországban

1. Magyar Hírlap:

1. Késsel szúrt agyon egy francia rendőrt egy férfi⁵⁶

MH/MTI 2021. ÁPRILIS 23. PÉNTEK. 16:51 FRISSÍTVE: 2021. ÁPRILIS 23. 22:33
Halálos késszúrás ért egy rendőrnőt a franciaországi Rambouillet-ben a kora délutáni órákban, a támadót meglőtték és őrizetbe vették, de később belehalt sérüléseibe - közölte pénteken az Europe 1 rádió és a BFM hírtelevízió.

⁵⁵ 2025. december 10-i állapot

⁵⁶ <https://www.magyarhirlap.hu/kulfold/20210423-kessel-szurt-agyon-egy-francia-rendort-egy-ferfi>

Egy rendőrnőt ért halálos támadás

Fotó: <https://www.leparisien.fr>

A BFM szerint a támadó tunéziai állampolgár. Tettének indítéka egyelőre ismeretlen. Az ügyben a nyomozást a terrorellenes ügyészség vette át időközben.

Valérie Pécresse, a párizsi regionális tanács elnöke a BFM TV-nek nyilatkozva elmondta, hogy nem zárható ki a terrorista indíték.

A francia vádhatóság szerint az elkövető a támadást megelőzően felderítette a terepet, tette végrehajtása közben pedig olyan kijelentéseket tett, amelyek terrorista indíttatásra utalnak. Szemtanúk beszámolóai szerint a tettes azt kiabálta, hogy „Allahu akbar!”

Az ügyészség a mobiltelefonja átvizsgálását követően közölte, hogy az elkövető dzsihadista internetes oldalakat látogatott. A nála talált személyi papírok szerint Jamel G.-nek hívják, 36 éves tunéziai állampolgár volt. 2009-ben illegális bevándorlóként érkezett az országba, de azóta menedékstátuszt kapott, legálisan tartózkodott Franciaországban. 2020 óta munkavállalást is lehetővé tevő tartózkodási engedélye volt, és korábban nem volt ismert a hatóságok előtt.

A közösségi oldalakon olvasható üzeneteiben a támadó évek óta elítélte az iszlamofóbiát, de a koronavírus-járvány miatti első országos lezárás óta csak imákat és idézeteket tett közzé a Koránból.

Jamel G. környezetéből három embert péntek este őrizetbe vettek. Nyomozati források szerint az egyikük fogadta be magához 2009-ben az elkövetőt, amikor Franciaországba érkezett.

Egy rendőrségi forrás korábban még arról számolt be, hogy a támadó nem kiabált iszlamista jelszavakat, amikor tettét elkövette. Hozzátette, az elkövető egy 36 éves tunéziai állampolgár

volt, 2009-ben illegális bevándorlóként érkezett az országba, de azóta menedékstátuszt kapott, legálisan tartózkodott Franciaországban és korábban nem volt ismert a hatóságok előtt.

Egy rendőrségi forrás ugyanakkor arról számolt be, hogy a támadó nem kiabált iszlamista jelszavakat, amikor tettét véghez vitte. Hozzátette, az elkövető egy 36 éves tunéziai állampolgár volt, aki legálisan tartózkodott Franciaországban és korábban nem volt ismert a hatóságok előtt. A késelés a Párizstól 57 kilométerre délnyugatra lévő település rendőrőrsén történt, ahol az áldozat dolgozott. Az elkövetőt a helyszínen lévő rendőrök ártalmatlanították.

A Le Parisien című helyi lap szerint a 49 éves áldozat éppen ebédszünetéből tért vissza, amikor megtámadták. Még a helyszínen belehalt a nyakán szerzett sérüléseibe.

Gabriel Attal francia kormányzóvivő közölte, hogy Jean Castex miniszterelnök a történetek helyszínére utazik.

„Franciaország elvesztette egyik mindennapi hőst egy végtelen gyávaságból elkövetett barbár cselekedet következtében” - jelentette ki Castex.

A miniszterelnök emlékeztetett arra, hogy ugyanezen a környéken, a Párizshoz közeli Yvelines megye egyik másik településén, Magnaville-ben 2016-ban két rendőrt szintén késsel ölt meg egy dzsihadista. Felidézte a Samuel Paty történelemtanár elleni tavaly októberi dzsihadista támadást is, amely szintén a közelben történt. A tanárral azért végzett egy 18 éve csecsen iszlamista, mert megmutatta a Mohamed-karikatúrákat a szólásszabadságról tartott óráján.

Gérald Darmanin belügyminiszter a Twitteren erősítette meg a késeléses támadást, egyben közölte, hogy szintén a helyszínre utazik.

Philippe Benassayam képviselő, akinek választókerülete a térségben van, részvétét nyilvánította a történetek miatt. Figyelmeztetett, hogy jobban meg kell védeni a rendfenntartókat, mert szerinte szinte napi rendszerességű támadásoknak vannak kitéve.

„Ugyanazok a szörnyűségek követik egymást” - írta Marine Le Pen jobboldali politikus Twitter-oldalán. Úgy fogalmazott, hogy mindig „ugyanazokról az iszlamista indítékokról” van szó.

2. „A rendőrnő elleni támadás a francia köztársaság elleni támadás”⁵⁷

MH/MTI 2021. ÁPRILIS 24. SZOMBAT. 14:11 FRISSÍTVE: 2021. ÁPRILIS 24. 17:33

⁵⁷

<https://www.magyarhirlap.hu/kulfold/20210424-a-rendorno-elleni-tamadas-a-francia-koztarsasag-elleni-tamadas>

A francia köztársaság elleni támadásnak nevezte szombaton az ország miniszterelnöke a Rambouillet rendőrségének egyik adminisztratív alkalmazottját egy nappal korábban ért halálos támadást.

„Ismétlem, a köztársaságot támadták meg. Ismétlem, a francia államot érte fenyegetés. Ezt nem hagyjuk szó nélkül” - szögezte le Jean Castex újságírók előtt Toulouse-ban.

A csak Stephanie néven azonosított rendőrnőt péntek délután érte halálos késszúrás, szemtanúk szerint támadója, egy tunéziai állampolgár azt kiabálta, hogy „Allahu akbar!”. A férfit meglőtték és őrizetbe vették, később belehalt a sebeibe.

Emmanuel Macron francia elnök a támadást követően Twitteren azt közölte, Franciaország ismét iszlamista terrortámadás áldozata lett.

A nyomozást a terrorelhárító szolgálatok vezetik. A terrorelhárítási nyomozók a nap folyamán kikérdezték az ügygel összefüggésben pénteken őrizetbe vett három személyt, hogy az elkövető, Jamel G. kapcsolatban állt-e szélsőséges csoporttal, illetve egyedül cselekedett-e.

A tettes 2009-ben illegális bevándorlóként érkezett az országba, de azóta menedékstátuszt kapott, legálisan tartózkodott Franciaországban. 2020 óta munkavállalást is lehetővé tevő tartózkodási engedélye volt, Rambouillet-ben telepedett le és korábban nem volt ismert a hatóságok előtt.

Rambouillet-ben sokan fejezték ki részvétüket a rendőröknek kollégájuk elvesztése miatt, sokan virágsokrokat nyújtottak át a rendfenntartóknak.

A SITE Intelligence Group elnevezésű hírszerzési vállalatcsoport szerint a tettesnek tulajdonított ritka Facebook- és Instagram-bejegyzésekből arra lehet következtetni, hogy csak nagy általánosságokban írt kötődéseiről, de nem lehetett nyilvánvaló kapcsolatot felfedezni szélsőséges ideológiákkal. A SITE hozzátette, hogy a férfi Mszaken tunéziai városából származott bejegyzései alapján.

A SITE szerint Jamel G. október 24-én a közösségi hálózatokon lévő profiljához tartozó fényképhez egy címkét rendelt, amellyel ellenszenvét fejezte ki Mohamed próféta megsértése miatt. Ez nyolc nappal azt követően történt, hogy Samuel Paty történelemtanár egy dzsihadista

támadás áldozatává vált, ami szintén a közelben történt. A tanárral azért végzett egy 18 éves csecsen iszlamista, mert megmutatta a Mohamed-karikatúrákat a szólásszabadságról tartott óráján.

Az elmúlt években Franciaországban több iszlamista terrortámadást követtek el: 2015-ben dzsihadisták 130 embert öltek meg Párizsban és a környékén, köztük 90-et a párizsi Bataclan klubban. Egy évvel később Nizzában egy teherautós merénylet hajtott bele a tengerparti sétányon a nemzeti ünnepet lezáró tűzijátékot néző tömegbe. A tunéziai származású, 31 éves Mohamed Lahouaiej-Bouhlel járművével arra törekedett, hogy minél több embert halálra gázoljon. A 86 emberéletet követelő merénylet kitervelőjeként - amelyben 206-an sérültek meg - az Iszlám Állam dzsihadista szervezet jelentkezett. Az elkövetővel a helyszínen végeztek.

2. Magyar Nemzet

2021. ÁPRILIS 23. PÉNTEK 18:34 2021. 04. 23. 21:42

1. Halálra késelt egy francia rendőrnőt egy tunéziai⁵⁸

Halálos késszúrás ért egy rendőrnőt a franciaországi Rambouillet-ben a kora délutáni órákban, a támadót meglőtték és őrizetbe vették, de később belehalt sérüléseibe – közölte pénteken az Europe 1 rádió és a BFM hírtelevízió. A BFM szerint a támadó tunéziai állampolgár. Tettének indítéka egyelőre ismeretlen. Az ügyben a nyomozást a terrorellenes ügyészség vette át. Valérie Pécresse, a párizsi regionális tanács elnöke a BFM TV-nek nyilatkozva kijelentette, hogy

nem zárható ki a terrorista indíték.

A francia vádhatóság szerint az elkövető a támadást megelőzően felderítette a terepet, tette végrehajtása közben pedig olyan kijelentéseket tett, amelyek terrorista indíttatásra utalnak.

Szemtanúk beszámolói szerint a tettes azt kiabálta, hogy „Allahu akbar!”.

Egy rendőrségi forrás korábban még arról számolt be, hogy a támadó nem kiabált iszlamista jelszavakat, amikor tettét elkövette. Hozzátette, az elkövető egy 36 éves tunéziai állampolgár volt, aki legálisan tartózkodott Franciaországban és korábban nem volt ismert a hatóságok előtt. A késelés a Párizstól 57 kilométerre délnyugatra lévő település rendőrsén történt, ahol az áldozat dolgozott. Az elkövetőt a helyszínen lévő rendőrök ártalmatlanították.

A Le Parisien című helyi lap szerint a 49 éves áldozat éppen ebédszünetéből tért vissza, amikor megtámadták. Még a helyszínen belehalt a nyakán szerzett sérüléseibe.

⁵⁸

<https://magyarnemzet.hu/kulfold/halalra-keselt-egy-francia-rendornot-egy-tuneziai-9703562/>

Gabriel Attal francia kormányzóvivő közölte, hogy Jean Castex miniszterelnök a történetek helyszínére utazik.

– *Franciaország elvesztette egyik mindennapi hőjét egy végtelen gyávaságból elkövetett barbár cselekedet következtében*

– jelentette ki Castex, aki szerint Párizs térsége újból terrorizmus áldozatává lett. Gérald Darmanin belügyminiszter a Twitteren erősítette meg a késeléses támadást, egyben közölte, hogy szintén a helyszínre utazik. Philippe Benassayam képviselő, akinek választókerülete a térségben van, részvétét nyilvánította a történetek miatt. Figyelmeztetett, hogy jobban meg kell védeni a rendfenntartókat, mert szerinte szinte napi rendszerességű támadásoknak vannak kitéve.

„Ugyanazok a szörnyűségek követik egymást”

– írta Marine Le Pen jobboldali politikus Twitter-oldalán. Úgy fogalmazott, hogy mindig „ugyanazokról az iszlamista indítékokról” van szó.

2021. ÁPRILIS 25. VASÁRNAP 17:10 2021. 04. 25. 17:39

2. Radikális volt és személyiségzavarokkal is küzdött a terrorista⁵⁹

MTI Magyar Nemzet

Kevéssé tűnik vitathatónak, hogy radikális volt az a 36 éves tunéziai férfi, aki két nappal ezelőtt több késszúrással megölte a franciaországi Rambouillet rendőrségének egyik adminisztratív alkalmazottját, de személyiségzavarokkal is küzdött – közölte vasárnap Jean-François Ricard, a francia terrorellenes ügyészség vezetője.

Az elkövetőt Jamel Gordecche-nek hívták, 36 éves tunéziai állampolgár volt. 2009-ben illegális bevándorlóként érkezett az országba, de azóta menedékstátust kapott, legálisan tartózkodott Franciaországban. 2020 óta munkavállalást is lehetővé tevő tartózkodási engedélye volt, és korábban nem volt ismert a hatóságok előtt. – Az apja elmondta, hogy a fia szigorú iszlám vallásgyakorló lett a közelmúltban. Ugyanakkor viselkedési problémákat is említett, amelyek az év eleje óta jelentkeztek a fiánál – monda Jean-François Ricard. Az elkövető február 19-én pszichológiai konzultáción járt a Rambouillet-i kórházban, ahova négy nappal később visszarendelték. Az állapota azonban nem igényelt sem kórházi, sem gyógyszeres kezelést – tette hozzá az ügyész.

⁵⁹ <https://magyarnemzet.hu/kulfold/radikalis-volt-es-szemelyisegzavarokkal-is-kuzdott-a-terrorista-9709880/>

Az ügyel kapcsolatban eddig öt embert vettek őrizetbe. Az egyik előállított ember az elkövető apja, aki a fiával együtt lakott Rambouillet-ban, valamint a rendőrség két unokatestvérét és egy baráti párt is előállított, ez utóbbiak segítettek Jamel Gordeche-nek lakást találni.

A helyszínt biztosítják rendőrök 2021. április 23-án a támadás után Rambouillet-ban Fotó: MTI/EPA/Ian Langsdon

Rendőrségi források szerint a tragédia pénteken 14 óra 20 perckor történt a 26 ezer lakosú település rendőrségének bejáratánál a két biztonsági kapu között. A támadó befurakodott az áldozata mögé, majd amikor mögöttük a kapu bezáródott, elővette a kést, és a kapu másik oldalán lévő rendőrök szeme láttára többször megszúrta a nőt. Amikor a második ajtó kinyílt, az egyik rendőr kétszer rálőtt az elkövetőre, aki később életét vesztette.

A vádhatóság szerint az elkövető a támadást megelőzően felderítette a terepet, tette végrehajtása közben pedig olyan kijelentéseket tett, amelyek terrorista indíttatásra utalnak. Szemtanúk beszámolói szerint a tettes azt kiabálta, hogy „Allahu akbar!”. Az ügyészség a mobiltelefonja átvizsgálását követően közölte, hogy az elkövető dzsihadista internetes oldalakat látogatott. A közösségi oldalakon olvasható üzeneteiben a támadó évek óta elítélte az iszlamofóbiát, de a koronavírus-járvány miatti első országos lezárás óta csak imákat és idézeteket tett közzé a Koránból.

A terrorellenes ügyészség pénteken hivatali személy terrorista meggyilkolásának vádjával indított eljárást.

3. Népszava

1. Halálra késeltek egy francia rendőrnőt, a támadót lelőtték⁶⁰

nepszava.hu_Publikálás dátuma 2021.04.23. 18:42

Fotó: AFP/BERTRAND GUAY

A támadó az "Allah Akbar"-t kiáltotta, mielőtt szúrt.

Vélhetően iszlamista terrortámadásban vesztette életét egy 49 éves rendőrnő a franciaországi Rambouillet városában.

A 26 ezer fős település Párizstól mintegy hatvan kilométerre található. A támadás egy rendőrőrsön történt akkor, amikor az áldozat éppen az ebédszünetéből tért vissza. A merénylő vele együtt surrant be az épületbe, majd elővette kését és a torkánál halálosan megsebesítette az egyenruhást. A történetek után kollégája lelőtte a férfit. Mindez pénteken, nagyjából fél három előtt történt. Sajtóhírek szerint a férfi tunéziai állampolgárságú, 1984-ben született és 2009-ben érkezett Franciaországba, ahol szállítmányozással foglalkozó sofőrként dolgozott. A rendőrség és a hírszerző szolgálatok nem ismerték őt. Jean Castex miniszterelnök Twitter-üzenetében azt írta, a köztársaság elvesztette egy hétköznapi hőst. Eközben a terrorellenes ügyészség nyomozást indított, mivel nem zárható ki az iszlamista motívum. A kormányfő Gérald Darmanin belügyminiszter társaságában kereste fel a gyilkosság helyszínét. Utóbbi azt közölte, megerősítik a rendőrségi és csendőrségi épületek biztonságát.

⁶⁰ https://nepszava.hu/3117505_halalra-keseltek-egy-francia-rendornot-a-tamadot-lelottek

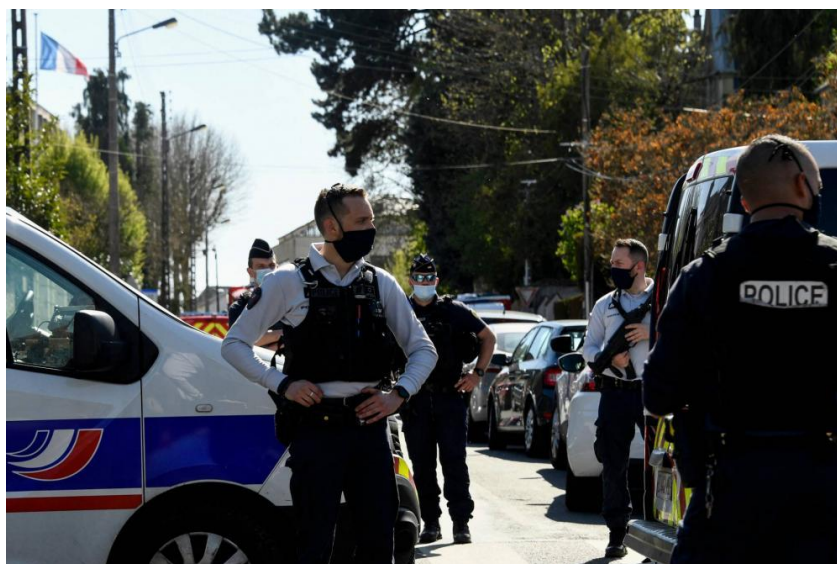

Jean Castex és Gerald Darmanin helyszíni sajtótájékoztatót tartFotó: AFP/BERTRAND GUAY

Emmanuel Macron ugyancsak a Twitteren reagált a történetekre. "Az iszlamista terrorizmus elleni harcot sosem adjuk fel. A francia nemzet az áldozat családja, kollégái és az egész rendőrség mellett áll." - jelentette ki.

Az AFP hírügynökség szemtanúk közlésére hivatkozva azt írta, a támadó az "Allah Akbar" kifejezést kiáltotta a gyilkosság alatt.

(A Le Figaro nyomán.)

Fotó: AFP/BERTRAND GUAY

2. Személyiségzavarokkal küzdött és radikális volt a francia rendőrnő gyilkosa⁶¹

MTI-Népszava Publikálás dátuma 2021.04.25. 15:46

Knife Attack In Rambouillet
Fotó: SAMUEL BOIVIN / AFP

Öt embert vettek őrizetbe az ügyel összefüggésben.

Kevéssé tűnik vitathatónak", hogy radikális volt az a 36 éves tunéziai férfi, aki két nappal ezelőtt több késszúrással megölte a franciaországi Rambouillet rendőrségének egyik adminisztratív alkalmazottját, de személyiségzavarokkal is küzdött

- közölte vasárnap Jean-Francois Ricard, a francia terrorellenes ügyészség vezetője az MTI szer

"Jóllehet a támadó radikalizációja kevéssé tűnik vitathatónak, bizonyos személyiségzavarok is megfigyelhetők voltak nála" - fogalmazott sajtótájékoztatóján az ügyész. Az elkövetőt Jamel Gordeche-nek hívták, 36 éves tunéziai állampolgár volt. 2009-ben illegális bevándorlóként érkezett az országba, de azóta menedékstátuszt kapott, legálisan tartózkodott Franciaországban. 2020 óta munkavállalást is lehetővé tevő tartózkodási engedélye volt, és korábban nem volt ismert a hatóságok előtt. "Az apja elmondta, hogy a fia szigorú iszlám vallásgyakorló lett a közelmúltban. Ugyanakkor viselkedési problémákat is említett, amelyek az év eleje óta jelentkeztek a fiánál" - monda Jean-Francois Ricard. Az elkövető február 19-én pszichológiai konzultáción járt a Rambouillet-i kórházban, ahova négy nappal később visszarendelték. Az állapota azonban nem igényelt sem kórházi, sem gyógyszeres kezelést - tette hozzá az ügyész.

⁶¹ https://nepszava.hu/3117614_szemelyisegzavarokkal-kuzdott-es-radikalis-volt-a-francia-rendorno-gyilkosa

Ebben a házban élt az elkövető. Fotó: AFP / BERTRAND GUAY

Az ügyel kapcsolatban eddig öt embert vettek őrizetbe. Az egyik előállított ember az elkövető apja, aki a fiával együttlakott Rambouillet-ban, valamint a rendőrség két unokatestvérét és egy baráti párt is előállított, ez utóbbiak segítettek Jamel Gordeche-nek lakást találni.

Rendőrségi források szerint a tragédia pénteken 14 óra 20 perckor történt a 26 ezer lakosú település rendőrségének bejáratánál a két biztonsági kapu között. A támadó befurakodott az áldozata mögé, majd amikor mögöttük a kapu bezáródott, elővette a kést, és a kapu másik oldalán lévő rendőrök szeme láttára többször megszúrta a nőt. Amikor a második ajtó kinyílt, az egyik rendőr kétszer rálőtt az elkövetőre, aki később életét vesztette. A vádhatóság szerint az elkövető a támadást megelőzően felderítette a terepet, tette végrehajtása közben pedig olyan kijelentéseket tett, amelyek terrorista indíttatásra utalnak.

Szemtanúk beszámolóí szerint a tettes azt kiabálta, hogy "Allahu akbar!".

Az ügyészség a mobiltelefonja átvizsgálását követően közölte, hogy az elkövető dzsihadista internetes oldalakat látogatott. A közösségi oldalakon olvasható üzeneteiben a támadó évek óta elítélte az iszlamofóbiát, de a koronavírus-járvány miatti első országos lezárás óta csak imákat és idézeteket tett közzé a Koránból. A terrorellenes ügyészség pénteken "hivatali személy terrorista meggyilkolásának" vádjával indított eljárást.

I. számú melléklet

A műfaj meghatározásának gyakorlása című III. fejezetben szereplő írások műfajai a következők:

1. MIT HASZNÁLTAK AZ EMBEREK A VÉCÉPAPÍR FELTALÁLÁSA ELŐTT?⁶²

JUHÁSZ EDINA 2020.03.25. 05:04

1. feladat megoldása: Esszé:

Szakújságírói feladattá vált oly módon, hogy egyes újságírók megtanulták adott tudományágak elméleteit, fogalmait, szakkifejezéseit, melyeket felhasználva alkotnak tudományos ismeretterjesztő igénnyel is írásokat.

Ebben a konkrét esetben történeti típusú esszéről van szó, amely az ókortól kezdve a modern korig mutatja be korszakról korszakra hogyan változtak a higiénával kapcsolatos szokások, hogyan jött létre a vécépapír.

Ma elképzelhetetlen az élet vécépapír nélkül, mindenki biztosra veszi, hogy kéznél van, és kétségbeesik, ha mégsem. Sokatmondó, hogy a koronavírus miatti pánikhangulatban vásárlók az alapvető élelmiszerek mellé nem villanykörtét vagy elemeket vettek nagy mennyiségben, hanem pihepuha, több rétegű vécépapírt. Jó sokat. Pedig a vécépapír nem egykorú az emberiséggel, vagyis egészen biztos vannak más megoldások is a kiváltására az újságon kívül. Abban megegyezhetünk, hogy az anyagcsere az élet rendje, és az sem a modern ember luxusa, hogy kellemetlenségekhez vezet, ha nem megfelelő az ezzel kapcsolatos higiénája. Minden kultúrának meg volt a maga módszere arra, hogy tartsa magát tisztán, az ókori rómaiak kissé kifinomultabbak voltak ebben a kérdésben mint a görögök, de a lényeg ugyanaz: volt megoldásuk a vécépapír nélküli életre. Persze nem biztos, hogy ezeket most is örömmel követné bárki.

⁶² Juhász Edina (2020. 03. 25.): Mit használtak az emberek a vécépapír feltalálása előtt? Letölthető: [index.hu](https://index.hu/tudomany/til/2020/03/25/vecepapir/) hírportál: <https://index.hu/tudomany/til/2020/03/25/vecepapir/> (Utolsó elérés ideje: 2025. november 30.)

**A GÖRÖGÖK KÖVEKET ÉS KERÁMIADARABOKAT HASZNÁLTAK, A
RÓMAIAK EGY HOSSZÚ BOT VÉGÉRE KÖTÖTTEK SZIVACST VAGY
SZÖVETDARABOT, ÉS EZT KÖZÖSEN HASZNÁLTÁK.**

Amikor éppen nem volt használatban, erősen sós tengervízben állt egy edényben. Ugyanez volt a helyzet a nyilvános mosdók esetén is, igaz ott eleve nem is voltak falak, a mosdó is koedukált volt, így minden szempontból közösségi élményt jelentett a használóinak.

Ókori római illemhely maradvány Ostiában

Fotó: Print Collector / Getty Images Hungary

Csak a bölcseletekkel ne!

Kínában a Szung-dinasztia idejére teszik, amikor az uralkodó először kért egy nagyjából 60*90 centis papírlapot a vécébe, előtte a feljegyzések szerint minden kezük ügyébe kerülő papírterméket felhasználtak erre a célra. Már 589-ből vannak olyan feljegyzések, amik arról szólnak, hogy lehetőleg Konfuciusz bölcselkeit tartalmazó papírokat ne használják ilyen célokra. 851-ben pedig egy arab utazó csodálkozott rá, hogy a kínaiak a szükségleteik elvégzése után nem mosakodnak, csak egy papírral törölnek. A 14. században már nagyüzemben gyártották Kínában a vécépapírt, az uralkodó pedig kifejezetten puha, parfümmel átitatott papírt rendelt erre a célra.

Ehhez képest a világ más pontjain még jóval később is kevésbé kifinomult módszerekhez nyúltak. A gazdagok gyapjút, kendert vagy különböző textíliákat használtak, a szegényebbek meg elmentek a folyóhoz, és megmosták az alfelület. Akinek erre nem volt lehetősége, az levelet, papírt, fűvet, gyümölcsök héját vagy bármi keze ügyébe kerülő dolgot használt tisztálkodásra.

Amerikában az első brit telepesek megtalálták maguknak a célra a kukoricacsövet, később persze rájöttek, hogy ennél kellemesebb mindenféle papírárut használni, vagy akár falevelet.

Az újságok mindent megváltoztattak

Meglepő módon a nyomtatott sajtó elterjedése hozott forradalmat, nem csak az információáramlásban, de a vécéhasználatban is. Sokak szerint ekkor terjedt el az is, hogy a naptárok és kalendáriumok sarkát kilyukasztották, hogy egyszerűbb legyen felakasztani egy szögre, majd letépni belőle megfelelő a mennyiségű lapot, és alternatív módon felhasználni.

Angliában Sir John Harington költő találta fel az öblítő vécét 1596-ban, aminek a hírére keresztanyja, I. Erzsébet királynő is ellátogatott hozzá, majd be is szereltetett magának egyet a palotába. Harington a költeményei miatt egyébként kiesett az udvari pixisből, viszont a vécé miatt I. Erzsébet megbocsátott neki. Annak ellenére, hogy ezek után mindenki öblítő vécét akart, a vécépapír nagyüzemi gyártása csak 1857-ben indult el.

Sir John Harington

Fotó: Bettmann / Getty Images Hungary

Nagy szó a szálkamentes papír

A korai papírok reklámjai között fel lehet fedezni olyat, ami azzal akar kitűnni, hogy az ő papírai szálkamentesek - vagyis ez akkoriban meglehetősen kellemetlen problémát jelenthetett a versenytársak termékeinél. Hogy ez mennyire bejött, azt az is bizonyítja, hogy a hirdető cég, a Quilted Northern a mai napig jelentős név a szakmában.

A nedves vécépapír is az élet része, pedig az első ilyen terméket csak az 1990-es években dobta piacra Angliában az Andrex nevű cég, ami azzal hirdette a terméket, hogy jobban tisztít ürítés után, vagy a nőknek menstruáció során lehet hasznos. Bár úgy hirdették, hogy le lehet öblíteni, olyan dugulásokat okozott, hogy több önkormányzat is kampányba kezdett, amiben arra kérték az embereket, hogy ne dobják a vécébe, mert nem győzi a csatornarendszer.

Alternatív megoldások a mai napig vannak. Nem állítjuk, hogy az indiaiak „bal kéz és vödör” megoldását kellene követni ha átmenetileg kifogy a kedvenc szuperpuha balzsamos papírunk otthon, de a bidé a most már a modern japán vécék elengedhetetlen kelléke, a működési mechanizmusa könnyen átültethető a mindennapokba, igaz kicsit több előkészületet és hosszabb időt igényel. De legrosszabb esetben a zuhany is megoldást jelenthet - és közben lehet irigykedni a legendás japán szupervécékre, beépített zuhannyal és szárítóval.

2. Nem csak nőnapon: 4-ből 3 ember a cégvezetőktől várja a változást⁶³

MIKLÓS MELINDA, 2020.03.08. 17:56

2. feladat megoldása: Kommentár

- 1. Általában 1-1,5 flekk terjedelmű.**
- 2. A szerző a végletekig ragaszkodik a tényekhez, adatokhoz; saját felfogása szerint feltárja a tények és adatok közötti összefüggéseket, és befolyásmentesen mutatja be a hátteret, az okokat és a célokat.**
- 3. A kommentárral az újságíró egy aktuális eseményről vagy témáról foglal állást, megvilágítja a téma fontosságát, összehasonlítja és mérlegeli a nyilvánosságban megjelenő felfogásokat, véleményeket.**
- 4. A kommentár a közönségnek segít abban, hogy kiismerje magát az információk özönében, valós képet kapjon egy-egy eseményről, fejleményről.**

⁶³ Miklós Melinda (2020. 03. 08.): Nem csak nőnapon: 4-ből 3 ember a cégvezetőktől várja a változást. Letölthető: https://index.hu/velemenylolvir/2020/03/08/nonap_miklos_melinda_nyitottak_vagyunk/ (Utolsó elérés ideje: 2025. november 30.)

5. A kommentár lényegében érvelés, ezért fontos, hogy a kommentár lehetőleg világos következtetésre jusson.
6. Azáltal válik a véleményközlő műfajcsalád tagjává, hogy szerzője a saját logikája alapján tárja fel az összefüggéseket és vonja le a következtetéseket.
7. Mivel a kommentár az érveléssel a gondolkodásunkra kíván hatni, rendkívül száraz a stílusa, tulajdonképpen stílusárnyalat-mentes műfaj: ha átolvassuk, láthatjuk, hogy ez a kommentár is a meggyőzésünkre törekszik. Elgondolkodtat, azáltal is, hogy kérdéseket fogalmaz meg. Érzelmileg nem egy túlfűtött írás.

A kommentár megvilágítja a téma fontosságát, összehasonlítja és mérlegeli a nyilvánosságban megjelenő felfogásokat, véleményeket.: Húsz éve méri évről évre a bizalom alakulását világszerte az Edelman nevű amerikai cég. Méréseik szerint 2018-2020 között 9 százalékponttal, 74%-ra nőtt azok aránya, akik a cégvezetőktől várják, hogy a társadalmi szempontból fontos változások élére álljanak, azaz ne várják meg, amíg a jogszabályi változások kényszerítik lépésekre őket.

Szükség van arra, hogy saját hatáskörükben cégek és cégvezetők Magyarországon is megfeleljenek ennek az elvárásnak - néhány száz cég és cégvezető már elkezdte, de több ezerre van szükség ahhoz, hogy a pozitív változást milliók érezhessék. Nőnapon, és minden nap - a nők és férfiak ugyanolyan lehetőségeiért, és minden kisebbségi csoporttal szembeni diszkrimináció megszüntetéséért. Amikor csak lehet, és együttes erővel.

Az Edelman 2019-es kutatása szerint ezek azok a területek, ahol az emberek szerint a cégvezetők képesek pozitív változásokat hozni, sorrendben a következők: fizetéskülönbség (65%), előítéletek és diszkrimináció (64%), felkészítés a jövő munkaköreire (64%), környezetre gyakorolt hatás (56%), személyes adatok védelme (55%).

A kommentárral az újságíró egy aktuális eseményről vagy témáról foglal állást: A nőnap lehet egy jó alkalom, de nem az egyetlen alkalom arra, hogy megnézzük, hogy állunk Magyarországon a nők és férfiak közötti ugyanolyan munkahelyi lehetőségek és esélyek frontján. A súlyos és negatív adatokat ma már talán mindenki ismeri a bérszakadékról, üvegplafonról, szexizmusról.

De van két jó hír is.

A kommentár a közönségnek segít abban, hogy kiismerje magát az információk özönében, valós képet kapjon egy-egy eseményről, fejleményről: Az első, hogy már 2017-18 között is a munkavállalók 60%-a tapasztalta, hogy a munkahelyük elkezdett foglalkozni azzal, hogy

ugyanolyan lehetőségeket biztosítson a férfiaknak és a nőknek (bár ez még nem szól az intézkedések sikerességéről), és ennél többet várnak 2020 végéig.

A második, hogy a nők és férfiak 63-63%-a úgy gondolja, hogy ez közös ügy: a nőknek és a férfiaknak együtt kell tenniük azért, hogy a nők ugyanolyan lehetőségekhez jussanak a munkahelyeken, mint a férfiak. (Az adatok a Gemius és a Nyitottak vagyunk közös, a 18 évesnél idősebb internetező munkavállalókra nézve reprezentatív kutatásából származnak.)

Azáltal válik a véleményközlő műfajcsalád tagjává, hogy szerzője a saját logikája alapján tárja fel az összefüggéseket és vonja le a következtetéseket. 1. érv: Közös ügy nőknek és férfiaknak, de közös ügy a munkáltatóknak is. Ha nem tesz lépéseket az, aki saját hatáskörében is tenni tud, ha nem gyorsulunk fel együtt, ha nem állnak a pozitív változások élére ezer számra a cégvezetők - a multinacionális cégektől kezdve a magyar mikrovállalatokig -, még több mint kétszáz év lehet, amíg elérjük az ugyanolyan lehetőségeket. Ez nem csak morális kérdés. Az üzleti siker, kulcsa is.

2. érv: Jó látni, hogy idén talán több kezdeményezés indult egyszerre, mint korábban bármikor: az Amnesty kampányában cégek hozzák nyilvánosságra a fizetéskülönbségeket. Az egyik nemzetközi vállalat bejelentette, hogy 16 hetes, fizetett szabadságot biztosít a szülői szabadságot igénybe vevő fél partnere számára is. Nagy reklámozók tettek közös nyilatkozatot arról, hogy a reklámjaikban figyelni fognak rá, hogy ne erősítsék az előítéleteket. Médiatermékek indítottak figyelemfelhívó kampányokat. A Nyitottak vagyunkkal cégvezetők, nők és férfiak együtt állnak ki, és cégek, szervezetek tesznek nyilvános vállalásokat százszámra arról, hogy mit fognak tenni 2020-ban a fizetéskülönbség megvizsgálásától, megszüntetésétől kezdve, a szülőket támogató programokon át, a nők karrierjének támogatásáig.

3. érv: Gyorsuljunk fel együtt. Jól indulunk: Magyarország megelőzte Európát abban, hogy cégek, szervezetek százszámra állnak össze egy-egy akcióra, amivel a sokszínűségért, a nők és férfiak ugyanolyan lehetőségeiért, az LMBTQ emberek elfogadásáért, a nyitottságért szeretnének tenni. Lehet a néhány száz néhány ezer? Lehet ez két éven belül? És lehet, hogy a romák hátrányos megkülönböztetése ellen, a fogyatékkal élők elfogadásáért, a különböző generációkat érintőhátrányos megkülönböztetés ellen, a nyitottság, sokszínűség minden aspektusáért is száz-, vagy még jobb, ezerszámra mozdulnak együtt cégek, szervezetek? Lehet, hogy kell még egy bizonyíték arra, hogy megéri: szintén a saját kutatásunk szerint a jövő generációja, a 18 évesnél idősebb diákok 83%-a azt a munkahelyet választaná, amelyről tudja, hogy így működik.

A szerző a Nyitottak vagyunk nonprofit szervezet ügyvezetője.

3. Harry herceg szöktetése⁶⁴

Deme Dániel, 2020. JANUÁR 23. CSÜTÖRTÖK. 1:8 FRISSÍTVE: 2020. JANUÁR 23. 4:40

Az a lélegzetelállító önfegyelem, pártatlanság és professzionalizmus, amellyel II. Erzsébet kezelte a Brexit körüli precedens nélküli káoszt, minden érintett félben mély tiszteletet keltett.

3. feladat megoldása: Publicisztika:

1. A publicisztika témája valamilyen társadalmi jelenség, amely a szerző számára kiindulópontként szolgál.
2. A publicista egy adott ügy kapcsán fejti ki véleményét, egyedi gondolatát, igyekszik elhelyezni a történetet (sztorit) a megfelelő gazdasági, társadalmi, politikai kontextusban.
3. Az összefüggések felismerése a publicista legfontosabb jellemzője: a közélet barométereként működik.
4. A publicista az ellentmondásokat, a hazugságokat, a visszásságokat keresi, hogy felmutassa őket.
5. A valódi publicista nem titkoltan szembeszáll a hatalommal, ha kell, kíméletlen a közönséggel szemben is.
6. Célja egy adott eseményhez vagy folyamathoz kapcsolódóan a háttér, az összefüggések vizsgálata és feltárása, ezek nyilvánosságra hozatala, a közönség meggyőzésének nem titkolt szándékával. Emiatt elsősorban az értelmünkre kíván hatni.

Logikai láncolat: figyeljük meg – a szövegben kiemeltem az egyes részeket – ahogy a szerző logikusan, 20az érveket egymásra építve, láncolatban magyaráz és érvel. Eközben szóhasználatával, kifejezéseivel egyértelműen hat az érzelmeinkre is, de a hangsúly továbbra is az érvelésen van.

⁶⁴ Deme Dániel (2020. 01. 23.): Harry herceg szöktetése. Letölthető: Magyar Hírlap elektronikus változata: <https://www.magyarhirlap.hu/velemen/20200122-harry-herceg-szoktetese> (Utolsó elérés ideje: 2025. november 30.)

1. A szerző felidézi egy emléket: A Windsor Great Parkban 1997 egy reggelén szállásomról még álmos fejjel kilépve elindultam egy kis templom felé a vasárnapi istentiszteletre. Mivel a kávé még csak úton volt szürkeállományom irányába, a bejáratnál felgyülemlett kisebb csoporton átvergődve majdnem átestem egy apró termetű, mosolygós, idős nénin. Mint később megtudtam, II. Erzsébet édesanyja volt. Mikor megkérdeztem a jelen levő tősgyökeres angol barátomtól, hogy miért is kell ekkora felhajtást csinálni a királyi család tagjaiból, a sértődött hazafiság leghatározottabb hangsúlyával csak ennyit mondott: „Mert Ő az én királyném!”

2. A szerző értelmezi az indokot („Mert ő az én királyném!”) egy másik „történelmi” példát említve: Időzzünk csak el egy pillanatig ennél a látszólag triviális válasznál. Amikor a német újságíró, Kurt Tucholsky a két világháború közt meglátogatta Angliát, egy vidéki boltba betérve a kirakatban elhelyezett gines üvegre mutatott. Az eladó ezt serényen megragadva, egy másik whiskys üveggel egyetemben elkezdte a kettőt egybe csomagolni. Hősünk kissé zavarodottan közölte az eladóval, hogy ő voltaképpen csak a gint kérné, mely kérését kategorikus elutasítás fogadta. A most már teljesen kétségbeesett Tucholsky megkérdezte, hogy hát mégis miért? „Mert ezek mindig együtt mentek”, válaszolta a nyugalmát teljesen megőrző eladó. Angol barátom, és az élelmiszerbolti eladó válasza tehát annyit jelent: te egy méltatlan, bár jóhiszemű idegen vagy, akinek esélye sincs a tiédet messze túlszárnyaló kultúránkat megérteni, így más választásod nincs is, mint hogy ezeket az igazságokat csendben elfogadd.

3. A szerző magyarázza a két példa alapján magát a rendszert és általa a konkrét ügyet is elkezd kibontani:

(1.) Ez az a lecke, amit a királyi családba külföldről beházasodóknak rekord sebességgel el kéne sajátítaniuk. Hogy ezt a tanulságot sokan nem veszik eléggé lelkükre, az abból is kikövetkeztethető, hogy a minap Harry herceg és felesége, Meghan bejelentette, hogy visszavonulnak a közéletből, és anyagilag is önállósulni kívánnak. A bejelentést követő reakciók közül talán az őszinte megkönnyebbülés volt a domináns, mellyel a brit közvélemény a „princess woke” (politikailag korrekt együttérzés hercegnője) távozását nyugtázta. Már jó ideje nyílt titok volt, hogy míg Harry közvetlenségével, humorával és a hadsereget támogató karitatív tevékenységeivel kitűnően képviselte a királyi családot, addig feleségével tandemben nem voltak alkalmasak a szolgálatra. E vélemény népszerűségét mi sem demonstrálja jobban, mint az a tény, hogy a brit sajtó internetes felületein a komment szekciókat szinte az összes publikációnál egyhangúlag lefagyasztották, hogy a csendes ünneplésben kitörő nemzet hangját tovább mérsékeljék.

(2.) Ugyan a család feje a királynő, azért nem könnyű nőként beházasodni a világ leghíresebb monarchiájába: a bizalmatlanság garantált, az elvárások teljesíthetetlenek, a menyegzőből

kimaradt női közönség vigasztalhatatlan. A Stonehenge-et építő, agancsot viselő kelta sámánokig visszanyúló családfájú angol menyasszonyoknak sem volt sokkal könnyebb feladatuk.

Diana hercegnő a bulvársajtó barátságtalan keresztüzében találta magát házassága szinte első napjától, „szentté avatása” egyértelműen csak tragikus halála után történt. Károly herceg régi-új partnerét, Camillát pedig mindenki utálni akarta, váratlanul mégis az egyik legkedveltebb királyi családtag lett. Meghant ezek a precedensek egyáltalán nem bizonytalanították el, és mint amikor tömény mosogatószer cseppen a finom olajréteggel bevont víz felszínére, érkezése napjától úgy taszította a család többi tagját magától egyre messzebbre. A sajtóval rekord időn belül összeveszett, hamarosan pert is indított. Vilmos herceggel és feleségével a kapcsolat nagyon is nyilvános ellenségeskedésbe torkollott. Amivel viszont tényleg maga ellen fordította a közvéleményt, az nem a közel egymilliárd forint értékű lakásfelújítás, vagy a 80 millió forint értékű babazuhany beszerzése volt, hanem a Kanadából magával hozott politikailag korrekt érelymutogatása és a kioktató hangnem, amellyel tudat alatti rasszizmussal vagy kolonializmussal vádolta a róla esetleg kritikus véleményt formálókat. Röviden tehát, kötötte az ebet a karóhoz, és a gint önmagában akarta elvinni a boltból.

(3.) Legutóbbi botrányában, melynek kiváltó okai örök misztériumként maradnak meg a brit köztudatban, teljesen elvetette a sulykot, és olyat tett, ami végleges szakadáshoz vezethet a királyi családban. A királynő tiszteletben tartása abszolút tabu, amit még a radikális politikai elemek és meggyőződéses köztársaságiak is tiszteletben tartanak. Az, ahogy II. Erzsébettel való előzetes egyeztetés nélkül Harry herceggel bejelentették, hogy kilépnek a közéletből, durva megsértése a monarchia protokolljának. Hogy a királynő a sajtóból értesüljön a trónörökös vonalon hatodik helyen álló unokája „szabadúszói” pályaválasztásáról, felér egy arcucsapással. A szolgálat fogalmát egy teljesen új szintre emelő Erzsébet királynő előtt az ilyen impulzív és individualista viselkedés nem állhatja meg a helyét.

4. A szerző felhívja a figyelmet a konkrét eset jelentőségére és rámutat arra, valójában miért fontos ez az esemény: Az a léha, rózsaszín hintőporos kép, amellyel a bulvársajtó szemlélteti a királyi család életét, a cifra hintókból integető mosolygós celeb-arisztokrácia, paloták és díszes menetek, pingponglabda nagyságú gyémántok és méregdrága ruhák, nyilván **nem fedi a monoton munkával teli hétköznapi valóságát.** Katalin hercegnő, az első botladozások után, úgy látszik gyorsan megértette, hogy a gin és a whisky mindig együtt mennek, hogy a hallatlan privilégiumok és a népnek való szolgálat teljesen elválaszthatatlanok. Ugyanígy, a személyes vélemény hangoztatása és az individualista önmegvalósítás összeegyeztethetetlen a nemzetegyesítő brit monarchia alapértékeivel. Hogy csak a

közelmúltból vegyünk példát, az a lélegzetelállító önfegyelem, pártatlanság és professzionalizmus, **amellyel II. Erzsébet kezelte a Brexit körüli, precedens nélküli káoszt, minden érintett félben mély tiszteletet keltett.** Amíg ő él, úgy látszik, a Buckingham-palota továbbra sem lesz helyszíne egy kanadai–angol koprodukciós szappanopera újabb fejezetének.

4. Gyurcsány a sokadikon⁶⁵

Galsai Dániel, 2020. FEBRUÁR 1. SZOMBAT. 0:33 FRISSÍTVE: 2020. FEBRUÁR 1. 3:21

4. feladat megoldása: pamflet

1. A pamflet rövid terjedelmű műfaj.
2. Stílusát a gyilkos gúny jellemzi.
3. Ez az egyetlen olyan műfaj, melyben a szerző nem az értelmünkre és az érzelmeinkre kíván hatni, hanem az ösztöneinket célozza meg.
4. A pamflet írója nem leleplezni, hanem megsemmisíteni akar.
5. A pamflet az ítéletet nem bízza a közönségre, hanem maga hirdeti ki.
6. A szerző nyíltan felvállalja a személyes élményét, elfogultságát.
7. Célja a meghökkentés, a gyűlölet, a düh, a megvetés kiváltása az olvasókból, amely irányulhat akár konkrét személyre is.

Fricska. „A köztársaság teste az Alkotmányban íródik, szabályokban, intézményekben, közjogi intézményekben él. De a köztársaságnak van egy lelke is: a köztársaság lelkét polgárai gondozzák.” Ezt mondta **Konkrét személy:** Gyurcsány Ferenc

Miért tetszenek felhorgadni? Ezt mondta, valamint azt is, hogy „Magyarország hivatalos államformája köztársaság, közléte viszont a köztársasági eszmekör megcsúfolására épül”. Igen, ezt is mondta, Bibó szobra előtt. Ő, éppen ő! Ő, aki 2006 őszén azzal kérkedett, hogy „forró dróton” tart kapcsolatot a tüntetést szétverő rendőrökkel. Ő, aki a vérfürdő után nem mondott le, elfogadta a bűnös rendőri vezetők kitüntetését. Gyurcsány „köztársaságpárti” Ferenc emellett az európai egyesült államok mellett is érvelt. Továbbá – amit már nem hittem volna el, ha az ATV nem adta volna élőben – még Trianon gyászáról is szólt. Mindezt néhány

⁶⁵ Galsai Dániel (2020. 02. 01.): Gyurcsány a sokadikon. Letölthető: Magyar Hírlap elektronikus változata: <https://www.magyarhirlap.hu/velemenyt/20200131-gyurcsany-a-sokadikon> (Utolsó elérés ideje: 2025. november 30.)

nappal Niedermüller Péter nevű alelnöke alávaló nyilatkozata után. **Ítélet:** Nem vagyok jó matekból, így nem tudom kiszámolni, hogy ez az aljasság és a farizeusság hányadik hatványa?

5. Az igazi Takaró⁶⁶

szerző A szerk. (A klasszikus vezércikket gyakran alá sem írják.)

publikálva 2019/29. (07. 18.)

5. feladat megoldása: vezércikk

5. Az írott sajtó különleges műfaja. Magas hírértékű eseményekből építkezik, napi aktualitása van.
6. A klasszikus vezércikket gyakran alá sem írják, ezzel hangsúlyozva azt, hogy az adott vezércikk az egész szerkesztőség álláspontját fejezi ki.
7. Megfelel a lap ideológiai irányzatának, vagyis egyértelmű állást foglal, ezáltal nemcsak az értelműnkre, hanem az érzelmeinkre is hatással van.

Specialitás: ne lepődjünk meg a szóhasználaton. A Magyar Narancs indulása óta stílusában az ún. gonzó-újságírást képviseli, amelyre jellemző a stílusosan erős kifejezések (akár káromkodások, szleng) használata is. De ez csak a véleményközlő újságírásban jelenhet meg.

Ez már csak így megy egy ideje: időnként bejelentkezik valaki a magyar irodalom hirigjanijának, hogy majd ő megmondja, hogy kinek lehet keresnivalója a magyar irodalomban, s kinek nem, kit szabad tanítani, s kit nem, ki a magyar, s ki nem, ki az irodalom, s ki nem.

Azért jelentkeznek be, mert konjunktúrát szimatolnak – ott, ahol messziről bűzlik –, felsőbb igényt az ilyesmire. S milyen érdekes, minden barom mindig Esterházyn kezdené – ennek is megvan az oka persze. Arról már ne is beszéljünk, hogy mindegyik az *Így gondozd a magyarodat!*-tal jön. S a hülyeségre ilyenkor reflexszerűen felriadó kritikus sajtó erre fel mindig nekiáll elmagyarázni, hogy az egy tízoldalas rádiójáték, melynek kicincált – minden esetben ugyanazon – részei hogyan is illeszkednek a műegészbe, az életműbe, a magyar irodalomba vagy éppenséggel a csillaghegyi focicsapat összeállításába. Persze, önvédelmi reflex, de teljesen felesleges fáradság. Falra hányt borsó, tudniillik.

⁶⁶ Konkrét szerző nélkül (a szerk.) (2019. 07. 18.): Az igazi Takaró. Letölthető: [magyarnarancs.hu](https://magyarnarancs.hu/aszerk/az-igazi-takaro-121451) oldala: <https://magyarnarancs.hu/aszerk/az-igazi-takaro-121451> (Utolsó elérés ideje: 2025. november 30.)

Most is jön Takaró Mihály. Amióta Fidesz-éra van, nevezett oly szívósan jelentkezik valamiféle stallumért, hogy mindenki természetesnek is veszi, ha majd löknek neki valamit. Szóba jött már a Petőfi Irodalmi Múzeum lehetséges vezetőjeként, legutóbb pedig a Nemzeti Alaptanterv főcenzoraként, akinek épp az lesz a feladata, hogy ami nem elég magyar, nem elég nemzeti az irodalomtanításban, azt jól kibaszarintsa onnan – az erre vonatkozó állításokat az Emberi Erőforrások Minisztériuma úgy cáfolta, hogy nem cáfolta, azt mondták, hogy náluk nincs szerződéses állományban Takaró Mihály. Van ugyan náluk szerződéses állományban egy Takaró Mihály, de az talán egy másik Takaró Mihály, de ezt nem ők mondták, ők csak azt mondták, hogy náluk nincsen (mint kiderült az övétét Takaró Mihály Károlynak hívják, amitől az állításuk éppúgy lehet igaz is, mint egy jó kis umbulda nem túl eredeti leplezése).

Ebbe az irodalomoktatási főcenzori szerepbe mindenesetre maga Takaró (az igazi, a Károlytalan fő-Takaró) is beleélte magát erősen, legalábbis ezt igazolják múlt csütörtöki kijelentései, melyeket Komáromban, a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége szervezésében zajló 28. Jókai Mór Nyári Egyetemen ejtett el. Már az is megérne egy külön cikket, hogy Takaró odament és jól letolta a meghívóit, a közönségét, egy levegővel en bloc a szlovákiai magyarságot is (mert nem adják elegenden magyar iskolákba a gyerekeiket, emigrálnak a gyerekeik, s ők is inkább európaiak akarnak lenni, s csak aztán esetleg magyarok), de ez legyen az ottaniak baja, mi maradjunk csak Esterházynál.

Magas hírértékű eseményekből építkeznek, napi aktualitása van: Takaró ugyanis Komáromban – mérsékelt felkészültséget mutatván – szépen felmondta a nácioid szélsőjobb régóta használatban lévő mantráját Esterházy *Így gondozd a magyarodat!*-járól, annyira sem erőltetvén meg magát, hogy ne azt a három-négy agyonfogdosott részletet büfögje fel. Vagyis, amikor megerőltette magát, akkor az Örkénytől vett második mottót is Esterházynak tulajdonította a neves „irodalomtörténész”.

Egyértelmű állást foglal: Ez viszont nagyon is a mi bajunk, mert két dolog egészen biztos e cudar magyar életben. Az egyik az, hogy minisztériumi cáfolat ide vagy oda, Takaró Mihályból előbb-utóbb, s inkább előbb, mint utóbb „lesz valaki” a magyar irodalmi életben, sőt, ami még rosszabb a magyar közoktatásban. (És ha csak belőle! De meglehet, még az ál-Takaróból is!) S akkor majd szépen hozzá is lát fent érintett törekvései megvalósításához. Már amennyiben ezek egyáltalán az ő törekvéseinek nevezhetők, még akkor is, ha Komáromban épp ő mondta: Esterházyt nem kell tanítani, mert kultúraromboló.

Takaró Mihály dermesztő ostobaságokat beszél, de korántsem a levegőbe. Hiszen a másik dolog, amiben egészen biztosak lehetünk, az az, hogy az Orbán-rezsim – ha adatik rá elég ideje – bizony ki fogja rádiózni Esterházy Pétert a magyar irodalomoktatásból. Nem is azért, mert

Esterházy történetesen jobban futballozott Orbán Viktornál, hanem inkább azért, mert félnek tőle, mint a tűztől. Félnek a szellemétől, egyáltalán a szellemtől magától – jó okkal. Hogy Esterházy Péter tankönyvekből esedékes eltakarításának levezénylését az igazi vagy az ál-Takaró Mihályra vagy Békés Mártonra vagy Demeter Szilárdra bízzák – hát nem tök mindegy? Láttunk már ilyet, sőt ilyenebbet is. Most ráadásul a lehetőségek is végesebbek, mint korábban, ilyenformán a tankönyvekben ugyan átsatírozhatják a nekik nem tetsző neveket, de az irodalomból nem tudják őket kizárni, még a magyar irodalomból sem, arról nem is beszélve, hogy Esterházy immár a világirodalom része is, tehát eltakarításához egy hadseregnyi Takaró sem elegendő. Nem sikerült az ilyesmi azoknak sem, akik az utcákon égették a könyveket.

6. Black Friday, avagy a majmok bolygója.⁶⁷

Stumpf András/ 2017.11.24., péntek 11:00 /

6. feladat megoldása: jegyzet

- 1. Terjedelmileg szerény, rövid írás, általában 1 flekk.**
- 2. Aktuális ügy a kiindulópontja.**
- 3. A jegyzet stílusa miatt nemcsak meggyőzni akar, hanem az érzelmeinkre is hat.**
- 4. Szerzője felismerhető stílusáról, szóhasználatáról, érvelési technikájáról: higgyék el nekem, ha sok Stumpf Andrást olvasnak, előbb-utóbb akkor is felismerik, ha nem nézik meg előre, ő írta-e a cikket.**
- 5. A kiindulópontként szolgáló esemény sokszor csak apropó, amelyben a szerző valamely társadalmi folyamat jellemző tünetét véli felfedezni. A jegyzetíró gyakran társadalmi, erkölcsi, politikai kérdéseket világít meg, illusztrál egy köznapi példával.**
- 6. Az egyetlen újságírói műfaj, ahol a közönség nem annyira a tényeket, mint a gondolatokat és az érzelmeket kéri számon.**
- 7. Szubjektív, de a tényeknek nagy a jelentőségük.**

⁶⁷ Stumpf András (2017. 11. 24.): Black Friday, avagy a majmok bolygója. Letölthető: <http://valasz.hu/publi/black-friday-avagy-a-majmok-bolygoja-126436> (Utolsó elérés ideje: 2025. november 30.)

Dohogó öregúr-rovatunk következik. **Aktuális ügy a kiindulópontja** Nagyon aktuális rovat ez, az apropója ugyanis nem más, mint a mai nap. Merthogy mi is van ma? Semmi. Átlagos péntek van, jó hideg és most, amint kibámulok az ablakon, határozottan meg tudom állapítani a színét: kifejezetten szürke. Mondom: szürke. Azaz: cseppet sem fekete.

Aztán mégis azt olvasom támogatott cikkekben, kirakat üvegén, meg mindenhol, hogy ma van **Black Friday!**

Aminek olvasván lélekben egy csapásra kirakattörővé változom, szívem szerint brutális kristályéjszakát rendeznék a nemzetközi konzumidiotizmusnak.

A kiindulópontként szolgáló esemény sokszor csak apropó, amelyben a szerző valamely társadalmi folyamat jellemző tünetét véli felfedezni. A jegyzetíró gyakran társadalmi, erkölcsi, politikai kérdéseket világít meg, illusztrál egy köznapi példával. Nem is külön kiemelnem, a szerző megteszik magától, pontokba szedve:

Kőmarkolás helyett maradok mégis a billentyűzetnél és sorra veszem, mi a gond.

5. **Az angol használata. Általánosabb probléma, de sűrítve mutatja a blekfrájdéjezés.** Miért extrán bosszantó ez? Nos, azért, mert – nagyon helyesen – tizenöt éve hatályban van egy nyelvvédelmi törvény. Az első Fidesz-kormány hozta, azóta sem törölte el senki, csak éppen nem tartatják be, így aztán tesz rá mindenki magasról. Kiárusítás helyett SALE, ugye, meg most ez a Black Friday, de ha végigmegyünk Budapesten, simán „Barber Shopok” jönnek szembe, nem pedig mondjuk „Borbély”, ha már a „Fodrász” túl kommunista, vagy mit tudom én, miért, de nem jó. Ugye senki sem hiszi, hogy az idelátogató turistáknak ettől jobb lesz, hogy az ő könnyebb tájékozódásukat akarjuk ezzel segíteni? Azt a négy főnyi, éppen Budapesten tartózkodó amerikai, aki feltétlenül nálunk akarja intézni a karácsonyi nagybevet. Dehogy. Majmolunk, ennyi történik. Sokan mások is. Majmok bolygója. De mi

is. Amivel még a turista felé is önfeladó amerikamajmok képét mutatjuk egyébként. Komolytalan bagázsét, amely saját törvényeit sem tartja-tartatja be.

6. Még ha magyarul lenne is a „fekete péntek”, az elnevezés önmagában szimbólumgyilkosság. A „fekete plusz egy nap”-formula mindig tragédiát jelöl. A fekete a mi kultúránkban a gyász színe. Az, hogy philadelphiai rendőrök így nevezték el maguk között a '60-as években a nagy dugók miatt azt a pénteki napot, amikor az amcsik elkezdtek megrohamozni a bevásárló központokat, érthető, a maguk szempontjából sötét nap lehet, de világgyászra ne emlékeztessen már. Egy esetben persze találó az elnevezés: ha önbecsülésünk és józan eszünk elföldelésére emlékeztet. Amikor kiírjuk, hogy Black Friday, akkor ugyanis pont ezt tesszük.
7. Míg az amcsiknál legalább van valami értelme (szakrális tartalma ott sincs) ennek a pénteki leárazási napnak, nálunk semmi. Hálaadás náluk csütörtökre esik, hát logikus, hogy kivették szabadnapnak a rá következő pénteket sokan – a hosszú hétvége jó dolog. Aztán ha már kivették, letudták a karácsonyi nagybevásárlást is – a boltosok meg akciókat hirdettek, hogy biztosan rohamozzanak a nagyon fontos elektronikai cikkekért. No de nálunk milyen napra is esik hálaadás? Nézzük csak... Semmilyenre! Nálunk nincs ilyen ünnep! (Mondjuk nem akarok ötleteket adni. Ha így helovínesedünk, ahogy, jövőre már lesz az is.)
8. A blekfrájdéj látványos vörheny az ünnepi időszak kezdete környékén, amire már csak azért sincs semmi szükség, mert ez az időszak amúgy is vérzik már ezer sebből. Az októberben beindított karácsonyi plázazenékről Borbás kolléga már megemlékezett azzal a felszólítással, hogy kapcsolják ki. Vele teljes egyetértésben némi kiegészítés: a karácsonyi dekoráció advent első vasárnapjáig legyen tilos. Karácsonyfát viszont még akkor se állítsanak a plázaangyalkák! Azt a negyedik vasárnapot követő hétfőtől nem tiltanám. Addig igen, brutális bírság terhe mellett.

„Nagyobb problémátok nincsen?” – kérdezheti minderre az olvasó.

De.

Van.

Majd írunk arról is.

7. Mikszáth Kálmán: HOGY EBÉDEL TISZA KÁLMÁN NAGYVÁRADON?⁶⁸

⁶⁸ Mikszáth Kálmán: Hogy ebédel Tisza Kálmán Nagyváradon? Letölthető: Magyar Elektronikus Könyvtár oldala: <https://mek.oszk.hu/06400/06494/> (Utolsó elérési ideje: 2025. november 30.)

7. feladat megoldása: Karcolat

6. **Néhány vonással teremtet portrét, élethelyzetet, epizódot:** *Tisza Kálmán ebédel a Rózsabokor vendéglőben.*
7. **Viszonylag rövid, 1-1,5 flekk terjedelmű. (1 flekk 1800 karakter)**
8. **Szólhat akár konkrét személyről is:** *Tisza Kálmánról és az előtte „hajbókoló” emberekről (jellemükről) szól.*
9. **Nem törekszik összefüggő történet, jellem vagy élethelyzet bemutatására, kiragadott helyzetet mutat be, apró epizódokat:** *arra mutat rá, hogy ha valaki hatalmon van, mennyire élvezi a privilégiumokat (Tisza Kálmán a hajbókolást) és ebben az esetben rámutat Mikszáth Kálmán arra is, a „magyar néplelek” mennyire hajlamos a hajbókolásra.*
10. **Ironikus.**

D'Artagnan a „Régi Tisza-ház” című tárcájában az *Országos Hírlapban*, felsóhajt egy helyen: „Vége már a patriarchális életnek úgy Tiszáéknál, mint Nagyváradon!” Én éppen az ellenkezőjét tapasztaltam, mikor mintegy másfél év előtt lekísértük Tisza Kálmánt a képviselői beszámolójára.

A „Rózsabokor” vendéglőben volt a bankett, s mint idegen megyéből való képviselő, a Tisza szomszédságában ültem az asztalnál, ami később javamra volt.

A menü természetesen nem volt kielégítő, kivált a gurmanok számára. Ezernyi embernek nem is lehet jól főzni — de meg a Tisza-banketteknek az az ékességük, hogy olcsók és szegényesek. Mindenki maga fizeti a couvertjét, és hogy eljöhessen a legszegényebb választó is, nem lehet az étlapra tenni se fácánt, se burgundi bort.

Alighogy elkezdtek tálalni, egyszerre csak ott terem a Tisza háta mögött egy kackiás pirospozsgás képű szolgáló, negédesen riszálva a kurta szoknyáját, melynek szélei ingerlően csapkodták meztelen lábikráit. Két cylinder aranyszínű bor volt a kezében.

— Tisztelteti a kegyelmes urat Tóth Ferenc tekintetes úr (a névért nem állok jót), és itt küldi kóstolóra ezt a finom bort, de hogy azt mondja, egyedül tessék kiinni, mert nincs belőle több.

— Köszönöm, fiam — mondá nyájasan a „generális” — adja át a tiszteletemet Tóth Ferenc uramnak.

Persze a szomszédság protestált, hogy a nagy „közlegény” egyedül igya meg a pompás peccsenyebort, amiben legott kompromisszumra is lépett velünk, odatolván az egyik cylindert Ritoók Zsigmond és közém:

— Ebből gazdálkodjatok.

De alig kezdtük a gazdálkodást, midőn ismét női ruhasuhogás üde szele rezzentett fel diskurzusunkból. Hátranézünk, hát egy fitos orrú csinos szobacicus lépegetett nagy nyalkán Tisza Kálmán felé, egy hófehér szalvétával letakart tálat hozva. Még oda se ért, már peregni kezdett a nyelve:

— Tisztelteti Majsayné nagysága (a névért megint nem állok helyt), és hogy ím, megtudta, hogy a kegyelmes úr itt ebédel, hát egy kis málnás-lepényt sütött, mert hogy — azt mondja, hogy nagyon szereti a kegyelmes úr. (A selyma fruska! Csupa „hogy”-okkal beszélt ő is.)

— Biz az igaz — szólt Tisza mosolyogva, s kék szemeiből csupa jóság áradt. — Senki se találja azt úgy el, mint a maga asszonya. Csak mondja meg otthon, hogy nagyon örültem neki, hogy rám gondolt.

Így ment ez aztán egész végig. Barátné asszonyom egy fazék töltött káposztát offerált fel (de ebben már a fazékért se kezeskedem), egy gabonakereskedő valami fölséges likőrt kapott egy angolországi ismerősétől, azt állította oda Tisza elé a feketekávé utánra.

Szóval úgy éltünk a generális közelében, mint valami kanonokok — míg a lejjebb ülő igazi kanonokok, mert ott volt Széchenyi Jenő és esetleg mások is, koplaltak. De még a jó koszt nál is jobban esett az a magyaros, minden parádétól ment kényeztetés, melyben képviselőjüket részesítették, s melyet nem a feltűnni vágyás hoz létre, mely csak a szívekből fakadhat.

Gyönyörű volt látni a hatalmas dinasztát, a hajdani nagy miniszterelnököt, ki császárok abroszához törülte már sokszor a száját, amint ilyen patriarchálisan táplálják, és ő maga azt végtelen egyszerűségében egész természetesnek találja.

Egy országgyűlési képviselő

8. Fáy Miklós: Az istenek nem machinálnak⁶⁹

(Händel: Agrippina – a Metropolitan előadásának élő közvetítése a Müpában, február 29.)

8. feladat megoldása: Kritika

8. Témája valamilyen művészeti alkotás.

9. Objektív ismertetése a műnek (recenzió)

10. A közönség érdeklődésének felkeltése.

11. Szubjektív ítélet a mű felett.

⁶⁹ Fáy Miklós: Az istenek nem machinálnak. Letölthető: Élet és Irodalom oldala: <https://www.es.hu/cikk/2020-03-06/fay-miklos/az-istenek-nem-machinalnak.html> (Utolsó elérés ideje: 2025. november 30.)

12. A klasszikus kritikában, mely ma már ritka, a kritikus elhelyezi az alkotást az alkotó életművében, megvizsgálja, milyen értéket képvisel, figyelembe véve a hagyományos és a napról napra változó értékrendet.

13. A kritikus gyakran az alkotót is minősíti, ezért rettegnek tőle.

Specialitás: ezért nagyszerűek és valóban klasszikusak Fáy Miklós írásai, nemcsak konkrétan a Metropolitan előadását értékelte, hanem Händel életpályáján is elhelyezi az alkotást.

Témája valamilyen művészeti alkotás: Tényleg *Agrippina*-év van, megjelent új lemez belőle, most közvetítették New Yorkból világszerte, és még előttünk a nyári, szegedi bemutató Vitray Tamással – ritkán jön össze ennyire egy évad, ha a darab elmúlt háromszáz éves. Az *Agrippina* a legöregebb mű, amit a Metropolitan valaha is játszott, **A kritikus elhelyezi az alkotást az alkotó életművében+ az alkotót is minősíti:** vagyis itt még soha nem merték műsorra tűzni Monteverdit és Purcellt – nem nagyon csodálkozom.

Egyébként meg nagyon csodálkozom, más feladat sincsen, de hát jó, jó és stílusos, és van hozzá énekesgárda is. Biztos, hogy van a nézőtéren, akinek sok és a kétszer bő másfél óra, előlem is eltűnt egy fej a második részre. Ennyibe egy rövidebb Wagner is beleférne, itt meg csak jönnek a recitativók és áriák egymás után, a végén kórus, és valahol középtáiban van egy kettős meg egy négyes. Alapvetően mégis egy emberre kell figyelni, elmondja, mit érez és mik a tervei, aztán jön a másik, aki hasonlóképpen cselekszik. **Hol van ebben a dráma?**

A közönség érdeklődésének felkeltése: Persze, dráma az egész, kevés benne a tisztességes ember, azok meg csak sétálgatnak egyik csapdából a másikba, nem kell nagyon megerőltetnünk magunkat, hogy az örök érvényt fölismerjük. **Szubjektív ítélet a mű felett + az alkotót is minősíti:** A rendező (vagy a karmester?) a lényegre tekintve csak annyit tett hozzá, hogy az opera végén megjelenő Juno utolsó áriáját átadta Agrippinának. Lehet, hogy régebben közbeavatkoztak az istenek, de ma már nem, ezek itt emberi játszmák, már ha a politikus is ember, ott a trón a lépcsősor végén, valakinek föl kell rá mászni. Mi, jól informált nézők, már tudjuk, hogy az összes közül a legrosszabbat választják, Nérót, de ők még nem látnak benne mást, mint egy szénné tetovált, kokainista kamaszt, elbírunk vele.

A Nérót játszó, máskor igazán csinoska Kate Lindsey panaszkodik a szünetben, hogy nem ismeri meg az iPhone-ját, be kell ütnie a feloldó kódot, ha telefonálni akar. Nem az előadás alatt, természetesen. De amúgy olyan a rendezés, hogy beleférnek a telefonok, szerepelnek is, csak hogy mai legyen az élmény. Nem valami eszelős nagy találmány ez, öt korszerű Händel-rendezésből négy körülbelül így néz ki, tányérsapkák, egyen- és koktéluhák, pezsgőző nagyvilágiak. David McVicar rendezésében a nagy élményt a kis dolgok adják, a bárban

csemlalózenére örült módon táncoló öltönyösök vagy a teljes hosszában előre elvágódó részeg, aki úgy áll, hogy pont az ujja hegyével még eléri a bárpultot, így nem tör össze magát. Egyszer majd valaki viccből vagy haragból arrébb találja tenni a jelet a padlón, és lesz nagy meglepetés.

A kritikus elhelyezi az alkotást az alkotó életművében+ szubjektív ítélet a mű felett + az alkotót is minősíti: Ez a **Metropolitan**, így nem meglepetés a zenei színvonal sem. Harry Bicket a karmester, nem az első Händelje a házban, tudja, hogyan lehet olyan előadást összehozni, amely a régi zenélés erényeit egyezteteti a modern hangszerekkel, friss, gyors vagy legalábbis lendületes, és viszonylag nagyot szól, betölti a nagy teret. Az énekesek erős mezőnyéből kiemelkedik Joyce DiDonato, illik is, hiszen ő a címszereplő, úgy is énekel, ahogy egy világszinten is vezető mezzoszoprántól remélhető. De játszik is, arca is van, ami a kamerák miatt különösen fontos, muszáj rajta ilyen nagy távolságból is röhögni, ahogy az újság alatt fapofával megkézimunkázza a keresztbefésült hajú Pallaszt, aztán, ugyanazzal a fapofával fertőtlenítő géles flakont húz elő a táskájából. Ez a nagypolitika.

Ha nem kell röhögni, akkor lehet ámulni. Mondjuk a Pensieri-árián, az éjszakában álmatlanul a palotában kóborló, üvegből töménytet ivó Agrippina hangján, a nyekergő oboán, a fantasztikus futamokon. Fülöp király elődjeként neki is az utóddal vannak gondjai, épp ellentétes irányú gondjai, ő uralkodót szeretne csinálni a léha fiúból, nem sejtve, hogy ezzel csak a saját halálát siettet. Sír a hangszer, mint valami baljós madár, Agrippina meg csak elszántabb lesz tőle, ha már végzet, fussunk bele. **A kritikus elhelyezi az alkotást az alkotó életművében:** Az évszám, mármint a mű keletkezésének éve 1709. Nemcsak arról van szó, hogy milyen ifjú még az opera műfaja, és máris újabb megdönthetetlen csúcsot állít be, de **Händel** maga is ifjú, mindössze huszonnégy éves. Honnét tudja, hogy ez milyen?

-átkai

9. IRMA, TE ÉDES⁷⁰

9. feladat megoldása: Glossza

1. Néhány mondatból álló, gyakran bíráló, csípős hangú, elsősorban ironikus.
2. Apropos bármiylen jelentéktelen esemény lehet, csekély hírértékkel.
3. Szólhat konkrét személyről vagy személyek egy csoportjáról is.
4. Ezért alakult ki az a ma már hagyománnyá váló jellemzője, hogy a glosszátor gyakran álnevet, betűjelet használ.

⁷⁰ -átkai: Irma, te édes! Letölthető: Élet és Irodalom oldala: <https://www.es.hu/cikk/2017-09-22/at kai/irma-te-edes.html> (Utolsó elérés ideje: 2025. november 30.)

5. Csattanóval végződik.

A légynek ártani nem tudó, mindig édes Irma néni, akinek ide s tova húsz esztendeje vagyok törzsvásárlója, így mentegetőzik nekem a győri piacon:

„Tuggya, aranyoskám, azér’ termett mindenkinek idén olyan kevés fejteni való babja, mer’ ezek a mocskos migráncsok meg a Sorosok (sic!) miatt elvitte a szárazság!”

Azután lehajol, kotorász, rám kacsint és kezembe nyom fél kiló holdbabot.

„Nekem azért sikerült kibabrálni velük, én öntöztem!”

10. Diószegi István: Monográfia az Osztrák–Magyar Monarchia lengyelpolitikájáról⁷¹

10. feladat megoldása: Recenzió

4. Az irodalom, a képző-, ipar-, filmművészet, a színház, a zene, a rádió és a televízió termékeinek, művészi alkotásainak értékelő ismertetője: ezúttal könyvről szól.
5. Szerzője információkat közöl a műről.
6. Nem feladata az ítékezés, ez azonban nem zárja ki egy-egy minősítő jelző használatát. Ezért rövid terjedelmű, maximum az egy flekket éri el.

(TEFNER ZOLTÁN: Az Osztrák–Magyar Monarchia lengyelpolitikája 1867–1914)

Tefner munkája a téma egyik alapművének tekinthető. A lehetőségesség határáig megfelel egy monográfia („minden benne van”) követelményeinek. Ennek ellenére kevésbé vált ismertté a szakmában. Talán azért, mert az 1960-as évekkel kezdődő reneszánsza után a Monarchia-kutatás ügye egyre kevesebb történést foglalkoztat, a szakmának ez a külpolitikai vonulata pedig egyenesen süllyedőben van. Pedig napjainkban, amikor az ukrán válság egyre mélyül, eligazodási pontként szolgálhatna a kérdés útvesztőjében. A könyv sorsán talán úgy is lehetne javítani, ha valamilyen világnyelvre lefordítva a nemzetközi tudományosság is megismerhetné.

11. Pilinszky János: Nincs egyedül⁷²

⁷¹ Diószegi István: Monográfia az Osztrák–Magyar Monarchia lengyelpolitikájáról. Letölthető: <http://www.grotius.hu/publ/displ.asp?id=EUXWSE> (Utolsó elérés ideje: 2025. november 30.)

⁷² Pilinszky János: Nincs egyedül. Letölthető: https://konyvtar.dia.hu/html/muvek/PILINSZKY/pilinszky00373_kv.html (Utolsó elérés ideje: 2025. november 30.)

11. feladat megoldása: tárcsa⁷³

1. Laza műfaj, valóságos vagy képzeletbeli párbeszédet, portrét ábrázol: ezúttal egy portrét és egy élethelyzetet mutat be egyszerre.
2. Témája változatos, olyan, ami felkelti az olvasó érdeklődését, időszerű, sok embert érint, gondolatokat és érzelmeket kelt. Közéleti problémákat is felvethet: ez az írás elsősorban az érzelmekre hat.
3. Stílusát tekintve sokszínű, lehet ironikus, melankolikus, akár humoros is: ezúttal melankolikus a stílusárnyalatunk. Pilinszky gyakran él ezzel.

Megy az öregasszony a temetőbe. Más utat már alig ismer a városból, örökös jövés-menésével valóságos medret vágott a házak közé szobája és a fia sírja között. Szürke, egyhangú bérházak álldogálnak ennek a medernek két partján, s omló vakolatukkal mintha mállékony hegylábak lennének. De ő már mit se lát belőlük, inkább csak érzi őket, mint szálló madár az alatta elterülő tájat. Ha élne a fia, s meglátná most az utcán, bizonyára aggodalom fogná el: vajon átér-e a túlsó oldalra, bizonytalan erejével fönnmarad-e a forgatagban?

De nem látja senki. Az alvajárók ihlete emeli föl az autóbuszba, vezérli el az ablakig. Az üvegen túl puhán és zajtalanul emelkedik a táj, világít bele és vet árnyékot az arcába. Ugyan kié is ez a nagyon öreg arc az üveg mögött? Gazdátlan arc ez, mely már csak félig az övé magáé.

A temetőkapun úgy lép be, akár egy régi, elmosódott fényképről érkezne meg a jelenbe. A síron szellő mozdítja a fűvet, amitől kicsit olyan lesz a földje, mintha élne. Az öregasszony előbb leszedegeti a száraz leveleket, elrendezi a szétbontott fenyőcsokrot, s végül meggyújtja a síron a gyertyát.

Most teljes szívéből a halottra gondol, a fiára, aki esztendőkkal ezelőtt halt meg tüdővészben. Mindig rá gondol, de most egészen erősen, egészen tisztán maga előtt látja, ahogy élőt soha, csak halottat tudunk felidézni. Meghalt, mondaná magában, de még mielőtt kimondhatná, elsöprő forróságot érez, mely elnémít benne minden boldogtalanságot. Lehunyja a szemét, és lassú, és egyenletes sírással sírni kezd.

*

Lobognak a temetőben a halottak napi gyertyák, a sírok megvilágosodnak, szinte áttüzesednek, s az öregasszony úgy érzi, mintha minden életereje a szívébe húzódott volna. Halottak, valóban halottak, akik itt pihennek ebben a fenyőillatú kertben? Ahány láng, annyi jelenlét. Élők így

⁷³ Mivel irodalmi alkotásról is beszélünk, meghagytam az eredeti tördelést.

soha be nem lakják, ennyi melegséggel, ennyi titokzatos szelídséggel a földet. Mintha az örök karácsony költözött volna ki a temetőbe, különös közelséget érez, minden és mindenki közelségét a gyertyák fénykörében.

Szeretet járja át, melynek nincs ideje, csak heve van, és jelenléte.

*

Élők? Halottak? Nem tud közöttük különbséget tenni. De amit érez, nem zavar, inkább biztonság és béke.

– Örök világosság... – imádkozza, s a fiára gondol, de ő maga is megtelik e világosság átható, szelíd erejével. Élettel telik meg ez a gazdátlan arc, mely nemrég még oly idegenül és távolian tükröződött az autóbusz ablaküvegében.

Most már haza is indulhat. Nincs egyedül.

(Új Ember, 1959. november 15.)

12. Mikszáth Kálmán: *A kis kakasok*⁷⁴

12. feladat megoldása: kroki

1. Vázlat, felvázolás néhány vonallal.
2. Általában derűs hangulatú, olykor szatirikus, gunyoros.
3. Néhány mondattal ír le élethelyzetet, szituációt, egy-egy jellemvonást:
Mikszáth Jókairól és a személyét övező „kultusról” ír oly módon, hogy minősíti egyben a megszólalókat is.

Ezen száraz ismeretterjesztő cikkely után most már engedjék meg, hogy a folyosóra mehessünk. Ott sétál a miniszterelnök, ott ásítzik Bánffy Béla, Horváth Gyula a vízi emberekkel konferál, Tibád a kisüstököt⁷⁵ szidja, Teleszky Bochkort dicséri, Lits Gyula az interpellációját mormolja, Zichy Jenő a házibarát-ipart magyarázza, Farkas Balázs mindenkit azzal fogad, hogy »Ejnye, milyen pompás jó színben vagy«, ami egy doktortól igazi önmegerőltetés. Jókai ma egy tarka inget vett föl, mely tele van apró veres kakasokkal.

Hát ilyen szűk időben ez is jó téma.

- Látszik rajtad, hogy kálvinista vagy, itt hordod a kakast - mondja Bánhidy.

⁷⁴ Mikszáth Kálmán: *A kis kakasok*. Letölthető: Magyar Elektronikus Könyvtár oldala: <http://www.mek.oszk.hu/00900/00901/html/22.htm> (Utolsó elérés ideje: 2025. november 30.)

⁷⁵ pálinka

- Nem azért van az - vág közbe a miniszterelnök, ki nem engedi a kálvinista vallást élcelni -, azért szereted te azt, mert valamikor Kakas voltál. Kakas Márton.

Ezzel mind a hárman eltűntek a teremajtón.

De a teremőr, aki beeresztette és hallotta a diskurzust, szinte részt akar venni az államférfíúi kedélyesség e szikráiban, s azt mondja nagy nevetve:

- Hátha még tudná a kegyelmes úr, hogy Jókai úr éppen a »Kakas« kocsma fölött lakik a Kerepesi úton.

Boldog ország az, ahol ilyen egyformán derültek a miniszterek, költők, mamelukok és szolgák. S ahol a kis kakasról beszélgetnek mind a négyen.

13. Karinthy Frigyes: Megszólal a telefon⁷⁶

13. feladat megoldása: Humoreszk

Ebben az esetben Karinthy Frigyes humoreszkje:

- 1. Nevettető hatású, karcolatszerű próza (az elbeszélés jellemzi az ügyvédet is humorosan, meg – és ez a nagyszerű benne, ironikusan – Karinthy saját magát is bemutatja).**
- 2. Elbeszélő jellegű.**
- 3. Leggyakrabban a humor stílusával él.**

Nagyon untam magam. Az ablaknál álltam és figyeltem az uccát, de nem volt rajta mit figyelni. Szemben, a szűk ucca tulsó oldalán, háromemeletes ház, - nézzük, mi van rajta látnivaló. A második emelet ablaka leeresztett vasrolókkal szomorkodik: innen már nyaralni mentek. De ni csak, ott a másik szárnyon élnek még, - nyitott ablak előtt elhúzták a függönyt - mi van odabent? Egy bőrkarosszék az ablak előtt, távolabb könyvszekrény. Nagy íróasztal előtt korpulens, középkorú ember, úgy látszik, irt valamit, most álmatagon hátradől és az orrát piszkálja. Ejnye, ki lehet ez az ember? Mit írhat és mit gondol magában és miért piszkálja az orrát? Igaz, hogy nem muszájna odanézni, de viszont mi joga van ennek az embernek ahhoz, hogy a térnek pont azt a helyét tegye számomra sérelmessé, ahol van és én oda ne nézhessek. Milyen borzasztó, hogy nem adhatom tudtára, hogy társaságban van, nem egyedül, és hogy figyelik. Persze átkiabálni nem lehet, ahhoz messze is van, meg még megsértődik. Messze van, azaz hogy!... Ejnye, ejnye. Ez egy furcsa ötlet.

⁷⁶ Karinthy Frigyes: Megszólal a telefon. Letölthető: Magyar Elektronikus Könyvtár oldala: <https://mek.oszk.hu/13800/13877/13877.htm#42> (Utolsó elérés ideje: 2025. november 30.)

Ki ez az ember? Milyen buta vagyok. Ez Kucor Béla ügyvéd, hisz odalent a táblája a kapun... Második emelet. Öt szám, balra. Stimt.

Kikeresem a telefonkönyvemből a telefonszámát. Kucor Béla, ennyi és ennyi. Felhívom. Közben lesem.

A telefon megszólal odaát. Az ügyvéd ur felugrik, szalad a kagylóhoz.

- Halló, halló. Ki beszél?

- Ott Kucor Béla ügyvéd ur?

- Én vagyok. Ki beszél?

- Nem arról van szó, hogy ki beszél. Arról van szó, hogy ne piszkálja az orrát. Mert majd a kezedre ütök, te kis komisz.

Az ügyvéd torkán akad a szó. Hebeg valamit, hogy mit, azt nem hallom, csak a száján látom, mert közben folyton figyelem.

- Na, ne hebegjen, fiatalember.

Az ügyvéd kétségbeesetten kap a fejéhez:

- De... de... de... mi az... ki... ki... ki...

- Ne dadogj, fiacskám. És ne kapkodj a fejedhez, ne gesztikulálj, ne ugrálj. Nem tudod magad tisztességesen viselni?

- Halló! halló! Ki az? Ki beszél?

Az ügyvéd rémülten forog a tengelye körül, hátranéz, kapkodja a fejét. Nyugodtan leteszem a kagylót. A többi csak figyelem, mint egy mozivásznon. Még egy ideig kiabál a telefonba, nem kap választ. Erre a szemeit kezdi dörgölni, meg a füleit. Megcsipi a karját. Végre megkönnyebbülten mosolyog, felsóhajt, - végre meggyőzte magát, hogy csak álmodott ezen a forró délutánon. Iszik egy pohár vizet. Megnyugszik. Leül. Odakünt, az előszobájában csengetnek. Az ajtóhoz fut. Egy hölgy jelenik meg. Ejnye, ejnye. Nagyon bizalmas üdvözlések. Néhány perc múlva mind a ketten pamlagon ülnek. A beszélgetés egyre bizalmasabb. Az ügyvéd kezét csókol a nőnek, - mi ez? a másik karja ravaszul átfut a pamlag peremén. Ejnye, ejnye. Ideje lesz közbelépni.

Felszólítom.

Ijedten bontakozik ki és a telefonhoz fut.

- Halló, halló!

- Halló! Ott Kucor Béla ügyvéd?

- Én vagyok. Ki beszél?

- Hallja, barátom, nem hagy békét annak a nőnek? nem szégyenli magát? Szegény felesége Siófokon, hát az mit szóljon?

Az ügyvéd térdei megrogynak. Leomlik a telefon előtt, kezeit imára emeli. Ugy rebegi a telefonba sirva:

- Ó, Uram! Jehova!... Most végre megismertem sujtó szavadat... Én csak egy szegény bűnös halandó vagyok a te fenséged árnyékában... Emelj, vagy sujts, kitárom keblemet... parancsolj a te szolgádnak...

És buzgó imába merült. Megsajnálta: mit izéljem szegény embert.

- Hát ne félj semmit, édes fiam. Bocsásd el békével azt a nőt, akkor minden jó lesz... Ita missa est. Dominus in excelsis Deo... Nec sutor ultra crepidam... Time is money...

Az ügyvéd keresztet vetett a telefonra és békével elküldte a nőt. Azután leült az asztal elé és buzgón imába merült.

Kezdett untatni a dolog. Nagyon mulatságos volt eddig, de végre semmi anyagi hasznát nem láttam. Ejnye csak... nem lehetne valamit...

Bátorság. Ujra felszólítom. Hajlongva, imádkozva jön a telefonhoz:

- Parancsolj velem, ó Uram!

- Köszönöm, édes fiam, jól vagyok... eee... izé... mondd csak, nem küldenél száz koronát kölcsön... egy percre megszorultam... tudod, ezek a bolygók, meg a naprendszer... ide, a másik házba küldjed, harmadik emelet négy...

Az ügyvéd összeráncolja a szemét. Zavarba jövök.

- Tudod, édes fiam, nekem mindegy, hová küldöd... igaz ugyan, hogy én mindenütt jelen vagyok... de mégis, ami biztos...

Az ügyvéd lecsapja a kagylót. Most jött a világosság... átpillant hirtelen... Puff. Meglátott.

Tanulság: ha Isten vagy, ne kérj kölcsön.

14. feladat megoldása címes hír

Cím: feladata a figyelem felkeltése és a legfontosabb információkat is tartalmazza:

14. „Hóhér” – lefóliázták Kádár János és Apró Antal sírját

KÉFER ÁDÁM 2023.11.04. 18:40

Lead: vezérmondat: A hír első, bevezető mondata. fontos, de nem az összes lényeges információt tartalmazza az adott ügy kapcsán.:

Vélhetően a november 4-i gyásznapi miatt vörös feliratokat helyeztek el a sírokon.

Hírtest (body): a hír azon része, melyben megismerjük az adott ügy hátterét, az összefüggéseket. Itt kapjuk meg a miért kérdésre a válaszokat: 1956. november 4-én hajnalban

az ország egész területén megindult a szovjet támadás. A nap nemzeti gyásznapp lett Magyarországon, amikor az 1956-os forradalom és szabadságharc mártírjaira emlékezünk.

Vélhetően emiatt ismeretlenek lefóliázták Kádár János egykori MSZMP-főtitkár, valamint Apró Antal, Dobrev Klára DK-s árnyék-miniszterelnök nagyapjának sírját – közölte a Gulyáságyú Média.

A LAP ÁLTAL KÖZÖLT KÉPEK ALAPJÁN KÁDÁR JÁNOS NEVÉT VÖRÖS FÓLIÁVAL TAKARTÁK KI A FIUMEI ÚTI SÍRKERT MUNKÁSMOZGALMI PANTEONJÁBAN TALÁLHATÓ SÍRON, ÉS A „HÓHÉR” FELIRATTAL HELYETTESÍTETTÉK.

Apró Antal nevét pedig a Farkasréti temetőben álló síron a „pribék” üzenettel írták felül. Bár ő szerepet kapott Nagy Imre október 27-én létrehozott nemzeti kormányában, november 4-én kilépett onnan, és csatlakozott Kádár Jánoshoz, majd személyesen felügyelte Nagy Imre és mártírtársainak koncepciós perét – emlékeztetett a lap.

Backline: zárómondat: hír utolsó két-három mondata, mely vagy teljesen lezárja a hírt, vagy visszautal a leadre; ezúttal visszautal a leadre is és a címre is: Gerő Ernő egykori első titkár síremléke is a Farkasréti temetőben áll, arra a „hóhérség” felirat került.

15. feladat megoldása: vezető hír

Terjedelmét, felépítését tekintve ugyanolyan, mint a címes hír. Abban különbözik tőle, hogy a legmagasabb hírértékű eseményekről számol be és általában további műfajok, pl. háttérmagyarázat, interjú, esetleg tudósítás kapcsolódik hozzájuk.

Cím: feladata a figyelem felkeltése és a legfontosabb információkat is tartalmazza:

15. Kirúgta a Corvinus a tanárt, aki vizsgálatokat kezdeményezett, miután kivételeztek egy befolyásos családból származó diákkal

2023. október 24. – 18:39 Bozzay Balázs

Lead: vezérmondat: A hír első, bevezető mondata. fontos, de nem az összes lényeges információt tartalmazza az adott ügy kapcsán.: Azonnali hatállyal elbocsátotta a Corvinus egyetem Ádám Zoltánt, aki idén év elején etikai vizsgálatokat kezdeményezett azután, hogy egy befolyásos családból származó hallgatója annak ellenére vizsgázhatott le (a többiektől elkülönítve, egy kifejezetten neki készített vizsgasor alapján tehetett vizsgát) az egyik tantárgyból, hogy előzőleg nem teljesítette a félév során előírt tantárgyi követelményeket.

Hírtest (body): a hír azon része, melyben megismerjük az adott ügy hátterét, az összefüggéseket. Itt kapjuk meg a miért kérdésre a válaszokat: Elértük Ádám Zoltánt, aki megerősítette, hogy kedden elbocsátotta a Corvinus, rendkívüli felmondással. Azt mondta lapunknak, hogy az egyetem indoklása alapján egyebek mellett azért döntöttek az elbocsátása mellett, mert Ádám szerintük nem működött együtt egy az egyetem által az etikai eljárásokkal összefüggésben indított eljárás során, és nem küldött át bizonyos emaileket. Ádám ezt vitatja, szerinte együttműködő volt.

A Corvinus szerint ugyanakkor a szabálytalansági eljárást az egyetem belső szabályainak megfelelően folytatták le, és azt is kiemelték, hogy az adatvédelmi szabályok betartása érdekében több információt az egyetem nem tud adni, még abban az esetben sem, ha az érintett munkavállaló vagy munkavállalók nyilvánosságra hozzák annak részleteit.

Ádám Zoltán szerint az elbocsátás indoklásában az is szerepel, hogy az egyetem döntéshozói úgy vélték, Ádám nem megfelelő hangnemet használt egyes vezetőkkel szemben, és igyekezett lejártni az egyetem vezetését az egyetemi nyilvánosság előtt. A kirúgott docens ezeket is vitatja. Úgy véli, az a vizsgálat, ami során emaileket kértek tőle, valójában alibi vizsgálat, ami szerinte arra való, hogy az etikai vizsgálatok során feltárt rendkívül súlyos visszaélésekkel való érdemi szembenézés helyett egy másik, a felelőségek szétkenésére alkalmas vizsgálatot végezzenek.

A kirúgásának indokait Ádám Zoltán mondvacsinálnak tartja, azt gondolja, szerettek volna tőle megszabadulni azért, mert felhívta a figyelmet az egyetem vezetésének felelősségére, az etikai eljárás tárgyát képező vizsgáztatási helyzet rossz kezelésében, és a vizsgálat során megállapított vezetői felelőségek szőnyeg alá söprésében. A hallgató családja a sajtóban elérhető, nyilvános információk szerint érdemi Mol-részesedéssel rendelkezett a történetek idején,

a szülők pedig személyesen és emailben is próbáltak nyomást gyakorolni és közbenjárni az egyetem vezetőinél, hogy a gyerekük kaphasson még egy lehetőséget.

Az ügyben érintett, de meg nem nevezett hallgató nem írt megfelelő számú kvízt a szorgalmi időszakban, a beadandókkal pedig szintén nem szerzett elég pontot, ezért egyáltalán nem vizsgázhatott volna le az egyik tantárgyból, így azt a következő évben újra fel kellett volna vennie. Amikor mindez kiderült, a hallgató anyja személyesen ment be az egyetemre Ádám Zoltánhoz, akivel elmondása szerint rossz hangulatú beszélgetést folytatott.

Ebben az érintett diákot tanító Ádám az egyetemi szabályzatra és a tantárgyi adatlapra hivatkozva azzal érvelt, hogy nem tehet kivételt, így a hallgató semmiképpen nem vehet részt a vizsgán. Erre az illető anyja állítólag azt mondta Ádámnak, hogy a férje nagyon fontos ember,

és nem lenne jó, ha neki kéne beavatkoznia az ügybe. Mivel ezzel sem sikerült kivételezésre bírnia, a hallgató anyja az egyetem vezetőihez fordult. Először visszairányították az ügyet az oktatóhoz, ám végül az egyetem vezetői – Ádámék ellenkezése ellenére – levizsgáztatták a diákokat külön keretek között.

A történetek miatt Ádám a Corvinus három vezetőjével, köztük Takáts Előd akkori rektorral szemben etikai vizsgálatot kezdeményezett. Ennek végén, első fokon elmarasztalta őket az etikai bizottság, másodfokon viszont az általános rektorhelyettes illetve az egyetemet fenntartó alapítvány Hernádi Zsolt Mol-vezér által irányított kuratóriuma felmentő döntéseket hozott. Takáts egyébként [a Telex Téma podcastjában](#) tagadta, hogy ismerné az érintett diák szüleit vagy őt magát, mint mondta, „soha nem kerestek meg semmilyen ügyben, ha itt találkoznánk a stúdió előtt, nem ismerném fel őket”.

Azt is hozzátette, hogy a lezárult vizsgálat is arra jutott, nem történt olyan, hogy a hallgató szüleinek sikerült volna közbenjárniuk a gyerekük érdekében. Arról, hogy akkor első fokon miért érezhette mégis azt a bizottság, hogy mégsem volt rendben valami, Takáts azt mondta, az állhat az etikai bizottság első fokú elmarasztalásának hátterében, hogy a hallgató szülei oktatókkal beszéltek, és ez nem szokásos.

Az ügyet kirobbantó Ádám Zoltán a Társaság a Szabadságjogokért (TASZ) támogatásával mindhárom etikai ügyben felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Fővárosi Törvényszéken.

Eredeti Backline: zárómondat: hír utolsó két-három mondata, mely vagy teljesen lezárja a hírt, vagy visszautal a leadre; ebben az esetben visszautal a leadre: Közben a Corvinus kétszáz munkatársa nyilvános petícióban biztosította támogatásáról, és kiállt mellette az egyetemi szakszervezet is.

Megkerestük a Corvinust is, hogy milyen indokok állnak Ádám Zoltán kirúgása mögött, beszámolunk róla, ha válaszolnak.

Frissítés

A Corvinus megkeresésünkre azt közölte, hogy minden esetben a jogszabályok maximális betartására törekszik, világos, valós, okszerű és jogszerű döntéseket hoz. Ezt igazolja szerintük az a tény is, hogy az etikai vizsgálatok határozatait a bejelentő bíróságon támadta meg, amely keresetet a bíróság első fokon elutasított.

Az ominózus szabálytalansági eljárást is az egyetem belső szabályainak megfelelően folytatta le, és a több szabálytalanságot feltárt vizsgálat részleteiről tájékoztatták is az egyetemi polgárokat, ahogy a szabálytalansági eljárást követő munkajogi intézkedésekről is, kiemelten figyelve a személyiségi jogokra.

A munkáltatói intézkedésekről ugyanakkor az adatvédelmi szabályok betartása érdekében több információt az egyetem nem tud adni, még abban az esetben sem, ha az érintett munkavállaló vagy munkavállalók nyilvánosságra hozzák annak részleteit. Azt is hozzátették, hogy a tavasszal lefolytatott etikai eljárások, és a szabálytalansági vizsgálat munkáltatói intézkedései nincsenek kapcsolatban egymással.

16. feladat megoldása: protokoll hír

A protokoll hír úgy viselkedik, mint a vezető hír, vagyis nyomtatott és online sajtóban a címdoldalon szerepel, a rádiós és tévés hírműsorokban az első hírek között van. Ha tartalmilag közelebbről is megvizsgáljuk, észre fogjuk venni, hogy témája kevésbé jelentős, különösen, ha az adott nap többi hírértékű eseményét is figyelembe vesszük. Azért kerül mégis az első hírek közé, mert szereplője prominens személy. Tipikus példa, ha egy közjogi méltóság, pl. a köztársasági elnök tart egy beszédet, amelyből a személye miatt lesz vezető hír, még akkor is, ha aznap más, sokkal fontosabb események történnek, akár a kül- akár belpolitikáról legyen szó. Ezért fontos, hogy a műfajmeghatározásnál, a sajtóelemzés készítésekor ne csak a terjedelemre, a formára, hanem a tartalomra is figyeljünk oly módon, hogy az egyes műfajokat környezetükben is vizsgáljuk.

16. Novák Katalin Izraelbe látogatott⁷⁷

MAGYAR NEMZET Forrás: Mandiner 5 perce

Novák Katalin vasárnap Izraelbe látogatott, hogy kifejezze szolidaritását a Hamász terrortámadását követően – értesült a Mandiner a köztársasági elnökhöz közelálló forrásból. A lap úgy tudja, hogy Novák Katalin Ausztráliából hazafele tartó gépe reggel hét óra körül landolt a tel-avivi repülőtéren.

A hivatalos egyeztetések mellett az államfő a Hamász által fogva tartott magyar túsók hozzátartozóival is találkozik.

A Mandiner megemlíti: eddig szinte kizárólag a legmagasabb rangú európai vezetők tettek látogatást Izraelben: többek közt Ursula von der Leyen európai bizottsági elnök, Roberta

⁷⁷ Magyar Nemzet – Konkrét szerző nélkül; eredeti cikk szerzője: Kohán Mátyás: (2023. 11. 05.): Novák Katalin Izraelbe látogatott <https://mandiner.hu/kulfold/2023/11/exkluziv-szolidaritasi-latogatast-tesz-izraelben-novak-katalin>

Metsola, az Európai Parlament elnöke, Olaf Scholz német kancellár, Emmanuel Macron francia elnök, illetve Rishi Sunak brit kormányfő. Emellett Izraelbe utaztak a zsidó állammal hagyományosan jó kapcsolatot ápoló Csehország, Hollandia és Ausztria vezetői.

Novák Katalin látogatása ebből a szempontból megerősíti Magyarország helyét Izrael legfontosabb európai szövetségesei közt – véli a Mandiner.

17. megoldása: tudósítás

1. A tudósítás ugyanarról számol be, mint a hír (kivel, mikor, hol, mi történt?), de kitér a mikéntre is.
2. Vannak benne szubjektív mozzanatok: a tudósító a saját nevét adja beszámolójához, saját élményeivel egészíti ki az elmondottakat.
3. Benne van az újságíró jelenléte, amely azonban nem tolakodhat előtérbe, nem veszélyeztetheti az objektivitást. A szubjektivitás csak a környezet és a hangulat leírására vonatkozhat: ez adja meg a tudósítás hangulatát, atmoszféráját.

17. Végső búcsút vettek Pásztor Istvántól

MH/MTI 2023. NOVEMBER 4. SZOMBAT. 14:49 FRISSÍTVE: 2023. NOVEMBER 5. 6:33

Hír: 67 éves korában, súlyos betegsége következtében elhunyt Pásztor István, a Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) elnöke. A politikustól a mai napon, november negyedikén vesznek végső búcsút a Bajai úti temetőben Szabadkán. A gyászszerbartáson Orbán Viktor és Aleksandar Vucic szerb elnök is Pásztor Istvánt méltatta a szerb–magyar megbékélésért és barátságért kifejtett erőfeszítései miatt.

Pásztor István több mint 16 éven át, 2007-től mostanáig vezette a legnagyobb délvidéki magyar pártot. Legutóbb idén májusban választották meg ismét pártelnöknek. Szabadkai városi képviselő, belgrádi parlamenti képviselő, valamint a vajdasági tartományi képviselőház elnöke is volt.

Tavalyelőtt a Magyar Érdemrend középkeresztje a csillaggal tüntették ki, egy évvel később pedig a szerb köztársasági elnök a Gyertyaszentelő-napi érdemrend első fokozatát adományozta a VMSZ elnökének.

Szubjektív részek: a hangulatot és a környezetet adják vissza: ezúttal nemcsak a résztvevők „száma” jelenik meg, hanem háttérinformációként az elhangzott beszédek rövid összefoglalása mutatja be egy életút jelentőségét: ez egyben bemutatja a temetés magasztosságát (hangulatát)

A temetésen a család és a barátok mellett rengetegen vesznek részt, ami jól tükrözi, hogy mennyien tisztelték és szerették az elhunyt politikust.

A búcsúztatón többek között megjelent Hidvéghi Balázs, a Fidesz európai parlamenti képviselője, Kelemen Hunor, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) elnöke, Kövér László, a Magyar Országgyűlés elnöke, illetve Milorad Dodik, a boszniai Szerb Köztársaság elnöke is.

Orbán Viktor: „Nomen est omen”

Nem lehetünk elég hálásak Pásztor Istvánnak, aki összebékítette a magyarokat és a szerbeket, megmutatta az utat, amelyen a két nép együtt haladhat – hangsúlyozta Orbán Viktor miniszterelnök a búcsúbeszédében.

„Nomen est omen, mint pásztorát vesztett nyáj, úgy állunk most itt, lehajtott fejjel és nehéz szívvel, szerbek és magyarok, anyaországi és külhoni magyarok” – jelentette ki a kormányfő, hangsúlyozva: Aleksandar Vucic szerb államfővel közösen búcsúznak a vajdasági magyar politikustól. „Megtörten és zavartan állunk itt Vucic elnök úrral, a szerb és a magyar népet képviselve, egy magyar férfi koporsója fölött, aki egybekovácsolt bennünket és összebékítette népeinket, amiért nem lehetünk elég hálásak neki” – fogalmazott.

Érezzük a ránk hagyott politikai örökség súlyát, közép-európaiaknak vagyunk, ezért pontosan tudjuk, milyen könnyen lesz a barátból ellenség, és milyen ritka dolog ezen a vidéken, hogy a korábbi ellenségek barátokká váljanak - mondta. S emlékeztetett: tízegynéhány évvel ezelőtt még elképzelhetetlen lett volna, hogy a két ország, a két nép mindenben számíthasson egymásra, ma viszont már az lenne az elképzelhetetlen, hogy „ne osztozzunk egymás örömeiben és fájdalmában”.

Pásztor István „volt az első, aki nem csak remélte, és nem csak hitte, hogy ez így is lehet, hanem tett is érte: megmutatta nekünk az utat, amelyen a szerbek és a magyarok együtt haladhatnak, ahogy azt a két nép sorsközössége ésszerűen indokolja” – szögezte le Orbán Viktor.

Aleksandar Vucic: Pásztor István bekerül a tankönyvekbe

Pásztor István történelmi személyiség volt, akinek a neve nemcsak a magyar, de a szerb tankönyvekben is fennmarad – ezt már Aleksandar Vucic szerb elnök közölte a gyászolókkal. Az államfő hozzátette: Pásztor Istvánnak sikerült összekötnie a legnagyobb szerb pártot és a legnagyobb vajdasági magyar pártot, a Szerb Haladó Pártot és a Vajdasági Magyar Szövetséget, és összehozta a szerb vezetést Orbán Viktorral. Pásztor István mindig a megbékélésen dolgozott, mindig védte a magyar, de a szerb érdekeket is, és kompromisszumkésznek is mutatkozott, mert tudta, hogy megegyezés nélkül nincs előrelépés – húzta alá.

II. számú melléklet

A VI.1. alfejezetben - Elemzendő cikkek: késes támadás Franciaországban – szereplő cikkek alapján a következő elemzést tudjuk elkészíteni:

A konkrét ügy: 2021. április 23-án történt egy gyilkosság, melynek során egy tunéziai támadó halálra késelt egy francia rendőrnőt. Ezt az eseményt három magyar híroldal is bemutatta több cikkben.

Magyar Hírlap	Késsel szúrt agyon egy francia rendőrt egy férfi Vezető hír: 1. az adott nap legfontosabb eseményét mutatja be 2. felépítését tekintve hasonlít a címes hírhez	„A rendőrnő elleni támadás a francia köztársaság elleni támadás” Háttérmagyarázat 1. a vezető hírhez kapcsolódik 2. részletes háttérinformációkat ismertet
Magyar Nemzet	Halálra késelt egy francia rendőrnőt egy tunéziai Címes hír 1. nagyobb terjedelmű 2. a cím figyelemfelkeltő 3. a leadben pár mondatban összefoglalja a lényegét 4. a hírtestben megismerjük ez esemény hátterét 5. a backline lezárja a hírt	Radikális volt és személyiségzavarokkal is küzdött a terrorista Címes hír 1. a címes hír jellemzői megfigyelhetőek 2. a backline visszautal a leadre

Népszava	Halálra késelték egy francia rendőrnőt, a támadót lelőtték Vezető hír: 1. az adott nap legfontosabb eseményét mutatja be 2. felépítését tekintve hasonlít a címes hírhez	Személyiségzavarokkal küzdött és radikális volt a francia rendőrnő gyilkosa Háttérmagyarázat: 1. a vezető hírhez kapcsolódik 2. részletes háttérinformációkat ismertet
-----------------	--	--

1. táblázat: összefoglaló táblázat a halálra késelt nő ügyéről szóló cikkekről – műfajok meghatározása

	Magyar Hírlap	Magyar Nemzet	Népszava
A késelés Rambouillet-ben történt	igen	ugyanaz	ugyanaz
A gyilkos adatai	Jamel G. 36 éves, tunéziai állampolgár	Jamel Gordeche, 36 éves, tunéziai állampolgár	Jamel Gordeche, 36 éves, tunéziai állampolgár
illegális bevándorló volt	igen	ugyanaz	ugyanaz
mikor történt?	kora délután	kora délután	14:20 perckor
A támadó „Allahu Akbar”-t kiáltott	igen	ugyanaz	ugyanaz
A bűncselekmény leírása	Ahol az áldozat dolgozott ott történt a bűncselekmény, nyakán szerzett sérüléseket	felderítette a terepet, befurakodott a támadó mögé, többször megszúrta a nőt a rendőrök szeme láttára, nyakán szerzett sérüléseket	felderítette a terepet, befurakodott az áldozat mögé, rendőrök szeme láttára szúrta le, torkán többször megsebesítette
Az apa nyilatkozata	nem	igen	igen
pszichológiai konzultáción járt	nem	igen	igen
dzsihadista oldalakat látogatott	igen	ugyanaz	ugyanaz
szélsőséges ideológiákkal való kapcsolat említése	igen	nem	nem
megjelenik a koronavírus	igen	ugyanaz	ugyanaz

öt embert vettek őrizetbe	nem	igen	igen
------------------------------	-----	------	------

2. táblázat: tartalmi összehasonlítás

A napilapok online változatai alapvetően azonos tájékoztatást nyújtanak a téma kapcsán. Szinte mindegyik cikk részletesen bemutatja a cselekményt, illetve a támadót, akinek feltételezett indítékáról is szót ejtenek. Felépítésüket tekintve is közel azonos írásokról van szó.

Különbségként megemlíthető, hogy nem mind foglalkozik korábbi iszlamista terrorcselekményekkel, amelyek összefüggésbe hozhatók a mostani eseménnyel.